SERIA DE AUTOR

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Omul care vedea dincolo de chipuri

roman

ÉRIC-EMMANUEL SCHMITT

Omul care vedea dincolo de chipuri

Roman

Traducere din franceză și note de Liliana Donose Samuelsson

Serie coordonată de

DENISA COMĂNESCU

EDITURA HUMANITAS

2018

ÉRIC-EMMANUEL SCHMITT
L'HOMME QUI VOYAIT À TRAVERS LES VISAGES
Copyright © 2016

Albin Michel – Paris 2016

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2018, pentru prezenta versiune românească (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-779-401-4 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 BucureŚźti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021.311.23.30

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Botar
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Marieva Ionescu
DTP: Dragoş Dumitrescu, Carmen Petrescu
Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SCHMITT, ÉRIC-EMMANUEL
Omul care vedea dincolo de măşti / Éric-Emmanuel Schmitt ; trad. din franceză de Liliana Donose-Samuelsson. – Bucureşti : Humanitas Fiction, 2018
ISBN 978-606-779-401-4
I. Donose Samuelsson, Liliana (trad.)
821.133.1

Eric-Emmanuel Schmitt s-a născut pe 28 martie 1960 la Lyon. În 1983 absolvă cursurile prestigioasei Ecole Normale Supérieure cu o diplomăîn filozofie. Trei ani mai târziu obţine titlul de doctor în filozofie. Debutează în 1991 cu o piesă de teatru, *Noaptea de la Valognes.* Îi urmează *Vizitatorul,* care îi aduce consacrarea şi pentru care este distins cu trei premii Molière, *Variaţiuni enigmatice, Libertinul* etc. În 1994 îi apare primul roman, *Secta Egoiştilor,* dar scrie în continuare piese de teatru care fac săli pline în Franţa şi în străinătate, în 2001 este recompensat de Academia Franceză cu Grand Prix du Théâtre pentru întreaga activitate. De acelaşi succes răsunător se bucură şi romanele sale *Evanghelia după Pilat,* Adolf H. Două vieţi *(2001),* Pe când eram o operă de artă *(2002), precum şi eseul* Viaţa mea cu Mozart *(2005). Volumele care alcătuiesc „Ciclul invizibilului"* - Milarepa *(1997),* Domnul Ibrahim şi florile din Coran, *Oscar şi Tanti Roz* (2002), *Copilul lui Noe* (2004), *Luptătorul de sumo care nu se putea îngrăşa* (2009) şi *Cei zece copii pe care doamna Ming nu i-a avut niciodată*(2012) – s-au aflat luni întregi pe listele de bestselleruri din numeroase ţări. Eric-Emmanuel Schmitt este autorul a cinci volume de povestiri, *Cea mai frumoasă carte din lume şi alte povestiri* (2006), *Visătoarea din Ostende* (2007), *Concert în memoria unui înger* (2010), distins cu Premiul Goncourt pentru nuvela, *Cei doi domni din Bruxelles* (2012) şi *Răzbunarea uitării* (2017). În 2008 publică romanul *Ulysse*

from Bagdad, în 2011, *Femeia în faţa oglinzii,* în 2013, *Papagalii din Piaţa Arezzo,* în 2014, dipticul *Elixirul dragostei* şi *Otrava iubirii,* în 2015, *Noaptea de foc,* iar în 2016, *Omul care vedea dincolo de chipuri.* Lui Eric-Emmanuel Schmitt i s-au decernat peste 20 de premii şi distincţii literare, în 2001 primind titlul de Chevalier des Arts et des Lettres. Cărţile lui sunt traduse în peste 40 de limbi.

Capitolul 1

— Dormi?

Aş vrea să-i răspund *nu* glasului care-mi vorbeşte, dar rămân nemişcat, mut, cu pleoapele închise. O singură vorbă ar fi de-ajuns să mă smulgă din vraja visului.

Într-o poiană scăldată în lumină, se apropie de mine un bătrânel cu barba albă, îmi întinde un iris şi-mi arată cu degetul un cal. Spre marea mea surprindere, mă sui dintr-un salt pe spinarea roşcată a animalului – habar n-aveam că pot urca fără şa, darmite că ştiu să călăresc – şi-i promit moşneagului că voi împlini misiunea încredinţată. Îmi surâde şi printre buzele lui subţiri, întredeschise, izvorăşte un tril de păsărele. Soarele e strălucitor.

— Doarme?

Aştept câteva secunde. Dacă pauza se prelungeşte, îmi urmez planul şi ajung la castel. Încordat, cu hăţurile în mâini, am senzaţia că sunt suspendat între două lumi: una concretă, în care-mi simt pulpele strângând trupul cald al roibului, alta abstractă, la care de-abia dacă particip cu ochii închişi şi o ureche neatentă. În faţa mea, druidul îşi înclină capul spre umăr, mâhnit că nu-mi iau avânt. Uf, mă contrariază vocea, vocea asta care mă paralizează, şi dacă mai insistă, ar putea să mă catapulteze cine ştie unde.

Din fericire, tăcerea continuă şi mă cufund liniştit în universul unde calul meu de luptă o ia la goană prin pădure. Mă încântă viteza animalului, uşurinţa mişcărilor, supleţea salturilor peste ochiurile de apă, graţia trupului când ocoleşte obstacolele sau când se lasă în jos şi se fereşte de crengile copacilor. Copitele nu-i mai ating pământul.

— Dormi, drăguţule? şopteşte vocea mieros.

Mă trece un fior fierbinte. Parcă aş recunoaşte timbrul ăsta. Pe bolta cerului, dincolo de coroanele copacilor, îmi apare, imens, chipul mamei, duios, strălucitor, binevoitor. Mă încurajează. Mă îndeamnă să mă avânt. E o fericire... Tot galopând, simt prezenţa ei mângâietoare.

— Sus, cretinule!

Şi o lovitură peste umăr. Mă clatin. Îmi pierd echilibrul.

În lumea dintâi, mă prăbuşesc de pe cal; în a doua, alunec de pe scaun.

Căzătura mă lasă buimac, înţepenit. Gura mi-e cleioasă şi mă doare fundul.

Deschid ochii. Adio cursă, crâng şi bidiviu! Mă trezesc înconjurat de biroul strâmt ce mi s-a repartizat la redacţia cotidianului *Demain*, din Charleroi. Evident, mama mea a dispărut – a murit când m-am născut; în locul ei, văd mutra roşcovană a lui Philibert Pégard. Înalt, puternic, sangvin, tremurând de furie ca un taur, directorul mă

cântăreşte cu dispreţ în privire. Îşi plimbă ochii peste mine de sus în jos fără să mă vadă.

— Augustin, aici nu eşti plătit ca să dormi!

Mă ridic în picioare vrând să-i spun că postul meu de stagiar nici măcar nu e remunerat, dar stânjeneala îmi sugrumă avântul şi simt cum mă săgetează un junghi în coccis. Îmi masez spatele.

— Scuzaţi-mă, domnule Pégard.

Din încăperile vecine răsună râsete.

Patronul oftează scârbit, îşi întoarce privirea, iar colegii, pe care scena i-a distrat imens, îi urmează exemplul. Îi dezgust.

Prins în capcana atâtor priviri veninoase, îmi răstorn iar scaunul când dau să mă aşez.

— Ah, scuze, scuze.

Scuzele i le şoptisem scaunului, cazul mi se agravează.

Arăt jalnic, ştiu asta... Fiind mai degrabă înalt decât corpolent, nu pot spune că am un trup, ci mai curând o tijă ce se înclină sub greutatea craniului; ceafa mi-e curbată, gâtul frânt, aşa că silueta mea aminteşte de un portmantou. Sunt înclinat chiar când stau drept. Ca un vapor în pericol. Sunt mai mult slab decât suplu: dacă întind braţele, se văd doar tendoane, nici un muşchi; la piscină – un supliciu pe care-l evit – îmi expun un soi de adâncituri, la piept, fese, acolo unde oamenii normali arborează diverse reliefuri; dacă-mi scot şosetele, îmi ies la iveală nişte labe fără pic de carne, de poţi număra toate cele douăzeci şi şase de oase. Cât despre cum arăt când sunt complet gol... singura culoare pe care o posed e bejul: pielea e bej, claia de păr e bej, irisul bej, părul de pe corp tot bej; pe un fond de nisip, devin transparent. Garantat insipid!

Cu toate că timpul consacrat oglinzii a fost cam redus, am căutat uneori să văd dacă înfăţişarea mea ar avea

ceva care să placă altora; a intervenit însă mereu câte o piedică ce mi-a întrerupt ancheta înainte de a ajunge la un rezultat.

Asistenta socială pe care sunt obligat s-o frecventez e de părere că vina e a mea, că eu nu mă iubesc. Fals... Mie nu mi-ar lipsi predispoziţia asta, numai că celorlalţi le este silă de mine! Fizicul meu neînsemnat nu e discret, ci sare în ochi, îi incomodează pe oameni, îi irită, îi exasperează, insipiditatea mea stârneşte comentarii. Când caut să mă fac invizibil şi merg lipit de ziduri, lumea mă remarcă; se uită lung la mine, şi apoi îmi servesc, strâmbându-se, o insultă, un scuipat. „O mutră antipatică” – asta a fost, în rezumat, concluzia unui pedagog pe când aveam 16 ani. La vârsta de 25 pot să certific pertinenţa acestei definiţii.

Lumea consideră, dintr-un motiv care-mi scapă, că am vreo vină pentru felul în care arăt, mi se reproşează că sunt un ingrat. Sunt permanent victima acuzată, care nu trezeşte nici un dram de compasiune. Ar fi fost mai bine să fiu infirm? Poate că dacă aş fi fost orb, paralitic, ciung, m-aş fi bucurat de puţin respect... Din când în când, bănuiesc că mi se ghiceşte şi laşitatea...

— Ei bine, Augustin, ce propui? Un ucenic tânăr şi mânat de ambiţie e plin de idei, nu? Sper că nu-ţi imaginezi că stagiatura ta la noi e un prilej de odihnă la cald, e deja a treia oară că te prind în flagrant delict.

Philibert Pégard scoate sunete acute, ameninţătoare, cu vocea lui de trompetă, fiind convins că n-o să reacţionez. Înţeleg ce cursă îmi întinde. O să cad în ea? Ce satisfacţie ar fi pe el!

Mă vede că tac şi asta începe să-l amuze. De fapt, e decepţionat de mine şi încântat de persoana lui.

— Mă gândeam să propun nişte interviuri...

Tresare, mirat că m-a auzit bolborosind câteva cuvinte.

— Poftim?

— Am putea să stăm de vorbă cu personalităţi locale, să le cerem părerea despre situaţia mondială, despre criză, lipsa de siguranţă...

— Noi?

— Ziarul.

— Tu?

— De ce nu?

Conştient de curajul meu, am pălit. Directorul îi apostrofează pe jurnalişti.

— Aveţi grijă să nu vă pierdeţi posturile, dragi prieteni: novicele nostru îşi propune să-i consulte pe mai-marii acestei lumi. Curând, nu numai că veţi munci pe brânci la un cotidian de renume internaţional fără nici o legătură cu fiţuica de acum, care vă permite să vă plătiţi facturile, ci veţi primi ajutor de şomaj, fiindcă domnul Augustin Trolliet o să vă înlocuiască pe toţi.

Pégard nu face nimănui favoarea de a i se adresa cu „domnul” decât dacă vrea să-şi strivească interlocutorul.

— Şi pe cine are de gând Suficienţa Sa să intervieveze? Pune-ţi pe masă carnetul de adrese ca să profităm şi noi de reţeaua ta de contacte! Hai, pe cine? Pe papa? Pe regele Lunii? I-ai reînviat tu pe de Gaulle, pe Gandhi, sau pe Gingis Han? Tu n-ai pus întrebări nimănui cu greutate, râmă nenorocită ce eşti!

Mă măsoară încruntat din cap până-n picioare.

Deschid gura să ripostez, dar buzele nu scot nici un sunet. Încet-încet, încremenesc. Geamul din faţă îmi arată crud reflexia posturii mele neghioabe. Certurile se petrec mereu în felul ăsta: când încasez insulta, trag aer în piept, îmi ţin răsuflarea, îmi retrag limba... şi replica nu mai vine. Fizicul funcţionează cum trebuie; mentalul întârzie. Ca şi cum aş avea în mână arcul, dar săgeata mi-ar lipsi.

Plin de nervi, patronul mormăie:

— Hai, ieşi pe stradă!

Colegii nu se mai uită la noi. Se cufundă fiecare în treaba lui, unul în faţa ecranului, altul asupra unui articol, unui document; au trăit cu toţii umilinţa străzii şi acum le e teamă ca nu cumva, ricoşând, ordinul lui Pégard să-i nimerească şi pe ei.

— Sunt nul afară, pe stradă, domnule director.

— Păi eşti nul peste tot. Hai, şterge-o afară, pe trotuar! Şi adu-ne ce-oi găsi prin fundul rigolei. La adunat de gunoaie o să te pricepi, nu?

Trebuie să fac ce-mi zice. Să mă supun repede, până nu inventează o răzbunare şi mai rafinată. Pun mâna pe impermeabil, îmi iau căciula şi mănuşile de lână, şi aş vrea totuşi să-i explic de ce mă amorţeşte căldura, de ce am aţipit, de ce în ultimele zile...

Pégard plecase.

Rămân nemişcat, deplorabil, în mijlocul covorului uzat. Între pereţi nu răsună decât tăcerea.

Trecând pe lângă birourile colegilor, îi văd cum îşi apleacă şi mai jos capul, cum îşi strâng coatele, cum se chircesc; se feresc de mine ca şi cum aş fi purtătorul unui virus nefast. Poate al ghinionului...

Mă precipit pe coridor, trec pe la toaletă, scot cu greu din vezică câteva picături prea închise la culoare, şi pe urmă mă opresc în dreptul chicinetei. Acolo ezit. Îmi bate inima. O fi cineva prin jur? Dac-ar fi la vedere ceva de mâncat, un baton de ciocolată, un biscuit, un colţ de pâine, o bomboană... De cât timp n-am pus nimic în gură? Îmi plimb ochii pe etajeră, pe lângă chiuvetă: goale. Deschid uşurel uşa frigiderului, unde se ascunde o bere desfăcută. De ce nu? Berea are mai multe calorii decât apa. Deşi, pentru starea în care mă aflu eu, cea mai mică picătură de alcool riscă să...

O mână mare plină de inele cuprinde cutia cu bere. Femeia de serviciu îşi recuperează bunul şi îşi duce berea

la gura ei mare, care-i traversează capul lipsit de gât, parcă înşurubat între umeri. Fără să clipească din pleoapele mânjite de un fard albastru cremos, femeia dă pe gât tot lichidul deodată, plescăie, se şterge la gură, scoate un suspin de mulţumire şi râgâie...

După spasmul ăsta, îşi poposeşte ochii înceţoşaţi asupra mea de parcă m-ar privi din depărtare – eu aflându-mă, de fapt, la cincizeci de centimetri de ea –, schiţează un surâs neclar, după care, cu papucii târşâind, ciorapii căzuţi şi mersul nesigur, îşi apucă ustensilele şi dă pe jos cu mopul. După cum ţine coada mopului, am impresia că a fost conceput ca obiect de sprijin, nu ca să facă curat.

Convins că deja m-a uitat, scot cutia de bere din coşul de gunoi unde a aruncat-o şi sorb ce-a mai rămas pe fund. Gustul amar al hameiului îmi înviorează limba uscată, gâtlejul mi-e traversat de un val de plăcere. Ah, dacă aş descoperi unde-şi ascunde rezervele nesuferita asta de Oum Kalsoum...

Mă uit fix la angajata de la *Demain.* Când mă concentrez asupra unei persoane, îi pătrund adesea secretele. În general, evit astfel de experienţe, fiindcă am aflat prea multe orori, de care m-aş fi lipsit cu uşurinţă, dar azi sunt atât de înfometat, că nu mai ezit. Ochii mi se agaţă de ceafa ei adipoasă.

— Unde-ţi piteşti tu rezerva de bere? îi spune repetitiv creierul meu femeii, examinând-o în detaliu.

Oum Kalsoum îmi rezistă.

Nu-mi parvine nici o informaţie.

Trupul ei pătrat, pe cât de lat pe atât de înalt, ambalat într-o rochie din jerseu imprimat cu nuferi, e ca un bloc indescifrabil. Alcoolul care o umple mă ţine la distanţă – oricum, e periculos să te apropii de un recipient plin.

Insist.

Îşi sprijină bărbia de mânerul mopului, închide ochii, nu mai freacă podeaua şi face infime mişcări din şold spre stânga. E cert că a aţipit şi dansează în vis. În jurul ei, percep doar muzică, acorduri unduite de vioară, ritmuri de ţiteră, percuţii înăbuşite şi câteva cuvinte ezoterice, *Hayart Albi Ma'ak, Fat al-ma'ad...* Cântă, cu siguranţă, în sinea ei; melopeea îi ocroteşte enigmele şi o transformă într-un donjon inabordabil.

Oum Kalsoum mă domină. Adevărul e că domină întregul personal, cu toate că ea se găseşte pe treapta cea mai de jos a ierarhiei. Dacă face prost curăţenia şi răspunde neatent la telefon – fiindcă acestea sunt singurele ei sarcini –, Pégard n-o apostrofează niciodată; ea trece cu dispreţ pe lângă praful din colţuri, uită să golească coşurile de gunoi, e nemulţumită de poziţia ei şi face mutre, nu le mulţumeşte furnizorilor; Pégard tace.

Când am intrat în redacţie acum o lună, i-am întrebat imediat pe colegi: cum se face că Oum Kalsoum e privilegiată şi scapă de tirania patronului?

„Habar n-avem. Dacă-ţi explică ea, vino repede să ne pui la curent."

Azi, i-aş da şi eu o replică identică novicelui care mi-ar pune întrebarea mie.

Oum Kalsoum rămâne un mister. Un mister pe care puţinele elemente luminoase îl fac şi mai opac.

Oum Kalsoum s-a născut băiat şi se numea Robert Peeters. Într-o dimineaţă, la vârsta de patruzeci de ani, pe când juca dame într-o cârciumă din Châtelineau, unde radioul urla asurzitor *Ozkorini – Adu-ţi aminte de mine –,* Robert Peeters a înţeles subit că într-o viaţă anterioară fusese femeie, şi nu o femeie oarecare, ci Oum Kalsoum, incomparabila cântăreaţă arabă, steaua Orientului, privighetoarea din Cairo, Nemuritoarea, supranumită „a patra piramidă"! Tulburată de această revelaţie, s-a

schimbat de la o zi la alta, şi-a pus pantofi cu toc, rochii, turban, pe urmă s-a convertit la islam şi s-a lăsat de meseria de dogar. A ales una mai feminină. Nimeni nu ştie dacă s-a operat, şi nici n-are de gând să verifice, deoarece, în afară de aplombul, îmbrăcămintea şi machiajul spectaculoase, nimic nu e feminin la Oum Kalsoum: are o siluetă îndesată, de camionagiu, păr pe braţe, barbă închisă la culoare care spre sfârşitul zilei parcă-i găureşte fondul de ten brun-roşcat, burtă de alcoolic şi voce de jandarm. Lafouine, roşcovanul care se ocupă la noi cu sportul, ne asigură că Oum şi-a păstrat atributele masculine şi că nu-şi injectează hormoni.

La ziarul *Demain,* Oum Kalsoum domneşte. Tronează la recepţie în spatele unui birou acaju şi fixează pe oricine vine sau iese cu privirea ei inexpresivă, dar imperială. Cel care pătrunde în perimetrul ei se simte obligat s-o salute – adică să schiţeze o reverenţă –, omagiu la care ea nici nu răspunde. Îi cerem orice serviciu cu mult respect, chiar cu o umbră de servilism, pentru că, de altfel, în prezenţa ei, acel ceva nu mai este datoria ei, ci devine o favoare pe care ţi-o acordă sau nu. Când sună telefonul, îl scrutează dezaprobator şi răspunde abia după cincisprezece ţârâieli, ca să fie ea sigură că pe intrus îl interesează într-adevăr convorbirea. Nimic n-o tulbură pe Oum Kalsoum.

De vreme ce lumea i se adresează cu *domnule* de îndată ce-i aude rezonanţa organului vocal, ea îi corectează invariabil, cu un calm suveran: *doamnă!* Într-o zi, Lafouine îi lansă perfid:

— Nu vă descurajează să-i explicaţi fiecăruia că sunteţi femeie?

— Tot aşa era şi-n viaţa mea anterioară.

Unde-şi duce ea viaţa după slujbă? Şi cu cine?

În mijlocul culoarului îngust, mă ating uşor de ea în drum spre ieşire. Contactul ăsta o face să tresară şi

înţepeneşte stupefiată că o fiinţă umană se fofilează în lumea visului ei, se uită la mine de sus până jos, încercând pentru a suta oară să afle cine sunt, renunţă şi îşi întinde mopul pe linoleum.

Înainte de a ajunge în vestibul, trec pe lângă biroul şefului, care a uitat să închidă uşa. Încetinesc pasul: cu ce se ocupă el când nu strigă la noi?

Sprijinit de birou, domnul Philibert Pégard trage dintr-o havană şi priveşte intens strada încadrată de perdele din catifea de culoare închisă. Crede că-i singur pe lume. În loc să-şi bruftuluiască angajaţii, meditează. Fumul urcă lin din trabucul maroniu cu inelul de scrum alb în vârf; nu activează combustia, nu duce trabucul la gură, îl lasă să se consume de la sine, încercând să-l păstreze intact cât mai mult posibil.

Fără să vreau, mă opresc în faţa acestui tablou neobişnuit. Privesc mai cu atenţie şi-mi dau seama că el nu spre fereastră se uită, ci spre o fetiţă a cărei siluetă se profilează în penumbră, o fetiţă de şapte ani, cu codiţe şi rochie ecosez. El îi zâmbeşte, ea îi răspunde, cochetând din priviri.

Cine să fie? Copiii n-au voie în redacţie...

Fetiţa mă descoperă şi-mi face, veselă, un semn.

Eu răspund spontan:

— Bună.

Fetiţa îşi duce ambele mâini la gură, consternată, de parcă aş fi comis o imensă prostie, după care se piteşte în spatele lui Pégard, care pivotează în direcţia mea.

— Ce te-a apucat? De ce-mi spui „bună”?

— Ah, nu dumneavoastră, fetiţei.

Arăt cu degetul fetiţa din spatele lui, deşi acum n-o mai văd.

— Care fetiţă?

— Fetiţa aşezată lângă dumneavoastră, care s-a ascuns.

Unde-o fi? Degeaba mă aplec ba în dreapta, ba în stânga, fac şi un pas în încăpere, ca să-i dibui ascunzişul, dar s-a topit. Incredibil! Nu dau de ea. Deodată, mă pun în patru labe, cercetez locul din spatele mesei, de sub fotoliu, dau la o parte perdelele.

— Augustin, nu ţi-e bine?

Imposibil de ştiut unde şi cum s-a evaporat.

— Era o fetiţă aici! O fetiţă de şapte ani, cu două codiţe blonde şi rochie ecosez!

Pégard se face roşu la faţă, ochii i se sting, mâinile îi tremură.

— Glumeşti? spune apoi în şoaptă.

— Nu glumesc deloc. Nu-mi explic cum a dispărut.

— Cum a dispărut?

Când mă apropii ca să lămuresc actul de magie, Pégard mă opreşte şi mă apucă de guler. Mi-e frică. Îl văd că e plin până la refuz de înverşunare. Mă apucă panica. Simt c-o să mă stranguleze.

— Cum îndrăzneşti?

E atât de tulburat, că abia poate să vorbească:

— Cum îndrăzneşti?

Tot scandând fraza asta, mă saltă, mă trage până la uşă şi mă azvârle în vestibul.

— O să plăteşti pentru asta! O să plăteşti foarte scump...

Mi se pare că văd cum îi dau lacrimile. Face stânga-mprejur, trânteşte uşa şi mă lasă lungit pe jos.

Aud cum se învârteşte cheia în broască. Paşii lui Pégard se îndepărtează spre fereastra din fundul camerei.

Se lasă tăcerea.

N-am priceput nimic din cele întâmplate: prezenţa fetiţei, volatilizarea ei, reacţia lui Pégard...

Încerc să-mi aranjez puţin hainele în timp ce mă ridic în picioare. În spatele uşii se disting vag scâncete, plânsete. Îmi lipesc urechea de uşă.

S-o fi întors fetiţa?

Sunetele devin mai clare: o respiraţie grea, suspinele unui piept voluminos, gemete de bărbat. E Pégard, nu copila necunoscută.

Dacă dă peste mine aici, martor al slăbiciunii lui, mă execută pe loc: o întind.

Afară, umiditatea bulevardului Audent îmi aruncă un cearşaf rece pe obraji. Deşi n-a plouat, un fel de lac dă luciu pavajului.

Pe o bancă, un beţivan cască întruna. Nişte gospodine îşi termină cumpărăturile. Doi adolescenţi cu glugi stau adăpostiţi sub acoperişul unei intrări şi fumează fără să tragă în piept. La ora unsprezece dimineaţa, nu prea vezi gură-cască. Un câine îşi întinde oasele. *Hai, ieşi pe stradă!* îmi strigase Pégard, ca şi cum era o oră la care străzile sunt animate de o mulţime de oameni fremătând de dorinţe, de nerăbdare, de ambiţii, alături de mii de indivizi a căror viaţă merge cu o sută de kilometri la oră – o hărmălaie plină mereu de comori debordante, din care ar trebui să extrag nişte perle demne de coloanele ziarului. Or Charleroi nu e nici Paris, nici Londra, nici New York. La Charleroi, a sta de veghe înseamnă a dormi, Charleroi clipeşte din ochi la ora micului dejun, dă semne scurte de activitate spre finele după-amiezii, la ora de vârf, chiar dacă maşinile sunt bară la bară, dau mai curând impresia de blocaj decât de nerăbdare. Imobilitatea îşi are de mult timp domiciliul la Charleroi, precum şi norii lăptoşi şi ploaia măruntă.

Privesc în jur. Un porumbel îşi ia posac zborul.

Ce informaţii să culeg?

Ar trebui să intru într-o cârciumă, să mă proptesc de bar, să sorb un pahar de ceva şi să ascult trăncănelile distilate de patron sau de clienţi. Numai că operaţia asta mă obligă să-i consacru câţiva euro. Or buzunarele mele sunt goale. Şi nu numai buzunarele, burta la fel.

Nu văd că se termină trotuarul şi-mi scrântesc glezna.

Mă prăbuşesc.

Ah, de-aş putea să leşin! Să mă trezească cei de la salvare, să mă ducă la urgenţe, unde mi-ar da un sendviş, o supă, un compot...

Îmi masez piciorul. Am ratat ocazia. Mă doare, dar atât. Durerea o să-mi treacă. Mai repede decât foamea.

Mă ridic. În faţa mea la vreo douăzeci de metri, o doamnă elegantă scoate un măr dintr-un coş şi muşcă puţin din el. Îi vibrează telefonul. Pune mărul pe marginea unei bănci ca să răspundă.

Să profit de neatenţia ei ca să-i şterpelesc fructul?

— Augustin, stăpâneşte-te.

Conştiinţa mea preferă foamea ruşinii. Întoarce-te la redacţie cu *news*. Că altfel...

O parte nemernică a fiinţei mele ar avea poftă să se opună conştiinţei:

— Că altfel, ce? Nu sunt nici plătit, nici recunoscut. Stagiatura asta nu duce la nimic. Ar fi mai bine să mă apuc de cerşit.

Ridic din umeri şi continui pe bulevard. Aud clopotele. E o slujbă în Piaţa Charles II.

O iau într-acolo, fiindcă e un fast-food în drum.

Se înţelege că n-o să intru, dar – nu se ştie niciodată – s-ar putea ca cineva, ieşind de acolo, să arunce la gunoi nişte cartofi prăjiţi, sau o jumătate de hamburger. Aşa m-am hrănit ieri; recuperez şi nu mi-e deloc scârbă.

Un bărbat dă peste mine cu brutalitate.

Era cât pe ce să cad, el nici măcar nu observă.

Nu-i mai pretind să se scuze – aş fi incapabil să mă iau la trântă cu el –, mă sprijin de un zid şi-mi masez umărul.

Febril, agitat, bărbatul trece brusc pe cealaltă parte a străzii. Acum îl văd mai clar: are douăzeci de ani, o parka voluminoasă pe un corp firav, păr lung sub o căciulă, o barbă bogată dar îngrijit tunsă, ochi întunecaţi, uşor dilataţi, anxietate în priviri. Se uită neîncetat în stânga şi-n dreapta.

Mă intrigă.

Ce are acolo, în spate, foarte aproape de umăr?

Se opreşte din mers. Îşi pipăie ceasul. Întrezăresc ceva mai clar pasărea care dă rapid din aripi în jurul lui, îşi schimbă direcţia, i se aşază iar pe umăr.

Ce e? Corb? Mierlă?

Mijesc ochii.

Un animal cu pene?

Mă apucă nebunia. Sunt oare jucăria propriei mele imaginaţii? În locul animalului văd acum un om în miniatură, o siluetă umană în *djellaba* de culoarea antracitului şi care dă furios din braţe.

Înghit în sec şi-mi strivesc palmele de tencuiala zidului de care mă sprijin ca să mă conving că nu mi-am pierdut contactul cu realitatea.

Tânărul din faţa mea îşi şterge năduşeala, tremură, ezită şi apoi se decide să-şi controleze paşii. Omuleţul care-i stă pe umăr începe să dea din picioare, să se strâmbe, să urle. Nu-i percep vorbele, ştiu doar că minuscula creatură îl admonestează pe tânăr.

Acesta îşi încordează muşchii. Ascultă ce-i spune creatura în *djellaba*, închide ochii, respiră. Acum, iată-l cum încuviinţează din cap. Aprobă. În răstimpul unui minut, s-a liniştit, e perfect calm. Creatura, simţind că victoria e de partea ei, îşi pierde din vehemenţă, debitul verbal i se domoleşte, e cu fiecare secundă tot mai sigură

de ascendentul cucerit. Remontat, tânărul zâmbeşte şi-i strecoară o vorbă. Totul e în ordine. Au căzut de acord.

Sunetul clopotelor a încetat.

Tânărul se uită la ceas şi, hotărât, inspiră adânc. Îşi continuă drumul iniţial. Face paşi mari şi apoi coteşte.

Îl filez. Sigur că asta nu-mi va furniza *news*, dar creatura care-l escortează pe tânăr alunecând prin atmosferă aidoma unui zmeu de jucărie pe cer fără urmă de vânt mă intrigă.

Tânărul ajunge în Piaţa Charles II. La biserica Saint-Christophe, familii îndoliate ies de la slujbă şi se regrupează în faţa intrării. Apare un sicriu.

Tânărul îşi vede de drum şi trece pe lângă treptele unde aşteaptă liniştită lumea.

Înaintez şi eu în piaţă, când tocmai îmi atrage atenţia un amănunt: la stânga mea, o cutie cu cartofi prăjiţi zace deasupra unui coş de gunoi arhiplin. Par să fie calzi, abia puşi acolo.

Mi-e imposibil să rezist tentaţiei. Întrerup urmărirea, iau câte un pumn de cartofi şi-i bag în gură. Nu îndrăznesc să cred că peste câteva minute n-o să-mi mai fie foame.

Dinţii strivesc pulpa făinoasă. Reînviu. Sau, mai corect: o să reînviu.

De fapt, unde e tânărul cu acea bizară creatură zburătoare?

Îmi întorc privirea şi-l zăresc dincolo de fântâna arteziană din piaţă, la numai un metru distanţă de angajaţii de la pompele funebre care bagă coşciugul în limuzină.

În acel moment îşi deschide parka, strigă o frază cu o voce spartă şi face un gest brusc.

Urmează o explozie răsunătoare.

Apar nişte dungi pe cer.

Un val de aer mă ia pe sus.

Planez.
Cad.

Capitolul 2

— Îşi recapătă culoarea...
— Îşi vine în fire...
Percep voci. De data asta ştiu că nu visez, mă odihnesc într-un hău negru fără pereţi, un abis de tenebre, în sânul căruia plutesc fericit.
— Domnule!
Mi-e cald în noaptea în care mă aflu. Totul e imponderabil: membrele, gândurile. Uşurat de corp şi spirit, nu mai sunt eu însumi. Îmi place forma asta redusă a eului meu.
— Deschideţi ochii!
Şi iar...
— Deschideţi ochii!
Sunt fraze care denotă spaimă. Să reacţionez?
— Deschideţi ochii!
Să mai aştept?
— Vă implor!
Ca să scap de ambianţa asta de panică, încep manevra, considerând că sunt capabil să execut ordinul.
— Vă rog, deschideţi ochii.
— Crezi că ne aude?
Sigur că-i aud. Bine, deschid ochii. Un pic de răbdare. Sunt pe-aproape... Încerc din răsputeri.

— Domnule, nu cedaţi, reacţionaţi!

Compar tenacitatea vocilor cu slăbiciunea mea. Pleoapele opun rezistenţă, le simt ca pe nişte plăci de plumb inerte, încinse, înroşite. Ca să le împing, am nevoie de energia unui halterofil. Inspir şi – uf! – fac un ultim efort.

În fine!

Mă invadează lumina.

Două chipuri aplecate deasupra mea se decupează pe cerul gri.

— Foarte bine, domnule.

— Bravo!

— Cum vă simţiţi?

Mă căznesc să articulez un răspuns, dar laringele se eschivează, blocat, sufocat. Îmi vine să vomit.

În loc de răspuns, fac o grimasă amabilă.

Chipurile îmi mulţumesc zâmbind.

— Puteţi să respiraţi normal?

Întrebarea mă îngrijorează. Îmi verific concentrat respiraţia, inspir, expir, o iau încă o dată, mai lent, de la început, îmi pun în mişcare coastele, pieptul, nasul, de parcă aş inventa procesul.

— Vreo jenă la plămâni?

Clatin din cap.

— Dureri în torace?

Fac semn că nu.

Cele două chipuri respiră uşurate. Am impresia că le produc mulţumire. Şi iată că acum disting mai clar trăsăturile salvatorilor mei: băiatul are o faţă rotundă, de adolescent iubit, pe când fata, palidă, gingaşă mă examinează cu irişii ei de porţelan albastru. De-abia aştept să enunţe noi rugăminţi, ca să le împlinesc!

— Puteţi vorbi?

Aş fi vrut să spun *da,* însă cuvântul n-a vrut să-mi iasă din gură. Mă mir. Mai încerc o dată:

— Mhm.

Un mârâit nazal e tot ce reuşesc să produc. Pe mine nu mă alarmează. Dar cele două chipuri sunt mai puţin mulţumite.

— Scuzaţi-ne că insistăm, dar în mod normal vorbiţi?

Zâmbesc.

— Deci ne confirmaţi că în mod obişnuit nu sunteţi mut?

Le zâmbesc şi mai larg.

— Acum e din pricina şocului?

— Sau a vreunei dureri...?

— ...care vă împiedică să vorbiţi?

Cuget şi mă întorc spre băiat, cel care a spus *şoc.*

— Puteţi să vă ridicaţi în picioare?

N-am deloc chef să mă ridic în picioare. Dar cred că pentru cele două chipuri care strălucesc de bunătate e crucial să mă ridic. Îmi reconectez membrele la conştiinţă şi încerc să-mi îndrept toracele.

Braţele lor mă ajută să mă aşez.

— Bravo!

— Perfect!

— Hai, în picioare!

— Nu vă panicaţi, nu vă temeţi, noi vă ajutăm.

De mult timp n-am mai fost tratat cu atâta blândeţe.

Decid să mă ridic mobilizându-mi la maxim voinţa, aşa cum am făcut odinioară, la 6 ani, când am sărit prima oară de la trambulină.

— Curaj!

Îmi tremură coapsele, genunchii mi se clatină, braţele mi se răsucesc, dar îngerii păzitori mă sprijină şi... reuşesc. Iată-mă în picioare.

Ceea ce văd împrejur mă siderează: cioburi de sticlă, dărâmături, deşeuri, sânge, trupuri la pământ, unele

gemând, altele acoperite cu cearşafuri, dricul în flăcări şi pompierii care se agită în jurul lui, staţia de autobuz dislocată, vitrine sparte, brancardieri într-un continuu du-te-vino, ambulanţe în mişcare, poliţişti delimitând diverse zone, agenţi care fotografiază şi, mai departe, în spatele barierelor de securitate, mulţimea compactă de gură-cască. Un miros de ars îmi umple nările. Suspendată, o cenuşă albicioasă refuză să coboare, să se depună.

Mă izbesc valuri de zgomote, vaiete ale răniţilor, indicaţiile poliţiştilor, plânsete de copii, ţiuit de sirene. Într-o secundă, înţeleg ce s-a întâmplat. Nu aşa arăta Piaţa Charles II. Bomba a reamenajat-o.

Salvatorii îmi ghicesc tulburarea.

— Aveaţi lucruri personale asupra dumneavoastră?

— Cu dumneavoastră?

Dau din cap că nu.

Nu-mi desprind privirea de dric. Îl caut din ochi pe bărbatul care e cauza acestui cataclism, dar maşinile pompierilor, cantitatea mare de spumă de extincţie, giulgiurile, dezordinea mă împiedică.

Deodată descopăr lângă mine, pe jos, un braţ sfâşiat. Este al lui. Prin simpatie, simt o durere în umăr.

— Au!

— Vă doare ceva?

Nu mai văzusem niciodată un braţ orfan de trupul său. Îmi întorc privirea.

— De ce ţipaţi?

Aş dori să răspund, însă vederea mi-e înceţoşată, lacrimile îmi curg pe obraji.

— Vă transportăm la spital.

Ar trebui să-mi dea timp să gândesc, să conştientizez! Ei nu vor decât să acţioneze, permanent, concentraţi, expeditivi. Ne înşelăm asupra îngerilor: noi credem că

îngerii ne veghează ca să ne scape de nelinişti, când, de fapt, noi trebuie să-i liniştim pe ei.

Mă ajută să ajungem până la o ambulanţă galbenă ca lămâia. Suntem întâmpinaţi grabnic de nişte indivizi care mă întind pe o brancardă pliantă. O împing apoi în vehicul până în fund, dar înainte să închidă uşile apuc să-i zăresc la vreo zece metri în stânga mea, în dreptul primăriei, pe Philibert Pégard şi pe jurnaliştii din redacţie, care, deşi protestează vehement, sunt opriţi pe loc de poliţişti în spatele cordonului de securitate.

Când mă vede, Pégard rămâne mască. Nu pare sigur că m-ar recunoaşte. Timp de câteva secunde nu i se vede nici o expresie pe faţă, dar apoi apar contururile veseliei. Străluceşte şi eu devin fulgerător un atu. Îmi adresează cu amabilitate forţată o mimică cu sens dublu: *Eşti OK?* şi *Ne vedem curând, nu?* Îşi freacă mâinile. Jubilează. Aşadar, un reporter de la *Demain* se afla la locul atentatului şi va relata evenimentul în exclusivitate! Nu încape îndoială că Pégard îşi scormoneşte mintea în căutarea titlului adecvat.

Uşile se închid cu o pocnitură.

Ambulanţa îşi declanşează mugetele, se zgâlţâie şi traversează Piaţa Charles II încet, cu precauţie, ocolind felinarele dezrădăcinate. Pe geamul ambulanţei privesc atent haosul. Imunizat de emoţia resimţită adineaori la văzul membrului stingher, scrutez solul prin scurgerile de funingine şi de sânge, pe experţii criminalişti aşezaţi pe vine, sau pe doctorii care ascultă victimele.

Când o luăm pe strada Vauban, care ne depărtează de prăpăd, am certitudinea absolută că printre dărâmături nu există nici o urmă a creaturii în *djellaba* care zburătăcea pe umărul teroristului.

La urgenţe, m-au instalat aşa cum eram, lungit pe brancardă, într-un colţ la mijlocul coridorului verde-smarald. Ca de obicei, sunt neglijat.

Ca de obicei, consimt. Aud în treacăt frânturi de conversaţie şi remarci ale infirmierelor îngrozite şi înţeleg că echipele medicale acordă mai întâi prim ajutor victimelor cu cel mai înalt grad de risc în urma exploziei[1], categorie din care eu nu fac parte. În jurul meu sosesc mereu răniţi în stare gravă. Suflul exploziei a multiplicat nenorocirile. Chiar dacă trupul omenesc, moale şi deformabil, rezistă mai bine la undele de şoc decât obiectele solide, mulţi au avut de suferit din cauză că dărâmături, cuie, alice, şuruburi, bucăţi de tablă şi aşchii de lemn le-au ciuruit carnea. Aud vorbindu-se de orbite sfâşiate, de torsuri perforate, de picioare care vor trebui amputate. *Repede, garou!*; *La bloc!*; *Sunaţi la Notre-Dame sau la Sainte-Thérèse, să vedem dacă mai e loc la ei!*; *Amputăm!*; *Garou!...* Tensiunea creşte, toţi doctorii spitalului sunt mobilizaţi, inclusiv cei care erau liberi sau în concediu. La gestiunea tehnică se adaugă gestiunea umană: bolnavii se congestionează, tună şi fulgeră, imploră ajutor. Atentatul din Piaţa Charles II n-a lovit în egală măsură toate trupurile, dar a rănit toate inimile. Unii, pentru care teroarea e mai aprigă decât durerea, au sucombat într-un delir al suferinţei.

Se aude în permanenţă în staţie lista actuală a morţilor, tot mai lungă. Personalul se plânge că echipamentul nu e suficient, că nu sunt destule săli de operaţie, că au nevoie de medicamente, şi acum apelează la clinici private. Când şi când, un ţipăt sfâşietor ne anunţă că o mamă din sala de aşteptare tocmai şi-a pierdut copilul.

Asist la toate astea mut, tremurând, pătruns de oroare.

O brancardă trece foarte aproape de mine. Pe ea, lungit, un bărbat gol, însângerat, cu pielea arsă, răvăşit, se încordează, zdruncinat de spasme, şi îşi roteşte ochii de

[1] În original, această categorie poartă denumirea BBB (blessés, blastés, brûlés), *i.e.* răniţi, aruncaţi în aer, arşi.

frică. Simt că în interiorul său rezistă. Chipul lui spune: *Nu, nu eu! Nu aici! Nu acum!* Duce o teribilă luptă interioară. Infirmierii, frenetici, îl preiau imediat.

E prea mult. Mă întorc cu faţa la perete, cu spatele la toată agitaţia, înspăimântat de ce văd, dar şi de ce îmi imaginez.

Stau ghemuit şi nu mă mai mişc. La intervale regulate, îmi atinge cineva umărul să-mi aducă aminte că nu m-au uitat. Îmi place să simt ritmul ăsta, constanţa, generozitatea asta a oamenilor care se dedică aproapelui; mă calmează. Încet, încet, mă cuprinde amorţeala, ca umbra muntelui când acoperă câmpul.

Îi cedez.

Spre sfârşitul după-amiezii, un intern libanez cu gene negre ca pana corbului mă trezeşte:

— Hai, ne-a venit rândul!

Împinge targa într-un separeu şi îmi pune întrebări. Îi spun cum mă cheamă, câţi ani am, adresa redacţiei ziarului *Demain*, şi pe urmă mă supun examinării lui rapide şi precise.

După fiecare palpare, fiecare control, bifează pătrăţele pe o fişă. Aşa epuizat cum e, nu neglijează nici un detaliu.

— Mi-e foame, îi spun.

— Myriam, adu o cină pentru domnul!

Ce simplu... De ce nu i-am cerut mai devreme? Myriam, o femeie jovială, dă la o parte perdeaua să mă întrebe dacă mănânc sau nu carne. Dau din cap că da. Orice carne? Confirm.

— O să vă instalăm într-o cameră la etajul trei, spune în final rezidentul libanez.

Nu ştiu dacă trebuie să mă bucur sau să mă neliniştesc.

— Dar... de ce?

— E o măsură de precauţie. Dorim să vă ţinem sub observaţie. Rezultatul primei examinări nu-mi arată că aţi

prezenta simptome traumatice, ci numai tensiune scăzută şi slăbiciune din pricina şocului. Dar preferăm să ne asigurăm că nu aveţi leziuni interne.

— Ca de exemplu...

— Leziuni digestive, care necesită timp ca să le putem diagnostica.

Îmi vine să-i strig că stomacul meu suferă din pricină că nu mănânc pe săturate de foarte mult timp. Şi că nimeni nu trebuie să afle de ce mă bucur că sunt reţinut aici.

— Doriţi să treceţi şi pe la celula psihologică de criză înainte de a merge în cameră?

— Poate după ce mănânc?

— A, da, scuzaţi-mă.

Myriam şi libanezul mă transbordează de pe targă pe un scaun cu rotile, şi o infirmieră mă conduce în camera 313.

După ce treci de urgenţe, celelalte secţii ale spitalului par liniştite. Nimic nu tulbură pacea culoarelor largi în afară de zgomotul făcut de podeaua moale de linoleum în contact cu papucii personalului sau cu rotiţele cărucioarelor. Înaintăm într-un univers lichid.

Etajul trei. Zidurile luminate de veioze discrete sunt decorate cu postere cu peisaje alpine.

— Am ajuns. Camera 313.

Când Myriam îmi deschide uşa, mă trezesc faţă-n faţă cu Philibert Pégard, care mă aşteaptă aşezat pe scaunul de lângă pat, cu un buchet de flori în mână şi o grimasă linguşitoare pe figură. Myriam îl măsoară din ochi.

— Sunteţi rudă?

— Îi sunt prieten şi patron, afirmă Pégard cu autoritatea lui obişnuită.

De îndată ce şi-a enunţat fraza, îşi ia o ţinută umilă, care exprimă emoţie sinceră.

— În afară de familie şi poliţie, nimeni n-are dreptul să vorbească cu victimele, îi aminteşte cu severitate infirmiera.

— Augustin nu are familie.

Myriam se uită la mine aşteptând să-i confirm informaţia.

Îmi plec privirea.

— Ar fi, oricum, regretabil, răspunde Pégard, să-l lăsăm să traverseze singur o asemenea încercare. Cât despre comisarul de poliţie Terletti, el mă cunoaşte şi m-a delegat să mă ocup de Augustin. Mă prezint: Philibert Pégard, director al ziarului *Demain.*

Infirmiera citeşte gazeta oraşului şi, în plus, are alte treburi mai importante pe cap, aşa că decide să nu se mai amestece, ridică din umeri, mă instalează. Pégard dă în repetate rânduri s-o ajute, sau mai degrabă să-i demonstreze că e dispus s-o facă; de fiecare dată e respins.

— Care e diagnosticul? murmură Pégard.

— Vorbiţi cu doctorul. Pentru moment, domnul are nevoie de odihnă şi este sub observaţie. Nu-l obosiţi. O să-i aduc cina.

Iese.

Pégard e tot numai miere.

— Cum te simţi?

Stau puţin la îndoială... Ce-ar fi să-mi prelungesc afazia?

— Şocat?

Simt că trebuie să spun *da*. Încuviinţez şi adaug imediat:

— Mi-e foame.

— Ţi-aduce imediat mâncarea. Erai departe de explozie?

Descopăr cu surpriză că de ore întregi nu m-am mai gândit deloc la cele întâmplate, ca şi cum amintirile atentatului mi se retrăseseră într-un sertar al memoriei la care interzisesem accesul.

— Eram la intrarea în piaţă.

— Destul de departe. Uf, ce noroc... Şi ai văzut-o?

— Ce să văd?

— Explozia.

— Am văzut-o, am auzit-o, m-am prăbuşit. Şi acolo, pe jos, mi-am pierdut cunoştinţa.

Pronunţând vorbele astea, îmi vin în minte cartofii prăjiţi. Ce s-o fi întâmplat cu bunătatea de cartofi crocanţi din care începusem să înfulec?

Fericit, Philibert Pégard flutură buchetul ca să înţeleg că florile îmi sunt destinate mie, dispare în baie, deplasează obiecte, bombăne, înjură, dă drumul la apă şi reapare cu o ploscă în chip de glastră.

— Nu-mi mulţumi şi povesteşte-mi.

Se aşază bine în fotoliu: nu mai regretă că a venit, nici că a cheltuit banii pe buchet.

— L-am întâlnit pe terorist pe bulevardul Audent. Era atât de agitat, că a dat peste mine când să traverseze. Când a ajuns pe trotuarul de vizavi, l-am studiat.

— Cum se comporta?

— Febril. Straniu.

— Straniu în ce fel?

— Se tot uita la ceas, de mai multe ori pe minut. În mod logic, o dată ajunge.

Pégard scoate din impermeabil un blocnotes şi consemnează ce-i raportez.

— Şi pe urmă?

— Se putea ghici după picioare şi cap că era foarte slab; în schimb avea pe el un hanorac enorm, cu totul exagerat.

— Explicabil, ascundea centura de explozibil. Vârsta?

— Douăzeci de ani.

— Barbă?

— Da.

— Părea magrebian?

— Da.

Pe faţa lui Pégard se citeşte satisfacţia pisicii care tocmai a înghiţit un şoarece.

— Era singur?

Îl privesc insistent. E un moment important. Pot să-i spun tot?

Şi dacă aş încerca?

Cu torsul aplecat spre mine şi ochii lichizi, Pégard repetă cu ton dulce întrebarea.

— Era singur?

— Nu.

Pégard se luminează: în fine, o ştire senzaţională! Deţine în exclusivitate o informaţie de care nici poliţia n-a aflat.

Subit, aruncă pe furiş o privire în spate să fie sigur că nu ne ascultă cineva.

— Cine era cu el?

Nu ştiu ce să fac... O să mă creadă? Răspund cu prudenţă:

— Un om în *djellaba*, mai în vârstă decât el.

— Înalt? Scund?

Mă gândesc şi-i spun domol:

— Scund.

— Slab? Gras?

— Nici una, nici alta.

— Perfect! Mai departe. Ce făceau?

Mă răsucesc în pat. Conversaţia asta începe să-mi fie incomodă, pentru că fac confesiuni, dar îi ascund ce-am văzut. Până unde o să merg aşa?

— Augustin, ce făceau cei doi împreună?

— Vorbeau, dar nu auzeam ce. Parcă se certau. Bărbatul mai în vârstă se străduia parcă să-l convingă de ceva pe cel tânăr. Şi cred că tânărul voia să dea înapoi.

— Aşadar, cel în vârstă îl îndoctrina pe tânăr.

— Dacă doriţi...

— Da, evident că era recrutorul, spălătorul de creier, şeful operaţiei. Cât a durat discuţia asta?

— Două, trei minute. Cel în vârstă a câştigat, iar tânărul a luat-o spre Piaţa Charles II.

— Singur?

— Nu, urmat de celălalt.

— Aha... Ciudat...

Aş fi vrut să-i spun lui Pégard că unele lucruri erau încă şi mai ciudate, ca dimensiunea bătrânului şi faptul că zbura. Dar, dacă le-aş fi dezvăluit, n-ar mai fi crezut nimic din ce spuneam.

— Deci s-au dus spre piaţă, da?

— Da. Şi s-au îndreptat spre biserica Saint-Christophe. Lumea ieşea de la slujbă. Aştepta să fie urcat un sicriu pe un dric.

— Pe urmă?

Îmi frâng mâinile. Mă uit ţintă la cearşafuri. Nu vreau să dezvălui urmarea. Pégard mă încurajează.

— Augustin, mărturia ta e capitală. Înţeleg că te costă să-ţi aminteşti abjecţia asta, că e... dureros, dar trebuie să ne ajuţi, pe noi, jurnaliştii, pe poliţişti, pe politicieni, pe cetăţeni, ţara, lumea întreagă. Poate că numai tu ştii ce s-a întâmplat cu adevărat.

— Păi, a fost aşa...

N-o să-i descriu episodul cu cartofii prăjiţi. Dacă-i mărturisesc că nu mănânc pe săturate, există riscul că va descoperi şi restul.

— Hai, drăguţule, concentrează-te.

Ce teatru mai joacă şi Pégard ăsta! În clipa aceea aproape că-i luam în serios compasiunea.

— Mi-a atras atenţia o scenă de la dreapta mea... Cineva a început să înjure pentru că alunecase pe un rahat de câine...

— Ei, nu!

— Ba da.

— Nu!

Cum de miroase Pégard că mint? E chiar atât de subtil? Şi eu un amărât de actor?

Se ridică, se învârte în jurul patului, e stacojiu, gâfâie, îşi frământă trabucul.

— Nu, să nu-mi spui că ai ratat esenţialul din cauza căcatului unei javre! Nu-mi spune că ai pierdut atentatul.

— Nu, l-am văzut.

— Ah!

Se aşază imediat pe fotoliu. Îşi apucă blocnotesul, îşi pune picior peste picior, se apleacă spre mine aproape docil.

— Hai, dragă Augustin, spune tot!

— După câteva secunde, tânărul s-a apropiat de mulţimea adunată în jurul carului mortuar, şi-a desfăcut hanoracul, a strigat din răsputeri o frază confuză, şi...

— *Allahu Akbar.*

— Poftim?

— A urlat *Allahu Akbar.* Am aflat deja. Înseamnă *Dumnezeu e cel mai mare.*

— Aha... Apoi şi-a întins brusc braţele şi s-a auzit bubuitura.

— Şi bătrânul?

— Care bătrân?

— Bătrânul care era cu el.

— Nu l-am mai văzut.

— Era lângă dric?

— Nu.

— Oare s-a ascuns în ultimul moment?

— Habar n-am.

— Dar după aceea, nu l-ai reperat după aceea printre trupuri? Nu i-ai văzut *djellaba*? Sau bucăţi din material?

Întrebarea asta mă lasă perplex. Cum îşi închipuie că eram atât de obsedat de acea creatură încât să-l fi căutat când am părăsit piaţa?

— Domnule Pégard, eu am leşinat. După ce m-au reanimat, altceva aveam eu de făcut, nu să cercetez dacă...

— Sunt convins că exact asta ai făcut!

Iar mă uimeşte. Rămân cu gura căscată. Îşi încruntă sprâncenele. Rămâne la părerea lui.

— Sunt convins! Şi ştii de ce? Pentru că eşti jurnalist! Da, ca şi mine! Eşti un om inteligent care-şi pune emoţiile în buzunar, ca să se comporte în primul rând ca profesionist. Mă înşel?

Stau cu capul plecat şi bâigui ceva care trece drept asentiment.

— Şi atunci? reia Pégard fără să mai aştepte.

— Nu mai era acolo!

— Genial. După ce şi-a radicalizat victima, bătrânul îl urmează pe tânăr până la locul atentatului, după care, sigur că atacul se va produce, se topeşte. Prodigios! Iată o metodă nouă, de care nimeni n-a mai vorbit până acum!

Tropăie, bate din mâini, beat de fericire. Morţii şi răniţii din urma odiosului act n-au nici o importanţă pentru el... Ca un gropar care se bucură când izbucneşte o epidemie.

— Cum? Mai sunteţi încă aici? exclamă Myriam revenind în cameră.

Pégard, cu umerii coborâţi, adoptă atitudinea pocăită a unui puşti prins cu degetele în borcanul cu dulceaţă.

— Încerc să-i ridic moralul prietenului meu.

Myriam îmi pune tava cu mâncare pe pat.

— Asta o să-i ridice moralul, spune ea cu un zâmbet drăguţ, la care îi răspund la fel. Ţi-am pus două deserturi, adaugă ea în şoaptă.

Pe urmă, face o piruetă magistrală către uşă şi-l ameninţă pe Pégard.

— Gata, afară! Nu vreau să-mi obosiţi bolnavul.

Philibert Pégard îşi închide carneţelul, prefăcându-se că se supune.

— Aveţi dreptate, dragă doamnă. Doctorul comandă. Am plecat. Pe mâine, Augustin.

— Exact, pe mâine, repetă Myriam şi-l împinge spre uşă.

Închide uşa în urma lor şi ecoul paşilor se pierde pe culoar.

Oftez.

În faţa mea străluceşte comoara comorilor, o tavă, pe care se află, în afară de o felie de pâine, o salată de cartofi cu castraveciori, un filé de curcan cu orez, un iaurt natur şi un compot de pere. Simt furnicături prin burtă: în fine, profit şi eu de o masă!

Pe neaşteptate, pufnesc în râs. Sigur că mi-e ruşine că râd în timp ce atâţia oameni au murit şi atâţia alţii îi plâng, dar acum, ce mai, dacă n-am crăpat, mănânc, nu?

Ce insensibil e instinctul... Oricât de sufocat de emoţie sunt şi de încremenit, exist, sunt în viaţă, sângele îmi curge prin vine, şocul nu mi-a pus capăt zilelor şi am poftă de mâncare. Moralmente, compasiunea ar trebui să mă dărâme, or eu nu visez decât mâncare. Trăsnetul mi-a atacat doar spiritul, nu şi carnea. Forţa încăpăţânată a trupului e mai tare decât orice scrupul, orice sentiment. Nu ştiu dacă voi fi lăudat sau blamat pentru acest egoism vital: eu îi cedez. Este martorul unei înţelepciuni cosmice, superioară înţelepciunii mele infime.

Atac cina. Cu un gest involuntar, apuc felia de pâine şi o duc la gură. Îmi îndrept ceafa şi observ o fetiţă pe scaun. Este fetiţa din biroul lui Pégard, serioasă, tăcută, abătută.

— Dar... ce-i cu tine aici?

Se uită la mine cu ochi mari, luminoşi.

— M-a uitat aici.

— Cine? Domnul Pégard?

Dă din cap şi apoi cercetează tavanul din priviri. Încerc să aflu mai multe:

— E drăguţ cu tine domnul Pégard?

Încuviinţează fără nici o ezitare, cu voce subţire, melodioasă:

— Oo, da.

Un tic îi înalţă umărul, încă un tic umărul obrazului stâng, închizându-i pe jumătate ochiul. Ca să-şi revină, îşi întinde picioarele, îşi potriveşte pantofii de lac şi îşi netezeşte fusta plisată.

— Dar mă uită adesea...

Plictisit, îmi contemplu tava cu mâncare.

— Fugi repede după el, altfel se va îngrijora.

După ce muşc din miezul pufos al pâinii, mă uit iar spre fetiţă.

Scaunul e gol.

Capitolul 3

Am devenit oare un personaj important?

Încă din zori, vizitele urmează una după alta: o asistentă cu micul dejun, un medic primar escortat de rezidenţi, infirmiere grăbite să recolteze, în fine, doi inspectori de poliţie pentru a-mi lua o declaraţie. Se îmbujorau pe măsură ce le povesteam detaliile; mi-au mulţumit

entuziasmaţi şi m-au asigurat că-şi vor transmite de îndată raportul superiorului lor.

S-a închis uşa. Am surâs către tavan. Un lucru care mă emoţionează e că toţi consideră camera asta ca fiind a mea: intră tiptil-tiptil, se scuză că mă deranjează, rămân în picioare în faţa mea şi când pleacă îmi urează însănătoşire grabnică.

Aş dori să-mi vizitez regatul.

Cu toate că doctorul mi-a interzis să mă dau jos din pat, mă ridic uşurel şi, cum îmi pun picioarele pe podea, mă trece un fior, deoarece cămaşa pe care am fost obligat s-o port se închide la spate lăsându-mi fesele şi spinarea neacoperite.

Mă îndrept spre baie şi o explorez minuţios. Mie, care de cele mai multe ori folosesc locuri sanitare colective cu aspect dubios, unde mi-e teamă că mă murdăresc şi înainte, şi, după ce mă spăl, baia asta mi se pare de un lux ameţitor: e vastă, imaculată, complet echipată şi îmi e destinată mie, care nici măcar nu o folosesc. Şi oglinda care atârnă deasupra chiuvetei chiar o evit: să rămânem lucizi, o locuinţă de bogătaş n-o să-mi poată da fizicul de bogătaş.

Înapoi în cameră, mă apropii de fereastra cu geamuri duble şi privesc în josul clădirii. O femeie în hanorac trage după ea pe pavaj pubelele. Ceva mai departe, pietonii merg grăbiţi sub o ploaie rece, abundentă, în timp ce camioanele, ignorând băltoacele, o iau pe podurile autostrăzilor, care înalţă un eşafodaj de bretele. Îmi savurez încă o dată privilegiul: afară, se dă lupta fiecărui individ în sânul unui univers ostil în timp ce eu lenevesc în cămaşă, dispun de un salon individual, liniştit, şi bine încălzit.

Casc.

În pofida faptului că sunt sătul, am avut o noapte proastă, fiindcă imaginile de ieri mi-au torturat mintea. Nu reuşeam să decid dacă mi-ar face mai bine să dorm sau să stau de veghe; veghea ar însemna să revin la explozie, la membrele sfâşiate, la chipurile brăzdate de groază, iar somnul m-ar abandona imaginaţiei, care ar amplifica oroarea, adăugând amintirilor mele noi invenţii. Aşa s-a întâmplat că m-am văzut aruncat pe o şaretă cu cadavre; deşi eram în viaţă, mă luaseră de mort, azvârleau peste mine cadavre, sare, nisip, cenuşă, pământ, mă sufocam, ţipam, dar nimeni nu dădea atenţie. De fiecare dată când scăpam din coşmar, ud leoarcă, cu fruntea plină de sudoare, mă sforţam să deschid larg ochii ca să gonesc somnul, convins că voi reuşi, ca să nu fiu strivit de un nou tomberon de leşuri.

La ora şase, am auzit clopotele din turnul bisericii răspândindu-şi sunetele fluide. Uşurat că a trecut noaptea şi odată cu ea cortegiul atrocităţilor, am suspinat şi am deschis ochii.

Văd în faţa mea un bătrânel în pijama cu dungi. Lumina portocalie venită dinspre bulevarde sculpta bezna camerei dezvăluindu-mi partea dreaptă a ţestei sale pleşuve, zbârcite, un nas zdravăn şi orbite adânci. Faţa îi era întoarsă spre mine şi mă privea fix, scrutător, aşteptându-se parcă la ceva de la mine.

— Ce doriţi?

Nici măcar o clipire. Era mărunţel, plăpând, îţi făcea frică. În pofida celor peste o sută de ani ai săi, avea în el ceva de copil, pentru că mâinile îi dispăruseră sub mâneci, şi umerii înguşti abia îi susţineau cămaşa de bumbac.

— Ieşiţi din camera mea!

Nici o reacţie. Cu bărbia ţintă spre mine, bătrânul nu renunţa la întrebarea lui mută, ceea ce dădea chipului său un aspect inexpresiv. Atât prezenţa, cât şi imobilitatea lui

îmi îngheţau sângele în vine. Să fie vreun pacient nebun rătăcind prin spital?

Sau eram eu pe jumătate adormit?

Pesemne aşa era. Începusem să sper că bătrânul cu faţa vidă era o zămislire a viselor mele.

Cum poţi să scapi de un vis? Intrând în alt vis! Am închis pleoapele şi am decis să le ţin închise câteva minute.

Unu, doi, trei... Număram secundele... cincizeci şi nouă... la început, îmi ţineam respiraţia... o sută cincizeci, o sută cincizeci şi unu... îmi auzeam suflul, al meu, nu al lui... două sute treizeci... Venea spre mine să mă strângă de gât?

Când am ajuns la două sute patruzeci, am deschis ochii: bătrânul dispăruse. Real sau ireal, scăpasem de el.

Mi-a ajuns la urechi un zgomot monoton, un sunet familiar, pe care nu am putut să-l identific imediat; apoi, geamurile se acoperiră iar de perle şi am recunoscut ploaia care lovea zidurile clădirii. M-am încolăcit şi, lipit de sulul subţire cu spumă de la căpătâiul patului, m-am lăsat absorbit de somn.

După vizitele din dimineaţa asta, tot am rămas cu unele neclarităţi: De unde venea necunoscutul? Îmi sprijin tâmpla de fereastră. Apa se scurge printr-un burlan de zinc de pe aripa dreaptă a clădirii. Afară, nu se vede cerul, nici o culoare, nimic decât apă îngheţată.

Pe coridor, se aud tot mai clar nişte paşi hotărâţi.

Cineva bate la uşă. Sar în sus. Trag cearşaful peste mine şi spun cu voce suferindă:

— Da?

Intră o femeie sugrumată într-un impermeabil.

— Ce porcărie de vreme... Asta-i climă pentru broaşte, nu pentru oameni!

Are o pălărie-clopot din pânză cerată, care-i face chipul mai lung şi mai îngust, şi pe care şi-o smulge de pe cap

după ce-şi aruncă servieta pe scaun. Apoi îşi scuturǎ capul ca sǎ-şi desfacă părul castaniu şi dă la iveală o fizionomie banală cu ochi căprui şi prea rotunzi, deasupra unui nas ascuţit.

— Bună ziua, sunt Claudine Poitrenot, judecătoare de instrucţie. Şi dânsul e asistentul meu, Mathieu Méchin.

Din spatele ei apare un tânăr corpolent, stângaci, adus de spate, care mă salută dând impresia că îşi cere scuze.

— Vasăzică acum ne cunoaştem cu toţii, conchide judecătoarea.

Glasul îi este la fel de aspru ca şi fizicul. Până acum, nu m-a privit direct în ochi. O împiedica o umbrelă scurtă, flască, din care îi picură apă pe mocasini. Asistentul pune mâna pe inculpată şi spune în şoaptă:

— O pun în baie la uscat.

Ea îi mulţumeşte mută, încruntată, deja preocupată de ce trebuie să urmeze. Resimt ca pe o invazie intrarea ei inoportună în camera mea.

Ridică privirea, îşi împinge bărbia spre mine cu ochii strânşi şi începe:

— Ei, domnul cum se simte? A dormit bine?

Nu aşteaptă răspuns. Înaintează câţiva paşi şi mă priveşte în ochi.

— Presa a citit-o?

— Nu.

Scoate din servietă vreo douăzeci de cotidiane şi mi le aşază în poală.

— E cam jenant, totuşi!

Se întoarce către asistent, care e pe cale să-şi despacheteze tastatura.

— Ce ruşine! Pur şi simplu o ruşine! Nu găsesc alte cuvinte...

Caută, se vede, dacă există un alt termen, renunţă, suspină.

— Din cauza dumneavoastră, domnule, noi avem aer de idioţi. Mă rog, mai ales eu, care devin regina tâmpiţilor, titlu de care m-aş fi dispensat, credeţi-mă. Nu-i aşa, Méchin?

Asistentul, servil, evită să subscrie, citeşte cu atenţie foaia de la capătul patului, unde îmi e notată temperatura.

În spatele lor, cerul picură.

Ea se apropie iar de mine, ridică sprâncenele şi-mi arată ziarele.

— Presa ştie mai multe decât justiţia: s-a întors lumea cu susu-n jos!

Parcurg manşetele. Deşi pun în primul rând accentul pe ororile atentatului şi numărul de victime, vorbesc şi de terorist. Judecătoarea Poitrenot îşi pune degetul manichiurat pe titlul unui articol: *Un fanatic mort. Complicele lui este încă în libertate.* Pe urmă, pe altul: *Creierul l-a spălat pe creier până în ultima clipă.* Şi încă unul: *Al doilea activist a reuşit să fugă.*

— Al doilea! Noi habar n-aveam că erau doi. De ieri, mergem pe ipoteza lupului solitar. Nu bănuiam că ar exista o reţea în spatele acestui act, deşi luam în calcul şi posibilitatea asta. Ah, facem figură de imbecili, nu alta, nu-i aşa, Méchin?

Doamna Poitrenot face câţiva paşi înapoi muşcându-şi uşor obrazul stâng.

— Pe dumneavoastră, Augustin Trolliet, nu vă blamez, cu toate că în momentul ăsta sunt turbată şi urlu la inspectori pentru că n-au ajuns la timp să vă ia o declaraţie. Dumneavoastră, cel puţin, aţi avut un reflex profesional: v-aţi chemat şeful.

Îmi aruncă *Demain.* Se întâmplase exact cum prevăzusem: Philibert Pégard a făcut paradă de informaţia pe care numai el o deţinea. Femeia se aşază pe pat.

— Grozavă lovitură pe piaţa publicitară pentru ziarul vostru de provincie: mass-media din toată lumea îl citează. Şi mâine mă vor cita pe mine, Claudine Poitrenot, proasta de judecătoare de instrucţie, care află din ziare ceea ce se presupune că trebuie să ştie înaintea tuturor!

— Să ştiţi, doamnă, că eu n-am chemat pe nimeni. Când infirmiera m-a adus aici de la urgenţe, şeful meu mă aştepta în cameră. Normal, când mi-a pus întrebări...

— Gunoiul! Nici nu-i de mirare! Sper că nu v-a trecut prin minte că s-a interesat de dumneavoastră din pură solicitudine?

— Domnul Pégard nu face nimic din amabilitate.

Tare aş vrea să adaug: „în afară de a angaja un stagiar pentru zero bani”, dar mă stăpânesc, pentru că nu vreau să-mi compromit valoarea recent atribuită.

Pentru prima oară, mă cercetează calm din priviri.

— Câţi ani ai?

— Douăzeci şi cinci.

— Îmi permiţi să te tutuiesc?

Fiind luat prin surprindere, nici nu-i răspund, ceea ce trece drept asentiment.

— Ce făceai tu acolo, Augustin?

— Domnul Pégard mă trimisese pe stradă să culeg informaţii.

— Cum adică *pe stradă*?

— Pe stradă. Este expresia lui. Să intri în vorbă cu lumea de pe stradă, să asculţi ce nemulţumiri au, pe scurt, să mergi la pescuit de ştiri inedite.

— *Pe stradă...* De ce nu *pe trotuar?* Ăsta ar fi mai degrabă limbajul proxeneţilor. Nenorocitul de Pégard! Deci ai coborât să vezi unde te duce mirosul, ai fost îmbrâncit, i-ai văzut, pe tânăr şi pe bătrân, i-ai urmărit... Asta am citit în presă. Confirmi?

— Da.

— Méchin, trebuie să facem dosarul pe baze diferite.

Spune asta pe un ton de parcă se plânge că ar trebui să strice ce a tricotat şi s-o ia de la început.

— Mi-ar trebui o ţigară.

Face o pauză.

— Nu, nu e bine: m-am lăsat.

Geme:

— Dar mi-e o poftă! Tu fumezi?

— Nu.

— Bravo! Să nu fumezi niciodată!

— Nu mă expun decât la fumul din explozii.

Râde în hohote şi-l ia pe asistent de martor:

— Simpatic, băiatul ăsta...

Se întoarce şi se apleacă spre mine.

— Îl cunoşti pe Hocine Badawi?

— Hocine Badawi?

— Tipul cu bomba. Nu v-aţi întâlnit niciodată?

— Nu.

— Chiar niciodată?

— Nu.

— Dar Charleroi nu-i mare. Aici toţi merg la biserică, toţi se cunosc.

— Nici pe dumneavoastră nu v-am cunoscut până acum.

Se uită la mine câteva secunde şi conchide:

— Nu eşti prost!

— Dar dumneavoastră cum de-i ştiţi numele?

— Închipuie-ţi că avea actele la el, în hanorac. Bizar, nu? În locul lui, dacă mi-ar trece prin cap să bag o lume întreagă în sperieţi detonând o bombă, nu mi-aş semna crima, sau cel puţin nu aşa, imediat, ca să scot şi mai tare din minţi poliţia, justiţia, ziarele, victimele, familiile, pe scurt, întreaga societate. N-ai face şi tu la fel?

— Ăăă... dacă...

— Pe de altă parte, nici tu, nici eu n-avem de-a face cu explozivele. Aşadar, ori că mă aprobi, ori că nu spui nimic... Tocmai fiindcă gândesc în felul ăsta, se zice despre mine că sunt o tâmpită, nu-i aşa, Méchin?

Asistentul se cufundă în scris.

Ea se ridică şi patrulează prin cameră.

— Poţi să-l descrii pe bărbatul în *djellaba*?

Amuţesc. Să continui cu tăcerea, sau să divulg că bărbatul în *djellaba* nu era altceva decât o creatură de mărimea unui corb care zbura uşurel pe lângă umărul atentatorului sinucigaş?

— O să vină cineva de la poliţie să facă un portret-robot.

Îmi pocnesc încheieturile degetelor.

— Nu eşti sigur? exclamă ea aşezându-se lângă mine.

— Nu.

— N-ai reuşi să-l descrii?

— Nu complet.

— N-are importanţă, încearcă!

Se ridică şi îşi perie fusta cu mâna, ca şi cum camera de spital i-o murdărise.

— Ştii, nu-i vorba că mă plictisesc, dar mă aşteaptă trei mii de tone de dosare. N-am nici o secundă de pierdut. Şi, în afară de asta, colegii îmi pun beţe-n roate... Se pare că ocazia e perfectă ca să-mi dea de anchetat o afacere ca asta. Méchin, am venit cu o umbrelă.

— Am pus-o la uscat în baie, doamna judecător.

— Ce gâscă sunt! De-aş reuşi şi eu o dată să nu-mi ud umbrelele.

Îşi pune impermeabilul, pălăria-clopot, face o grimasă gândindu-se că arată catastrofal cu ea pe cap, îşi apucă ferm servieta şi cu dezgust umbrela pe care i-o aduce asistentul. Se opreşte brusc în pragul uşii.

— Îţi las ziarele, OK?

— Mulţumesc.

— Ce vrei să faci tu în viaţă, Augustin?

— Să devin scriitor.

— Nu ziarist?

— Nu, sunt ziarist doar ca să-mi câştig existenţa.

— Ca ziarist nu se câştigă nimic. Ştiu eu ce spun, am avut odată un logodnic ziarist. Era lefter.

Nu îndrăznesc să-i mărturisesc câtă dreptate are. Dă din cap.

— Fă-te scriitor, Augustin, dar, te rog, găseşte altceva ca să-ţi plăteşti chiria. În locul tău, aş căuta de lucru într-un magazin care nu vinde nimic. De pildă, tablouri! Un loc ideal, care-ţi oferă timp să cugeţi. De fiecare dată când intru într-o galerie, mi-e teamă că deranjez un artist care ar scrie *Comedia umană* sau *În căutarea timpului pierdut.*

— Ştiţi dumneavoastră mulţi negustori de artă la Charleroi?

— Corect, ducem lipsă. Lumea de-aici nu colecţionează. Atunci ţi-aş sugera nişte echivalente care se tot înmulţesc: magazine fără stoc şi fără clienţi, unde se ascunde spălarea de bani, numai că acolo n-ai fi recrutat decât cu recomandarea mafiei. O să mai vorbim...

Iese din cameră, dar revine.

— Eşti sigur că nu-l cunoşti pe Hocine Badawi?

— Sigur.

— Tu îmi ascunzi ceva, dar nu ştiu încă ce. În fine, o să lămurim noi treaba asta mai târziu. În fond, abia am început să ne cunoaştem.

Judecătoarea şi asistentul închid uşa. Pantofii lor cu blacheuri răsună îndelung pe coridor, şi apoi se lasă din nou tăcerea.

Mă cuprinde neliniştea: nu cumva sunt pe cale de a induce în eroare justiţia şi poliţia, având în vedere că n-am dezvăluit exact ce am văzut? Şi acum nu mai pot să mă

sucesc, fiindcă m-ar lua de mincinos sau de cretin. Şi asta mi s-a întâmplat deja prea des.

În copilărie, când am început să spun că vedeam uneori nişte fiinţe în jurul oamenilor, eram privit cu indiferenţă. Cine dă atenţie palavrelor unui orfan singuratic, sfrijit, trimis de la un cămin la altul şi în diverse centre de plasament? Dar până la urmă, pentru că insistam, învăţătoarele mi-au cerut să le povestesc mai în amănunt, şi atunci am priceput, după întrebările pe care mi le puneau, că ele nu vedeau ce vedeam eu. Nici ele şi nici colegii mei. Nici ele, nici nimeni. Într-o zi, când eram supărat că nimeni nu remarcase o faţă însângerată care plângea fără preget deasupra Emmei, o fetiţă de patru ani, educatoarea mi-a explicat că luam drept adevărate produsele imaginaţiei mele, că trebuia să nu mai vorbesc despre ele şi să mă duc la Karine Maïeu, psiholoaga şcolii... Dar nici ea, nici eu nu înţelegeam ce era cu mine. Dacă figurile pe care le vedeam erau nişte invenţii, ar fi trebuit să le găsim sensul, sau menirea. Or eu mă izbeam de ele, le descopeream, le întâlneam. Nici vorbă să le fabric, din contră, le înduram, le suportam, aşa cum suporţi ceva venit din exterior, aşa cum întâmpini realitatea... Pe psihoterapeută o pasiona ce-i povesteam, îşi nota totul într-un carnet, citea o sumedenie de studii. Momentele pe care le petreceam în biroul ei erau o delectare pentru mine. Era un loc luminos, cu o mulţime de desene colorate şi lăzi pline cu jucării. Karine era o femeie drăguţă, cu pielea fină, avea o gură roşie, cărnoasă, ca o cireaşă din care tare mult aş fi vrut să muşc. Într-o dimineaţă, Karine m-a anunţat că avea de gând să schimbe metoda: de vreme ce acum mă credea, nu mai avea rost să mă analizeze pe mine, ci pe indivizii în jurul cărora apăreau figurile.

— Ele apar de la ei, Augustin, nu de la tine.

În sfârşit, eram luat în serios... Şi urma să stau ore întregi în preajma lui Karine, a puloverului ei roz de mohair, a buclelor ei cu parfum de iris.

De fapt, abia dacă am avut timp să gust această nouă situaţie, pentru că a doua zi camioneta negustorului de brânzeturi a călcat-o pe Karine.

A fost prima mea durere. Până atunci, nu plânsesem pe nimeni. Nici nu fusesem iubit de cineva. Dacă se întâmpla să-mi placă unele persoane, nu simţeam niciodată ceva asemănător din partea lor. Cu excepţia lui Karine. Descumpănit, am pus moartea ei pe socoteala încrederii pe care mi-o acordase... M-am simţit responsabil de dispariţia ei, chiar vinovat. Oricine mă asculta vorbind de arătările mele îşi pierdea viaţa. Aşadar, de atunci, am păstrat lucrurile astea doar pentru mine.

— Bună ziua, mă cheamă Sonia.

În uşă apare o infirmieră blondă, plinuţă, care mi-aduce de mâncare.

— Nu vă mişcaţi, aranjez eu tot.

Instalează tava pe o banchetă glisantă şi-mi atrage atenţia asupra celor două recipiente din plastic translucid, aşezate în mijlocul tăvii.

— Doctorul v-a prevenit în legătură cu probele, nu? Deci, v-am adus două cutiuţe. Asta-i pentru urină. Asta, pentru fecale. Ştiţi cum să procedaţi?

Roşesc.

— E esenţial, Augustin. Vrem să aflăm dacă pierdeţi sânge. Chiar dacă vă este neplăcut, faceţi un efort. Ne-am înţeles? Mă bazez pe dumneavoastră?

— Da.

Conversaţia asta mi se pare jenantă.

— Perfect. Gândiţi-vă la mine, şi eu mă întorc.

Sunt incapabil s-o privesc în ochi, aşa că-mi cercetez prânzul în timp ce iese din cameră: morcovi raşi, un filé de

peşte cu spanac, nişte camembert şi un măr. Încerc să mă bucur şi să uit de maniile personalului medical, care e mai preocupat de consecinţele intestinale ale mâncării mele decât de ce gust are.

După ce am înghiţit tot, încep să dau din pleoape. Având în vedere agapele din ultimele zile, saţietatea mă epuizează. Digestia îmi mobilizează toată energia. Adorm legănat de un dulce extaz.

În timpul siestei, simt brusc o prezenţă insolită. Deschid ochii.

E bătrânul!

Mâinile lui scheletice ţin strâns bara de crom şi se apropie mai mult decât azi-noapte. Expresia chipului se rezumă la o întrebare. Mă înspăimântă.

Mă ridic în şezut şi-mi trag cuvertura până la bărbie.

— Ce este? Ce vreţi?

Nu face nici o mişcare, abia respiră şi ochii spălăciţi rămân întrebători. Stăm faţă-n faţă, muţi.

Cu cât îl analizez mai amănunţit, cu atât îmi pare mai ireal. Prea multe riduri, prea multe pete, prea mulţi negi. Prea deasă împletitura de linii albastre, roşii sau mov care-i marmorează obrazul. Ai zice mai degrabă că e o caricatură ieşită din mâna unui spirit simplist decât un om bătrân. Cutele epidermei îi scot în evidenţă bărbia. Pielea, subţire şi flască, îi atârnă ca de ceară, ba galbenă, ba cenuşie. Urechile îi sunt pline de peri tot mai rari şi mai cenuşii pe măsură ce se refugiază spre craniu. Tot cercetându-i elementele concrete, mă îndoiesc că există cu adevărat.

Asta mă linişteşte. Decid să nu-l mai bag în seamă şi mă lungesc într-o rână, îmi ascund capul sub cearşaf şi încerc să adorm la loc.

E clar că reuşesc, fiindcă tresar surprins de patru poliţişti care dau năvală în cameră.

— Venim pentru portretul-robot.

Mă ridic iar în şezut. E deja patru după-masa.

Comisarul de poliţie Terletti, un italian brunet cu favoriţi mari şi obraji raşi care virează spre culoarea cărbunelui datorită unei pilozităţi mediteraneene, îmi explică necesitatea acestui portret. Stă lângă mine, vorbeşte gesticulând din mâini şi degajă totodată un miros puternic de ţigară, o emanaţie care mă convinge că e un tip competent: bărbatul ăsta vrea să se arate şi profesionist, şi viril: e afurisitul tăcut, căruia nu-i scapă nici o pradă şi nici o pistă, furiosul, care-şi petrece toată noaptea într-un bar sau într-o maşină şi striveşte chiştoc după chiştoc, aşteptând să apară infractorul. Aroma asta pişcătoare mă îmbată la fel ca şi vocea lui răguşită, şi-mi propun imediat să nu-l dezamăgesc.

Terletti iese cu doi dintre bărbaţi şi mă lasă cu Marc, un băiat de vârsta mea, cu faţa colţuroasă, ciupită de vărsat. Îşi trage scaunul lipit de patul meu, se aşază paralel cu mine şi îşi plasează computerul între noi.

— Spune-mi ce anume te-a frapat la omul ăsta – în ce ordine vrei tu. Descrie cum avea privirea, fruntea, părul... şi pe urmă o să-ţi arăt nişte schiţe. N-are importanţă că mai greşeşti sau că uneori dăm înapoi. O să avansăm în ritmul nostru.

Îmi scormonesc memoria, o puric. Trebuie să găsesc forma feţei, cât de gros era nasul, cât de lată era bărbia, distanţa dintre nări, aspectul podoabei capilare, grosimea buzelor, curbura sprâncenelor, proporţia comparativă a elementelor... Trebuie să aleg între douăzeci şi cinci de guri, să-mi imaginez structura unui craniu independent de păr, să luminez, să opacizez, să deplasez, să măresc, să micşorez, să nu mă raportez la desenul propriu-zis, ci să am mereu în minte ceea ce îmi amintesc eu...

Din când în când, infirmiera apare brusc în uşă şi zice:

— V-aţi gândit la mine?

Îmi vine să-i spun că nu îmi provoacă gânduri de urinare şi defecare, dar mă abţin, o asigur de fiecare dată că nu mai e mult, şi îmi reiau munca intensă de creare a portretului.

După două ore, epuizat, îi spun lui Marc că figura propusă în momentul acela de ecran seamănă cu ce-am văzut eu, fără să precizez dacă e adevărat sau dacă vreau să mă autoconving.

Inspectorul părăseşte camera. Profit şi mă precipit spre baie. Încerc să îndeplinesc rapid datoriile de bolnav. Nimic nu-mi mai aparţine, nici agenda, nici corpul, nici memoria, nici excrementele. N-aş fi bănuit că pot fi atât de puţin dezgustat de contorsiunile la care mă supun, sunt doar mirat că produsele corpului meu sunt atât de calde.

Când Sonia trece din nou pe la mine, îi întind victorios probele. Pare foarte mulţumită.

Acum, parcă n-aş vrea să readorm: mi-e teamă că apare din nou bătrânul.

Comisarul Terletti se întoarce împreună cu Marc şi colegii lor. Îmi arată un calculator.

— Marc o să-ţi arate nişte fotografii, şi tu ne vei spune dacă-l recunoşti pe individ. OK?

— OK, răspund eu, sensibil la energia lui.

Îi dă o pungă lui Marc.

— Poftim, ia şi asta, şi la sfârşit, poţi eventual să răsfoieşti şi albumul familiei Badawi. De îndată ce dai de un indiciu, ştii unde ne găseşti.

Terletti şi cei doi acoliţi pleacă, lăsând în cameră miros infect de scrumieră.

Marc îmi trece pe sub nas dosarele suspecţilor. Sunt foarte concentrat la început, dar mă plictisesc repede. Chipurile nu oferă decât două expresii, apatia şi agresivitatea. Redutabilii se dovedesc a fi cei placizi,

fiindcă ghiceşti, pitită în ei, o violenţă virtuală mai explozivă decât cea clar exteriorizată de agresivi. Acestora li se adaugă o a treia categorie, cea a drogaţilor cu mină stinsă, cu ochi care nu privesc nimic, nu exprimă nimic, aidoma unor peşti halucinaţi cu buze umflate şi pupile dilatate.

— Nimic? insistă Marc.

— Nimic!

Albumul familiei nu conţine decât clişee, arată aceeaşi încăpere, aceeaşi masă, aceeaşi canapea. Se vede că în casă la familia Badawi aparatul de fotografiat nu se foloseşte decât la zile de naştere, de sărbătoare. Nimic nu se schimbă în decor, doar fiinţele omeneşti evoluează, tinerii devin mai înalţi, bătrânii mai voluminoşi. Flashurile care înroşesc pupilele creează o frăţie de toxicomani. În faţa acestor ţinute banale, a acestor zâmbete forţate, sau prea dibace, niciodată sincere, mă consider fericit că n-am familie. Dacă ar trebui să mă înduioşeze genul ăsta de...

— Ăsta e!

Am ţipat.

Bărbatul pe care l-am văzut pe bulevardul Audent stă într-un fotoliu cu un băieţel pe genunchi. Într-o altă fotografie e şi mai izolat, departe de canapeaua unde stau tolănite femeile cu copiii. A treia, şi ultima, e o adevărată fotografie portret, care îl arată cu ochii spălăciţi, fumând o ţigară fără filtru.

— Sunt sigur. El e.

Marc se repede afară din cameră. După cinci minute, se întoarce împreună cu Terletti şi colegii lui.

— Deci care e?

Îi arăt cele trei fotografii.

Comisarul se întunecă şi îşi freacă bărbia.

— Ăsta?

— Ăsta!

— Fără nici un dubiu?

— Fără.

Îşi scarpină obrajii, ceea ce produce un zgomot de răzătoare.

— Ăsta-i tatăl, Mustafa Badawi.

Ceilalţi trei înţepenesc.

— Tatăl teroristului?

— Un tată care-şi trimite fiul la moarte...

— Care îl însoţeşte şi apoi îl lasă singur în ultimul moment?

— Ce nenorocit!

Îi furnică deja pofta de a acţiona. Tropăie de nerăbdare.

— Punem noi mâna pe ei, şefu'!

— O sun pe judecătoare.

— Mergem noi, direct. N-avem de ce să mai mobilizăm o echipă.

Terletti îi opreşte cu ton ferm:

— Calmaţi-vă! Nu face nimeni un pas. Toată lumea rămâne aici.

— Dar de ce?

— De ce, dacă băiatul e sigur pe ce spune?

— Sigur, supersigur, strig eu înflăcărat.

Cu braţele ridicate, comisarul Terletti ne face semn să tăcem din gură. Apoi, cu sprâncenele încruntate şi nările fremătânde, mă fixează intens.

— Mustafa Badawi a murit de cancer acum zece ani.

Capitolul 4

— Tu vezi morţii, Augustin?

Judecătoarea Poitrenot îmi aşteaptă răspunsul. Capul îi este aplecat spre umărul drept, ca şi cum i-ar veni mai uşor să mă descifreze pieziş. După o pauză, îşi repetă întrebarea cu voce stăpânită, încrezătoare, aproape alinătoare.

— Vezi morţii?

Nu-mi vorbeşte în bătaie de joc, îmi pune o întrebare, aşa cum făcea Karine pe vremea când eram copil. Şi întrebarea asta şi-o pune şi ei, fiindcă, aşteptându-mi răspunsul, o văd cugetând.

Eu îi contemplu faţa perfect ovală, fără trăsături precise, pe care ochii seamănă cu nişte nasturi cusuţi pe chipul unei păpuşi de cârpă: nu simt nici urmă de ostilitate. Lampa slabă de lângă pat proiectează asupra noastră o lumină dulce, care lasă loc întunericului la un metru în jur. Ceasul a sunat miezul nopţii şi am impresia, din pricina beznei şi a tăcerii profunde, că doar noi doi suntem treji în spitalul aţipit.

— Tu vezi morţii, Augustin?

Întrebarea palpită acolo, în aer, între noi.

O să-i spun adevărul?

Acum câteva ore, întrevederea dintre mine şi comisarul Terletti s-a terminat într-un fiasco. A fost de ajuns o singură frază şi am alunecat de la martor capital la mincinos.

— Unde i-ai cunoscut tu pe Hocine Badawi şi pe tatăl lui?

— Pe bulevardul Audent.

— Pe bulevardul Audent nu l-ai putut vedea decât pe Hocine, fiindcă acum Mustafa Badawi mestecă rădăcini de păpădie! răsună aspru replica comisarului înţepenit de repulsie.

Bănuiam eu că Mustafa Badawi ducea un alt gen de existenţă decât Terletti, colegii lui, sau decât mine... Sigur c-ar fi trebuit să-i spun că, pe bulevard, Mustafa Badawi avea treizeci de centimetri. Dar mi-am imaginat cum ar fi reacţionat comisarul la o asemenea mărturie: *Treizeci de centimetri! Adică domnul vede oameni de treizeci de centimetri? Care se deplasează zburând? Contactaţi-l pe şeful de secţie şi transferaţi-l pe băiatul ăsta la psihiatrie!*

Poate că n-ar fi fost o greşeală... De mult nu mai merg eu pe drumul bunului-simţ, şi cărările pe unde am luat-o sunt în ochii multor doctori nişte halucinaţii. Dar eu, spre deosebire de un nebun, îmi dau prea bine seama că percep fenomene incredibile – motiv pentru care tac din gură.

Ultima şi unica mea dovadă că sunt sănătos la cap fiind muţenia, îi sunt foarte devotat.

— Unde i-ai frecventat pe Hocine şi pe tatăl lui?

— Nicăieri.

— Unde?

— Niciodată.

— Spune odată, pentru numele lui Dumnezeu!

— Vă jur că...

— Ei, asta e! Jură... ca toţi care fabulează... Dă drumul adevărului, până nu mă apuc eu să-ţi scotocesc trecutul. Aţi mers la aceeaşi şcoală? La clubul de fotbal? La CECS La Garenne[2]? Eraţi vecini? Altceva?

Am amuţit.

Stacojiu de furie şi tropăind, comisarul Terletti m-a informat că afacerea nu-i încheiată, că voi fi convocat la ei şi mă vor interoga până o să cad pe jos, că o să-mi distrugă viaţa... Tuna şi fulgera într-un hal că Marc,

[2] CECS La Garenne – instituţie de învăţământ secundar din Charleroi, Belgia.

inspectorul care lucrase cu mine la portretul-robot, a riscat să mă apere:

— Poate că Mustafa Badawi avea un frate care-i semăna. Şi atunci, poate că unchiul, nu tatăl, l-a radicalizat pe Hocine.

— Mustafa Badawi n-avea nici un frate.

— Trebuie să-i cercetăm familia... Un frate, un văr... Eu garantez că Augustin e de bună credinţă.

— De bună credinţă?

— Doar am văzut câtă silinţă şi-a dat la crearea portretului-robot.

— De bună credinţă, sigur... O vacă e şi ea de bună credinţă! Şi un măgar e de bună credinţă! Hai, ajunge, să trecem la treabă!

Terletti a ieşit din cameră şi nici măcar nu s-a uitat la mine. Poliţiştii după el. În drum spre uşă, Marc a făcut o grimasă de consternare.

— Ştiu că mi-ai descris exact ce-ai văzut. O să-l calmez eu pe Terletti, o să încerc să-l sucesc.

Uşa s-a închis cu zgomot. Auzeam cum paşii grei ai poliţiştilor se cufundă în burta spitalului. Simţeam că-mi ard tâmplele. Inima îşi accelera bătăile. Eram dezamăgit! Dezamăgit că-i dezamăgisem! Mai ales pe Terletti. Tare mult aş fi vrut să-i fiu de folos. Timp de câteva ore m-am văzut reflectat în ochii lui arzători, m-am crezut important, voisem să-i merit atenţia, să corespund energiei lui virile, pasiunii lui de anchetator, visasem să-l mulţumesc. M-am emoţionat, m-am pierdut în rolul de denunţător crucial şi am omis faptul că ceea ce ştiam – bărbatul în *djellaba* nu era mai mare decât un corb – rămânea imperceptibil.

Comedia luase sfârşit. Mi-era silă de mine. Furios, m-am băgat sub cearşafuri. Totul se termina mereu aşa. Ori de câte ori voiam să mă port bine, interveneau neînţelegeri, mă împotmoleam în mediocritate şi eram respins.

Ah, de-aş putea să crăp!

Misiune imposibilă...

Iată încă ceva care mă deprimă: că n-am puterea să dispar. Orice se întâmplă, corpul îmi rezistă, încăpăţânat, mecanic, opac la dorinţa mea de a pieri. Persistă fără motiv. Spiritul meu e imponderabil, numai carnea e grea, lentă şi tenace. În fond, eu nu ştiu nici să trăiesc, nici să mor. Sunt redus la o neputinţă exhaustivă. *Bun de nimic* – asta îmi băgaseră în cap învăţătorii.

Mi-ar aduce moartea vreo soluţie?

Mă îndoiesc...

Dacă moartea înseamnă că nu mai contezi în ochii altora, eu o practic deja. Încă din timpul vieţii, sunt un mort căruia nu i se aduc flori. Ca să reprezinte un beneficiu real, moartea ar trebui să-mi suprime suferinţa că nu contez. Şi cum să poţi fi sigur de asta?

— Hai, Augustin, ieşi din cort: e ora de masă!

Am dat la o parte cearşafurile şi Sonia mi-a pus în poală cina. Am examinat-o bănuitor.

— Augustin, am vorbit cu doctorul. De acum înainte ai voie să ieşi din cameră şi să te plimbi pe etaj.

— Îmbrăcat aşa?

— Poţi să-ţi pui halatul care atârnă în spatele uşii, la baie.

Am mâncat cu reticenţă, aproape cu dezgust. Mă întrebam pentru ce particip eu la mascarada asta, pentru ce duc existenţa asta inutilă.

Am considerat că ar fi o chestiune de onoare să nu termin complet nici unul din felurile de mâncare. Nu ca pedeapsă, ci ca dovadă că-mi disciplinam corpul ăsta infernal, organismul ăsta colcăind de pofte de viaţă. Împingând farfuriile pe jumătate pline, mi-am regăsit oarecum respectul faţă de propria-mi persoană şi m-am ridicat să-mi pun halatul de baie pluşat, alb-gri, şi cu

gulerul uzat până la urzeală. Oglinda mi-a arătat un personaj ridicol cu picioare subţiri sub un material vast, fluturând ca o lalea pe care o deplasează pistilul.

Am luat-o pe culoar de-a lungul camerelor. Uşile erau întredeschise. Televizoarele date pe posturile de ştiri revărsau în continuu imagini din Charleroi, Charleroi în timpul dramei, Charleroi după dramă, miniştri defilând în Piaţa Charles II, regele în persoană depunând o jerbă în faţa bisericii Saint-Christophe. Opt morţi şi douăzeci şi cinci de răniţi. Urmau buletinele cu ecourile internaţionale ale evenimentului; de la preşedintele Statelor Unite până la cel al Rusiei, toate guvernele exprimau condoleanţe, fiecare în faţa drapelului său naţional. Era o competiţie a compasiunii, o luptă pentru fraternitate. Charleroi devenise centrul planetei.

Informat că am şi eu o cameră cu televizor, m-am întors şi am apăsat pe telecomandă. Aparatul, agăţat în tavan, m-a anunţat că trebuia să plătesc la recepţie o taxă ca să pot avea acces la programe.

Am rătăcit frustrat pe culoare. Peste tot, bolnavii şi vizitatorii erau absorbiţi de ecrane. Tot etajul era prins într-un văl de stupefacţie.

Trecând de la o uşă la alta, prindeam frânturi ale declaraţiilor. Experţi în problema securităţii, a antiterorismului sau a radicalizării veneau unul după altul în platou, şi fiecare îşi prezenta analiza, elucidarea faptelor, cu pertinenţă, cu pasiune, fără ca eu să aflu ceva în plus la sfârşitul fiecărei peroraţii.

Pe la mijlocul etajului era amenajat un spaţiu comun în formă de scuar înconjurat de palmieri din plastic, cu scaune de muşama, unde puteai să stai să te uiţi la televizor gratis. Sub televizor, tasat într-un scaun, un bătrânel îşi frângea gâtul încercând să privească ecranul. Un şirag de infirmiere garniseau bancheta. O femeie

aşezată lângă automatul de băuturi tricota o şosetă de lână bleu pentru un bebeluş.

Ca rezultat al contaminării generale, m-am aşezat şi eu să asist câteva minute la slujba mediatică.

„Comunitatea musulmană e în şoc!” a trâmbiţat jurnalistul. Camera de luat vederi circula pe străzile din Charleroi, unde femei cu văl îşi exprimau cu gravitate consternarea şi aminteau că un credincios nu se comportă ca Hocine Badawi. „Unele sunt atât de emoţionate, că nu găsesc cuvinte ca să califice incalificabilul”, a adăugat cronicarul, înainte să dispară în faţa lui Oum Kalsoum, buimacă în spatele tarabei unui băcan. Obiectivul camerei a poposit pe figura ei: gură cleioasă de mahmur, sclerotica roşiatică fixând camera cu privire de găină speriată, grăbită, temătoare. Răspundea întrebărilor jurnalistului cu bolboroseli indescifrabile. Pentru cei care nu erau la curent că băuse, Oum Kalsoum era încarnarea disperării care se abătuse asupra musulmanilor.

Nu-mi puteam lua ochii de la ecran.

Având în vedere că nici o grupare teroristă nu revendicase încă atentatul, ipotezele se înmulţeau. Revenea la intervale lista eventualilor responsabili, ceea ce dădea naştere unui şir infinit de comentarii. În mod insidios, relatarea faptelor se transforma în roman al posibilului. Din pricina lipsei de informaţii suficiente, mass-media nu prezentau situaţia aşa cum este, ci cum ar putea să fie, sau în orice caz, aşa cum aveau ele posibilitatea s-o prezinte. Realitatea virtuală o înlocuia pe cea concretă. Charleroi, oraşul pe care-l cunoşteam, era înlocuit de un Charleroi regândit, redesenat, reconstruit de suspiciunea lor, un Babel violent, platformă a jihadismului, o structură care îmbină micul şi marele banditism, împingând indivizi deziluzionaţi spre radicalizare. Încetul cu încetul, inclusiv în imagini, clandestinul triumfa asupra vizibilului, ilegitimul

asupra oficialului, jegul asupra curăţeniei. Charleroi devenea un agregat de squaturi[3] şi clădiri deteriorate, un haos de hangare mâzgălite sau de beciuri ticsite de arme, un loc lipsit de primărie, de şcoli, de licee, presărat de zone unde poliţia nu mai putea pătrunde. În cursul acestei evocări paranoice, m-a surprins când am captat într-o imagine rapidă nişte copii normali ieşind dintr-o grădiniţă îngrijită pe un trotuar spălat, unde îi aşteptau părinţi normali.

Orele se scurgeau în şir unele după altele.

Flash news. Comunicate. Puncte de reper. Ştiri pe scurt. Sondaje. Reacţii de ultimă oră.

Canalul de ştiri îmi golise creierul şi mi-l transformase în cameră de rezonanţă. Aderam la expunerea solemnă răspândită de ecran, o expunere care devenea tot mai apăsătoare fiind trăncănită la fiecare ediţie, rumegată de experţi, ratificată de şefi. Încetasem să mai apelez la raţiune, simţeam ceea ce mi se spunea să simt: jurnaliştii erau factorul decisiv.

— Nu mai suntem în siguranţă, bombăni femeia care tricota.

— Ar fi mai bine să ne mutăm, suspină una dintre infirmiere.

Urmă un reportaj temerar realizat în imobilul unde locuise Hocine Badawi. Vecinii spuneau că era un băiat calm, serviabil, corect. „Nu ne-am fi închipuit niciodată că… Ăsta-i un loc liniştit. Nu sunt decât oameni cumsecade aici.” Mama tânărului şi-a făcut apariţia strigând cu voce plânsă că poliţia se înşela incriminându-i fiul: „Era un băiat bun. Foarte, foarte bun. Care-şi adora familia. Nu se poate.”

În spatele meu, cineva mormăie:

---

[3] Squat (engl.) – adăpost temporar, folosit ilegal de un om al străzii.

— Ce tot vorbeşti! Un puştan exmatriculat de şase ori, care fură, trage cu arma, e dealer de droguri, care ajunge pe mâna poliţiei la unsprezece ani şi face o frumuseţe de cazier judiciar între 18 şi 22 de ani. A stat deja luni de zile în puşcărie, îngeraşul. Doamnă Badawi, eu numesc aşa un băiat o pramatie.

Mă întorc şi o descopăr pe judecătoarea Poitrenot lipită de un perete.

— Un băiat bun, suspină mama plângând.

Judecătoarea aruncă o privire întunecată ecranului.

— Şi nu numai atât! E multirecidivistă, ca şi odorul ei... O femeie ce-şi idolatrizează fiul, care n-a fost niciodată ascultător. Nu sunt de acord cu concepţia ei despre felul cum trebuie să te comporţi în societate. Ce se înţelege prin *băiat bun*? Că nu dădea în ea cu bâta?

Ridicase tonul pronunţând ultimele cuvinte. Toate privirile s-au întors spre ea. Şi-a dres vocea ca să se scuze:

— Da, nu trebuia, m-am enervat, m-am enervat...

Privirile se liniştesc şi se lipesc iar de ecran.

Judecătoarea mă bate uşor pe umăr.

— Augustin, am venit să stăm puţin de vorbă. Putem merge la tine în cameră?

Încuviinţez şi merg în urma ei.

— Aşteaptă o secundă să-mi iau o coca-cola. N-am mai pus nimic în gură de azi dimineaţă.

Dă drumul unui euro în automat. Un zgomot apocaliptic confirmă livrarea băuturii.

— N-aţi venit cu domnul Méchin?

— Méchin? A, nu, săracul...

Înşfacă cutia şi adaugă, gânditoare:

— Méchin e adorabil, devotat, spălat, pieptănat, vaccinat, dar trebuie să recunoaştem că nu a inventat roata.

Îşi ridică ochii în tavan, căutând inspiraţie.

— Partea proastă e că, pentru cât e de îngrămădit, are nevoie de nouă ore de somn.

Gustă din coca-cola şi apoi se strâmbă.

— Vai, e atât de proastă, c-ar trebui să se vândă la farmacie!

Îmi propune să avansăm pe culoar.

— Tu ai o prietenă?

— Poftim?

— Te-am întrebat dacă ai o prietenă. În acelaşi timp, ştiu că n-ai.

— De ce?

— Ar fi aici.

Am ajuns la cameră.

— Păcat. Fă-ţi rost de o prietenă. OK, nu-i treaba mea. Oricum, ţi-ar plăcea?

— Ăăă... da.

— Nimic nu te împiedică. Nu eşti mai urât ca alţii.

Înghit cu greu. Simte că m-a jignit.

— Să ştii că insist: nu eşti mai urât ca alţii. Uită-te la mine: la vârsta ta, eu îmi găsisem un bărbat! Şi nu eram Miss Univers.

Îşi dă la o parte o şuviţă rebelă.

— Nici Miss Belgia. Nici măcar Miss Charleroi. Miss zero barat, iată titlul meu. E simplu: când aveam 16 ani, nici ca majoretă nu m-au ales! Şi uite că...

Mă trec fiorii, şi ea continuă pe un ton cu inflexiuni victorioase:

— Închipuie-ţi că Méchin s-a însurat cu o Venus. Chiar aşa! Rămâi prost dacă-i vezi împreună. Şi au făcut trei copii, magnifici şi ei! Acesta e, după cum vezi, hazardul eredităţii...

Mă proptesc de pat aşteptând-o să se aşeze.

— Eşti nătâng, Augustin?

Întrebarea mă uluieşte. Judecătoarea Poitrenot persistă:

— Uite cum comentează comisarul Terletti, în rezumat, intervenţia ta: ne-ai dus cu zăhărelul arătându-ne pista unui cadavru. Şi de ce? Pentru că eşti un nătăfleţ. După el, eşti un debil mintal care vrea să atragă atenţia.

Râde.

— Terletti, dragul de el, găseşte mereu explicaţii tranşante. Are cu siguranţă mintea pătrată. Ai băgat de seamă ce păros e? Îi ies smocuri de păr de sub gulerul cămăşii şi din mânecile puloverului! Mie mi se pare suspect. Nu, nu fiindcă îmi sunt respingătoare bufeurile astea de hormoni masculini – dimpotrivă, dacă vrei să ştii –, dar am rezervele mele faţă de teoriile scăldate în testosteron. Înţelegi ce vreau să spun?

— Nu.

Se ridică în picioare şi se apropie de fereastra bătută de ploaia care filtrează lumina portocalie a lampadarelor.

— Ştii, Augustin, toată săptămâna defilează prin faţa mea criminali. Dealerul care-şi distribuie cocaina sub camerele de supraveghere. Vânzătoarea care poartă rochiile din magazin şi pe urmă le agaţă la loc pe umeraş fără să le spele. Paznicul de noapte care organizează chefuri la locul lui de muncă. Barmanul care-şi bea marfa. Şoferul de TIR care fură lăzi din ce transportă. Contabilul care virează banii întreprinderii în propriul cont. Femeia de serviciu care semnează cecuri furate de la stăpânii ei. Adolescentul care ameninţă negustorii cu pistolul de apă. Orbii falşi, infirmii falşi, cerşetorii falşi... şi câţi alţii. În ochii poliţiei, sunt toţi delincvenţi. În ochii mei, sunt în primul rând nişte mocofani. Nulităţi! Sunt prinşi de la primele furturi. Şi se aleg cu un cazier judiciar pentru 50 de euro, 100 de euro, nişte nimicuri... Ha, îţi trebuie ingeniozitate ca să fii un bun răufăcător! Dar ăştia au un coeficient intelectual de midie fiartă. În general, când mă ocup de astfel de exemplare, mă plictisesc în asemenea hal că

până la urmă le explic cum ar trebui să arate o escrocherie superbă, un furt strălucit, o porcărie sofisticată. „În felul ăsta, cel puţin mi-aţi cuceri respectul!” Mă ascultă cu gura căscată – dacă ar fi mobilaţi la cap, m-aş teme că li s-ar aerisi puţin creierul, dar riscul ăsta nu există! Majoritatea oamenilor habar n-au ce înseamnă excelenţa. La ei, raţiunea nu funcţionează dincolo de instincte. Cea mai joasă speţă... Eu, care mi-am ales meseria asta ca să-mi ascut inteligenţa, îmi consacru zilele unor arieraţi. Judecător de instrucţie? Aiurea! Sunt şefa biroului de primate.

Se apropie din nou de scaun şi caută ceva în fundul servietei.

— De altfel, sunt atât de proşti, că atunci când le explic că sunt ceea ce sunt nici nu pricep.

Extrage o bomboană dintr-o cutiuţă.

— Pe proşti chiar aşa îi şi poţi repera: în vocabularul lor nu există conceptul de prost.

Îmi întinde cutiuţa.

— Vrei? N-au zahăr. Nu sunt delicioase, dar nici nocive. Îmi plac mai mult astea decât cele cu gust de violete.

— Nu, mulţumesc.

— Eşti nătâng? Spune sincer. Nu eşti bun de nimic?

Răspund cu privirea plecată:

— Mi-am pus adesea întrebarea asta...

— ...ceea ce denotă o fărâmă de discernământ. Şi?

— ...şi concluzia a fost că am mari defecte – naivitatea, lenea, încetineala – dar că nu sunt idiot. Mai puţin subtil ca alţii, dar nu imbecil.

— Asta-i şi părerea mea. Ar trebui să fii chiar foarte tăntălău ca să faci ce-ai făcut imaginându-ţi că n-o să ne prindem.

— Poftim?

— Să pretinzi că ai văzut un om ştiind însă că e mort. Să-l descrii cu precizie, să realizezi un portret-robot, să-l arăţi în fotografii – atâtea indicii din care să deducem că individul ăsta al tău nu mai există.

Îşi aruncă bomboana în gură şi-o plimbă de la dreapta la stânga.

— N-am înţeles niciodată de ce-mi plac la nebunie porcăriile astea. Dar mi se întâmplă la fel cu ţigările. S-ar putea spune că sunt abonată la tot ce-i dezastruos... Ţi-aduci aminte de prima ta ţigară?

— Da.

— Cum ţi s-a părut?

— Infectă.

— Şi ai renunţat? N-ai mai continuat?

— Exact.

— Cum spuneam: nu eşti prost.

Se aşază şi se lamentează.

— Nu ca mine! Şi nu încăpăţânat ca Terletti!

Descurajată, înhaţă a doua bomboană şi pe urmă mă observă.

— N-ai minţit, Augustin. Nici un debil de la Debili n-ar fi scornit aşa ceva! Ne-ai spus adevărul, nu?

— Da.

— Numai că nu ni l-ai spus pe tot.

Ezit. Din cauză că m-a purtat în mai multe direcţii, pentru că s-a agitat prea mult, pentru că a făcut prea multe digresiuni, m-a zăpăcit. S-a agăţat de mine şi mă supune unui gen de constrângere hipnotică.

— E adevărat, sau nu?

Tot mai şovăi.

Mă atinge şi şopteşte:

— E adevărat?

— E adevărat.

Văd cum freamătă de mulţumire.

— Vrei să te ajut?

— Să...

— Să vorbeşti.

— Nu ţin să vorbesc.

— Atunci o să te ajut. Mă voi limita la o singură frază.

Se uită pătrunzător la mine.

— Tu vezi morţii, Augustin?

Judecătoarea Poitrenot aşteaptă un răspuns. Capul îi este aplecat spre umărul drept, ca şi cum i-ar veni mai uşor să mă descifreze pieziş. După o pauză, îşi repetă întrebarea cu voce stăpânită, încrezătoare, aproape alinătoare.

— Vezi morţii?

Nu-mi vorbeşte în bătaie de joc, îmi pune o întrebare, aşa cum făcea Karine pe vremea când eram copil. Şi întrebarea asta şi-o pune şi ei, fiindcă, aşteptându-mi răspunsul, o văd cugetând.

Eu îi contemplu faţa perfect ovală, fără trăsături precise, pe care ochii seamănă cu nişte nasturi cusuţi pe chipul unei păpuşi de cârpă: nu simt nici urmă de ostilitate. Lampa slabă de lângă pat proiectează asupra noastră o lumină dulce, care lasă loc întunericului la un metru în jur. Ceasul a sunat miezul nopţii şi am impresia, din pricina beznei apăsătoare şi a tăcerii profunde, că doar noi doi suntem treji în spitalul aţipit.

— Vezi morţii, Augustin?

Întrebarea palpită acolo, în aer, între noi.

O să-i spun adevărul?

Capitolul 5

— Unii morţi sunt mai puţin morţi decât alţii. Rămân printre cei vii.

— Îi vezi?

Scot un oftat, care înseamnă *ia-o mai încet, mai întâi să discutăm*, după care îmi analizez concentrat pieliţele din jurul unghiilor şi, pentru că-i ocolesc privirea, reuşesc să amân câteva clipe răspunsul.

— Am tot cugetat, doamnă Poitrenot, şi am ajuns la următoarea concluzie: majoritatea morţilor au dispărut. Dacă nu, vă daţi seama ce înghesuială ar fi? N-ai mai putea să mişti nici degetul mic fără să gâdili o fantomă. Ia gândiţi-vă: în momentul de faţă, suntem opt miliarde de fiinţe omeneşti, dar dacă îi punem la socoteală şi pe cei de dinainte, adică cei care au existat de acum două milioane opt sute de mii de ani, am sălta cifra la o sută de miliarde, pe un glob nu chiar atât de mare.

Rup o pieliţă uscată din colţul degetului mare al mâinii drepte şi continui:

— Acum, nu ştiu să vă spun ce s-a întâmplat cu ei. Cu toţi morţii ăştia.

— Ţărână! Ăsta-i destinul morţilor.

— Mm...

— Particulele lor au fost reciclate: au devenit pământ, flori, copaci, animale. Sunt convinsă că purtăm în noi firimituri de morţi!

Mă uit fix la ea. Oare îşi dă seama câtă dreptate are? Cu toate astea, îmi face plăcere s-o contrazic:

— Părerea mea este că morţii se plimbă altundeva.

— Altundeva?

Judecătoarea Poitrenot îşi încrucişează braţele.

— Augustin, mă crezi idioată? Îmi vorbeşti de morţi, pe care nici tu şi nici eu nu-i vedem? Ce sens are?

— Invizibilul există, nu-i aşa?

— Absolut. Tocmai din cauza asta te întreb. Tu vezi morţi pe care eu nu-i văd?

— Da, pe cei care sunt mai puţin morţi.

Îşi perie pantalonii cu mâna, îşi încrucişează picioarele, apoi şi le descrucişează, îşi drege glasul, examinează din ochi fereastra, uşa, de parcă ar căuta o ieşire.

— O să trebuiască să fiu cu ochii în patru, să mă feresc! exclamă ea.

— De mine?

— De mine! Sunt credulă. Din naştere...

Se asigură că nu ne spionează nimeni şi se înclină către mine.

— Hai, povesteşte-mi...

— La început, n-am înţeles. Lumea nu prea dădea atenţie fiinţelor pe care le vedeam eu, uneori persoane de talie obişnuită, dar de cele mai multe ori de dimensiuni reduse. În ce fel se deosebeau? Te luau prin surprindere. Apăreau şi dispăreau după bunul lor plac şi nimic nu le împiedica – nici zidurile, nici pereţii, nici etajele. Nu intrau niciodată pe uşă, nici nu ieşeau pe fereastră. Îşi făceau brusc apariţia şi se volatilizau fără să bage în seamă obstacolele. Însoţeau de fiecare dată pe câte cineva şi nu le păsa de cei prezenţi, inclusiv de mine. Dacă le vorbeam, nici nu crâcneau; cel mult îmi aruncau o privire, de parcă ar fi spus: „De ce te bagi?” Dacă mă gândesc bine, chiar mă întreb dacă privirea aceea mi-era adresată mie. Poate că doar mi se părea.

Aş fi dorit să aprofundez chestiunea asta, dar curiozitatea avidă a judecătoarei Poitrenot mă face să merg mai departe. Răsuflu.

— Ceea ce le scoate în evidenţă pe aceste persoane este înfăţişarea pe care o au, mai expresivă decât a noastră. Fizionomia lor arborează un sentiment, unul singur, şi îl iradiază cu intensitate. Nici un actor celebru nu

atinge nivelul ăsta de strălucire. Faţa lor proiectează tot, plictisul, acreala, suspiciunea, durerea, până şi indiferenţa. La şcoala unde am mers eu, era o fetiţă cu părul roşu, Isabelle, şi mama ei se afla mereu, micuţă, în spatele ei. Nu înţelegeam de ce se ţinea scai de fata ei, fiindcă dădea impresia că murea de plictiseală.

— Vorbea cu ea?

— Se schimonosea. Atât. Nu-i păsa absolut deloc.

— Ai discutat cu cei din preajma ta despre apariţiile astea?

— Da. Când am început să le semnalez persoanele astea... volatile, am constatat că-mi făceau mutre; se mirau, se arătau agasaţi dacă insistam, şi până la urmă îmi ordonau să tac din gură. Eu, care-i respectam atât de mult pe adulţi, mă gândeam că doar se făceau că nu văd ce vedeam eu. Şi copiii din jurul meu, la fel. Am tras concluzia că unii oameni nu trebuie numiţi, pomeniţi. Ca un cod. În India, nu există acei indivizi din afara castelor, care *nu trebuie atinşi*? Dacă-ţi ies în cale, până şi umbra lor te murdăreşte. Am urmărit un reportaj despre ei, şi atunci i-am rebotezat pe aceşti volatili: persoane care *nu trebuie pomenite*.

— Când ai înţeles?

— Că erau mai curând Invizibili decât De nepomenit?

— Că erau morţi.

— M-am lămurit la o înmormântare. Prima – de altfel şi ultima – la care am asistat. Aveam şase ani şi serviciile sociale mă încredinţaseră soţilor Goulmier, o familie de plasament, care avea o fermă la Mettet. Raoul, fratele mai mare al doamnei Goulmier, pe care îl întâlnisem de mai multe ori duminica la noua mea familie, murise în urma unui infarct. Neavând în grija cui să lase cei şase copii adoptivi, doamna Goulmier ne-a luat şi pe noi la înmormântarea lui Raoul. Ca să fiu sincer, eu nu simţeam

mai nimic. Ameţit de fumul lumânărilor care venea din dreptul băncilor din stejar ceruit, m-am lăsat furat de o reverie, am căscat în timpul condoleanţelor şi am mers poticnindu-mă de oboseală în spatele dricului care urca spre cimitir. Acolo, mi s-a părut interesant spectacolul, şi am urmărit cum au coborât în groapă sicriul legat cu nişte funii. Eram mai degrabă captivat decât emoţionat, fascinat de ritualul ăsta care mergea ca uns: familia în şir, cioclii eficienţi şi tăcuţi, preotul mereu capabil să improvizeze o predică, mulţimea docilă, asistenţa reculeasă în timpul rugăciunii, apoi baletul de omagii. De fapt, când mi-a venit rândul la cădelniţă, mă gândeam doar să execut corect mişcările, nu să adresez şi vreun gând cadavrului. Bulversată, doamna Goulmier a zăbovit mult timp pe alee, unde aşteptam şi noi, cei şase copii, cu ochii plecaţi; nu-i venea să se întoarcă acasă. Numai apropiaţii familiei rămăseseră printre morminte. Groparul umpluse groapa, angajaţii de la pompele funebre tocmai depuneau jerbele şi buchetele pe pământul bătătorit, când l-am văzut pe defunct că iese din pământ, zboară puţin în cercuri şi apoi, fără nici o ezitare, se aşază pe umărul soţiei şi al fiicei lui. Da, el era, Raoul, nu mai mare decât o pasăre. L-am recunoscut, şi am scos dintr-odată un ţipăt. Lumea s-a întors către mine. „Ce te-a apucat?” a exclamat doamna Goulmier. „Nimic”, am răspuns eu, prudent. „E normal, emoţiile”, a spus în şoaptă o verişoară. Eu mă uitam fix la Raoul. Era aşezat pe doi umeri: pe cel al fetei lui şi pe cel al tinerei lui soţii. Dedublat.

— Mai avea şi alţi copii?

— Doi băieţi mari din prima căsătorie. Erau şi ei acolo în haine negre, în faţa mamei lor. Raoul nu s-a dus la ei.

— Ciudat, nu?

— Ce-i ciudat? Că a ieşit mortul din pământ? Că mortul se aşază pe umărul fiicei şi celei de a doua soţii? Sau că mortul nu se cocoaţă pe cei doi fii şi pe fosta soţie?

Întrebările mele o trezesc parcă din somn pe judecătoarea Poitrenot. Dă viguros din cap aidoma unui câine care se scutură de crenguţe sau frunze prinse în blană; ea se descotoroseşte de ideile parazite. În mod reflex, îşi bagă mâna în cutiuţa cu bomboane. Scotoceşte.

— Vrei una?

— Nu, mulţumesc.

— Ai dreptate, sunt de-a dreptul scârboase, şi îşi aruncă două în gură.

Uşurată, le zdrobeşte între dinţi.

— Ei bine, cum îţi explici tu chestia asta? Mortul care învie pentru două persoane... Dacă a reapărut în dublu exemplar, de ce nu în patru, şi pentru ceilalţi copii? Dacă tot a revenit la viaţă, de ce nu pentru toţi?

— Morţii nu revin din propria iniţiativă, supravieţuitorii îi cheamă.

— Poftim?

— Ce v-am povestit eu acum am înţeles mai târziu. Raoul şi-a sprijinit fiii până la vârsta adultă, i-a îndrumat, i-a călăuzit când şi-au început cariera. Băieţii au căpătat tot ce se cădea să primească de la un tată, şi-au atins maturitatea, şi-au dobândit libertatea, autonomia. Ştiau acum, în pofida durerii, să meargă singuri pe drumul ales. Pe când ultimul copil, fiica de opt ani, şi tânăra soţie... ele mai aveau încă nevoie de el, şi el nu le consacrase încă timp suficient... Morţii care dispar au dat tot, cei care nu pleacă au dat mai puţin decât au promis.

— Au rămas datori?

Râd.

— Supravieţuitorii se consideră creditori. De aceea, unii nu termină niciodată cu morţii lor.

Observaţia asta o înduioşează, îşi freacă bărbia. Continui:

— Ziua aceea mi-a dovedit că nimeni nu-l vedea pe Raoul. Degeaba căutam în ochii familiei mirarea, stupefacţia, încântarea, neliniştea. Nimic! Nici unul nu-şi îndrepta ochii acolo unde trebuia, şi dacă totuşi se mai întâmpla, privirea le aluneca de îndată altundeva. Aşadar, eu eram singurul care-l observasem pe Raoul.

— Te-a speriat lucrul ăsta?

— Ce anume?

— Că numai tu...

— Deja mă obişnuisem.

Judecătoarea Poitrenot, mişcată de mărturia mea, mă apucă de mână. Îşi revine însă imediat şi emoţia i se concentrează în pupile.

— Ăsta este un dar, Augustin.

— Un dar care nu serveşte la nimic.

— Cine ştie?

— Un dar care face să fiu luat drept idiot.

— Eu nu te văd aşa.

— Dumneavoastră nu, fiindcă şi despre dumneavoastră zice la fel lumea.

Tresare. Gâtul i se lungeşte ca unui struţ înfuriat. Îmi plec capul.

— Iertaţi-mă, doamna Poitrenot, nu voiam să vă insult.

— Să ştii c-ai nimerit-o. Foarte mulţi mă iau de cretină.

O pufneşte râsul.

— Mi-a prins bine, de fapt.

— A, da?

— Lumea nu se teme de mine. Convinşi că sunt o gâscă, criminalii se contrazic cu uşurinţă în prezenţa mea, avocaţii lor fac mai multe erori, devin neglijenţi. Cât despre colegii mei...

Nu continuă.

— Stop, aici nu vorbim despre mine.

Mă priveşte de parcă eu aş fi vinovat de digresiunea ei. Reiau:

— Să ştiţi că nici despre mine nu vorbim.

— Exact. Noi vorbim despre darul tău. Spune-mi: cei care au alături de ei un dispărut îşi dau seama de asta?

Nu m-a preocupat niciodată să clarific cu exactitate aspectul ăsta; acum trebuie să asamblez imagini, impresii, detalii acumulate de-a lungul anilor în adăpostul tăcerii.

— Unii habar n-au. Aceştia sunt oamenii cei mai taciturni, cei mai încuiaţi, adică cei mai puţin vii.

— Nu sunt conştienţi de problemele lor.

— Exact. Nu-l văd pe cel dispărut, văd numai dincolo de el. Deci se înşală în permanenţă. Am cunoscut o învăţătoare care era aşa, domnişoara Beaumatin. Îi murise logodnicul într-un accident de motocicletă. Dar eu îl vedeam clar pe logodnicul mort. Îşi făcea apariţia la tablă sau în spatele scaunului ei de îndată ce termina de vorbit elevilor. Frumos bărbat, blond cu ochii verzi. Îmi plăcea teribil să-i contemplu, erau o pereche splendidă.

— Tu îl vedeai, dar ea nu?

— În timp ce ea ne controla la catedră ce avuseserăm de scris, el încerca să comunice cu ea, s-o mângâie, s-o atragă. Nici vorbă să reuşească. Rămânea mută, lividă, cu maxilarele încleştate. Când ne-a venit un profesor nou de gimnastică, tânăr, relaxat, logodnicul blond l-a abordat imediat, i l-a arătat fetei cu intenţia de a i-l recomanda, dar ea nici măcar o dată nu s-a uitat la el. La fel s-a întâmplat cu furnizorul gustărilor noastre de după-amiază; era limpede că ucenicul brutar era îndrăgostit de fată, şi logodnicul blond îl lăuda tot timpul ca s-o încurajeze pe domnişoara Beaumatin: ea nu i-a acordat nici cea mai mică atenţie. Am aflat nu demult că devenise eteromană şi că ministerul o transferase la învăţământul la distanţă.

— Cum? Se droga cu eter etilic?

— Daa, drogul domnişoarelor. Respectabil. Ieftin. Fără dealer. Te duci la farmacie, şi gata.

— În schimb, ce infect miroase!

— Şi ce dacă? Lumea crede că suferi de vreo boală.

— Ceea ce e perfect adevărat...

— Domnişoara Beaumatin n-a fost deloc conştientă de importanţa mortului său pentru viaţa ei. Cred chiar că nu-l cunoştea ca lumea, fiindcă eu, care-l studiasem pe logodnic, îmi dădusem seama că el dorea s-o vadă fericită, să-şi refacă viaţa, să-l înlocuiască pe el cu un alt bărbat. Dar vă asigur, doamnă Poitrenot, majoritatea celor vii care sunt însoţiţi de morţi îi văd.

— Nici nu-ţi dai seama în ce măsură mă convingi! spune ea cu o mimică ironică.

Râdem amândoi.

— Am văzut morţi care discută îndelung cu cei pe care îi urmăresc. Mustafa Badawi, de pildă, tatăl tânărului kamikaze.

— Descrie-mi scena.

— Eu cred că Hocine s-ar fi abţinut dacă mortul nu l-ar fi cicălit.

— Ai auzit ce-i zicea?

— Nu. Şi, oricum, îi vorbea în arabă. Morţii nu fac progrese, nu devin poligloţi când se duc pe lumea cealaltă. După câte-mi dădeam eu seama, îşi convingea fiul să meargă până în Piaţa Charles II, îl încuraja să comită atentatul.

— Au morţii putere asupra celor vii?

— Morţii au puterea pe care le-o permit cei vii.

Judecătoarea dă din cap şi strânge din pleoape. Deschide gura să întrebe ceva, ceva foarte important pentru ea, dar se aude o sonerie. Judecătoarea exclamă:

— La naiba!

Pune mâna pe telefon, recunoaşte numărul, înjură încă o dată şi se întoarce către mine.

— Scuze, trebuie să răspund.

Îşi înhaţă geanta şi iese pe culoar. Aud cum se îndepărtează conversând.

Întreruperea asta mă frustrează. Atâtea istorii apăsătoare, atâtea emoţii ţinute până acum ascunse, şi tocmai când, în fine, le dau drumul... Oare se întoarce până nu-mi dispare pofta să-mi descarc sufletul?

De ciudă, mă ridic, îmi mişc picioarele, mă întind.

Mă simt atras către fereastră. E singura mea deschidere către lumea de afară, fiindcă televizorul nu merge şi nici n-am voie să părăsesc etajul.

Pe geam curg picături de aburi în şiroaie. Dincolo de ele, văd noaptea compactă garnisită de un nimb portocaliu – lumina aceea murdară care se scurge din felinarele de pe marginea drumurilor.

Oraşul doarme. Nici o maşină. Nici un camion. Numai pârâielile unei motorete destramă acest vis, care totuşi după câteva momente redevine intact, parcă şi mai vid, şi mai rigid.

— Vai, vai! Ce mai toarnă!

O voce groasă, zeflemitoare mă face să tresar. Mă întorc şi-l descopăr în pragul uşii pe domnul Pégard.

Râde de îmbrăcămintea mea caraghioasă. Nu-mi pusesem halatul de casă, aveam pe mine doar cămaşa aceea care-mi lasă descoperite spatele şi fesele. Ce mai, un tablou lamentabil.

Instantaneu, prezenţa lui Pégard mă împinge către pat. Mă aşez cu prudenţă.

— Bună seara, domnule Pégard.

— Te-am luat prin surprindere, nu? Poate te întrebi dacă sunt permise vizitele în toiul nopţii.

— Sunt permise vizitele în toiul nopţii?

— Celebrul jurnal *Demain* deschide uşi, dragul meu. I-am promis paznicului de noapte un abonament gratuit; la fel şi infirmierei de gardă de la parter. Ştirile sunt mai presus de orice. Aşadar, drăguţul meu Augustin, ce noutăţi ai tu pentru mine?

— Nici una. Ce credeţi că mi se poate întâmpla într-o cameră de spital? Ori mor, ori mă fac bine.

— Şi ai ales să te faci bine?

— Da.

— Perfect.

Îşi scoate un trabuc şi îl pipăie.

— Ţi-au făcut ceva confidenţe alţi bolnavi?

— La etajul ăsta nu se stă de vorbă. Pacienţii înghit neîntrerupt informaţiile cu care ne îndoapă televizorul. Suntem ca nişte pui crescuţi în baterii.

— Ţi-ai amintit vreun detaliu pe care să fi uitat să mi-l spui?

Tare mult aş vrea să-i semnalez că mi-aduc aminte că n-am fost plătit pentru stagiatura la *Demain*, ziarul care şi-a sporit tirajul datorită mărturiei mele.

Dar omul ăsta are darul de a mă inhiba. Îmi sugrum riposta şi întreb cu voce moale:

— Aţi vândut ediţia de ieri?

— Mm... ca de obicei.

— N-a crescut tirajul?

— După câte ştiu, nu.

— Nici traficul pe site?

— Nu.

— Curios. Se zice că atunci când are loc un eveniment important presa beneficiază de un regim...

— Nu noi!

Mi-a trântit aceste două vorbe ca un upercut. E indignat că tot insist. Se face roşu la faţă, i se umflă venele pe frunte. Dar ştiu că minte. Autoritatea lui nu lasă loc de

replică, ci urmăreşte un singur lucru: să-mi închidă gura, să mă împiedice să-i dovedesc la ce mă refer, să-mi interzică să-i pretind bani.

Văd clar ce suflet mercantil are monstrul ăsta, dar violenţa şi aroganţa lui mă domină.

— Te simţi mai bine? mă întreabă cu glas dulceag, ca să înţeleg că necazurile financiare ale ziarului nu-i afectează omenia.

— Vom şti mâine.

Se scarpină în cap.

— Eşti mulţumit de felul cum se îngrijesc de tine? Ţi se pare că au venit suficient de rapid ajutoarele? Crezi că Belgia e pregătită să facă faţă unei asemenea crize? Ai avut motiv să pui la îndoială competenţa personalului de pe ambulanţe, a infirmierilor, a medicilor?

Îmi dau pe loc seama unde vrea să ajungă. Îşi pregăteşte manşete fulminante: „Sistemul spitalicesc depăşit”, „Haos la urgenţe”, „Infernul medical”, „Când va aloca guvernul banii necesari pentru îngrijirea cetăţenilor?” Deja îi freamătă nările la ideea exasperării sau temerilor pe care le-ar putea provoca astfel de titluri. Omul ăsta e un diavol.

Şi iată-mă implicat în această naraţiune. Îi relatez tot, despre salvatorii înnebuniţi, urgenţele arhipline, disperarea, panica, sălile de operaţie insuficiente, medicamente insuficiente, personal insuficient...

Îi sclipesc ochii. Notează. Subliniază. Încercuieşte. E încântat.

Eu îl urmăresc, triez, caricaturizez: îi raportez numai elementele negative şi exagerez. Clocotesc de furie.

Ce-i cu mine? Pentru ce modific realitatea? Ca să-l impresionez. Ca să-i dau satisfacţie. Ca să aibă nevoie de mine. Ca să se încreadă în mine. Ca să-i demonstrez că sunt şi eu ziarist! Ce-am ratat cu Terletti voi reuşi cu

Pégard. În fundul sufletului, accept că ceea ce fac acum este abject, patetic, lamentabil, dar mă avânt în mlaştina asta şi mă bălăcesc în pofida ruşinii pe care o simt.

El jubilează. Îşi imaginează impactul titlurilor, notele explicative, comentariile acerbe, tot ce va fi tipărit foarte curând. La atentat va adăuga un scandal. La teroare, o spaimă. Răului îi va adăuga alte rele. Închei cu descrierea acestei camere, unde sunt privat de televizor, unde îmbrăcămintea indecentă îmi răpeşte libertatea mai ceva decât nişte cătuşe, unde o poliţie brutală mă deranjează permanent cu cerinţe pentru anchetă, fără să-i pese nici de sănătatea mea, nici de traumele mele, şi unde sunt supus mai mult unei interminabile supravegheri judiciare şi mai puţin tratamentului de reabilitare.

Mă dispreţuiesc, dar dezgustul generează energie şi încheierea tabloului meu apocaliptic e strălucită.

— Formidabil! conchide Pégard şi aplaudă fără nici o sclipire de compasiune.

Bănuieşte oare că deformez realitatea?

Degetele-i bat toba pe coperta blocnotesului.

— Un regal!

Îşi dă seama că-l observ şi devine sever:

— Materialul e sumar, dar voi încerca să scot ceva.

Se ridică în picioare.

— Mulţumesc, Augustin, pentru mărturie.

— O veţi confrunta cu altele, sper.

— Asta-i bună! Sunt jurnalist, nu redactor.

Ştiu foarte bine ce-o să facă; o să se ducă rapid la redacţie şi o să chinuie un redactor căruia îi va cere să termine un articol pe care-l va semna el.

Se uită la ceas.

— Vai, nu trebuie să irosesc timpul! Pe mâine, drăguţule.

Zâmbesc: acum, că are cu ce să-şi umple fiţuica, persoana mea nu mai reprezintă decât timp pierdut. Alert, agitat, iese hotărât pe uşă, al cărei canat se imobilizează abia după câteva secunde bune.

Sunt din nou singur.

Îmi pun halatul şi mă îndrept spre baie.

Fetiţa cu codiţe şade pe chiuvetă sprijinindu-şi coatele pe genunchi.

— Ce faci tu aici?

— Voiam să fac pipi.

Se îmbujorează, îmi ocoleşte privirea. Mă apropii încetişor de ea.

— Te ascunzi...

— El zice că lucrurile astea trebuie făcute discret.

— Cine?

I se pare evident cine şi ridică din umeri. Eu risc şi întreb:

— Domnul Pégard?

Confirmă, vizibil surprinsă de ignoranţa mea.

— De ce te ţii după domnul Pégard?

— Păi e tatăl meu.

— Atunci, grăbeşte-te, că tocmai a plecat.

Face ochii mari.

— A plecat de la tine şi se duce la ziar.

Mă uit o fracţiune de secundă în cameră. Când întorc din nou capul, fetiţa a dispărut.

Ies în grabă din baie, traversez camera şi scot capul pe uşă.

Pe culoar, la distanţă de 50 de metri, o văd pe fetiţă mergând în spatele domnului Pégard, fredonând şi sărind ba pe un picior, ba pe celălalt, de parcă vedea căsuţele unui şotron desenate pe linoleumul ce duce spre ieşire. Ajung amândoi simultan în sasul de securitate.

Deodată, simt că cineva mă bate uşor pe umăr. Judecătoarea Poitrenot îşi pune telefonul în geantă şi îşi încruntă sprâncenele.

— Visez, sau ce se întâmplă? Mi s-a părut că l-am văzut pe nenorocitul de Pégard.

— Da, a venit cu fata lui.

— Fata lui... Glumeşti?

— Deloc.

— Fata lui a murit acum 30 de ani.

— Despre fetiţa asta vorbesc.

Judecătoarea îşi scarpină urechea. Desigur că apelul telefonic a dus-o departe cu gândurile de conversaţia noastră, fiindcă i-a trebuit un minut să regăsească firul.

— Hai să intrăm în cameră, Augustin. Nu vreau să mă vadă cineva cu tine şi să mă acuze că te hărţuiesc.

Ne aşezăm din nou, ea pe scaun, eu în pat. Preţ de câteva secunde, auzim o infirmieră forfotind pe culoar, apoi şoapte de îngrijorare, şi pe urmă se reinstalează tăcerea.

— Mi se pare ciudat, zice ea încreţindu-şi fruntea, că-l însoţeşte o moartă. Asta ne-ar putea sugera că infamul de Pégard are o viaţă interioară, un fel de profunzime, că sălăşluiesc în el sentimente, durere, nostalgie...

— Iubire?

— Augustin, ia-o mai încet!

— Poate că s-a transformat abia după aceea? Cauza decesului?

— Un accident petrecut în casă, nu-mi mai amintesc... În schimb, te asigur că avea acelaşi comportament. O secătură... N-a existat un Pégard înainte de dispariţia fiicei şi un Pégard după, n-a existat decât un Pégard ticălos.

— Surprinzător.

Speculăm, fiecare separat.

Pégard traumatizat? Nu pare chinuit nici de remuşcări, nici de regrete. Singurul lui carburant este banul. Aş putea să pariez că ar fi gata să-şi distrugă tatăl, mama şi copiii pentru zece euro!

Probabil că şi judecătoarea Poitrenot a ajuns la aceeaşi concluzie, fiindcă trece la alt subiect:

— Vezi vreun mort în spatele meu?

Încearcă să-şi controleze emoţiile, dar unele detalii – bărbia tremurândă, bătaia genelor – îi trădează teama. Se înfioară. Ceafa îi e ţeapănă: o înfricoşează gândul că ar fi înconjurată de spectre, şi rămâne nemişcată.

Aştept puţin până să-i răspund:

— Nu.

Uşurată, se instalează comod pe scaun.

— Şi de aceea am încredere în dumneavoastră.

Judecătoarea Poitrenot trage aer în piept. Profit de pauza asta ca să-i spun ce începuse să mă frământe.

— Mai e ceva ce nu v-am spus încă: port ghinion.

— Poftim?

— Aduc ghinion celor care mă ascultă. Karine, doamna psiholog căreia m-am destăinuit... ştiţi...

— Ce?

— Karine şi-a pierdut viaţa. Se pare că a fost un accident. Imediat după ce vorbiserăm.

Judecătoarea rămâne cu gura căscată.

— Mă bagi în sperieţi.

— Mi se pare normal.

Se ridică, merge de colo-colo, apoi face câteva ocoluri în jurul patului, lovind cu putere cadrul metalic.

— Eşti un ticălos! Te detest... Şi când mă gândesc că-ţi înghit braşoavele! O istorie duce la o fabulaţie – delirezi, inventezi, trăncăneşti întruna, şi eu te ascult. Ah, au dreptate colegii mei când spun că nu sunt în toate minţile.

Se întrece în bufonerii, dar îi intuiesc neliniştea. Concluzia mea este că, din fericire, m-a crezut.

În spatele ei, fereastra arată un cer încă mâzgălit de întunericul nopţii. Judecătoarea Poitrenot se apropie de geam şi face un desen cu degetul.

— Cum îţi explici tu că vezi morţii?

— Dumneavoastră cum vă explicaţi că sunteţi vie?

— Îmi răspunzi printr-o întrebare.

— Uneori mi se pare că o întrebare în plus aduce răspunsul. Avansăm pe calea misterelor.

— Corect. Numai cretinii nu se miră de nimic.

— O, nu. Mai sunt şi cretini care se miră de absolut tot.

Îmi zâmbeşte.

— Mă distrez în compania ta, Augustin.

Se apropie din nou de pat şi mă contemplă. Solicitudinea ei mă încălzeşte. Mă simt mai bine.

— Noapte bună, Augustin.

Cum o fi ghicit că exact în clipa aceea mă lua somnul? Clipesc.

— Noapte bună, doamnă Poitrenot.

Închid ochii şi judecătoarea se eclipsează fără pic de zgomot.

Capitolul 6

Clopotul bisericii anunţă ora cinci dimineaţa. Cum de sunt conştient de lucrul ăsta? Credeam că dorm...

Urăsc ora asta! E ora insomniilor mele, ora gâlcevilor din dormitoare, ora răfuielilor cu lovituri de cuţit după o noapte de beţie.

Rămân ghemuit în pat cu ochii închişi, încerc să-mi controlez respiraţia, caut să-mi amintesc fragmente de vis, de care să mă pot agăţa. Vreau mai ales să nu mă trezesc, să-mi impun răgaz de odihnă.

Simt o suflare omenească...

E cu putinţă?

Calmează-te, Augustin! Îţi auzi propriile inspiraţii şi expiraţii, cărora tăcerea din jur le dă proporţii colosale. Nu mai e nimeni în cameră, nici lângă tine în pat.

Nu! Respiraţia asta nu are ritmul meu...

Tremur tot. Mi-e frică. Augustin, frica ţi-e alimentată de necunoscut. E o închipuire că mai e cineva. Verifică mai întâi. Nu intra în panică.

Îmi ţin respiraţia. O secundă, două, trei, patru, cinci...

Lângă mine continuă o respiraţie străină.

Mă ridic brusc şi deschid ochii.

În faţa mea e bătrânul.

Ţip.

Nu se mişcă. Chipul îi e înclinat către mine, curios şi totodată imperturbabil, posedat de o imensă întrebare adresată mie, o întrebare care-i devorează trăsăturile, o întrebare ce străpunge noaptea, dar care pentru mine rămâne de neînţeles.

Am priceput! Arătările astea... figura asta expresivă care arată un unic sentiment... o nălucă. Iată defunctul care mă însoţeşte. Mortul meu. În fine, îl văd.

De fapt, eu de ce aş fi scutit?

Mai puţin speriat, îi analizez figura, nu atât luminată, cât mai degrabă sculptată de razele lunii, şi care nu-mi evocă nimic familiar. E tatăl meu? Bunicul? Mi-e imposibil să-l

identific, de vreme ce nimeni nu mi-a povestit nimic despre familia mea. Un medic? Un preot?

— Cine eşti?

Glasul mi-a tremurat mai puţin decât mă aşteptam. Nu m-am ferit să-l tutuiesc. Nu trebuie să mă tem de mortul meu.

Bătrânul mă contemplă înmărmurit.

Repet întrebarea accentuând-o cu gesturi.

— Ce legătură ai cu mine?

Pleoapele vineţii şi uscate i se zbat. Mi-a observat mişcările. Să fie oare surd? Vorbeşte o altă limbă?

Întreb din nou. De mai multe ori.

Zadarnic.

Îşi dă seama că vreau ceva de la el, dar continuă cu întrebarea lui. Desigur, i se pare mai importantă întrebarea lui decât a mea.

Renunţ. Nu mai insist, dar îl privesc. N-am mai avut de-a face cu un astfel de caz: al mortului anonim. Până acum, defuncţii care îi însoţeau pe oameni aveau fiecare o identitate vădită. Tată, mamă, copil, logodnic, soţ, prieten. Nu mi s-a întâmplat niciodată să văd un viu escortat de un necunoscut. A trebuit să fiu eu acela.

Îl analizez în detaliu. Nu poate să aibă mai mult de un metru treizeci. Să fi fost dintotdeauna aşa de scund, sau este efectul trecerii în lumea de dincolo? S-a micşorat? Cu trăsăturile lui, ar fi putut să aibă un metru nouăzeci.

Dar raţionamentul ăsta nu mă ajută în nici un chip. Îmi taie elanul. Cine să fie? Încerc să-i ghicesc meseria: croitor, funcţionar, grefier; dacă mi-l imaginez mai înalt, mă încumet să evoc un bancher, un profesor universitar, un avocat. Din păcate, rămâne indescifrabil, cu faţa brăzdată de riduri, cu gâtul numai piele şi os, umerii lăsaţi, torsul rahitic. Nu pot dibui identitatea acestui patriarh, fiindcă anii l-au uzat şi l-au mumificat. Vârsta se dovedeşte

romancier nepriceput; până la urmă, poveştile pe care le scrie pe corpul omului se confundă; personajele nu-şi mai trădează ocupaţiile, sunt doar nişte bătrâni. Nu mai sunt nişte sportivi bătrâni, nişte frumoşi bătrâni, nişte trădători bătrâni, sau nişte deputaţi bătrâni, nu, doar nişte bătrâni. Vârsta compune romane groaznice, fiindcă se place doar pe ea însăşi; distruge chipurile ca să se regăsească; portretele le înlocuieşte cu oglinda propriului ei chip.

Bătrânul scoate un geamăt. Insistă. Întreabă.

Ce vrea de la mine?

Mă străfulgeră o idee: nu ştie cine sunt? Păi asta nu mai e o situaţie banală! Chiar că niciodată n-am văzut aşa ceva: un viu care-şi întreabă mortul cine e, în timp ce mortul îi adresează aceeaşi întrebare. Ar fi de mai mare râsul, dacă n-ar fi de plâns.

Bătrânul îşi întredeschide buzele vineţii, îi zăresc limba albicioasă în spatele dinţilor mărunţi, înghite, o să vorbească.

— Domnule Versini, ce faceţi dumneavoastră aici? spune o infirmieră care se iveşte în spatele lui. N-aveţi voie să ieşiţi din cameră, vă repet! M-am săturat să alerg tot etajul ca să vă prind.

Infirmiera, o femeie planturoasă, pune mâna pe umărul bătrânului.

— Afară, şi înapoi în cameră.

Bătrânul percepe contactul şi înţelege că e apostrofat. O priveşte insistent pe infirmieră. Se întunecă la faţă.

Infirmiera se întoarce către mine.

— Vă rog să-l scuzaţi.

Are tonul stăpânului care se scuză după ce câinele i-a atacat vecinul.

— Şi pe deasupra, nici nu-şi pune aparatul auditiv.

Urlă la bătrân:

— Hai în camera dumneavoastră, domnule Versini.

Îl împinge spre uşă bătându-l uşor pe umăr ca pe un animal.

Infirmiera îl urmăreşte înaintând pe culoar, şi apoi se întoarce către mine şi-mi spune cu voce joasă:

— Să nu vă supăraţi pe el, săracul... E soţul doamnei înmormântate în ziua atentatului. Fizic, n-are nimic, dar e încă sub şoc. N-a înţeles ce s-a întâmplat în faţa bisericii, şi întreabă în stânga şi-n dreapta unde este sicriul soţiei.

În virtutea reflexului, îmi aranjează cearşaful, zâmbeşte şi iese.

Mă lungesc din nou. Timp de câteva secunde, mi-am imaginat că am şi eu un mort, o istorie, nişte rădăcini. Acum, iluzia s-a destrămat. Nu ştiu dacă sunt trist sau uşurat: nimeni nu contează pentru mine şi nici eu nu contez pentru nimeni.

Din fericire, somnul mă eliberează...

Sunt înconjurat de un şirag de doctori. Profesorul Baugnez, escortat de trei interni, declară pe un ton amabil şi vioi:

— Rezultatele analizelor ne-au liniştit, domnule Trolliet. Nici suflul exploziei, nici căderea nu v-au produs leziuni. Puteţi pleca de la noi. E o veste excelentă, nu?

Doctorii se arată perfect satisfăcuţi, ca şi cum m-ar fi vindecat... Dar eu nu mă bucur, mă sperie gândul că-mi voi părăsi camera, căldura ei, mesele.

Profesorul Baugnez vede că nu prea sunt entuziasmat.

— Noi ne ocupăm numai de organele dumneavoastră, Augustin Trolliet. În schimb, colegii mei vor constata cum staţi cu moralul. Celula de psihologie este la etajul întâi. Duceţi-vă. Aveţi dreptul la îngrijire suplimentară posttraumatică. N-o să vă dăm drumul în natură, după cele prin care aţi trecut.

Internii adoptă instantaneu mina gravă a profesorului. Merg în pas cu el, ca nişte dansatori care execută o coregrafie.

— Doriţi un concediu?

Eu aş avea mai curând nevoie de un loc de muncă, dar mă aud răspunzând:

— Da, mulţumesc.

— Vă prescriu o lună de concediu. Dar psihologul îl poate prelungi dacă va fi necesar.

Scrie în grabă o reţetă, care pentru foarte mulţi ar reprezenta un bun preţios.

— Poftim! Acum vă puteţi întoarce la dumneavoastră acasă.

La mine acasă... Reacţionez cu voce neutră:

— Ce zi e azi?

— Duminică.

Duminică, cea mai proastă zi a săptămânii... Nu mai spun nimic.

Profesorul Baugnez se aşază pe marginea patului şi mă ia de mână.

— Eşti tânăr, Augustin, ai viaţa înainte. În pofida ororii la care ai asistat, trebuie să-ţi regăseşti avântul, veselia, nepăsarea. Doar n-o să-i laşi pe terorişti să câştige, nu?

Dacă nu cedez imediat, va continua pe tema asta.

— Da, domnule doctor, aveţi dreptate.

— Să te lupţi, Augustin!

— Contra cui?

— Contra dumitale.

Trupa lui de interni aprobă la unison. Judecând după figurile lor, cred că aş fi ingrat să insist: profesorul Baugnez mi-a consacrat două minute din timpul lui.

Schiţez un surâs. Se retrag satisfăcuţi, convinşi c-au reuşit. Îi invidiez pe oamenii ăştia care rezolvă problemele

una după alta – sau aşa cred. În timp ce eu n-o să apuc niciodată să rezolv problema vieţii mele.

O infirmieră mi-aduce nişte documente administrative pe care le completez în felul meu, căutând să mint cât mai puţin posibil. O îngrijitoare îmi aduce o pungă din plastic transparent, în care se află hainele mele spălate, călcate, împăturite, uscate, ţepene. Sunt atât de puţin obişnuit cu genul ăsta de curăţire septică, încât parcă nici n-aş zice că sunt ale mele – nu regăsesc mirosul meu, izul prafului de frecat chiuvete. Din clipa în care mi le pun pe mine, am impresia că devin un necunoscut.

În pofida amabilităţii personalului spitalicesc, este imposibil să negociez un dejun. Fiecare în parte îşi exprimă bucuria că plec, în special Myriam, infirmiera care m-a condus de la urgenţe aici, acum două zile. Mă însoţeşte cu multă bunăvoinţă până la ieşire.

— Să ai grijă de dumneata, Augustin.

Aş vrea să mai stea cu mine, să-i strig sărăcia în care trăiesc, să-i dezvălui ce existenţă sordidă duc, dar mă rezum la „Mulţumesc, Myriam”.

— Pe curând?

— Pe curând.

Sunt mândru, sau sunt prost? De ce nu i-aş spune că nu ştiu încotro s-o apuc, că nu am unde sta, că nu mă aşteaptă nimeni, nicăieri?

Dacă i-aş spune ar însemna să recunosc că aşa şi e. Chiar mai rău, mi-aş lipi eticheta de om al străzii, cu alte cuvinte cerşetor, ratat, marginalizat, solitar, vagabond, o epavă. Or nu sunt chiar o cârpă definitivă, mă încăpăţânez să-mi consider mizeria provizorie. N-am avut noroc. O să se întoarcă roata.

Vai de mine! De îndată ce-mi dau curaj, o altă parte a fiinţei mele se simte păcălită şi rânjeşte: „Noroc? Întreţii nişte relaţii remarcabil de constante cu norocul: N-ai avut

niciodată noroc! N-ai fost copil dorit, venirea ta pe lume n-a fost sărbătorită, părinţii tăi au dispărut, nu i-ai cunoscut, ai fost trambalat de la orfelinat într-o familie adoptivă, ai trecut rapid şi superficial prin şcoală, n-ai nici prieteni, nici iubită, şi te încăpăţânezi să te crezi stagiar la un ziar submediocru, care nu te plăteşte, te exploatează, care nu te va angaja niciodată." Protestez. Dacă aş fi fost urmărit de ghinion, aş fi explodat în ziua atentatului, sau mi-ar fi amputat un braţ sau un picior... „O să vezi tu", continuă vocea sceptică, „o să regreţi că n-ai fost desfigurat. Poţi să-ţi muşti degetele încă de pe-acum, pentru că dacă te-ar considera cu adevărat o victimă ai căpăta o indemnizaţie, adică o pensie."

Afară, merg pe bulevardul aglomerat. În jurul meu drumurile vibrează. După ce am observat jungla asta urbană prin geamurile duble, acum mă năuceşte volumul ei sonor; între lianele intersecţiei rutiere, bicicletele şuieră, scuterele latră, motocicletele urlă, automobilele se înroşesc şi camioanele mugesc... Mă refugiez de mai multe ori lângă faţadele clădirilor când zgomotul e în crescendo şi mă ameninţă de moarte.

Cutreier străzile mai mult de o oră.

Mă îndepărtez de centrul oraşului, pe urmă de cartierele periferice; pe măsură ce vacarmul uman descreşte, se înteţeşte vântul. Cobor spre Sambre. E un râu liniştit, aproape imobil, indiferent. Cerul, contaminat, pare tot lichid şi e format din suprafeţe albe sau gri care se topesc unele într-altele. Continui de-a lungul apei pe o stradă desfundată care odinioară ducea la uzine. Clădirile din cărămidă care azi sunt înverzite de muşchi sau afumate de poluare au căpătat acea imobilitate fragilă caracteristică edificiilor care nu mai servesc la nimic: acoperişurile îşi pierd ţiglele, sub ele se văd geamuri sparte, bârnele cedează, burlanele atârnă pe zidăria care se fărâmiţează.

În locul uşilor au fost bătute în cuie scânduri ca să interzică accesul, ceea ce nu i-a descurajat nici pe şobolani să pătrundă şi să se înmulţească, nici pe zburătoare să-şi facă înăuntru cuiburi, nici pe mine, intrusul, să mă adăpostesc şi să-mi amenajez acolo un culcuş.

Fac înconjurul clădirii principale, trec pe lângă două antrepozite vechi şi ajung la fosta casă a paznicului. Nişte corbi, înspăimântaţi de apariţia mea, se pun pe croncănit. Escaladez o balustradă, urc în balconul primului etaj şi înclin panoul de lemn care maschează fereastra.

Fac un salt şi aterizez în vechiul salon.

Acolo, o familie aşezată pe podea mă priveşte complet buimăcită. Tatăl, mama şi cei patru copii ai lor nu mă auziseră venind. Mama ţipă cât o ţin plămânii.

Eu sunt indignat. Mi-au ocupat lăcaşul alţi vagabonzi.

Am lipsit doar două zile şi le-a fost de-ajuns!

Tatăl se ridică în picioare şi îşi ia o poziţie ameninţătoare.

— Tu, cine?

Reperez în întrebare un accent românesc. Răspund apăsat:

— Eu locuiesc aici.

În timp ce scot vorbele astea, îmi dau seama că băieţii lui mai mari au pe ei puloverele mele, cele două pulovere, singurele mele pulovere.

Mă apucă furia.

— Asta-i locuinţa mea. Şi n-aveţi dreptul să puneţi mâna pe lucrurile mele.

Ca să înţeleagă, mă apropii de copii ca să-mi dea înapoi hainele. Băieţii, crezând c-o să-i bat, sar imediat în picioare, unul urlă, celălalt mă muşcă de mână. Mă iau la luptă cu ei. Tatăl se repede la mine şi-mi arde un pumn, care mă pune jos peste nişte lăzi de carton şi moloz.

— Aici, eu! Aici, eu!

Îmi repetă fraza asta de zece ori venind către mine: se bate cu pumnii în piept, ca un urangutan.

N-are sens. E inutil să mă încaier cu el. Nu sunt pe măsura unui mascul dominant, îngrozit, care-şi apără familia.

— OK!

Îi fac semn că am capitulat.

Deşi a priceput, insistă ca să dovedească alor săi cât de redutabil este:

— Aici, eu!

— OK! Plec.

Domol, în patru labe, aproape târându-mă, ajung la fereastră. Mă urmăreşte cu privirea piezişă, gata de atac.

Trec peste balustradă şi dispar.

De îndată ce aterizez, îmi frec umărul unde m-a pocnit. Asta e: mi-am pierdut acoperişul şi hainele. Familia căreia i-am căzut pradă e convinsă de dreptul ei. Eu nu. Eram pregătit pentru genul ăsta de incidente. Obişnuinţa... Când forţa nu-i de partea ta, eşti constrâns să foloseşti subterfugii.

Fac zece metri în tăcere, atent să nu-mi scârţâie pietrişul sub picioare. Mă opresc, intru printre tufişuri şi caut discret ce am pitit acolo. De sub o cârpă acoperită cu noroi, scot o sirenă de poliţie, o jucărie de copil, pe care am găsit-o într-o locuinţă precedentă. Doar să nu se fi descărcat bateria...

Aştept 20 de minute. Românii nu trebuie să facă legătura între mine şi ceea ce va urma.

Apăs pe buton. Alarma îşi lansează strigătul sfâşietor. În interiorul casei, ţipete, forfotă, şuşoteli. Panoul care acoperea fereastra se clinteşte şi iată că familia de români părăseşte locul. Nelinişţiţi, privesc tot timpul atent primprejur, de teamă să nu descindă dintr-un moment într-

altul forţele de ordine. Din fericire, arbuştii mă apără şi atenuează semnalul sonor, făcându-l greu de localizat.

Au întins-o.

Eu îmi las jucăria să funcţioneze, escaladez faţada, pătrund în *squat*. Dau zor, fiindcă românii s-ar putea întoarce. Îmi adun lucrurile răvăşite pe jos. N-au mai apucat să le bage în desăgi. Cu cele două pulovere, am scăpat ieftin. Îmi iau rucsacul burduşit, ies, opresc sirena, o bag în buzunar, şi o iau la picior în sens invers faţă de români.

Unde să mă duc?

Oricum, locul ăsta o să-l evit. Familia de români se va înapoia de îndată ce se asigură că nici o maşină a poliţiei nu staţionează prin zonă.

Câte săptămâni mă va găzdui un loc ca ăsta? Patru... Asta e durata medie. Un solitar ca mine nu rezistă niciodată unei familii care se impune şi se instalează.

Unde să mă duc?

Mă îndepărtez de Sambre şi urc străzile mărginaşe ce duc spre Charleroi: Rue des Regrets, Rue des Tanneurs, Rue de l'Odeur. Caut să depistez o cocioabă printre frontispiciile ponosite ale clădirilor, ghidându-mă după perdele: în părţile astea joase cu străzi înguste, localnicii îşi protejează căminul acoperind ferestrele cu stambă, fiindcă altminteri trecătorii le violează intimitatea. Se înţelege că o casă fără perdele la geam sau cu obloanele închise este abandonată.

Într-un colţ bătut de vânt, descopăr o casă a cărei tencuială acoperită de funingine a fost linsă de flăcări. Mă opresc. Apare neîntârziat în pragul porţii un vecin cu aer ostil. Privesc prin panourile bătute de mântuială la fereastra de jos şi întrevăd interiorul carbonizat. Cenuşa e încă proaspătă, praful n-a avut timp să şteargă din negreală. Aşadar, incendiul a avut loc cu doar puţin timp în

urmă. Privirea dușmănoasă a vecinului îmi apasă ceafa şi mă face să ghicesc ce s-a întâmplat: nişte familii se aciuaseră acolo până când oamenii locului au dat foc la casă, ca să se descotorosească de musafirii nepoftiţi. Caz clasic.

Îmi continui vagabondajul. E periculos să vizezi un squat pe străzi locuite. E mai indicat să te retragi departe de centru.

Îmi vine iar în minte imaginea unei uzine de şuruburi, de-a lungul căii ferate dezafectate, nu departe de ramificaţia unei autostrăzi. Mă mai plimb vreo oră. Stomacul îmi geme, maţele îmi chiorăie, fac gălăgie. Scormonesc prin toate coşurile de gunoi întâlnite pe drum. O coajă de pâine tare ca lemnul îmi permite să mai rabd.

În fine, mai la vale se vede uzina. Deşi nu iese fum din coşul ei înalt şi larg, cerul se întunecă deasupra ei, negru catran, clocotitor, furios. Ici şi colo, planează corbii, trecând de la câte o bârnă la un troliu ruginit. Cum să intru? Îngrăditura, deşi mutilată de trecerea anotimpurilor, e încă înaltă şi solidă. Poarta are trei metri înălţime; lăsând la o parte faptul că grilajul colcăie de bacterii gata să mă infecteze cu tetanos, nici n-aş putea să mă caţăr fără să fiu văzut de şoferi.

Îmi rămâne o singură soluţie: de pe pantă s-o iau la stânga, acolo unde virează şoseaua, să mă fofilez până la bena de gunoi, pe care, din interior, s-o folosesc drept scară ca să ajung sus pe zid; de acolo nu-mi rămâne decât să mă agăţ de ceva ca să cobor în incinta uzinei.

Pun în aplicare manevra. Numai să nu mă surprindă şoferii care vin pe şosea. Odată ajuns în vale, mă caţăr pe benă. Când văd ce conţine, saci, scânduri, cartoane, hârtii murdare, renunţ şi mă opresc. E prea riscant să continui pe un teren atât de periculos şi prefer să avansez făcând echilibristică pe marginea exterioară din fier. E îngustă. Mă

clatin. Vântul mă zgâlţâie. Rezist. Încă un efort... O rafală mă împinge, mă îndrept prea violent, rucsacul mi-e împins într-o parte şi mă trage jos în benă.

Nimeresc în mijlocul deşeurilor. Şocul îmi taie respiraţia.

Câţiva şobolani deranjaţi de plonjeul meu îşi fac brusc apariţia ca nişte scântei.

Vacarmul autostrăzii persistă, insensibil.

Îmi recapăt respiraţia, controlez să nu-mi fi rupt ceva şi constat că am scăpat doar cu o zgârietură la braţ.

Descopăr la dreapta un laptop.

E strălucitor, curat, întreg, nici pătat, nici oxidat. Intact. Îl aprind. O noapte sublimă, înstelată, deasupra unor dune apare ca pagină de start. În ochii mei, e de un lux nemaivăzut. Apăs pe diverse taste şi aparatul nu-mi cere nici o parolă.

Strig de bucurie. Întâmplarea mi-a oferit ceea ce eu nu-mi permiteam să cumpăr. Sar grăbit în picioare şi bag computerul în rucsac.

Acum, totul devine pură formalitate. Izbutesc să ies din benă, să ajung din nou sus pe zid, şi-mi dau drumul de partea cealaltă.

Înaintez cu multă prudenţă în spaţiul ăsta lăsat în voia animalelor şi a plantelor. Nu văd nici urmă de fiinţe umane, cutii sau sticle de bere, ambalaje sau mucuri de ţigară, care să semnaleze un alt boschetar. Înaintez într-o pădure virgină.

Unde să mă instalez? Nu prea departe de zidul de care se propteşte bena. În felul ăsta mă voi deplasa mai puţin şi-i voi putea păndi pe eventualii intruşi.

Uşa putrezită se rupe când o împing. Urc la etajul doi al atelierelor, curăţ câţiva metri pătraţi cu o bucată de carton în chip de măturică şi îmi amenajez un culcuş. Şi iată că mi-am făcut o cameră.

Îmi desfac sacul de dormit din puf şi mă întind, nerăbdător să folosesc darul ce mi-a picat din cer.

Computerul îmi readuce în faţa ochilor noaptea orientală, care mă impresionează şi mai şi decât prima oară. În mod reflex, încerc să intru pe Internet. Bineînţeles, sunt informat că n-am acces nefiind conectat. Reuşesc, cu Word – care merge –, să pun în funcţiune diverse funcţii, ora, calculatorul, busola.

Sunt curios să aflu cui îi datorez acest cadou şi trec la documentele proprietarului. Apar mai multe dosare. Îl deschid la întâmplare pe cel numit sobru „J”.

JIHAD

Dacă nu te simţi în largul tău în preajma celorlalţi, a prietenilor tăi, a părinţilor, profesorilor, asta înseamnă că eşti alesul lui Dumnezeu, fiindcă eşti o fiinţă superioară, care deţine Adevărul. Acest dezacord între tine şi societate este normal: tu eşti diferit de restul, ai mai mult discernământ, mai multă exigenţă şi puritate interioară, tu nu accepţi lumea asta coruptă, vrei s-o purifici. Citeşte din nou Coranul, frate. Dumnezeu a şoptit în urechea Profetului: unui credincios adevărat nu-i este teamă să se lupte cu necredincioşii. Dimpotrivă, el te îndeamnă să-i nimiceşti până la ultimul. Credinţa autentică varsă sânge. *Sura 4, 56: Pe cei ce tăgăduiesc Semnele Noastre, îi vom arunca în Foc, şi de fiecare dată când pielea li se va scoroji, le vom da alta ca să guste osânda! Dumnezeu este Puternic, Înţelept! Sura 4, 89: Lor le-ar plăcea să vă vadă tăgăduitori, precum sunt ei înşişi, şi astfel să fiţi asemenea lor. Nu vă luaţi nici un prieten dintre ei, până ce nu vor pribegi pe calea lui Dumnezeu! Dacă întorc spatele, prindeţi-i şi omorâţi-i, oriunde-i veţi afla! Nu vă luaţi nici oblăduitor, nici ajutor dintre ei. Sura 2, 193: Luptaţi-vă cu ei până când nu va mai fi nici o ispită, ci va fi doar Legea*

lui Dumnezeu. Sura 3, 141: Dumnezeu îi pune la încercare pe credincioĹźi Ĺźi îi zdrobeĹźte pe tăgăduitori. Sura 8, 17: Pe ei, nu voi i-aţi ucis, ci Dumnezeu i-a ucis. Sura 4, 74: Să lupte pentru calea lui Dumnezeu cei care îĹźi vând Viaţa de Acum pe Viaţa de Apoi! Celui care luptă pentru calea lui Dumnezeu, fie ca va fi ucis, fie că va fi biruitor, îi vom da o mare răsplată. Sura 4, 95: CredincioĹźii care se feresc să lupte – în afară de cei oropsiţi – Ĺźi cei care se luptă pentru calea lui Dumnezeu cu bunurile Ĺźi făpturile lor nu sunt deopotrivă. Dumnezeu le dă întâietate celor care luptă cu bunurile Ĺźi făpturile lor asupra celor care se feresc să lupte. Dumnezeu a făgăduit tuturor bunătăţi, însă Dumnezeu le dă întâietate luptătorilor faţă de cei care stau degeaba Ĺźi le va da o mare răsplată. Sura 4, 57: Noi îi vom băga pe cei care cred Ĺźi săvârĹźesc fapte bune în Grădinile pe sub care curg râuri, unde vor veĹźnici Ĺźi unde vor avea soţii neprihănite.[4]

Întrerup lectura. Textul continuă în acelaşi fel pagină de pagină, euforic, repetitiv, sufocant, secretând ură şi violenţă. Un alt folder conţine documentele J1, J2, J3... până la J11. Când îl deschid, parcurg ediţii digitale ale *Dabiq*, ziarul grupării *Daesh*, care, sub o prezentare de lux, îşi etalează propaganda. La numărul 9, găsesc o pagină care propune ostateci europeni de vânzare. La 11, redacţia anunţă că au fost executaţi, din cauză că „nu i-a solicitat nimeni”. Împing computerul la o parte. Aiurelile astea mă consumă doar citindu-le. Dar pun din nou mâna pe tastatură, mânat de necesitatea de a verifica o idee care mi-a trecut prin minte. Da... folderul cu fotografii. Privesc un şir de fotografii. Am impresia că pe unele le-am văzut deja. Îmi amintesc de... Îmi tresare inima. Exact, recunosc

[4] Toate citatele au fost preluate din versiunea în limba română semnată de George Grigore, editura Herald, 2015.

imaginile cu bătrânii mai în umbră, incomodaţi de aparatul de fotografiat, şi tinerii din prim-plan, zâmbitori, seducători: e albumul familiei Badawi!

Am în mână computerul care-i aparţinuse lui Hocine Badawi.

Sub titlul „Eu”, sunt nişte portrete de-ale lui, altele, la fel de numeroase, clasate „Eu şi Momo” – el cu fratele lui mai mic.

Sunt în posesia unui element capital. E cert că poliţia a făcut deja zeci de percheziţii ca să-l obţină. Cât despre Pégard, îmi imaginez până unde ar ajunge cu servilismul... Până la bani, poate.

Dintr-odată dispar toate imaginile, ecranul se stinge. Bateria s-a descărcat. N-am ce face, în fabrică nu mai e curent electric. O să încarc bateria mâine, în redacţie.

S-a înnoptat. Penumbra măreşte fabrica unde m-am refugiat, dar şi riscul deplasărilor mele, pentru că în mocirla tenebroasă din jur se ascund cuie, cioburi de sticlă, corniere metalice.

Mă simt important, plin de mine, după ce am descoperit un lucru de o asemenea amploare, dar burta mi-e goală. Trebuie să pornesc la asaltul coşurilor de gunoi din împrejurimi.

Cobor din nou, cu precauţie, în parcul industrial, dar cum o să ajung iar sus? Dacă mi-a fost uşor să alunec din vârf, nu pot acum să urc înapoi săltându-mă. Văd nişte capre de lemn răspândite ici şi colo prin zonă, le trag cu braţele la un loc şi clădesc o instalaţie care îmi va permite să mă caţăr până sus.

Operaţia asta mă epuizează. Foamea, oboseala, moliciunea datorită pricinuită de viaţa dulce de la spital mă obligă să mă aşez ca să-mi recapăt încetul cu încetul suflul.

Contemplu luminile îndepărtate ale oraşului, într-o pâclă murdară. Autostrada bubuie.

În spatele zidului aud zgomot de sticlă spartă. Cineva a sărit în benă. Să nu fiu oare singur aici?

Mă ghemuiesc şi aştept să apară un cap la marginea zidului.

Intrusul întârzie. Continuă să răscolească prin benă.

— Fir-ar să fie!

Pare o voce tânără.

— Ce dracu!

Intrusul înjură agasat, dezamăgit, şi după un timp aud trosnituri de deşeuri azvârlite.

M-am prins. Respectivul nu caută adăpost, caută un obiect pierdut.

Oarecum edificat, calmat, vreau să-i văd faţa.

Urc scândurile, fără zgomot, una câte una, până sus de tot. Jos, văd un băiat care răvăşeşte grămada de gunoi din jurul lui.

— Ce dracu!

Un nor alunecă pe cer şi descoperă luna. Văd ceva mai bine figura băiatului: Mohammed, Badawi junior, pe care tocmai l-am văzut în fotografie.

Trece alt nor, care descoperă complet luna. Timp de câteva secunde, razele ei argintii săgetează locul.

Sunt tot mai uluit.

Pe umărul băiatului zburătăceşte o persoană în miniatură, evident un mort.

Cu riscul de a mă da de gol, mă aplec ca să-i disting mai clar trăsăturile.

Defunctul care se tot agită deasupra adolescentului e fratele lui mai mare, Hocine Badawi, teroristul.

Capitolul 7

— Ce cauţi tu nu-i acolo.

Fraza asta mi-a ieşit din gură fără să vreau. Mă surprinde cu atât mai mult cu cât văd că băiatul care stătea pe vine în fundul benei se ridică şi rămâne împietrit.

— Ce?

Faţa lui ostilă încearcă să discearnă cine l-a interpelat.

Întunericul nopţii conferă mister, iar eu, care mă aflu în partea opusă a razelor lunii, sunt invizibil. Aşadar, pentru adolescent sunt o enigmă – o apariţie dublată de o dispariţie –, lucru care mă umple de voluptate, pentru că rareori mi se întâmplă să domin o situaţie.

— Ce? Cine eşti? Ce-ai spus?

Cuvintele îi ţâşnesc cu viteză de mitralieră, înghite vocalele, apasă atât de tare pe consoane, încât îmi trebuie un efort ca să descompun rafala şi să-i dau un sens.

— Lucrurile fratelui tău nu sunt acolo.

— Ce? Îl ştii pe fratele meu?

Glasul îi urcă strident, în spirală, de la grav la ascuţit. E vorba de schimbarea vocii? Efectul emoţiei? Încerc să-mi păstrez sângele-rece:

— Bineînţeles, de vreme ce ştiu ce cauţi. Şi mai ştiu şi cine eşti.

— Ce? Cum? Ce sunt aiurelile astea?

Face un salt până la marginea benei, gata s-o ia la sănătoasa.

— Mohammed Badawi! articulez eu pe un ton cât se poate de calm.

Tânărul se întoarce zăpăcit, şi faţa lui rotundă se luminează.

— Ţi-a vorbit fratele meu de mine?

— Mi-a vorbit de Momo. Mi-a arătat fotografiile voastre.

Pe buzele lui de copil apare un surâs şi pe urmă, parcă secătuit de puteri, băiatul izbucneşte în gemete şi hohote de plâns.

Disperarea lui mă dezarmează.

Dorisem să-l intimidez, dar văd că minciunile mele îl distrug pe băiat. Lacrimile îl îneacă. Abia mai respiră. Subit, nu-l mai percep ca fiind un Badawi periculos, ruda mârşavului terorist, ci ca pe un băieţel care-şi plânge fratele mai mare.

Mă duc la el. Caută să-şi stăpânească suferinţa, dar trupul îi tremură şi încă se mai tânguie.

Mă aşez la un metru de el, şi nu mă mai feresc de razele lunii. Când respiraţia îi revine la normal, îl întreb cu bunăvoinţă:

— Nu ştiai ce se pregătea să facă?

— Nu.

Se şterge la nas cu mâneca hanoracului, şi apoi murmură epuizat:

— Am stat două zile la poliţie. M-au interogat, m-au interogat şi iar m-au interogat.

— A, da... Cine? Terletti?

Pare mirat:

— Îl ştii pe...?

— Îl cunosc pe Terletti.

— Eşti de la poliţie?

Ridic din umeri.

— Aş dormi eu pe-aici dacă aş fi de la poliţie?

Clatină din cap, convins şi de indiferenţa mea, şi de răspuns.

— N-am turnat pe nimeni la poliţie, continuă băiatul.

— Bine-ai făcut.

Se ridică şi îşi dezlănţuie furia:

— Nu, nu-i bine deloc. N-am spus nimic pentru că nu ştiu nimic despre nimic. Aş fi vrut să ascund adevărul, aş fi vrut să păstrez secretele fratelui meu, aş fi vrut să mă bat, să-l apăr, să-mi ţin gura până la sfârşit. Numai că Hocine...

I se înecă glasul. Nu găseşte cuvinte potrivite pentru ce îl chinuie. Îi termin eu fraza:

— Hocine nu ţi-a vorbit despre intenţiile lui.

— Nu...

— Ce-ai fi făcut dacă ţi-ar fi spus că se va omorî?

— L-aş fi împiedicat.

— Ei, tocmai din cauza asta nu ţi-a dezvăluit nimic.

Băiatul îşi descreţeşte fruntea şi rămâne surprins, perplex. Explicaţia mea îl obligă să cugete şi îl linişteşte.

Profit de acest răstimp şi-i arunc o privire defunctului. Se află lângă umărul băiatului – un Hocine Badawi micuţ, mut, înmărmurit, insensibil la conversaţia noastră, cvasiabsent. Aerul ăsta de muribund mi se pare legitim după ce a sărit în aer şi s-a sfărâmat în mii de bucăţi pe caldarâm.

Oare Momo îşi dă seama că e însoţit de un mort?

Ochii băiatului mă străpung, îmi analizează chipul, încearcă să-mi ghicească culoarea pielii, întunecată de filtrul argintiu al lunii.

— Tu cine eşti?

— Augustin.

— Augustin? Glumeşti!

— Numele meu e Augustin.

Se dă înapoi strâmbându-se.

— Nu eşti din Rif[5]?

— Nu sunt din Rif.

Surprins, răcneşte:

— Nu eşti de-al nostru?

— Sunt din Charleroi.

[5] Regiune din nord-vestul Marocului.

— Deci asta e, nu eşti de pe la noi, repetă băiatul, punându-se deja în gardă.

Ostilitatea lui nu mă descurajează şi îl provoc:

— Dar tu, Momo, nu te-ai născut cumva în Charleroi?

— Da, adică nu.

— „Da, adică nu”?

— OK, m-am născut la spitalul Notre-Dame, dar asta nu înseamnă nimic. Eu sunt din Rif. Familia mea e din Rif. Toţi ai noştri sunt din Rif. Suntem din Rif.

După sinceritatea care-i accelerează debitul verbal, pot deduce concepţia fantasmagorică pe care o are despre naşterea lui, îşi înfige rădăcinile într-un teritoriu pe care şi strămoşii lui l-au părăsit de mult. Bănuindu-mi scepticismul, măreşte miza:

— Dacă locuieşti în Belgia te naşti la spital. În Rif, m-aş fi născut acasă!

— Ai fost vreodată în Maroc?

— Mai taci!

Se ghemuieşte. Dialogul nostru se termină. Aştept.

Norii umbresc luna, cerul se stinge, am frisoane. Încurajat de întuneric, adolescentul mă apostrofează:

— De unde-l ştii pe fratele meu?

Simţind că alunecăm pe un teren tot mai periculos, îmi amintesc de un detaliu pe care-l menţionase Terletti:

— Din Garenne. Eram amândoi înscrişi la centrul educativ din Garenne.

— OK.

— Eram oarecum prieteni.

— Hocine nu mi-a vorbit niciodată de tine.

— Nu? Dar câţi ani aveai tu acum zece ani?

— Patru.

— Păi atunci...

Momo îşi pleacă privirea admiţând că e învins.

Continui:

— Pe urmă, nu ne-am mai văzut. Ne-am reîntâlnit nu demult, ca să... ei, nu pot să... gata!

Se uită la mine cu emoţie intensă, iar eu decid să-mi joc cărţile.

— Momo, să ştii că sunt la curent cu o mulţime de lucruri. Bănuiesc ce căutai tu aici.

— Eu? Nu căutam nimic.

— Aha. Ai intrat în bena asta ca să tragi un pui de somn? Eu credeam că veniseşi să cauţi un computer.

Rămâne cu gura căscată şi cu privirea în gol cam treizeci de secunde. Pe urmă, îşi recapătă energia:

— E la tine?

Nu răspund. Tăcerea asta îl uluieşte.

— De unde ştii că e aici?

— Dar tu? îi răspund eu.

Continui cu tăcerea. Ce nu spun îl impresionează mai mult decât ce spun.

Momo îşi scarpină ceafa, se şterge la ochi.

Intestinele mi se contractă în asemenea hal, că mi-e teamă ca Momo să nu le audă muzica. Adolescentul se uită întrebător la mine, vrând parcă să spună: „Ce facem acum?”

— Mi-e foame! exclam eu. Ţie nu?

— Ba da.

— Mergem să mâncăm ceva?

— OK.

— Te previn: sunt lefter. N-am un chior.

Fericit că-şi poate arăta superioritatea, scoate din buzunar nişte bancnote.

— Nici o problemă. Mi-am pierdut două zile la poliţie, aşa că în după-masa asta m-am refăcut, am vândut.

Râde plin de orgoliu, şi nu-l întreb cu ce fel de negoţ s-a ocupat, convins că nu era vorba de lăcrămioare.

Ieşim din benă cu multă prudenţă, escaladăm taluzul şi ajungem pe marginea drumului. Acolo, trântită în iarbă, ne aşteaptă un scuter.

— Urcă.

Mă aşez. Greutatea mea turteşte pneul roţii din spate şi Momo porneşte. Zigzagăm puţin şi pe urmă atelajul ni se echilibrează. Tabla portbagajului îmi intră în fesele descărnate şi strâng din dinţi.

O luăm spre Charleroi. Din casele avuţilor ies lumini aurii, în timp ce neoanele verzui ling tavanele locuinţelor mai sărace. Străzile se succed în lanţ.

Momo conduce repede, cu unicul scop de a produce cât mai mulţi decibeli; de fiecare dată când mugeşte motorul sau scârţâie pneurile, acompaniază şi el cu un zgomot surd, continuu.

Frânăm în faţa unei dughene iluminate, *La Folie Kebab, fast-food*, un local îngust, ca o lamă înfiptă în faţadă, unde de-a lungul unei tejghele din sticlă, care delimitează zona bucătăriei, sunt puse la perete nişte mese minuscule. Dedesubt se află câte două taburete, ceea ce ne convinge că fiecare compartiment e pentru o cină în doi. Paravanele despărţitoare sunt decorate cu fotografii decolorate ale specialităţilor casei alături de preţurile respective însemnate cu cifre enorme, subliniate. Un tip uriaş, gras, trandafiriu, moale, are un şorţ strâns legat, pe cât de lung pe atât de larg şi o figură puhavă cu o tufă de păr negru, lucitor, în vârful capului. Se sprijină pe tejghea şi îşi pierde suflul doar încercând să rămână imobil. Nişte buzişoare răsfrânte – gură frumuşică de femeie – încheie chipul acestui mastodont de o urâţenie perfect masculină.

Momo trece pe lângă el ca şi cum nici n-ar exista şi cercetează meniul.

— Tu ce vrei? mă întreabă.

— La fel ca tine.

Mirosurile astea de grăsimi gătite – carne la grătar şi ulei de prăjeală – mi se urcă la cap, îmi chinuie stomacul, îmi excită la culme papilele gustative. Aromele mă îmbată. Sunt leşinat de foame. Anticipez în gând şi mă simt deja cherchelit de plăcere.

Momo arată cu degetul ce vrea să mănânce fără măcar să-şi întoarcă privirea spre angajat, fără să-i spună un cuvânt. Dă impresia că, dacă i s-ar adresa, s-ar murdări. Îl ignoră probabil tocmai fiindcă îl serveşte. Colosul slinos nu se sinchiseşte, ci pune nepăsător, docil, întrebările necesare ca să-şi facă bine treaba:

— Cartofi prăjiţi, muştar? Ketchup?

Momo se arată agasat, de parcă obezul ar trebui să-i ghicească răspunsurile. Ce aberaţie poate explica tratamentul dispreţuitor pe care un puşti de paisprezece ani şi-l permite faţă de o namilă de treizeci?

Hocine Badawi somnolează deasupra umărului frăţiorului. Se înţelege că nu ne urmăreşte de bunăvoie. Eu, care nu l-am pierdut din ochi pe Momo, sunt convins că nu s-a lămurit că îl însoţeşte fratele lui mort.

Pe când ne instalăm farfuriile pe blatul de melamină, îl întreb pe Momo:

— Îl cunoşti pe tip?

— Pe cine?

I-l arăt pe tipul solid care îşi şterge sudoarea de pe frunte cu o cârpă albă.

— Pe el? Nu.

Momo regretă până şi privirea pe care i-a acordat-o.

— E turc, adaugă Momo cu dispreţ. Toate restaurantele sunt ţinute de turci. La tine e computerul lui Hocine?

Îmi înfig cu nădejde dinţii în sendviş. Momo îmi ia tăcerea drept confirmare.

— Ţi l-a lăsat ţie?

Iar tac, ceea ce trece din nou ca un „da”.

Momo începe să mănânce. Proptit pe umărul lui Momo, Hocine a adormit. Stau şi-i observ.

— Şi tu, Momo, cum de-ai ajuns în benă?

— Ne duceam acolo, Hocine şi cu mine, să ascundem câte un lucru de care să nu ştie mama: jucării şterpelite, reviste porno, ţigări, cadouri de ziua ei. Nimeni nu foloseşte bena asta. Niciodată nu e golită.

Apucă nişte cartofi prăjiţi cu mâna.

— Dacă fratele meu îmi lasă vreun mesaj, acolo îl găsesc.

I se întunecă faţa. Ochii i se umplu de lacrimi, dar le opreşte.

Mâncarea mă face atât de euforic, încât simt că debordez de compasiune.

— Eşti supărat pe el?

— De ce să fiu?

— Că a plecat fără să-ţi spună nimic?

Momo face un gest de neputinţă, care înseamnă „şi nu numai”. Timp de câteva momente îşi caută cuvintele potrivite, dar pe urmă renunţă şi, de ciudă, ronţăie bucăţelele de miel.

— Suferi?

Îmi aruncă o privire ostilă.

— Sufăr pentru mama! De zile întregi nu face decât să plângă. Oamenii nu pricep! N-au auzit niciodată de Hocine Badawi şi, hodoronc tronc, toată mass-media îl arată din cauza bombei. Pentru ei, Hocine Badawi e Adolf Hitler. Pleosc, diavolul! Mama nu ştie de acel Hocine Badawi. Când se pomeneşte numele Hocine Badawi, mama îl vede pe fiul ei, pe care-l iubeşte, nu pe ucigaş. Înnebuneşte. În ziare şi la televizor s-a inventat un alt fiu, cu numele şi chipul furate de la fiul ei, dar care nu este fiul ei adevărat. Când aude că se învârte cheia în uşă, strigă: „Hocine?” Şi nu din reflex, ci pentru că ea îşi imaginează că Hocine cel

adevărat se va întoarce, că adevăratul Hocine va explica mulţimii că nu el e teroristul, că nu el a omorât opt oameni aruncându-se în aer şi făcându-se bucăţele. Fiindcă, zice mama, adevăratul Hocine nu putea să plece de-acasă şi să nu spună nimănui la revedere.

Momo se opreşte copleşit de emoţie. Pe umărul său, miniatura adevăratului Hocine îşi continuă indiferentă siesta.

— Şi tu, cum îl judeci tu?

— E fratele meu! Are dreptul să facă ce vrea.

Momo se înroşeşte la faţă. În spatele tejghelei, turcul herculeean deschide o pleoapă. Momo, furios că şi-a revărsat durerea în public, îi aruncă o privire ucigătoare.

Copleşit de kebabul care acum îmi pluteşte prin stomac, iubesc tot universul.

— Ai băgat de seamă că fratele tău se schimbase?

— Nu, nu se schimbase. Avea necazuri, era preocupat. Nu-i acelaşi lucru.

Îmi vin în minte documentele descoperite în computer.

— Îţi vorbea de religie? Adică mai mult decât înainte?

Momo mă fixează visător.

— Da... Spunea tot timpul că imamul nu-i bun de nimic. Imamul cartierului. Şi că n-o să transformăm noi lumea cu un imam ca ăsta. Şi sunt de acord cu el. Niciodată nu ne-a păsat de ce trăncăneşte imamul. Hocine n-a fost niciodată religios, aproape că nu studiase Coranul, bea alcool, mergea la petreceri cu prietenii, fuma haşiş, cannabis, lua ecstasy, agăţa fete la club, adică, pe scurt, era normal, ce mai! Dar nu în ultimul timp... era preocupat. Da. Foarte mult. Ore întregi. Se închidea în camera lui şi cugeta. Vorbea mai puţin. Dar altceva, nu.

Furios, dă cu pumnul.

— Două zile m-a tocat Terletti cu întrebările ca să afle dacă fratele meu a călătorit pe undeva. Hm, călătorii!...

Doar nu sunt tâmpit, am înţeles imediat că spunea „călătorii” şi de fapt se referea la Siria. Şi insista, se-nvârtea ca mâţa în jurul blidului cu mâncare. Mă lua pe ocolite: Italia, Grecia, Turcia... Ce dracu, Hocine e ca mine, nu ne-am dus pe nicăieri. Cel mai departe a fost la Bruxelles şi o dată la Amsterdam, ca să danseze, într-o sâmbătă. Nu-i păsa de altceva, soarta lui era pecetluită; unii spun că a fost să se antreneze în lagărele din Siria.

— Ai un Coran la tine?

— Suntem din Rif!

— L-ai citit?

Pare încurcat.

— Noi trăim cu Coranul. Nu ne trebuie să-l citim. E ca şi cu dicţionarul: tu ai citit dicţionarul?

Îi dau dreptate, ca să nu pornim o discuţie care să mă depăşească. Îşi încruntă sprâncenele:

— Tu ai citit Coranul?

— Bineînţeles.

Mint puţin, dar voi minţi şi mâine.

Momo se ghemuieşte pe taburet şi îşi potriveşte picioarele.

— Mi-e frică să mai merg la şcoală.

Îi apar vinişoare violete pe tâmplele bronzate.

— Ce-o să le spun? Drept cine mă vor lua? Nu mai vreau să merg acolo.

— Îţi place şcoala?

— Sunt premiantul clasei, spune el repede, şi se ghemuieşte din nou.

Striveşte cu degetul mare un cartof prăjit pe masă, ceea ce rezumă ce simte.

— O să mă creadă un monstru. Fratele monstrului.

Tremură de furie.

— Dacă-mi insultă cineva fratele, îl omor!

— Te vor exmatricula.

— Ei şi!

Momo striveşte încă un cartof, de data asta foarte hotărât.

— Mai bine făceam şi eu ca Hocine...

Cuvintele astea îl trezesc pe micuţul Hocine Badawi aşezat pe umărul fratelui său şi, subit, interesat de ceea ce declară puştiul, se apleacă uşurel ca să asculte continuarea.

— S-a terminat cu mine. Sunt un criminal, pentru că mă cheamă Badawi. Mama e o criminală, pentru că o cheamă Badawi. Dintr-o clipă într-alta ne-am transformat în nişte gunoaie. Crezi că voi accepta să trăiesc aşa?

Hocine, cu ochii scânteietori, se apropie de Momo şi îi ţine în şoaptă o predică, din care eu n-aud nimic.

Împietrit, Momo vorbeşte de unul singur, căutându-şi, parcă, frazele potrivite.

— Suntem umiliţi. Lumea n-o să ne ierte niciodată că am trăit alături de un tip care a ucis opt persoane şi a rănit alte douăzeci şi cinci. Asasinul e steaua familiei noastre! Nimeni n-are ce să-i reproşeze lui Hocine al nostru. Oamenii se uită la noi ca la nişte gunoaie când îşi amintesc. Dar Hocine al nostru era Hocine dinaintea terorismului, cel pe care-l ştiu de când m-am născut. Ce-ar vrea lumea? Să uit tot? Şi să fiu doar fratele teroristului? Ar prefera poate să fiu terorist? Da, ar fi mai simplu.

Tot mai agitat, Hocine şi-a regăsit înflăcărarea şi suflă tot mai multe fraze în urechea fratelui mai mic, care se bâlbâie, hipnotizat.

— Hocine este gloria familiei Badawi. Pentru tot restul lumii e un barbar, dar el şi-a pus în gând să devină martir, un erou! Era mândru de asta. Îmi cunosc fratele: dacă a făcut ce-a făcut înseamnă că era mândru de ce-a făcut. Şi dorea să fiu şi eu mândru. De-aia îi caut lucrurile. Mi-a

lăsat un mesaj. Vreau să-mi înţeleg fratele. Şi toată lumea mă împiedică.

Dintr-odată, se scutură ca şi cum ar vrea să se elibereze de o vrăjitorie, şi Hocine nu se mai mişcă.

— Vrei un desert?

— Ca tine.

Momo îşi întoarce capul spre turc şi, fără să-l privească, îi cere două şarlote cu floare de portocal. Vorbeşte cu glas scăzut şi mai puţin distinct decât cu mine, mormăie şi atât; e treaba grasului să fie alert. Panicat, îl imploră să repete comanda. Momo o şopteşte făcând un semn din bărbie către prăjituri.

Nu mă pot abţine şi mârâi:

— Fă şi tu puţin efort...

— Eu plătesc! Clientul e rege, nu?

Namila ne pune în faţă prăjiturile. Impresionat de mutismul lui Momo, mă abţin ca un laş şi nu mulţumesc.

Afară, pe stradă, o maşină cu farurile clipinde încetineşte.

— Aoleu, poliţia! scheaună Momo.

Se dă jos de pe scaun, alunecă în trei secunde la subsolul dughenei şi se închide la toaletă.

Pasagerii trântesc uşile maşinii. Doi inspectori de origine magrebiană intră în fast-food.

— Ne e foame! Spune primul.

— Două kebaburi! comandă al doilea.

— Miel, pui, vită? întreabă turcul.

— Vită. Şi două cola. O bere, şefu'?

Pe trotuar trece un bărbat cu o ţigară în mână.

— Da, Jubilaire, confirmă şeful intrând.

E comisarul Terletti. Ne recunoaştem instantaneu şi rămânem muţi. Pe urmă, strâmbă din nas şi mă priveşte fără simpatie.

— Tu mănânci halal?[6]

Mă uit primprejur şi constat că scrie peste tot că animalele au fost sacrificate în mod ritual.

— A, da... N-am văzut... N-am remarcat.

Îşi ridică ochii în tavan.

— Când ştiu că la alegeri votul tău contează la fel ca al meu, nu-mi mai e deloc dragă democraţia.

Iese pe stradă şi scuipă în rigolă.

În aşteptarea sendvişurilor, cei doi poliţişti mă scrutează de parcă aş fi ţicnit. Mă prefac că nu-mi dau seama.

Poliţiştii plătesc, ies după Terletti, care-şi striveşte mucul de ţigară cu un gest viril, şi se urcă cu toţii în maşină.

La câteva secunde după ce maşina o ia din loc, iese şi Momo de la toaletă.

Îl întâmpin cu un oftat:

— Bine-ai făcut că te-ai ascuns: era şi Terletti.

— Ce-a spus? Despre ce aţi vorbit?

— Despre nimic. El crede că sunt greu de cap. De fapt, ăsta e cel mai bun camuflaj de care dispun.

Spunând vorbele astea, mă întreb dacă Terletti nu are dreptate. Ce caut eu aici cu fratele unui asasin, care era cât pe ce să mă ucidă? Nu e ciudat că încerc să-l înţeleg, adică să-l consolez?

Capitolul 8

[6] Mâncare halal – mâncare pregătită conform preceptelor religioase musulmane.

„Pentru ce?”

Întrebarea asta mă frământă din zorii zilei.

Stau cu capul sprijinit în palme, cu coatele pe birou, cu ochii închişi şi încerc să mă izolez de redacţie. E început de săptămână şi jurnaliştii simt mai mult ca niciodată nevoia să schimbe impresii despre evenimentele din urmă; etajul nostru s-a transformat într-un stup, unde albinele zumzăie încontinuu, ştirile roiesc şi bondarul Pégard tropăie zgomotos, agresiv, febril şi le cere albinelor lucrătoare polenul ştirilor de ultimă oră. Directorul nostru, care nu s-a făcut niciodată vinovat de exces de modestie, şi-a dublat orgoliul: Charleroi a devenit buricul pământului – în orice caz, universul mediatic al lumii – fiindcă reporteri, corespondenţi, trimişi speciali, regie video, camere de luat vederi, magnetofoane, sateliţi din 50 de ţări ne veghează străzile. Oraşul nostru a scăpat acum de năpasta somnolenţei, fiindcă este sondat de curiozitatea internaţională. Reabilitarea asta îl umflă în pene pe Pégard, şi se crede mai legitim decât un prinţ de viţă nobilă: în calitatea lui de patron de presă, s-a interesat de Charleroi înaintea tuturor, chiar în perioada pretinsei lui obscurităţi! Şi acum, triumfă. Îşi dă aere. Perorează.

Îmi apăs cu palmele tâmplele şi urechile ca să mă distanţez de toată hărmălaia asta.

„Pentru ce?”

Reflectez rumegând o serie de imagini. Hocine mă îmbrânceşte, se strecoară în mulţimea adunată la intrarea bisericii şi urlă *Allahu Akbar* înainte de a exploda... Momo, care refuză să plângă, dar suferă ca un copil orfan, fiindcă fratele mai mare l-a trădat... Victimele care se zbat de durere pe culoarele de la urgenţă... Tânguielile mamei care şi-a pierdut copilul...

„Pentru ce?”

Pentru ce să mori? Pentru ce să ucizi nişte necunoscuţi? Ce cauză merită aşa ceva?

Deasupra genunchilor mei, într-un sertar, computerul lui Hocine Badawi e pus la încărcat. De îndată ce se goleşte clădirea, o să-l cercetez şi poate voi fi în stare să răspund la întrebarea care mă obsedează:

„Pentru ce?”

Întoarcerea mea la redacţie a fost sărbătorită azi dimineaţă. Am fost întâmpinat cu entuziasm, ca şi cum m-ar fi îndrăgit. Colegii, care până acum mă trataseră tot timpul cu snobism, şi-au arătat în mod neaşteptat grija frăţească faţă de sănătatea mea, faţă de starea mea sufletească. Am fost amabil, cordial şi natural, în rezonanţă cu armonia generală. În faţa acestui asalt de solicitudine, Pégard, care tot timpul sare calul, a deschis trei sticle de vin spumant, căruia el îi zice şampanie, l-a servit în pahare de plastic şi ne-a constrâns să bem lichidul călâu rostind un toast pentru convalescenţa mea.

De când m-am întors, cred că le-am repetat confraţilor de vreo douăzeci de ori mărturia, deoarece fiecare dorea să aibă privilegiul de a o asculta între patru ochi. Răspunzând şi întrebărilor, mi-am îmbogăţit relatarea cu diverse detalii, astfel încât, în cele din urmă, am produs o versiune corectă.

Numai Oum Kalsoum nu mi-a pus întrebări. Indiferentă la început, şi-a făcut apariţia la momentul spumantului, atrasă de alcool ca viespea de dulceaţă; atunci şi-a dat ea seama de veselia echipei, a zâmbit, şi-a ridicat paharul şi a strigat cu toată lumea la unison. Acum, văzând ce onoare mi s-a acordat, mă priveşte şi ea cu bunăvoinţă. Am urcat în grad. De acum înainte sunt identificat: ăla în cinstea căruia se bagă şampanie, că până acum, când ne întâlneam, nu prea îşi amintea cine sunt.

„Pentru ce?”

E ora douăsprezece jumătate. Personalul ia pauză.

După moda belgiană, fiecare şi-a adus *sendvişurile* – un prânz frugal pregătit de soţie. Mie mi se strânge stomacul. Ca de obicei, n-am nimic de ronţăit. Mă hotărăsc să ies afară şi să înghit câteva guri de aer ca să-mi păcălesc foamea.

Jos, sub acoperişul intrării, fumătorii trag din ţigară.

— Vrei şi tu una, Augustin?

— De ce nu?

Mi-aduc aminte că tutunul îţi mai taie foamea. Mă trezesc că rămân printre ei. Încep actualităţile. Deşi atentatul n-a fost revendicat de nici o grupare, toţi pariază că va veni curând un comunicat ori de la ISIS, ori de la Al-Nusra.

— Bineînţeles că Hocine Badawi s-a radicalizat pe Internet. Mai ales că se bănuieşte că a stat un timp în Siria.

— A, da?

— Familia neagă. Vecinii la fel. Şi nu există nici un indiciu că ar fi călătorit.

— E important să i se găsească computerul.

— Poliţia face tot posibilul, cotrobăie prin coşurile de gunoi.

— Când îl vor găsi, o să ştim multe despre ce contacte avea.

Pufăi şi mă gândesc cu voluptate că informaţiile zac la mine în sertar.

— Şi dacă e vorba de un solitar, de un tip care s-a radicalizat de unul singur, fără mentor, fără să facă parte dintr-o celulă?

— E ceva rar asta! Nici măcar un terorist autonom nu rămâne independent.

— Ei, mai există.

— Chiar dacă e un izolat, atentatul va fi revendicat tot de o reţea. O pleaşcă: opt morţi şi douăzeci şi cinci de răniţi. Îţi dai seama ce publicitate! Primii care revendică câştigă.

Toţi râd.

— Şi dacă operează aşa, câte unul, obiectivele le sunt indicate tot de un creier din străinătate.

— Şi care sunt obiectivele?

— Creştinii! N-a eliminat creştini la ieşirea din biserică?

— Nu, nu sunt de acord. Nu fuseseră la o slujbă, ci la o înmormântare. Şi la funeralii vine toată lumea, creştini, atei, evrei, budişti, musulmani. Hocine Badawi a ales un loc public unde se adunase o mulţime pestriţă, aşa că ţinta lui a fost Charleroi!

— Nu, nu Charleroi, noi toţi, întreaga Belgie. Belgia paşnică, cea căreia îi aparţine Charleroi.

— Şi atunci, de ce nu mai degrabă toată Europa? Pentru că, să fim cinstiţi, când vizezi o ţară atât de mică, semnalezi ceva... Hai să ne gândim bine, teroriştii n-au ales Portugalia, Andorra sau Monaco. E o diferenţă! Au ales ceva modest şi simbolic! Lovesc Belgia, fiindcă Belgia găzduieşte instituţiile europene. Toată Europa e vizată, fraţilor.

— Şi tu, Augustin? Tu, care l-ai văzut pe Hocine, ce zici?

Îmi strivesc mucul de ţigară de tencuială.

— Eu n-am văzut ce era în capul lui.

Mă aprobă, fără să-mi bănuiască şiretlicul.

De fapt am văzut ce era în capul lui: pe tatăl lui. În schimb, ce vorbeau mi-a scăpat.

Conversaţia sporeşte, domoală, evazivă, aidoma rotocoalelor fumului de ţigară. Hocine a devenit marioneta mai multor ventriloci: fiecare cu vocea lui şi cu propriile obsesii.

Rămân tăcut şi urc în redacţie. Inspectez bucătăria şi ajung la concluzia că nu există nimic de băgat în gură.

Îmi vâjâie capul. Beau nişte apă de la robinet ca să-mi umplu stomacul cu ceva.

De ciudă, mă instalez la biroul meu şi deschid Coranul, pe care l-am descoperit printre dicţionarele şi enciclopediile puse la dispoziţia noastră pe o etajeră.

Încep să citesc, dar frazele îmi dansează sub ochi şi mă ia cu leşin.

— Ia, poftim!

E Oum Kalsoum, într-o rochie imprimată cu papagali, şi machiată cu albastru-deschis. Îmi întinde maiestuoasă un platou de prăjituri cu miere.

— Sunt pentru tine, spune cu un surâs pe care nu-l mai văzusem vreodată.

Apuc o prăjitură cu degetele.

— Nu. Tot platoul e pentru tine.

Îi mulţumesc bâlbâind ceva de neînţeles. Îşi dă seama că nu mă prefac. Surâde şi mai larg.

— Le-am făcut în weekend.

Încep să mă îndop. Ea mă priveşte cum le devorez. Radiază.

Satisfacţia ei e colorată de o vagă surpriză, nu din cauza bucuriei mele, ci o surpriză adresată sieşi: o surprinde că a avut o idee atât de strălucită. E în culmea fericirii când mă contemplă, dar în acelaşi timp se admiră pe ea, ca o regină bucuroasă că-şi mulţumeşte supuşii.

Îi mulţumesc o ultimă dată; îşi ia un aer de modestie, face stânga-mprejur şi dispare fredonând.

Mă oblig să mestec încet, să-mi rezerv jumătate din baclavale pentru masa de seară. Acum sunt sătul şi simt cum mă fură somnul. Nu, nu trebuie să-i dau ocazia lui Pégard să mă umilească. Apuc o piuneză şi o fixez pe speteaza scaunului pe care stau, cu vârful în dreptul

şalelor; dacă cumva mi se închid ochii şi-mi pierd echilibrul, acul mă va trezi.

Colegii se întorc şi stupul îşi reia zumzăitul. Molipsit de energia redacţiei, reuşesc să lucrez. Mi s-au încredinţat nişte sarcini de subaltern: să clasez micile anunţuri, să compun pagina de „ştiri pe scurt”. Mă pun pe treabă ca şi cum misiunea m-ar pasiona.

Birourile s-au golit.

La orele nouăsprezece, Philibert Pégard m-a autorizat să mai rămân, atrăgându-mi însă atenţia să sting lumina când plec şi să trântesc uşa, pentru ca sistemul automat de alarmă să intre imediat în funcţiune.

Fiind convins că sunt singur, scot în fine computerul din sertar. Mi se pare că e mai greu acum, după ce s-a încărcat, şi aştept să-mi livreze secretele lui Hocine Badawi.

Preţiosul ecran îmi arată mai întâi noaptea aceea înstelată. Încep să parcurg documentele. Fişe referitoare la explozive şi detonatoare. Un studiu despre cianură şi ricină. Articole despre sistemele de deschidere a focului. Prospecte jihadiste. O serie de portrete cu titlul *shahid*. Consultând dicţionarul, aflu că termenul respectiv îi desemnează pe eroii islamului şi constat că Hocine colecţiona staruri ale terorismului, după cum alţii colecţionează vedete din fotbal sau staruri pop.

Nişte fişiere arată calea islamului autentic conform salafismului[7], o întoarcere regeneratoare la sursă, la textele fondatoare. Departe de a vorbi despre măceluri, evocă inocenţa pierdută şi puritatea care trebuie regenerate. „Bunul musulman”, „adevăratul musulman”,

[7] Salafism – provine de la cuvântul arab *salaf* (strămoş). Este o aripă a islamului care propovăduieşte respectarea strictă a preceptelor corecte, drepte, lăsate moştenire de strămoşii islamului.

„în slujba lui Dumnezeu” sunt expresiile care abundă în fiecare paragraf.

Încerc să accesez mailul. E blocat. Deschid Recycle bin: a fost golit. Ce frustrare! Dumnezeu e peste tot în computerul ăsta, dar complicii lui Hocine, nicăieri. Numai un IT-ist ar putea să forţeze porţile astea.

— Ah, eram sigură că te găsesc aici!

Vocea mă face să tresar.

O descopăr pe judecătoarea Poitrenot însoţită de stângaciul Méchin, transpirat leoarcă, aproape dărâmat sub povara dosarelor.

— Méchin, pune jos toate astea, semeni cu un dromader.

— Mulţumesc, doamna judecător.

Ea ridică din umeri şi îşi trage un scaun în faţa biroului meu.

— Augustin, te deranjează dacă stăm puţin de vorbă? Treceam pe-aici şi mi-am zis să mă opresc câteva minute.

— Cum doriţi...

— Biroul meu miroase a pipi de pisică. Niciodată n-am înţeles cum se poate aşa ceva, când nu e nici o pisică în toată clădirea – deduc asta după abundenţa de şobolani din pivniţă. La început, am bănuit că mirosul venea de la delincvenţi – crede-mă că unii sunt alergici la apă şi săpun –, pe urmă, după ce am audiat nişte escroci mai răsăriţi, m-am gândit că...

Jenată, se apleacă spre mine şi-mi şopteşte în ureche:

— ...poate venea de la Méchin. OK, mi-era jenă, dar, în fond, de ce nu? Ei bine, nu de la el! Méchin se dă în fiecare dimineaţă cu parfum de vetiver – ceea ce mie îmi taie apetitul –, nu cu urină.

Îşi retrage bustul şi continuă cu voce tare, ca să audă şi Méchin, care caută un loc unde să-şi pună dosarele.

— Am schimbat mocheta, am dezinfectat mobilele, am spălat pereţii. Degeaba! Parcă tot într-un grajd ne aflăm. Nu-i aşa, Méchin?

— A, da, doamna judecător.

— În fine, n-avem noi timp să investigăm misterul ăsta, nu pentru asta mă plăteşte statul! Cum facem? Stăm de vorbă aici, sau preferi un bistrou?

— Aici. Nu mi-am terminat treaba.

Închid nonşalant computerul, ca şi cum mi-ar aparţine. Dar nu mă pricep la minciuni, iar la prefăcătorii, şi mai puţin. Se uită la mine şi-mi observă neliniştea. Are o privire şovăitoare, nu ştie ce să creadă, bănuieşte ceva.

— Aveţi întrebări? spun eu ca să-i mut ochii de la computer.

— Aceeaşi întrebare pe care ţi-o pui şi tu: pentru ce?

Încremenesc şi-mi dau seama. Flutură o cutiuţă cu bomboane violete.

— Vrei?

— Nu.

— Mai bine, că dau crampe. Méchin, tu vrei?

— Nu, mulţumesc, doamna judecător.

Îşi suge bomboana. Îi dezvălui perplexitatea mea:

— De ce mă întrebaţi „pentru ce?” De ce pe mine?

— Pari sensibil, inteligent. În plus, ai un...

Se întoarce, se asigură că Méchin e suficient de departe şi şopteşte:

— ...un dar! Darul tău poate-ţi permite să răspunzi?

Ca să-mi lase timp să reflectez, se ridică şi-l măsoară dispreţuitor din creştet până-n tălpi pe Méchin, care îşi deschide laptopul.

— Nu va trebui să notezi nimic, Méchin. Augustin şi cu mine vom avea doar o conversaţie neformală. Nu avem nevoie de tine.

Méchin îşi şterge broboanele de sudoare de pe frunte.

— Pot să merg la toaletă, doamna judecător?

— Bineînţeles, Méchin, bineînţeles.

— Mulţumesc, doamna judecător.

Se încruntă urmărind cum Méchin dispare pe coridor.

— Ce comportament aberant! Îmi mulţumeşte când îl îndemn să-şi pună documentele jos, sau când îi permit să meargă la toaletă... Există două răspunsuri: ori eu îl tiranizez, ori el se tâmpeşte. Tu ce crezi? Nu, nu-mi spune. Ne oprim aici.

Se aşază din nou în faţa mea.

— Aşadar?

— Încerc să înţeleg şi nu reuşesc.

— Eu am descoperit o pistă, spune ea. O pistă pe care poliţia, ghidată de cimpanzeul ăsta magnific de Terletti, n-o ia în considerare şi despre care ezit să-i vorbesc. Metoda mea? Să-l audiez pe criminal.

Privirea i se opreşte pe computerul meu.

— E suficient doar să asculţi ce spune.

Mă trec fiorii. Oare încearcă să-mi explice că a identificat proprietarul aparatului aşezat între noi?

— Pentru moment, în ciuda percheziţiilor pe care le face, poliţia n-a pus încă mâna pe computerul lui Hocine Badawi. Dar prea mult n-o să mai întârzie...

Îşi ridică privirea spre mine.

— N-are a face! El deja ne-a informat.

— ...?

— *Allahu Akbar*, asta a strigat cu o secundă înainte de a sări în aer. *Allahu Akbar.* Sloganul ăsta a devenit atât de obişnuit, încât i se neglijează importanţa. Trebuie să ne deschidem urechile şi să pătrundem mai bine vociferările oamenilor ăstora: *Allahu Akbar.*

— *Dumnezeu e cel mai mare.*

— În pragul morţii, teroriştii strigă numele lui Dumnezeu. Terletti face o greşeală când neglijează aceste vorbe: *Allahu Akbar.*

— E doar o expresie.

— A, da? Eu cred că e mai mult decât o expresie.

— O revendicare?

— Prima idee care-ţi vine... Cea care-i blochează pe jurnalişti...

— O mărturisire?

— Şi mai mult.

— Atunci ce?

— Un denunţ!

Mă fixează. Mă simt hipnotizat.

— În clipa de pe urmă, ei îl trădează pe vinovat. Îl denunţă pe călău. Cât despre ei, rămân în continuare nişte marionete; deasupra lor, a tuturor, se află un redutabil păpuşar.

— Poftim?

— Şi noi îi facem responsabili pe cei care nu sunt altceva decât momeala. Acuzăm victimele. Asasin este cel care decretează, nu cel care execută. Creierul, nu mâna. Cine comandă în cazul de faţă? Dumnezeu.

Judecătoarea se ridică şi se învârteşte în jurul birourilor, cu mâinile la spate.

— Combatanţii îi trâmbiţează numele! De secole întregi îl denunţă pe Dumnezeu, iar nouă, prin nu ştiu ce infirmitate bizară, ne scapă sensul acestui strigăt. Cruciade, războaie sfinte, certuri între creştini şi catari, lupte între catolici şi protestanţi, toate bătăliile astea au fost săvârşite în numele lui Dumnezeu! Coloniştii americani îi exterminau pe indieni citând din Cartea lui Iosua, olandezii invocau Deuteronomul ca să justifice apartheidul în Africa de Sud, japonezii invadau China în numele şintoismului, în islam, sunniţii se războiesc cu şiiţii

ascultând de Allah, şi azi teroriştii Statului Islamic sau ai grupării Al Qaeda se sacrifică şi fac măceluri strigând *Allahu Akbar.* În timp ce noi suferim de surzenie. Şi mai rău: ascultăm aceste declaraţii şi le criticăm cu severitate. Cum să ucizi în numele lui Dumnezeu? Credincioşii consideră că aşa ceva este o blasfemie, ateii, că e aberant.

— Sunt prea multe religii pe pământ, doamnă. Dacă n-ar fi decât una...

— Dumnezeu tot rămâne. Şi Dumnezeu ne torturează.

— Atunci, ar trebui să dispară religiile.

Reflectând la ce-am spus, îşi apucă ceasul cu degetele şi întoarce brăţara în jurul încheieturii mâinii.

Eu îmi continui gândul:

— Dacă oamenii s-ar lipsi de religii, tot ar mai izbucni conflicte, conflicte de interes, teritoriale, conflicte de orgoliu, dar ele n-ar putea fi justificate făcând apel la Dumnezeu, nu ne-am mai putea îmbăta cu canoane religioase, nu ne-am putea făli că suntem defensivi, când în fond nu suntem decât ofensivi.

— Divaghezi, Augustin. Tu postulezi că războaiele se duc în numele lui Dumnezeu, fiindcă oamenii îl folosesc pe Dumnezeu ca instrument, îi uzurpă cuvântul, dându-i legitimitate. După tine, oamenii îl folosesc ca pe un paravan, ca pe un gen de ceaţă care le disimulează cruzimea, ca scuză a cinismului lor. Şi dacă ar fi... invers?

— Nu ştiu.

— Dacă Dumnezeu ar fi cel care-i împinge pe oameni la război?

— Dumnezeu nu-i decât un pretext.

— Nu, Dumnezeu e un text.

— Doamnă Poitrenot, culturile nu vin de la Dumnezeu. Oamenii elaborează doctrinele, formulează legile,

dogmele, stabilesc ritualurile, ierarhiile, instituţiile. Religiile sunt invenţii ale oamenilor.

— Uiţi ce au la bază: textele sacre.

— Şi pe ele tot oamenii le scriu.

— Ce ştii tu?

Replica asta mă frapează. Eu nu mi-am imaginat niciodată un Dumnezeu real, nu l-am conceput altfel decât ca pe o dorinţă. E un vis, o fantasmă, produsul minţii omeneşti.

— Augustin, raţionamentul tău porneşte de la ipoteza că Dumnezeu nu există. Ce ştii tu despre asta?

— Am sentimentul ăsta... un sentiment de vid...

— Repet: ce ştii tu despre asta?

— Nimic. La drept vorbind, nimic...

— Aha!

— Şi dumneavoastră?

— Nici eu nu ştiu nimic.

— Aha!

Ia în râs aerul meu victorios.

— Nici unul din noi nu ştie dacă Dumnezeu există, Augustin. E normal. Şi asta dovedeşte că suntem oneşti. Existenţa lui Dumnezeu nu ţine de nici o ştiinţă, nici de capacitatea de percepţie a simţurilor noastre – nu-l vedem, nu-l auzim, nu-l mirosim, nu-i strângem mâna –, nici de cunoaşterea ştiinţifică – nu-l descoperim pe Dumnezeu sub lentilele microscopului, ale telescopului, nici prin rezolvarea unei ecuaţii matematice –, nici de reflecţia filozofică – nu există raţionament care să-i dea viaţă. Nu aş avea încredere în fricoşii care pretind că „ştiu”... Că ştiu că Dumnezeu există sau că nu există.

— Şi atunci?

— Trebuie să-ţi păstrezi mintea deschisă şi să presupui posibilitatea că Dumnezeu există. Dacă aşa este, Dumnezeu îşi face cunoscute dorinţele prin intermediul

cărţilor sfinte, Vechiul Testament, Noul Testament, Coranul, al căror conţinut are, conform indicaţiilor sale, statut de revelaţie. Dumnezeu îi inspiră şi pe intermediarii la care recurge: profeţi, scribi, martori. În cazul ăsta...

Judecătoarea se opreşte. Simt că ezită. Aranjează un teanc de hârtii de pe biroul meu, după care aruncă rapid o privire în spate.

— În cazul ăsta, exclamă ea, e un dezastru!

— Că Dumnezeu există?

— Că spune ce spune.

Coboară tonul, ca şi cum i-ar fi teamă că cel despre care vorbeşte o spionează:

— Biblia, de exemplu. Începe destul de bine cu Facerea, cu Dumnezeu care pune ordine în haos şi creează nişte lucruri geniale ca stelele, globul pământesc, oceanul, diamantele, portocalele, piersicile, ciocolata, pisicile, penele de păun, digestia. Până aici, avem de-a face cu un Dumnezeu blajin şi generos. Pe urmă, se înfurie: îi pedepseşte pe Adam şi pe Eva, fiindcă fac o greşeală, îi goneşte din Rai, îl condamnă pe bărbat la muncă, şi pe femeie la durere. Ce caracter murdar! Aşadar, euforia n-a ţinut mult. Înverşunarea continuă secole şi secole în şir... Dumnezeu îşi regretă bunăvoinţa şi generozitatea, e dezgustat de fiinţele pe care le-a creat şi organizează un prim genocid: pang! Pune la cale potopul ca să termine cu toţi cei vii! Din fericire, familia lui Noe scapă, îşi continuă existenţa, dar nu trece mult şi Dumnezeu se supără. Incendiază oraşele, ca Sodoma şi Gomora, Adma, Zeboim. Când, sub comanda lui Moise, îşi eliberează poporul de sub jugul faraonului, trimite Egiptului zece plăgi – broaşte, ţânţari, lăcuste, bube, ape otrăvite – care se termină cu uciderea pruncilor! Dă apoi ordin să se facă băi de sânge pentru recucerirea Pământului Făgăduinţei, în detrimentul populaţiilor locale, provocând astfel un al doilea genocid,

cel al cananeenilor. Şi te scutesc acum de sfaturile pe care i le-a dat lui Solomon – să-şi distrugă adversarii –, lui David – să-i lichideze pe filisteni, de discursurile pompoase, duşmănoase din Psalmi... Dumnezeu belicosul provoacă războaiele de ale căror reguli îşi bate joc. Şi, departe de a se opri doar la soldaţi, îşi varsă mânia pe femei, pe copii, pe oamenii cei mai slabi, pe cele mai nevinovate populaţii civile. În Noul Testament, se mai potoleşte puţin – cu toate că-şi trimite fiul să crape pe o cruce –, pe urmă tună şi fulgeră în cartea din urmă, Apocalipsa, o profeţie înspăimântătoare, conform căreia patru cavaleri – călare pe patru cai, unul alb, unul roşu, unul negru şi unul gălbui – aduc biruinţa, discordia, foametea şi moartea.

Abia mai respiră, dar nu se opreşte:

— În Coran, Dumnezeu continuă să aţâţe focul. În sura Vacii, ca în Deuteronomul din Biblie, Dumnezeu ordonă uciderea necredinciosului...

— Ştiu!

— Cum de ştii?

— Tocmai citesc Coranul.

Dă din cap şi spune:

— Nici un text sacru nu omite cruzimea incredibilă a lui Dumnezeu.

Se aşază comod pe scaun.

— Şi noi, tu, eu, ceilalţi, ce facem de-a lungul secolelor? Îi atacăm pe oameni. Le repetăm întruna că se servesc de Dumnezeu ca să-şi exprime agresivitatea, dar dacă cumva Dumnezeu se serveşte de oameni ca să-şi exprime propria agresivitate? Afirmăm că Dumnezeu e o scuză, dar dacă este invers şi umanitatea este scuza lui Dumnezeu? Insistăm fără preget că furia oamenilor provoacă măceluri, dar dacă e vorba de furia divină? Vorbim de violenţe comise în numele lui Dumnezeu, dar dacă ele sunt concretizarea violenţei lui Dumnezeu?

Se apropie deodată de mine.

— Iată ce ar trebui să fac eu, să investighez un ucigaş recidivist, cel mai gigantic ucigaş al Istoriei. La urma urmelor, deţinem deja mărturii şi destăinuiri de mii şi mii de ani – eu prefer să le numesc denunţuri. E vreo problemă? Da, prescrierea. Trebuie să-l anchetăm pe Dumnezeul de azi. Numai că eu nu l-aş angaja pe comisarul Terletti pentru treaba asta. Îţi închipui ce mutră ar face? Un italian care poartă medalion cu Sfânta Fecioară pe blana care-i iese de sub cămaşă? I s-ar face părul măciucă bietului băiat, ar semăna cu un arici. Dar procurorul general? Ar zice ori că am înnebunit, ori că sunt o imbecilă. Optez pentru imbecilă. Poate să mă ducă departe, să fiu dată afară din povestea asta, să fiu dată afară pur şi simplu. Deoarece, dacă Dumnezeu, ca naş al acestei mafii, şi-a ţesut pânza, are şi el ajutoare, intermediari. A pus la punct toată reţeaua. M-am fript.

— De ce îmi spuneţi mie toate astea?

— Ca să faci tu ancheta cazului în locul meu.

— Eu?

— Fă-i un dosar lui Dumnezeu. În timp ce Dumnezeu şi bipezii lui păroşi merg cu nasul în pământ pe urmele unor amărâte de indicii umane, ridică-te deasupra lor, continuă ancheta la nivelul pe care-l merită, şi demonstrează-mi că Dumnezeu este vinovatul!

Dă cu mâna în birou şi, privindu-mă insistent, îmi trage şi mie una zdravănă:

— Dumnezeu e cel care ucide.

Capitolul 9

Noaptea, birourile se fac negre ca smoala. În penumbra murdară, nu mai văd diferenţele dintre mese de scris, comode, fotolii; mobilierul s-a mărit ameninţător. Numai instalaţia de alarmă emite nişte clipiri difuze albăstrii de îndată ce casc sau mă întind.

Din reflex de *squatter*, ocup redacţia în mod clandestin: am stins lămpile şi am micşorat luminozitatea ecranului, care-mi oboseşte ochii.

Afară, un orologiu cu sunet grav lasă să se audă zece bătăi; după un scurt decalaj, bat clopotele de la Notre-Dame-des-Remparts. Judecătoarea Poitrenot şi fidelul ei Méchin au plecat de mult.

Aşezat în faţa computerului, am ronţăit agale foietajele de la Oum Kalsoum, lingându-mi degetele după fiecare ca să savurez mierea şi zahărul. Curge în mine un gen de oboseală caldă, care mi se răspândeşte în tot corpul şi mă moleşeşte. Sunt atât de îndopat, că mă aflu în pragul migrenei, dar trupul are momente de fericire.

Cu cât mai sătulă mi-e burta, cu atât mai mult strigă spiritul după hrană. Descumpănit de prelegerea judecătoarei Poitrenot, am analizat încă o dată conţinutul laptopului: îi confirmă supoziţiile. Peste tot, Dumnezeu e cel care vorbeşte. El ameninţă sau răsplăteşte. Şi ordonă tot ce-i mai rău. Înainte, le luam drept formule retorice, acum le iau de bune. Teroriştii nu-mi mai apar deranjaţi mintal, ci sunt nişte viteji; sinucigaşii migrează spre panteonul sfinţilor.

Scârbit, îmi masez muşchii cefei, pe care ziua de lucru sedentară i-a înţepenit. Mă ustură pleoapele. Am nevoie de aer.

Să te supui... Ce are de-a face spiritualitatea cu renunţarea? Credinţa cu supunerea totală?

Nu e mai frumos, uneori, să te opui? Dacă Dumnezeu împinge la crimă, omul trebuie să o respingă. Când

Dumnezeu nu se comportă la înălţimea sa de Dumnezeu, să-i atragem atenţia şi să-i întoarcem spatele. Aspir la o asemenea gândire... Dar convingerile mele au suferit o derută. În noaptea asta, a intrat în viaţa mea un nou personaj: Dumnezeu. Nu-l chemam, nu-l veneram. Aparţinea acelui conglomerat de termeni care nu corespund nici unei realităţi – zână, neant, gaură neagră, infern, rai, purgatoriu –, grupul cuvintelor inofensive. Ce eroare! Din cauza lui Poitrenot, mi-a apărut pe scenă, cu spada în mână, cu insulta în gură, cu privirea furibundă, animat de o înverşunare nesăţioasă în slujba cuceririi şi răzbunării.

Totul s-a schimbat, din păcate. Mă înfricoşează. Mă încremeneşte. Mă domină cu înverşunarea lui, nu cu înţelepciunea. Sub el, mă sufoc.

Îmi dau seama cu oroare că a prosperat dintotdeauna acolo unde se află. Vai, Dumnezeu n-a stat în umbră, s-a expus în plină lumină, în oraşe, sub formă de biserici, de temple, de sinagogi, de moschei, apoi în nume, în acte, în fraze, în opinii, în doctrine. A guvernat totul, sigur pe el, indiferent dacă eu eram orb sau surd.

Revelaţia asta mă copleşeşte; m-a expulzat din universul meu şi asta mă înfioară. Îl regret pe Dumnezeul ateismului meu. Acel Dumnezeu în care nu credeam, bun, generos, afectuos, încarnarea a tot ce e mai bun în om. Dumnezeul căruia convulsiile realităţii mă constrâng să-i dau atenţie e nedrept, părtinitor, agresiv. Ce-am avut de câştigat întâlnindu-l? Nimic. Doar dacă demoralizarea, spaima, opresiunea, anxietatea pot fi numite progres.

Nu mă aşteptam la un astfel de Dumnezeu.

Într-o lume ideală, Dumnezeu s-ar arăta binevoitor; într-a noastră, se arată odios. Într-o lume ideală, l-aş fi respectat; într-a noastră, mă sperie.

O să reuşesc să-l ţin la distanţă? Să mă ţin la distanţă? Cine decide? Mi-am păstrat puterea?

Închid computerul şi-i dau drumul în buzunarul lărgit al impermeabilului.

Nu mă aşteaptă nimeni, squatul meu nu are confortul birourilor de aici, dar plec, nu mai stau. Nu trebuie să mă găsească Pégard aici mâine dimineaţă.

Ajuns în stradă, mă surprinde faptul că viaţa continuă. Trei băieţi se ciondănesc în glumă. O doamnă obeză îşi contemplă pudelul care se uşurează. Un tânăr de 30 de ani, la patru ace, cu o haină scurtă şi fular de mătase în jurul gâtului, merge grăbit vorbind la mobil cu cea pe care a sunat-o. Fericiţii! Pe ei îi doare-n cot că Dumnezeu îi hărţuieşte pe oameni şi-i împinge la măcel.

Instinctiv, mă îndrept spre Piaţa Charles II. O maşină micşorează viteza în dreptul meu şi mă urmează de-a lungul trotuarului: din spatele geamurilor, poliţiştii plecaţi în patrulare se uită insistent la mine. Cuprins de nelinişte, îl implor pe Dumnezeu să nu se oprească să mă percheziţioneze. Din fericire, accelerează şi îşi continuă rondul; nu le par interesant. Am şi eu o dată norocul să fiu salvat de neînsemnătatea mea.

Momentul ăsta de panică mă iluminează: computerul mă pune în pericol. Dacă poliţiştii ar fi dat de el, l-ar fi deschis şi ar fi zis că sunt complicele lui Hocine Badawi. Când trec pe lângă un coş de gunoi, mă hotărăsc să-i dau drumul.

Nu! Indiciile...

Mă răzgândesc. Presupunând că va pescui cineva computerul, criminaliştii îmi vor colecta ADN-ul sau amprentele de pe tastatură. Chiar dacă nu figurez în nici un registru penal, aş putea fi identificat.

O iau din nou pe bulevardul Audent.

În faţa unei bănci, un om al străzii instalat pe o saltea de burete acoperită de cârpe citeşte cu o lanternă frontală de speolog nişte benzi desenate, *Picsou Parade* şi *Mickey*; e concentrat, imperturbabil, încruntat, deja agasat de oricine l-ar deranja, şi afişează seriozitatea cuiva care ar aprofunda Proust sau Kant.

Exact înainte de Piaţa Charles II, mă opreşte o femeie.

— Pentru mine şi copil, vă rog.

O cerşetoare îmbrăcată neglijent mângâie o păpuşă de plastic pe care o ţine strâns la piept. Femeia observă că i-am descoperit accesoriul şi dă să-l anime legănându-l.

— N-avem ce mânca.

Fără pic de jenă, îi zâmbeşte îndurerată păpuşii, ca şi cum, ca mamă devotată, s-ar alarma. Perfect conştientă că nu m-a păcălit, îşi continuă, oricum, comedia:

— Pentru copil şi pentru mine, vă implor.

— Îmi pare rău, şi-i arăt palmele goale.

Ridică din umeri. Mă crede; tenişii mei obosiţi, impermeabilul ponosit şi silueta scheletică nu i-au scăpat.

— Vrei să te culci cu mine?

A pus întrebarea cât se poate de natural, fără urmă de seducţie, pe un ton detaşat, de parcă mă ruga să-i car o sacoşă.

— Nu, mersi.

— Nu-ţi place de mine?

Nici de data asta nu-şi învăluie debitul cu oarecare feminitate, dar simt că mijeşte agresivitatea.

— Îmi pare rău, mă aşteaptă cineva...

— Te-aşteaptă, repetă femeia pe un ton afectat. Mă rog, prinţule...

Îmi face o plecăciune zeflemitoare, şi apoi traversează rapid pe trotuarul de vizavi, unde-l acostează pe următorul trecător.

— Domnule, n-avem ce mânca, copilul şi cu mine.

Îmi văd de drum.

Ce-ar fi să-i restitui computerul lui Momo? Fără îndoială că Hocine Badawi pentru el îl abandonase în benă, acolo unde îşi ascundeau ei doi comorile. Am găsit soluţia! Ori îl pun înapoi printre gunoaie, ori – şi mai bună idee – mă văd cu Momo şi i-l dau direct.

Ajung în Piaţa Charles II.

Pânze plastifiate îmbracă vitrinele oarbe şi zidurile afectate de impactul exploziei. În faţa scărilor de la intrarea în biserică, mormane de buchete şi mesaje exprimă emoţia populaţiei. Din loc în loc, pe scări, pe caldarâm, sub ferestre, flăcările plăpânde ale lumânărilor creează o ambianţă caldă, castaniu-aurie, candidă, care seamănă cu Ajunul Crăciunului. Perechi, grupuri de prieteni vin şi se încălzesc. Stau cu capul plecat şi se roagă în tăcere, meditează, aduc omagiu morţilor, şi trăiesc emoţia de a împărtăşi această armonie tăcută după brutalitatea ucigătoare.

Compasiunea lor o declanşează şi pe a mea. Pentru prima oară, reflectez cu adevărat asupra faptului că aici şi-au pierdut viaţa oameni nevinovaţi. Văd consecinţele irupţiei violenţei pure, idioate, de nejustificat, în inima unui oraş paşnic.

La stânga mea, lângă primărie, observ un grup de oameni care îmi aminteşte ceva. În mijlocul familiei sale, un bătrân venerabil îmbrăcat într-un palton negru plânge, susţinut de copiii lui: e bătrânul care mă vizita în camera de spital, cel care-şi înmormânta soţia în ziua atentatului. Domnul Versini s-a transformat. Nu mai arată ca un semn de întrebare, a înţeles şi e zdrobit de durere.

Tulburat, o iau pe o stradă laterală, de frică să nu mă recunoască. Grăbesc pasul. Inima îmi bate tot mai repede.

N-am să-i dau computerul lui Momo. De ce aş respecta eu intenţiile lui Hocine Badawi, un călău al umanităţii? Pe

deasupra, obiectul conţine documente ce pot dezorienta o minte şovăitoare. După crima comisă de fratele său, trezeşte suspiciuni, şi ar putea fi tentat să se izoleze, să braveze, să se radicalizeze. De altfel, cine-mi poate dovedi că Momo nu deţine parola de mail?

Singura soluţie rezonabilă este să încredinţez obiectul poliţiei. Nu-l mai păstrez după ce l-am golit de conţinut. Nu voi mai avea computer... Ei şi?

— Comisarul Terletti va sosi în scurt timp. Nu doriţi să staţi de vorbă cu altcineva?

Poliţista din spatele geamului recepţiei unde se înregistrează primirile îmi pune aceeaşi întrebare pentru a patra oară de azi dimineaţă. Eu aştept pe o banchetă şi răspunsul îmi e pentru a patra oară identic:

— Nu, doar dumnealui, cu nimeni altcineva. Mă cunoaşte. Am fost victimă a exploziei. Ne-am mai întâlnit.

Pipăi computerul. Sunt aici ca să-l recuceresc pe Terletti. Nu numai că mă fascinează morocănosul ăsta de italian, dar mă tem şi de timiditatea mea când suntem faţă în faţă. Puternic, hotărât, viril, direct, este atât imaginea tatălui care-mi lipseşte, cât şi a masculului care nu sunt.

Mi-am îndeplinit conştiincios planul elaborat ieri seară. După ce am luat hotărârea, am trecut pe la bomba unde m-a dus Momo, *La Folie Kebab.* I-am imitat puţin atitudinea plină de siguranţă şi l-am salutat pe colosul turc cu buze trandafirii, spunându-i:

— Merg la toaletă. Comand pe urmă.

În cabina zăvorâtă, m-am asigurat că puteam ascunde computerul deasupra rezervorului de apă, între el şi tavan. Am crestat peretele cu colţurile computerului şi am lăsat sfărâmăturile tencuielii pe margine. Apoi l-am pus din nou în buzunar şi am ieşit.

Din capătul dughenei, i-am spus din mers uriaşului cu şorţ de cum am păşit pe trotuar:

— De fapt, nu!

Şi am luat-o la picior. Chiar dacă bănuiam că vânzătorul nu s-ar fi luat de mine că mă răzgândisem, tot nu mă simţeam bine că încălcasem regulile.

— Ah! Uitaţi-l pe comisarul Terletti.

Poliţista care-mi anunţă venirea superiorului ei se ridică, cochetă, îşi aranjează părul şi-i spune:

— Tânărului ăstuia i s-a urât de când vă tot aşteaptă.

Fără să-şi ridice privirea spre cea care-l informează, Terletti se întoarce plictisit către mine.

— Ah...

Şi se transformă într-un bloc de ţâfnă.

— Ce vrei?

— Să vă aduc la cunoştinţă un amănunt important.

— Îţi dai seama că nu eşti un om de încredere?

— Eu, poate nu. În schimb, obiectul pe care l-am adus cu mine...

Scot computerul.

Terletti nu se clinteşte.

Aştept. Ştiu că face pe impasibilul. Ştiu că simulează indiferenţa. Ştiu că aşteaptă momentul propice să-mi arate că mă domină. Aştept.

Articulează, în fine, ca o muşcătură:

— Ce e?

— Computerul lui Hocine Badawi.

O licărire îi străpunge instantaneu irisul negru, febra vânătorului.

— Vino după mine!

Împinge cu braţul larg deschis toate sasurile şi avansează cu paşi alerţi, fără să-i pese de mine, care-l urmez luptând cu uşile care-mi nimeresc în nas.

Intrăm în biroul lui. Închide cu grijă uşa. Încăperea pute a scrum. Pe pereţi nu sunt prinse foi de hârtie, aşa că

mulţimea de pioneze arată ca o erupţie de coşuri pe zidul altfel gol.

— Stai jos.

Se apropie de mine şi mă cercetează cu severitate.

— E în interesul tău să nu faci greşeli. Cum demonstrezi că e vorba de computerul lui Hocine Badawi?

Scot aparatul, aprind cerul înstelat, apăs pe galeria de imagini şi pe urmă pe un fişier intitulat *Eu şi Momo*.

— Măi, să fie! strigă Terletti.

Jubilează în felul lui specific, adică devenind încă şi mai tenebros, mai taciturn, mai lugubru decât înainte. În timp ce se învârte în jurul meu, îşi freacă obrajii albăstrii, scoţând un sunet de răzătoare.

— Unde l-ai găsit?

I-am servit relatarea pe care o pregătisem: computerul era ascuns la toaleta unui restaurant unde am intrat să-mi cumpăr un sendviş; chiar acela unde ne-am văzut duminică. Îi precizez adresa şi ora. Îi mărturisesc apoi că am examinat laptopul, fiindcă mă gândisem să-l păstrez eu.

Amănuntul ăsta îl face pe Terletti să dea crezare aventurii mele. Schiţează o grimasă răutăcioasă.

— Aşa, ticălosule, voiai să-l păstrezi?

— Da. Dar când am văzut al cui era...

— Sigur, sigur. Bine, şterg cu buretele furtişagul.

Pune entuziast mâna pe telefon.

— Băieţi, ştiţi ceva? Am recuperat computerul lui Hocine Badawi. Exact. Aici, la mine. Mi l-a adus un martor. OK, nu-l ating.

Termină satisfăcut conversaţia.

— Băieţii de la IT o să sune imediat.

Telefonul sună. Terletti bombăne, pe urmă răspunde.

— Alo? Bună ziua, doamna judecător.

Zâmbeşte. Zâmbesc şi eu, fiindcă îmi imaginez că la capătul celălalt al firului se află judecătoarea Poitrenot.

— Aţi nimerit la ţanc, doamna judecător. Am descoperit... Cum? În dimineaţa asta? În biroul dumneavoastră? Imediat, doamnă judecător.

Căzut pe gânduri, Terletti îşi freacă cotul, iar eu bănuiesc, după aerul lui posomorât, că nu prea gustă autoritatea feminină. Analizează din ochi computerul fără să-l atingă.

— Ai deschis mailul?

— Nu, n-am putut.

— Băieţii noştri vor reuşi. Am recrutat specialişti excelenţi. Nişte genii.

Îmi întinde mâna.

I-o strâng cu mândrie, tulburat de căldura lui neaşteptată.

— Mulţumesc, Augustin. Semnează-ţi depoziţia la Martinet, camera de alături. Eu mă tirez în biroul judecătoarei.

Încântat că i-am câştigat admiraţia, îi răspund relaxat:

— Biroul unde miroase a pişat de pisică?

Preţ de câteva secunde, se uită consternat în ochii mei, îşi retrage mâna, face un pas înapoi şi îşi aminteşte că m-a luat întotdeauna de nebun. Scoate un oftat.

Se retrage bolborosindu-mi din spate, când trece pragul:

— Cu bine şi noroc!

Uşa se închide.

Ca de obicei, am vrut să impresionez, în schimb n-am reuşit decât să-mi consolidez imaginea de găgăuţă. Terletti rezumă ceea ce provoacă trecerea mea prin viaţa oamenilor: o extremă indiferenţă care uneori capătă nuanţe de dispreţ.

Când ajung la redacţia ziarului *Demain,* zidurile se cutremură. Pégard a intrat într-una din crizele lui de furie

care îi înfricoşează pe angajaţi, pentru că astfel de crize se încheie cu umilinţe, represalii, sau – şi mai rău – concedieri pe loc. Pégard are faţa violacee, părul rar răvăşit şi zbiară că tirajul ziarului a scăzut din nou la nivelul obişnuit, în timp ce el, directorul, considera că ceea ce în ultimele zile fusese o excepţie avea să devină noua regulă. Colac peste pupăză, de vreme ce trupele trimise la Charleroi vor fi retrase, Pégard presimte că *Demain* va cădea curând în coma lui provincială. Se învârte ca un titirez, umblă de colo-colo, se frământă, se agită, tună şi fulgeră, se sufocă, se revoltă, denunţă, suspectează, se oţărăşte, convins că energia discursului său reprobator va modifica mersul lucrurilor.

Meritul creşterii vânzărilor, pe care o negase faţă de mine, şi l-a atribuit în totalitate lui personal, fără să ia în considerare contextul, uitând că eu fusesem cel care aproape îi dictasem articolele, unul despre tatăl Badawi, un altul despre personalul de la urgenţe, depăşit de amploarea masacrului.

— Am condus ziarul ăsta cu greu, de unul singur, timp de 30 de ani, exclamă Pégard ridicându-şi mâinile durdulii, îl ţin în viaţă, vă ţin pe voi în viaţă, şi ce primesc în schimb de la voi? Nimic. Nici o idee. Nici o viziune. Nici o promisiune de viitor. Voi rămâneţi cramponaţi în trecut. Sunteţi morţi.

În momentul când a pronunţat cuvântul *morţi*, a apărut în pragul uşii fetiţa de şapte ani cu părul blond în codiţe.

Sprijinită de tocul uşii, ne observă. În afară de mine, n-o zăreşte nimeni. După ce-mi lansează un bună ziua mut, cântăreşte situaţia, admiră vacarmul pe care-l face tatăl ei şi dispreţuieşte imobilitatea angajaţilor timoraţi.

— Aşadar? V-aţi obişnuit cu rutina? Dacă situaţia continuă, o să vă schimb eu rutina, şi o veţi învăţa pe cea de la Forţele de muncă.

Eu ridic mâna.

Pégard mă arată cu degetul şi mai adaugă o salvă de insulte:

— Uitaţi cine doreşte să ia cuvântul. Un stagiar. Asta nu vă inspiră puţină ruşine, domnilor? Stagiar! Şi, pe deasupra, convalescent! Un om care a mirosit moartea. E mai viu ca voi toţi, adunare de momâi.

Fetiţa mă încurajează clipind din ochi. Dar Pégard n-a terminat.

— Aici, unii primesc salariu de zece, cincisprezece ani, şi el, un stagiar, care trudeşte pentru un salariu de mizerie – auziţi? de mizerie! –, sângerează ca să ne salveze ziarul. Ce propunere vrei să faci tu, micuţul meu Augustin?

— Propun, domnule Pégard, să publicăm interviuri ample asupra evenimentelor cu cele mai remarcabile personalităţi locale. Atenţie, cele cunoscute dincolo de Charleroi, dincolo de Valonia, dincolo de Belgia. Cu titlu pe prima pagină. Să păstrăm relevanţa internaţională de azi a ziarului.

Pégard mă priveşte fix şi chipul i se luminează.

— Bravo, micuţule Augustin. Asta e, exact asta! Sunt perfect de acord!

Fetiţa îmi zâmbeşte încântată. Colegii se uită în pământ. Spre deosebire de Pégard, ei n-au uitat că propusesem acelaşi lucru acum câteva zile, ceea ce m-a costat pedeapsa de a fi trimis „în stradă” şi, implicit, de a-mi risca viaţa în Piaţa Charles II.

— La treabă! Repede!

Pégard pleacă, însoţit de fetiţa în rochie ecosez care apoi dispare fredonând un cântecel.

Noi improvizăm o şedinţă ca să ne repartizăm rolurile. Cum nu vreau să provoc aversiunea colegilor, mă eclipsez şi-i las pe ei să se afirme. Fiecare îşi enumeră personalităţile pe care ar putea să le contacteze, un prinţ,

un premiu Nobel în chimie, un pionier în medicină, un prim-ministru, profesori universitari cu scrieri în publicaţii de renume, rapperul Stromae, preşedintele Comisiei Europene, secretarul general al NATO, cea mai mare comoară belgiană. Lista e tot mai bogată şi asta ne reconfortează.

După ce m-am pitulat în ambuscadă, mă precipit în fine acolo unde voiam să ajung:

— Éric-Emmanuel Schmitt?

— Poftim?

— Se spune că e un scriitor pe care-l interesează foarte mult metafizica şi religiile. Pasiunea lui este să-i înţeleagă pe oameni, inclusiv pe cei pe care-i detestă sau pe care nu-i aprobă.

— Daa, a scris un roman genial despre Hitler.

— Eu tare aş vrea să-i pun nişte întrebări.

Colegii se uită lung la mine, perplecşi. Unul dintre ei îşi exprimă scepticismul.

— E un tip cu greutate, Augustin.

— I-am citit toată opera. Patruzeci de cărţi.

Toţi îşi întorc privirile spre redactorul-şef de la cultură. Lui i-ar reveni în împrejurări normale un asemenea interviu.

— Scrie aşa de mult şi de repede, că nu-i mai ţin pasul.

Face un gest de oboseală semnalând colegilor că el capitulează. Atunci atenţia se mută spre specialistul în dezbateri politice.

— Regret, dar eu nu-l suport.

Redactorul-şef conchide cu un oftat:

— Hai, Augustin, încearcă-ţi norocul. Ia legătura cu editorul lui Schmitt.

În ora următoare, sunt întâmpinat de răspunsuri ostile. La editura din Paris mi se refuză de zece ori legătura cu

ataşata lui de presă. Până la urmă, fiindcă perseverez până la limita hărţuirii, acceptă să-mi răspundă.

— Reacţia lui la atentatul de la Charleroi? Sigur, ce coincidenţă! Tocmai a trimis patru pagini la *New York Times*, aşa că le puteţi citi mâine. Primiţi *New York Times* la Charleroi, nu?

Şi îmi închide telefonul în nas. Unii dintre membrii redacţiei mă ajută să abordez nişte cunoştinţe ale autorului. Nu-mi dau însă numărul lui de telefon. „Pentru cine? *Demain?* Cotidianul de la Charleroi?" Cei mai milostivi insinuează că dacă vreau să-mi materializez ideea aş face bine să plec de la ziar.

Nu-mi pasă. Eu ţin să-l întâlnesc. Sunt convins că aş rezolva cu ajutorul lui întrebările judecătoarei Poitrenot. Cu ajutorul lui, mi-aş încheia ancheta asupra lui Dumnezeu.

O serie de indiscreţii îmi confirmă zvonul pe care-l mai auzisem, şi anume că are o casă la Guermanty, nu departe de Charleroi.

Îmi fac un plan: localitatea Guermanty numără mai puţin de o sută de suflete, deci nu mi-ar fi deloc greu să-i reperez locuinţa. Alerg la Pégard.

— Domnule Pégard, vă implor să mă ajutaţi cu articolul meu.

Îşi rupe vârful trabucului, îi taie extremitatea cu ajutorul unei ghilotine din nichel mat.

— Adică?

A decretat azi că mă agreează. A jucat, aşadar, rolul patronului perfect faţă de angajatul exemplar.

— Aş dori să-l intervievez pe Éric-Emmanuel Schmitt.

— Pe cine?

Îmi închipuiam c-o să spună asta. Bănuim cu toţii că sare peste toate şedinţele de redacţie, pentru că de fiecare dată când evocăm în prezenţa lui numele unei celebrităţi replica lui este „Cine?"

— Scriitorul tradus în lumea întreagă. Studiat în şcoli. Éric-Emmanuel Schmitt!

— Aaa, vorbeşti de acel Éric-Emmanuel Schmitt? Înghiţi sunetele, drăguţule. Trebuie să articulezi. Să pronunţi clar.

Ghemuită pe covor, fetiţa se bătea uşor la urechi cu degetele ca să-mi explice că tatăl ei nu captează întotdeauna sunetele. Pégard aprinde trabucul şi constată fericit că trage bine.

— Şi ce doreşti?

— Vă mulţumesc, domnule Pégard, că aţi ascuns adineaori că nu sunt plătit. Dacă aţi fi dezvăluit lucrul ăsta, aş fi pierdut tot respectul colegilor. Încă o dată, vă mulţumesc tare mult.

Pégard mormăie tuşind:

— Pentru puţin. Hm... Vezi că mă pricep să administrez o echipă?

— Aş avea nevoie de ceva bani ca să mă deplasez la Guermanty, unde e reşedinţa scriitorului. Nu pentru taxi, pot să merg cu autobuzul.

Prins în plasă, Pégard n-are cum să mai dea înapoi.

— Cât?

— O, cinci euro.

Îşi scoate portofelul şi, cu un gest amplu, trânteşte o bancnotă pe masă, adăugând cu ton de mare nobil:

— Uite, băiete, ia zece!

Autocarul galben şi roşu mă lasă la Guermanty, în centru. Satul se întinde pe dealuri de jur împrejurul unei peluze încadrate de clădirile de utilitate publică: biserica, şcoala, sala de festivităţi, bistroul, băcănia. Mă aventurez la întâmplare pe străduţele lăturalnice. Lângă nişte locuinţe izolate, una dintre casele mai luxoase ar putea să fie a scriitorului, dar care? Îmi continui investigaţia şi descopăr două mici castele, unul în centrul istoric, înconjurat de ziduri de apărare, celălalt la ieşirea din

localitate, apărat de un grilaj baroc din fier forjat, care dă într-o alee de stejari. Cutiile de scrisori nu poartă nici un nume.

Intru în vorbă cu sătenii. La întrebarea mea „Nu-i aşa că aici locuieşte scriitorul Éric-Emmanuel Schmitt?”, mi se răspunde „Poate”, „Nu ştiu”, „A, da?” şi merg mai departe. E clar că n-o să-mi spună. Mai ceva decât un vechi oraş sicilian care-şi ocroteşte mafia, satul ăsta belgian practică *omerta*[8].

Mă pregătesc să sun la uşile proprietăţilor probabile, când tocmai văd un bărbat care traversează strada principală şi se îndreaptă spre pădure. Înalt, corpolent, a ieşit să-şi plimbe câinii; sau poate câinii l-au scos la plimbare, după cât de tare trag de lesă.

Mi-e teamă să nu fi văzut prost. Urmez grupul păstrând distanţa.

De îndată ce iese din sat, bărbatul se apleacă şi dă drumul câinilor. Aceştia mulţumesc lingându-l şi apoi se scuturã, cu urechile ciulite.

Ghicesc că e omul meu. Aflasem din ziare şi de la emisiunile televizate că e nebun după câini şi că-şi compune cărţile în timp ce hoinăreşte cu ei ore în şir.

Dintr-odată, drumul se deschide, se luminează şi continuă aşa, liber, drept înainte. Cerul şi pământul se întind, se dilată, imense, aproape infinite. Orizontul e nemărginit.

Nu cutez să mă apropii. Bărbatul se apleacă să culeagă crengi şi le azvârle pe rând, iar câinii i le aduc înapoi, în ordine, unul după altul. Pleacă, vin, scormonesc cu labele, adulmecă, gata să capteze zgomote, mirosuri, prezenţe. Cu laba agilă şi coada mândră, stau la pândă o secundă, pornesc la galop în secunda următoare, şi apoi merg din nou la pas ca înainte, cu nasul în vânt, încordaţi, supli,

[8] *Omerta* – termen sicilian: legea tăcerii.

contemplativi, nişte animale de pradă, sălbatice şi armonioase.

Când bărbatul o ia pe un alt drum şi văd mai clar o reţea de cărări pe versantul colinei, ghicesc cum să-i ies în cale, şi aleg drumul care-mi va permite să-l acostez.

Avansăm unul către celălalt. El merge la numai vreo cincizeci de metri în faţa mea şi de data asta sunt sigur că-l recunosc. Impacientat, caut mai multe formule de adresare şi mă apucă panica. El, din contră, emană un calm surprinzător; îşi ghidează câinii cu privirea, sau cu un murmur, nu ţipă deloc la ei. La zece metri distanţă, când să ne salutăm, îi sună telefonul. Răspunde şi începe o conversaţie animată.

Câinii mă adulmecă, se lasă mângâiaţi, pe urmă pleacă să scurme în gropile din iarbă.

Schmitt ajunge în dreptul meu, îmi zâmbeşte cu gura şi din ochi, continuând să vorbească la telefon.

Eşec! Am ratat întâlnirea. N-am avut noroc, ca întotdeauna. Ce-i de făcut? Să merg înapoi? Reflectez un moment, dar îl văd agăţat de telefon vorbind şi gesticulând stângaci. Dacă insist, îl voi deranja şi mă va repezi. Mă îndepărtez înciudat.

Adevărul e că nu mai ştiu pe unde rătăcesc. Cărările se împletesc, se întretaie, amestecând scurtături peste câmpuri şi alei pe lângă pădure. Pantofii îmi sunt plini de noroi şi apa îi îmbibă pe măsură ce înaintez. Mi-e frig.

După cincisprezece minute de rătăciri, cobor pe un drum abrupt aproape drept prin pădure şi, când să ocolesc un tufiş, mă trezesc faţă-n faţă cu scriitorul.

Aproape că nu-mi vine să cred. Câinii se zbenguie vioi şi el fredonează ceva. Se opreşte de cum mă vede, dându-mi de înţeles că-şi aminteşte de mine. Exclam spontan:

— Vedeţi? Asta-i dovada că Pământul e rotund.

Pufneşte în râs, fermecat de sclipirea de spirit.

Continui, ca să nu pierd ocazia:

— Vă ador cărţile, domnule Schmitt.

Nu mai râde. Credea că se plimbă pe acolo incognito? Nu pare mulţumit că e recunoscut. Mă mai cercetează o clipă substituindu-l pe admirator drumeţului amuzant. După aceea, se binedispune intenţionat:

— Îmi adoraţi cărţile? N-am să vă descurajez. Înseamnă că aveţi gust.

— Le-am savurat pe toate.

— Toate? spune el, sceptic. Exageraţi. Nici eu nu ştiu câte am scris.

— Patruzeci.

— Deja patruzeci?

Afectează o modestă neatenţie.

— Domnule Schmitt, vă solicit o favoare. Acum, dacă tot ştiţi că Pământul e rotund, trebuie să vă atrag atenţia că nu funcţionează cum trebuie.

Iar râde. E clar, pe omul ăsta îl amuză orice. Oare veselia asta este un sistem de apărare, sau expresia unei bucurii interioare?

Câinii, lungiţi la picioarele lui, se plictisesc, cu labele încrucişate, răbdători.

— Ziarul meu urmăreşte reacţiile personalităţilor.

Privirea îi devine severă. Cuvântul „ziar” îl trezeşte la realitate.

— Care ziar?

Îi răspund cu glas tremurat:

— *Demain,* gazeta de Charleroi.

Se întunecă.

— Nu cunosc.

— Ba da. Îl vedeţi pe tejgheaua din magazinele alimentare, din farmacii, la benzinării, în buticurile nonstop, cu chenar verde pe prima pagină; relatează fapte diverse oribile şi nefericirea vedetelor.

— A, da... Are loc şi pentru cultură?

— Mă lupt pentru asta. Aş dori tare mult să-i fac pe oameni să se intereseze de lucrurile esenţiale, aş vrea să fie mai pasionaţi de părerile unui mare scriitor ca dumneavoastră decât de Miss Meteo şi beţiile ei, de divorţul unui fotbalist sau trăsnăile dobitocilor care participă la reality show-uri. Aţi vrea să mă sprijiniţi în lupta mea pentru cultură şi pentru inteligenţă, domnule Schmitt? Uneori, mă simt tare singur!

Se apleacă şi îşi mângâie câinii, care aşteaptă sfârşitul discuţiei noastre cu speranţă în privirile lor aurii.

— Ce şiret! În faţa unor astfel de argumente, sunt obligat să accept. Notaţi atunci numărul asistentei mele, Gisèle Gemayel, care-mi organizează tot ce trebuie. E mâna mea dreaptă, şi mâna mea stângă. O voi preveni că veţi suna şi va stabili o întâlnire.

Îl privesc îndelung îndepărtându-se. Avansează graţios alături de câinii lui, de parcă ar forma un corp unic. Legătura lor pare mai profundă decât cuvintele sau privirile, aidoma unui fir invizibil, care l-ar împiedica pe mascul să galopeze prea departe sau pe cele două femele să rămână prea mult în urmă lângă scheletul unui şoarece de pădure. Atelajul om–animale înaintează liniştit, sincronizat, radios, sub cerul măturat de vântul de miazăzi.

Pe drumul de întoarcere, îmi stăpânesc cu greu entuziasmul. Ce triumf! Am obţinut interviul imposibil. Redacţia va trebui să mă aplaude. Şi voi continua ancheta pe care mi-a cerut-o doamna judecător Poitrenot. Sunt atât de nerăbdător să-mi anunţ marea veste, încât ochii îmi alunecă pe şirul de sate şi străzi pe unde trece autocarul.

De îndată ce ajungem la autogară, mă duc direct la redacţie. Apropiindu-mă, remarc maşini ale poliţiei cu

girofarurile în funcţiune staţionând în faţa imobilului nostru.

Intrigat, grăbesc pasul şi-i interpelez pe agenţii care blochează intrarea.

— Ce se întâmplă?

Auzindu-mi glasul, comisarul Terletti iese din hol şi mă arată cu degetul.

— El e!

Trei tipi voinici mă iau cu asalt, doi dintre ei îmi imobilizează umerii, al treilea îmi trage braţele la spate. Terletti îşi declară decizia cu maxilarele crispate:

— Augustin Trolliet, sunteţi arestat.

Cătuşele mi se închid în jurul încheieturilor.

Capitolul 10

Cu mânecile suflecate până la cot, îşi încrucişează antebraţele păroase, puternice, cu vene vizibile. Pleoapele nu-i clipesc. Sprijinit de birou, Terletti mă scrutează din cap până-n picioare dispreţuitor.

N-a scos o vorbă.

De o oră.

Nimic...

Îi ascult tăcerea. Tăcerea lui este şi mai imperioasă decât îi sunt cuvintele. Nu mi-aş fi imaginat vreodată că un poliţist conduce un interogatoriu ţinându-şi gura.

Mă aflu în mijlocul unei săli goale, pironit pe un scaun scund, strivit de privirea lui Terletti. Ochii lui mă

sfredelesc, mă jupoaie, mă cercetează până la os. Niciodată în viaţa mea n-am fost înjosit în halul ăsta. Nu numai că m-au încarcerat, dar nici nu primesc o justificare, şi acum nu mi se pune nici o întrebare. Sunt tratat ca un animal. Mă închid. Mă supraveghează. Mă dispreţuiesc. Mă pedepsesc. Pentru ce?

Umilit, întorc neîncetat pe toate feţele multiplele erori şi aproximaţii care îmi definesc existenţa, doar-doar aş putea găsi motivul detenţiei. Printre minciunile mele, reperez unele benigne, detectez altele interesante – care ar putea să-l intereseze pe Terletti –, dar le ţin în rezervă, fiindcă nu ştiu ce caută el.

Aşteptarea mă apasă atât de mult, încât încep să mă consider vinovat. Foarte vinovat. V-a reuşit intimidarea, domnule comisar! Mai rămâne să decideţi cărui cap de acuzare îi veţi acorda întâietate azi. Un vestigiu de bun-simţ mă îndeamnă totuşi să tergiversez.

— N-ai nimic să-mi mărturiseşti?

În fine, Terletti a pronunţat o frază. Îi bolborosesc în grabă un răspuns:

— Aveţi întrebări?

Îşi freacă bărbia, se uită în tavan şi trânteşte un „nu”.

— Atunci ce facem aici?

— Asta mă întreb şi eu.

Dus pe gânduri, îşi contemplă unghiile, rigide, rotunde, tari – sunt convins că acasă, în baie, nu şi le taie, şi le pileşte.

— Vă voi mărturisi ceea ce doriţi, îmi scapă din gură, învins.

— Cunoşti familia Badawi?

— Nu.

— Deja minţi.

— Nu...

— Minţi! Ştim din înregistrarea camerei de supraveghere instalate la restaurantul *La Folie Kebab* că duminică seară te-ai întâlnit acolo cu Mohammed, fratele lui Hocine. Aţi vorbit îndelung.

— Îl întâlnisem din întâmplare.

— Din întâmplare? Uluitor! Rolul hazardului în viaţa criminalilor...

— Criminal! De care crimă sunt acuzat?

— Nu eşti acuzat, facem o anchetă. Calmează-te!

Se ridică în picioare, îşi propteşte spatele de zid şi continuă să mă scruteze.

— Recapitulez lista întâmplărilor din viaţa ta: îl întâlneşti pe Hocine Badawi *din întâmplare* pe bulevardul Audent, pe urmă te plimbi *din întâmplare* prin Piaţa Charles II în momentul atentatului. După aceea, mănânci *din întâmplare* împreună cu fratele asasinului şi descoperi *din întâmplare* computerul.

Fluieră admirativ.

— După tine, întâmplarea te place, sau te detestă?

— Nu înţeleg ce spuneţi.

— Nici eu. În schimb, pricep perfect ce nu spui tu: eşti complicele lui Hocine Badawi.

— E absurd!

— E logic! Mergi cu el până la Piaţa Charles II ca să-l încurajezi până în ultima clipă. Acolo, ca să verifici că operaţiunea e săvârşită, te plasezi departe de exploziv şi de impact. Îţi calculezi bine poziţia, de vreme ce, şocat, dar nu rănit, eşti ridicat, îngrijit, compătimit. Statutul tău de accidentat te dotează cu o aură de inocenţă. Superb! Însă, fiindu-ţi teamă că trecătorii ar fi putut să te surprindă alături de Hocine Badawi, te transformi în martor – o nouă deghizare după cea de victimă – şi ne livrezi un portret-robot menit să încurce pistele.

Terletti îşi muşcă buzele. Cursul poveştii îi animă faţa colţuroasă. Un fel de jubilaţie furioasă face ca vocea lui gravă să devină mai sonoră, mai răspicată, datorită satisfacţiei pătimaşe a expunerii.

— Te hotărăşti să recuperezi computerul lui Badawi. Îl contactezi pe fratele lui mai mic şi vă daţi întâlnire la *Folie Kebab.* Transferul urma să se opereze – şi înregistrarea atestă lucrul ăsta –, când Mohammed ne vede intrând în local pe mine cu oamenii mei. I se face frică şi se închide la toaletă. Prudent, ascunde acolo computerul deasupra rezervorului de apă. Când se întoarce, îţi explică ce a făcut şi tu, din precauţie, aştepţi până plecăm noi. Aşadar, ieri te întorci acolo fără nici o jenă, înhaţi computerul şi o iei la sănătoasa. Înregistrarea e martoră.

— Deliraţi! Vă înşelaţi amarnic de la început la sfârşit.

— Dovedeşte-mi.

— Şi-n plus povestea dumneavoastră n-are nici un sens. De ce l-aş fi indicat pe tatăl lui Hocine?

— Ai comis o eroare: te gândeai să denunţi un membru al familiei, un văr, un unchi, şi l-ai nimerit pe tatăl decedat. Iată pentru ce ai recuperat computerul şi ai întins-o.

— Recuperez ce? Dacă aş complota cu teroristul, v-aş fi încredinţat computerul?

— Ni l-ai adus după ce i-ai golit memoria. Amprentele tale sunt pe toate tastele. Ai stat ore în şir la computerul ăsta.

— Am umblat la el, da, fiindcă, după cum v-am explicat deja, avusesem intenţia să-l păstrez.

— Pentru alţii!

— Vi l-am adus!

— Eşti viclean... În felul ăsta îţi acreditai teoria. Dacă nu m-aş fi îndoit, am fi înghiţit-o cu toţii pe nemestecate.

— Care teorie?

— Că Hocine Badawi făcea totul de capul lui. Că acţiona ca un lup solitar. Adevărul e că tu ţi-ai şters propriile urme, precum şi urmele complicilor.

— Nu sunt terorist şi n-am complici!

— Aşa spuneţi toţi.

— Care toţi?

— Teroriştii. Duceţi totul până la capăt, şi pe urmă negaţi.

— Eu am tăcut pentru că nu-mi puneaţi nici o întrebare. Voi nega până-n pânzele albe.

— Sigur, sigur că da.

— Sunt nevinovat.

— Asta declară mereu vinovaţii!

— Şi atunci, nevinovaţii ce strigă? Mă scoateţi din minţi.

— O, nu, ai toată stima mea.

— N-am golit computerul lui Hocine Badawi.

— Ba da!

— Ei bine, sunt zero la informatică. Folosesc numai computere colective, n-am avut niciodată un computer al meu, personal.

— Da, da, ştiu eu melodia asta: încerci să mă convingi că eşti un idiot. Sistemul defensiv clasic.

— Deloc. Sunt, într-adevăr, un idiot.

— Nu chiar!

Tonul lui categoric pune punct discuţiei. N-are rost să argumentez, că tot nu mă va asculta.

Bate cineva la uşă. Un poliţist îi aduce un dosar verde pe care-l răsfoieşte atent, dându-mi impresia că nu mai exist. I-a trecut oare prin minte că violenţa cea mai gravă la care mă poate supune rămâne indiferenţa?

Ca să-i trezesc la rândul meu frustrarea, mă arăt impasibil, amorf, în nici un chip îngrijorat de strategiile lui meschine.

Continuă să mă enerveze. Scoate scurte grohăituri în timp ce parcurge foile pe care le aşază apoi cu minuţiozitate, una câte una, înapoi în dosarul de carton vechi, pufos. Zăboveşte intenţionat asupra unora dintre pagini, ca şi cum i-ar furniza informaţii capitale. I se întâmplă chiar să rânjească.

Tace chitic.

După douăzeci de minute, deduce că nu voi reacţiona la farsa asta şi se apropie de mine.

— Ştii ce conţine dosarul ăsta?

Rămân ca de piatră.

— Istoria ta. De când te-ai născut şi până la optsprezece ani.

— Şi ce-i cu asta?

— Eşti descris ca fiind un orfan exemplar, care n-a creat niciodată neplăceri societăţii.

— A, scuzaţi-mă, ar fi trebuit?

Îşi arată surpriza faţă de replica mea ironică. Continui pe un ton identic:

— Şi credeţi că istoria mea duce la terorism: În ce proporţie se radicalizează copiii orfani? Orfan victimă, sau orfan vinovat? Lămuriţi-mă.

— Ah, văd că muşcă mieluşelul!

Trânteşte dosarul pe masă.

— Ţi-a lipsit fără îndoială prezenţa tatălui, Augustin.

Simt fraza asta ca pe o palmă. Replica ţâşneşte din mine:

— Totul depinde de ce fel de tată. Există taţi al căror descendent mă bucur că nu sunt.

— N-are a face. E necesar să ai un tată în timp ce creşti.

— E suficient să mănânci.

— Tatăl îl învaţă pe copil legile, îi explică ce poate face şi ce nu. Are un rol crucial. Tatăl îşi pregăteşte fiul să trăiască în afara căminului părintesc, în societate.

— În cazul meu, căminul coincidea cu societatea, de vreme ce am fost crescut în instituţii publice. Am căpătat o educaţie socială accelerată. Credeţi-mă, am stăpânit mereu cunoştinţele referitoare la drepturile şi datoriile pe care le am, le-am asimilat pe calea admonestărilor şi a pedepselor. În casele acelea nu se râde. Aşa că, pe scurt, m-am descurcat fără tată.

— În schimb, a fost mai greu fără mamă, spune Terletti mai în şoaptă.

Ofensat de întorsătura pe care a luat-o discuţia, îi înfrunt privirea. Trupul mi se răceşte. Simt că mi se urcă sângele la cap. Trebuie să mă temperez.

— Detest mila. Dar şi mai mult compasiunea dumneavoastră prefăcută. Doar nu m-aţi adus aici ca să vă înduioşaţi de soarta mea, nu? M-aţi adus în arest.

— Vai, vai... ţi se limpezesc gândurile.

— Ce-mi reproşaţi?

— Unde stai?

— Nicăieri. Unde apuc.

— De ce?

— Dumneavoastră ce credeţi?

— Ai, totuşi, o slujbă.

— Am o slujbă de stagiar neremunerat.

— Primeşti un ajutor minim de la stat.

— Am fost jefuit. În ultimele luni am ales să-mi găsesc câte un acoperiş pe străzi, ca să economisesc cât pot şi eu. Visul meu era să închiriez o cameră. Dar acum trei săptămâni cineva mi-a furat economiile în timpul nopţii.

Mă aştept la o reacţie... Într-adevăr, mi-o taie strâmbând din nas:

— Nu cred o iotă.

Dar aşa e! El îmi implântă cuţitul:

— Nu mai încerca să mă convingi că eşti în halul ăsta de idiot! Mergi prea departe! Gata...

La remarca asta, îmi dau lacrimile. În faţa neîncrederii lui, îmi dau seama că existenţa mea se rezumă la un şir de catastrofe, pe cât de numeroase, pe atât de durabile, astfel încât ce-i povestesc eu pare o minciună grosolană şi neverosimilă. Are dreptate Terletti? Sunt ţăcănit?

Suspin. El se apleacă spre mine, amabil.

— Uşurează-te, Augustin. Spune-mi tot. Spune-mi că te simţeai atât de izolat, că ai preferat să intri într-un grup. Spune-mi că viaţa ta de zi cu zi era atât de lipsită de sens, încât ţi-ai dorit să-i dai un ţel şi să te alături luptei pentru o cauză. Spune-mi că ai citit Coranul şi că ţi-a plăcut ce-ai citit. Spune-mi că râvneşti să repari universul ăsta murdar şi să-l înlocuieşti cu un altul, mai pur şi mai integru. Pare atât de scuzabil... Având în vedere tot ce-ai avut de îndurat tu în copilărie, personal aş considera că e normal să dai votul de încredere unui partid religios entuziast, activ. Ai circumstanţe atenuante. Oricine te-ar înţelege. Eu sunt primul.

Mă uit fix la el.

Îmi tremură mâinile.

Mă ţine în şah, dar îi pasă de mine. Mă bruftuluieşte cu patimă. Cu toate că-i scap, se străduieşte să mă descifreze.

Câtă fineţe, în fond...

Îmi plec privirea şi-i adulmec parfumul. Fumul de ţigară se amestecă cu mirosul de mosc, în timp ce dedesubt izuri acide, calde, carnale vorbesc despre trupul lui vital, nervos. Sudoarea lui nu-mi displace. Virilitatea lui mă îmbată. Îmi face bine că-l simt aproape. Nu sunt obişnuit cu aşa ceva. Mi-ar fi plăcut teribil de mult să-mi fie tată... Îmi transmite căldură şi o primesc. Mă tulbură şi mă inspiră.

Prins în cursa intimităţii lui, înclin să-i cedez. Să-i pun cărţile pe masă, să-i debitez tot ce doreşte. Să inventez

toate minciunile pentru care-mi va mulţumi. Voi prelungi astfel apropierea noastră. Şi voi pune capăt acestei aşteptări inepte în mijlocul unei săli sinistre şi goale.

— Deci? întreabă Terletti cu o voce răguşită, de parcă stânjeneala mea l-ar fi contaminat.

Îmi ridic ochii, zăresc un gen de maliţiozitate care-i sclipeşte în pupile: îmi pândeşte prăbuşirea.

— Deci nimic...

În ultima secundă, când tocmai îmi luam avânt să plonjez în mărturiile false, mi-am pus stavilă. Mă clatin pe marginea prăpastiei.

Faţa lui Terletti se întunecă de amărăciune.

Simt în sinea mea o uşurare care mă desfată; decepţionându-l, am asupra lui un impact mai puternic decât dacă i-aş fi dat satisfacţie.

Se îndreaptă. Văd că încă mai pregetă. Pe urmă ia decizia şi pleacă.

— Îţi dau câteva ore de gândire. Cine caută găseşte.

Agenţii de poliţie îmi dau în fine o gustare şi nişte apă. Când Terletti trece iar pe culoar, aud că întreabă garda:

— A mâncat sendvişul?

— Da.

— Fără proteste?

— Da.

— Fără să ezite?

— Da.

— La dracu...

Se îndepărtează.

Încerc timp de un minut să-i înţeleg motivul decepţiei: îmi aduseseră un sendviş cu un cârnat! Un musulman l-ar fi refuzat. Eu, nu. Îi subminez ipoteza radicalizării.

Sunt mutat într-o celulă, o colivie cu pereţi tencuiţi şi fereastră cu grilaj, unde miroase a vomă şi clor.

Mă lungesc pe o scândură care serveşte de banchetă. Îmi propun să dorm şi mă prăbuşesc într-un somn bântuit de coşmaruri.

Mai târziu – habar n-am cât timp a trecut, deoarece mi-au confiscat ceasul – doi poliţişti mă conduc iar în sala de interogatoriu.

De data asta, Terletti stă pe un scaun şi pare încuiat. Mă salută fără să mă privească, îmi face semn să mă aşez şi nu pierde nici o secundă.

— Unde l-ai cunoscut pe Mohammed Badawi, fratele lui Hocine?

— Într-o benă. Căutam ceva de mâncare.

— Şi el ce făcea acolo?

— Căuta computerul fratelui.

— Ce benă?

— Lângă uzina de şuruburi. Lângă drumul lateral. În apropiere de squatul meu.

— Asta corespunde depoziţiei lui Mohammed Badawi.

Aflu prin deducţie că adolescentul a avut de suportat aceleaşi întrebări ca şi mine. Mi-e milă că, la vârsta lui, trece prin lucruri atât de neplăcute, din cauza celor care-l înconjoară.

— Dar eu descoperisem deja computerul şi îl pusesem bine. Îl păstram pentru mine.

— De ce nu ne-ai spus imediat adevărul?

— Nu bat toba că dorm prin clădiri părăsite şi că scormonesc prin gunoaie. Am şi eu demnitatea mea.

— „Demnitatea” ta te-a făcut suspect.

— A, da? Şi acum, gata? Nu mai sunt?

Contrariat, Terletti începe să tuşească. Toracele lui dă tusei rezonanţa unei caverne. Se sufocă. Ca şi cum suferă că s-a înşelat.

— Judecătoarea de instrucţie refuză prelungirea arestului. După ea, ne lipsesc dovezile. Ceea ce nu

înseamnă că te-am absolvit de vinovăţie. Te ţin sub observaţie, băiete. N-am terminat cu tine. Indiferent ce întreprinzi, tot de mine dai. Hai, şterge-o!

Mă ridic încet. Ochii îmi rămân lipiţi de dosarul verzui din carton pufos, de care nu se desparte. Ajuns în pragul uşii, mă opresc.

— Aveţi în dosarul dumneavoastră identitatea părinţilor mei?

Terletti păleşte.

— Poftim?

— N-am ştiut niciodată cine sunt părinţii mei biologici.

Terletti îşi contemplă vârful pantofilor.

— Poate au cerut să rămână anonimi?

— S-ar putea?

— Sigur.

Văd că e afectat, ceea ce-mi dovedeşte că dosarul – îl ţine strâns la piept – conţine şi informaţia asta.

— Vă rog, spuneţi-mi dacă aveţi numele lor.

— Nu, nu le am.

Ne privim intens.

— Minţiţi mai mult decât mine, domnule comisar Terletti.

Plec.

Afară e noapte. Nu plouă, dar ceaţa aşterne pe pământ o peliculă lichidă. Totul e apăsător. Aerul, umbrele, lumina felinarelor care străpunge anevoios această umiditate fluidă, huruitul înfundat al maşinilor care traversează drumurile opace.

Curge apă şi prin vinele mele. Mi-a înecat energia. Mi-e foame. Am frisoane. Le simt de-a lungul spinării. Când părăsesc sediul poliţiei, abia mă mai ţin pe picioare.

— Ne vedem lângă porumbelul soldat.

Mesajul mi-l strecoară în ureche o persoană care, în treacăt, se atinge uşor de mine, şi, înainte ca pâcla s-o absoarbă, o recunosc pe judecătoarea Poitrenot.

— Porumbelul soldat. Când?

— Sssst!

Strigasem.

— Ah, pardon, doamnă.

— Nu trebuie să se înţeleagă că ne întâlnim, şopteşte silueta devenită acum invizibilă. Imediat, Augustin.

Aud cum se trânteşte uşa unei maşini. Un vehicul porneşte. Să fie al ei?

Continui spre parcul Regina Astrid. Merg cu ochii în pământ, evit puţinii trecători care-mi ies rar în cale. Oare îşi dau seama că tocmai am ieşit din arest?

Parcul doarme. Mergând de-a lungul grilajului, regret vara, când vremea bună îmi permite să dorm pe una din băncile parcului. În seara asta, epuizat, îmi închid ermetic impermeabilul şi mă instalez la poalele coloanei înalte din piatră sculptată, cu un porumbel din bronz în vârf.

Nişte pantofi cu toc cui ţăcăne pe asfalt, apoi judecătoarea Poitrenot apare din ceaţa deasă, se apropie de mine, şi ne aşezăm pe un zid scund, în penumbră.

— Ador locul ăsta! exclamă ea. Ai remarcat că e singurul monument funerar fără nume?

— Hm...

— E o idee nobilă să aduci un omagiu porumbeilor combatanţi, care au salvat vieţi pe mare, în deşert, care au transmis ordine între armate, care uneori au plecat dintr-un incendiu sau de pe un câmp gazat ca să ducă la destinaţie mesaje importante, şi pe urmă au ajuns muribunzi în porumbar. Ce eroi!

— Erau dresaţi: habar n-aveau ce fac.

— Dar cine ştie ce face? Cine ştie ce spune în momentul când se exprimă? De fapt, cine vorbeşte în noi atunci când

ne auzim vorbind? Tu, care vezi cum morţii le dau sfaturi viilor, ar trebui să-ţi pui întrebarea asta.

Se întoarce spre mine şi îmi atinge uşor mâna.

— N-a fost prea grea ziua asta de arest, nu?

— Terletti mă detestă. În ochii lui, sunt vinovat.

— Mai bine s-ar vedea el vinovat.

— Poftim?

— Ştiu eu ce spun.

Bate din degete pe genunchi.

Ceaţa se destramă şi observăm spre fundul parcului, printre acoperişuri, luna înconjurată de o aureolă caramel.

— Şi fidelul dumneavoastră Méchin?

— Méchin? Vai de el, săracul...

Îşi aşază cutiuţa cu bomboane în palma stângă.

— Nu-ţi mai ofer, aşa-i?

— Acum, parcă aş ronţăi una, crăp de foame.

Îşi agită cutiuţa, dar nu cade nici o bomboană.

— Ghinion. S-au terminat. Regret.

Înghit în sec, cu părere de rău.

— Augustin, tu i-ai spus lui Terletti ce vezi dincolo de chipuri?

— Nu.

— Nici să nu-i spui vreodată.

— Promit. Deja mă ia drept găgăuţă. Ce rost are să-l mai şi încurajez?

— Terletti reprezintă tipul de biped obişnuit, bipedul adaptat, care funcţionează perfect în lumea noastră. Adulmecând lucrurile cu nasul în pământ, a devenit expert în trivialităţi, şi asta îi asigură prestigiu. Adică farmec. Nu?

Îl dezaprob atât de mult pe Terletti, că aş contrazice-o cu cea mai mare plăcere pe judecătoare, dar mi-aduc aminte de emoţia pe care am simţit-o când s-a aplecat spre mine.

— Da, e adevărat.

— Pentru noi, femeile, Terletti are ceva de primat mascul, care ne stimulează creierul arhaic, care ne zgândăre hormonii şi ne trezeşte ovarele. Nu ştiu de unde-i vine asta... o fi barba aia deasă şi neagră... muşchii... căldura pe care o emană... firea inflamabilă, prevestitoare de incendii... energia interioară dezvăluită de pilozitatea lui. Te îngrijorează şi te calmează în acelaşi timp, e ceva între câine protector şi lup ameninţător. Foarte atrăgător... Şi pentru voi, bărbaţii?

— Ştiu eu... Aparent, are un fizic în coerenţă cu certitudinile pe care le afişează, viguros, solid. Convingerile lui nu-i tremură, nici mâinile. Mi se pare mai viril decât o să fiu eu vreodată.

— Ţi-a dovedit că ai un profil propice radicalizării?

— Exact.

— Se înşală asupra fondului, dar la detalii are dreptate. Ţinând seama de ce ai avut parte în viaţă, şi mai ales de ce n-ai avut parte, ar trebui să urăşti societatea.

— Adică?

— De când te-ai născut, ai fost marginalizat.

— Pentru ce aş reproşa asta societăţii? Societatea m-a despăgubit pentru incapacitatea părinţilor mei.

— Azi cauţi de lucru şi nu găseşti, Pégard te exploatează, dormi sub cerul liber, nu mănânci ca lumea. Toate astea îţi provoacă o stare de depresie, te fac să adopţi idei simpliste, să găseşti nişte ţapi ispăşitori pentru eşecul tău, să te radicalizezi, să devii violent. Dar tu ai rămas băiat cinstit.

— Mulţumesc.

— Eşti o pradă perfectă a violenţei, numai că violenţa n-are priză la tine. De ce? Tocmai asta îi scapă lui Terletti. El cade în plasa socialului, a factorului psihologic, a politicului, se lasă momit de circumstanţe. El îl examinează pe „cum”, confundându-l cu „de ce?” Or

întrebarea esenţială este: de ce? De ce ai scăpat tu de radicalizare, de integrism, de ranchiună, de mânie? De ce?

Se uită în ochii mei şi spune fără să mai aştepte:

— Pentru că Dumnezeu te-a lăsat în pace.

Mă trec fiorii şi ea continuă:

— Fericite Augustin! Dumnezeu te lasă-n pace.

Îşi agită cutiuţa de bomboane, uitând că e goală.

— La naiba!

Nu pune la inimă ghinionul şi-mi arată oraşul dimprejur.

— După mine, oamenii sunt de două feluri. Cei pe care Dumnezeu îi lasă în pace şi cei pe care Dumnezeu îi hărţuieşte. Tu eşti din prima categorie. Cu atât mai bine! Ai scăpat ieftin.

— Asta-mi vine de la el sau de la mine?

— Poftim?

— Pe nimeni nu interesează persoana mea. Credeţi că am acelaşi efect asupra lui Dumnezeu?

— Dumnezeu te evită.

— El mă evită, sau eu?

— El! Răspunderea nu-i a ta. Credinţa nu vine de la oameni, ea vine de la Dumnezeu. Numai el ţi-o poate acorda sau retrage.

— De ce nu distribuie credinţa tuturor?

— Nu înţeleg întrebarea. De ce ar distribui credinţa tuturor?

— Ar fi mai echitabil.

— Dar Dumnezeu nu e echitabil.

— Am fi cu toţii egali.

— Ceea ce Dumnezeu ar detesta! El selectează, alege, desemnează: aşa îşi petrece el timpul.

— Nu acordă credinţa decât celor care merită?

— Nicidecum! Cel mai bun dintre oameni, cel mai generos, cel mai de treabă, cel mai perspicace, cel care prin toate actele sale ar merita credinţa poate să n-o

primească niciodată. Am întâlnit oameni formidabili care îşi duceau viaţa fără să le pese de Dumnezeu. Chiar şi printre religioşi, majoritatea nu i-au cunoscut prezenţa. Uite, de pildă Maica Tereza, care şi-a consacrat viaţa leproşilor din Calcutta...

— Nici ea nu credea?

— Ea voia să creadă, dar Dumnezeu era mereu absent şi tăcut. Niciodată nu i-a satisfăcut dorinţa de a i se arăta.

— Dar dacă vrei să crezi, asta nu înseamnă că deja crezi?

— A vrea să crezi denotă un apetit şi în acelaşi timp o renunţare, o ambiţie şi un eşec. Când spui că vrei să crezi, seamănă a disperare. Oamenii doresc să creadă şi devin atei de ciudă. Repet: credinţa vine de la Dumnezeu, nu de la om.

— Dumnezeu nu e drept.

— Textele sacre nici nu spun altceva.

— Dumnezeu e crud.

— E scris negru pe alb în unele versete şi în unele sure.

— Dumnezeu e zgârcit.

— Să zicem că face economie. Îi cunoaşte bine pe oameni, de vreme ce el i-a făcut. Ştie că cei mai mulţi nu gândesc, ci se mulţumesc să meargă cu turma. Din pricină că nu cugetă, rumegă şi tot rumegă. Turma e guvernată de instinctul gregar. Umanitatea avansează rumegând. Ce rost ar avea ca Dumnezeu să se ocupe de turmă? El nu se adresează decât unei minorităţi: cercul liderilor.

Râde.

— Cât despre numărul redus al celor care-şi construiesc opiniile în mod raţional, nici de ei nu se ocupă Dumnezeu, fiindcă pe ei nu-i va mişca.

O cercetez din priviri. Îşi mânuieşte raţionamentele cu uşurinţa jonglerului profesionist care-şi stăpâneşte mingile.

— Dumneavoastră credeţi în Dumnezeu, doamnă Poitrenot?

— Nu, nu cred. Dar sunt convinsă că există.

— Asta nu înseamnă credinţă?

— Nu, înseamnă teamă.

Îmi pune mâna pe coapsă. E un gest menit să mă liniştească, dar eu simt cum degetele îi freamătă de spaimă.

— Pe unii, frumuseţea, inteligenţa şi bunătatea pe care o percep în univers îi conduc spre Dumnezeu. Pe mine mă conduce răul.

Îmi strânge genunchiul.

— Când oamenii resping gândul la rău, Dumnezeu le vine în ajutor. Masacrele, războaiele, genocidurile, holocausturile, execuţiile, exploziile, Inchiziţia, terorismul radical, iată dovada lui Dumnezeu pe pământ.

Îşi apropie faţa îndurerată de a mea.

— Unde ai ajuns cu ancheta?

Capitolul 11

Fosta fabrică de şuruburi mă întâmpină de parcă i-ar fi fost dor de mine. De îndată ce-i trec pragul şi pătrund în incintă, alungă corbii, dă la o parte vălul lunii, ca să-mi ghideze paşii, vătuieşte zgomotele din atelierul unde mă caţăr şi trage apoi o perdea de nori oferindu-mi astfel obscuritatea propice unui somn bun. Reîntâlnirea cu sacoşa mea, puţinele haine pe care le am, caietele, mă

emoţionează până la lacrimi. Ferestrele înalte din jur, cu geamuri crăpate, fac de gardă, sunt santinelele liniştii mele, în timp ce zidurile centenare mă apără contra vântului, a intemperiilor. Reîntoarcerea îmi e, aşadar, sărbătorită, şi noaptea asta nu va semăna cu prima, aceea când, intrus fiind, auzeam tot soiul de şuierături stranii traversând acoperişul şi podelele.

Omul dă glas obiectelor, ştiu asta; eu le-aş îmboldi chiar să sporovăiască. Nu se supun strigându-mi „Îţi aparţin”, în schimb, îşi manifestă diverse sentimente. Vorbesc oare la fel de mult cu un bogat care vine acasă? Poate că starea de proprietar amuţeşte obiectele?

Ce noroc! Eu nu posed nimic, aşa că totul îmi este ospitalier.

A doua zi mă trezesc fericit. Cu toate că nu găsesc nici un motiv special de bucurie, mă simt cuprins de un calm deplin, acel calm care se instalează în urma crizelor de plâns. Contemplu terenul viran. Vântul e mai puţin rece şi presimt freamătul primăverii, reînvierea plantelor, prezenţa unei energii stăruitoare, clocotindă, care se umflă şi se infiltrează în vinele vieţuitoarelor.

Iarba îşi îndreaptă firele îngălbenite căutând căldura razelor de soare. Clipă de clipă aud sunete melodioase, triluri, care se unesc în tufăriş. Cerul pare binedispus, iar eu cedez, fără motiv, acestei exaltări.

În drum spre toaletele gării, unde pot să mă spăl, ziua îmi surâde, un cânt trepidant îmi străbate trupul, mă simt puternic ca un uriaş, capabil să opresc un camion din mers doar cu braţul, să sar peste barierele şi grilajul de siguranţă ale căii ferate. Copiii, în drum spre şcoală, dau veseli din cap. Nu li se citeşte nici urmă de griji în ochi. Nici cea mai mică greutate nu apasă pe umerii lor.

Îmi vine în minte fraza judecătoarei Poitrenot: *Dumnezeu te lasă în pace.* Mă simt liber. O libertate

infinită. O libertate îmbătătoare. Dumnezeu mă ignoră, dar nu-mi strică viaţa. Nu trăiesc în bogăţii, nici în siguranţă, m-am născut cu binecuvântarea asta stranie de a exista fără el. Degetul lui Dumnezeu mă cruţă.

După o toaletă rapidă şi discretă, aterizez la ziar cu pofta de a învinge greutăţile cele mai herculeene. Fericită coincidenţă: Pégard mă asaltează de cum pun piciorul în pragul redacţiei.

— În fine, ţi-au dat drumul!

— Nu mi-au dat drumul, de vreme ce nu m-au închis. M-au interogat.

— Detenţia e pentru suspecţi, nu pentru martori.

— Nu mai doriţi să lucrez aici?

Pégard împietreşte. Nu se aştepta să audă că-i spun exact ce avea el în gând. Pe neaşteptate, folosesc surpriza asta în avantajul meu.

— Vă înţeleg, domnule Pégard. O redacţie care adăposteşte un jurnalist hărţuit de poliţie pentru că-l suspectează că deţine informaţii capitale sigur că dă naştere la discuţii. De bine? De rău? Greu de spus. Dar zvonurile umblă... Se înţelege că vreţi să evitaţi genul ăsta de zumzăială.

Fac stânga-mprejur ca să plec.

Pégard mă opreşte cu mâna lui scurtă, energică.

— O să rămâi la noi, Augustin. Nimeni nu trebuie să spună vreodată că Pégard îşi lasă colaboratorii la greu. Nu mi-e mie frică de scandal.

Mă întorc încercând să nu râd. Cu cât sunt mai ordinare cursele pe care i le întind, cu atât mai plăcut i se pare să se lase prins în ele.

— Hai, micuţul meu Augustin, vino în biroul meu să-mi povesteşti tot ce s-a întâmplat. O să scoatem un articol de nivelul lui Zola. O să fie un „J’accuse!” al nostru. O să salivezi în faţa succesului. Vasăzică poliţia face abuzuri?

Vasăzică poliţia se înşală? Vasăzică poliţia face anchete plecând de la prejudecăţi. Asta înseamnă să ignori presa! Să-l neglijezi pe Pégard!

Încuie uşa biroului.

Trei ore mai târziu, e gata cu un articol rasolit, abject dar eficace: „Revenirea în actualitate a dramei de la Charleroi!” Un text care spune tot fără să spună nimic, care presupune că presa ar deţine mai multe informaţii decât poliţia şi ştirile, pe scurt, un articol polemic care trebuie citit de mai multe ori înainte de a trage concluzia că nu e decât apă chioară.

Profit de o pauză şi o sun pe Gisèle Gemayel, asistenta lui Éric-Emmanuel Schmitt. Îmi confirmă cu voce caldă, însorită, că ştia că urmează să sun şi îmi propune două întâlniri, una chiar în ziua aceea, cealaltă săptămâna viitoare. Optez imediat pentru prima.

Mă urc în autobuz şi constat că veselia de la începutul zilei îmi prevestea reuşita după-amiezii: îl voi întâlni pe unul dintre autorii mei preferaţi, unul dintre cei care mi-au transmis dorinţa de a mă consacra scrisului!

Ajung din timp la Guermanty şi intru în bistroul care oferă un sendviş pentru un euro jumătate. Aerul proaspăt îmi umple plămânii. Când împing uşa cu clopoţel, toate conversaţiile încetează şi bărbaţii de la mese mă privesc insistent. Patronul, un tip jovial, îmi ghiceşte stingherealа şi mă plasează cu amabilitate la bar, ca să pot evita ochii scrutători.

Clienţii îşi reiau discuţiile. Mă atrag şi pe mine. Se vede după trupurile lor îndopate, obrajii roşii, mâinile muncite că au lucrat sau poate încă mai lucrează în meserii grele, care-i expun intemperiilor. Până la urmă le dezvălui că am venit pentru un interviu cu scriitorul satului.

— A, domnul Schmitt! exclamă patronul. Trece prin faţa vitrinei când îşi plimbă câinii. Ne salută politicos, dar nu intră niciodată.

— Normal, stă la doi paşi de-aici. N-are nevoie de tine când vrea să bea un pahar.

— Să ştii că toată lumea care vine aici stă la doi paşi.

— Ei, asta-nseamnă că el, cel puţin, nu se plictiseşte acasă!

Râd cu toţii în cor. În spatele hohotelor de râs, discern o melancolie secretă, îndoiala că au făcut cele mai bune alegeri în viaţă, de vreme ce li se pare că a nu te plictisi acasă e ceva de invidiat, ceva mult deasupra talentului de a scrie sau de a crea.

La ora fixată, ocolesc proprietatea şi mă prezint în faţa porţii monumentale. Câinii încep instantaneu să latre. O voce contrariată hârâie din interfon:

— Ce doriţi?

— Sunt Augustin Trolliet. Am o întâlnire cu domnul Schmitt.

Urmează câteva clipe de tăcere. Asta mă nelinişteşte. Mi se pare că vocea morocănoasă, deloc ospitalieră e chiar vocea lui.

— Aha, sigur.

Da, el e.

Porţile grele de lemn se deschid, lăsând să se vadă o grădină englezească şi, în depărtare, ţâşnind din casă, o haită de câini care se reped către mine.

Din fund, de la capătul peluzei, Éric-Emmanuel Schmitt îmi strigă:

— Nu vă temeţi. Sunt câini de alarmă. Nu muşcă.

Într-adevăr, câinii se opresc la doi metri de mine, latră, îşi arată dinţii, mă împiedică să înaintez, dar nu mă atacă.

Schmitt îmi vine în întâmpinare. Se rupe dintr-o altă lume fără să se grăbească, îşi păstrează ritmul obişnuit, şi

ochii concentraţi asupra gândurilor proprii. Sunt, evident, inoportun. Ostilitatea câinilor emană de la el, îi exprimă firea retrasă, furia pentru că e deranjat. Când ajunge în dreptul meu, dă ordin câinilor să tacă:

— Gata!

Câinii îşi contractă muşchii, îşi coboară sprâncenele, dar mă fixează în continuare din ochi şi din adâncul gâtlejului scot o mârâială surdă.

— Gata, ajunge!

Atunci, câinii se destind ca un arc care cedează şi încep să zburde, atraşi de tufele de iarbă pe care le tot muşcă în joacă. Ca şi cum ordinul ăsta se adresa şi reticenţei lui, Schmitt se luminează şi-mi zâmbeşte.

Mă invită să-l urmez până la ferma-castel, un edificiu din secolul al XVII-lea, sobru, elegant, de bun-gust, cu faţada gri-pal, care bate uşor în albastru. Mă informează că turnul de pază care domină mijlocul grădinii aparţine cetăţii din Evul Mediu, precum şi zidurile de apărare.

Intrăm într-un salon mare şi luminos, ale cărui şase ferestre cern razele soarelui prin perdele din voal plisat. Casa respiră pace. Nimic nu opreşte contemplarea, patinele mobilelor strălucesc, totul pare că aparţine unei atmosfere evanescente.

Zohra, menajera, ne aduce două cafele. Schmitt începe o conversaţie frivolă, un fel de preludiu menit să mă destindă. Câinii se lungesc pe covor, clipesc şi se lasă cuprinşi de moleşeala dinaintea sfintei sieste. În afară de stăpânul lor, nimic nu-i interesează. Îl privesc trăind, îl ascultă, se străduiesc să-i imite calmul şi imobilitatea.

În timp ce-mi vorbeşte, remarc volume legate în diverse culori care acoperă zidul din fundul încăperii, înalt de cinci metri, în timp ce restul pereţilor sunt consacraţi muzicii. Între perdelele de in cafeniu, un birou izolat, acoperit de piele netedă şi fină de culoarea ambrei captează reflexii

de lumină. În spatele meu, un şemineu îşi cască ameninţător botul negru, în care s-ar putea adăposti mai multe persoane. Când privirea îmi cade din nou pe amplul fotoliu violet unde stă Schmitt, zăresc subit oameni morţi.

Mai mulţi.

E prima oară că văd atâţia.

Mai mult sau mai puţin clari, mai mult sau mai puţin prezenţi – unii chiar par translucizi –, morţii plutesc în jurul lui.

În faţa peretelui acoperit de cărţi, un zid de morţi îl încadrează pe scriitor.

Unii îmi dau impresia insolită că-mi sunt familiari. Mă concentrez şi încerc să-i identific. Acesta tânăr, agitat, cu perucă albă, parcă ar semăna cu Mozart. Celălalt, bărbatul şleampăt, în halat de casă, mi-l evocă pe Diderot. Pe banchetă, cu pleoapele închise, se odihneşte un buddha. Şi doamna cu păr creţ, cu ochi de pisică conturaţi cu khôl, într-o poziţie lascivă, visătoare, are mult din Colette.

Am priceput. Geniile cărora Schmitt le aduce atât de frecvent omagii în cărţile lui, sau în interviuri, îi populează existenţa. Nu l-au influenţat într-un moment anume din trecut, ci locuiesc şi dialoghează cu el permanent, îl sfătuiesc, îl critică, îl inspiră.

Înarmat cu acest criteriu, reuşesc să identific şi alţi morţi. Îl recunosc pe Molière în bărbatul sangvinic de colo, plin de energie neînduplecată şi cu mers nervos. Pe podea, între canapea şi fotoliu, văd un bolnav în sudori, care scrie necontenit la un mic pupitru şi care-mi aminteşte de Pascal. Ceva mai departe îi reperez, neclar, volatili, pe Bach, Schubert, Debussy. În schimb nu ghicesc cine e călugărul din tavan, care domină încăperea cu un chip pe cât de ascetic pe atât de charismatic, nici pe copilul chel de vreo zece anişori, sau pe arabul jovial care se sprijină de umărul lui Schmitt.

— Mă simt neobişnuit de bine aici, îi spun.

— Sub picioarele noastre se unesc trei izvoare.

— Şi?

— Asta creează o energie foarte specială. Ia scoteţi-vă mobilul.

— N-am aşa ceva.

Schmitt ridică din sprâncene.

— Uitaţi, luaţi-l pe al meu. Pornesc busola. Verificaţi!

Constat că acul intră-n panică, se tot învârte, nereuşind să indice nordul.

— Locul acesta derutează busolele, şi pe cele tradiţionale, şi pe cele electronice.

— Şi asta ce înseamnă?

— Că orice e posibil! Iată de ce am ales să stau aici. Veneam pe-aici, mă întrebam dacă să cumpăr sau nu proprietatea asta, şi observam de fiecare dată că nici mie, nici câinilor nu ne venea să plecăm. Aşa e şi cu oamenii, şi cu locuinţele. Nu tu îţi alegi fiinţa iubită. Tu eşti cel care cedezi. Dacă vrei să cauţi raţiunea îndrăgostirii, atunci înseamnă că nu iubeşti.

— Domnule Schmitt, dumneavoastră, care v-aţi manifestat interesul pentru diverse religii, le-aţi acordat atenţie şi respect fără să evitaţi a vă mărturisi propria credinţă, ce opinie aveţi despre teroriştii care ucid şi se sacrifică în numele lui Dumnezeu?

— Simt o dublă tristeţe. Profund îndurerat din pricina violenţei teroriştilor. Indignat că se prevalează de Dumnezeu.

— Dumnezeu nu este războinic?

— Dumnezeu nu vorbeşte limbile noastre. Are nevoie de interpreţi.

— Şi în interpreţi nu se poate avea încredere?

— Nici unul nu vorbeşte din start limba lui Dumnezeu.

— O învaţă.

— Nu se învaţă. Poţi studia limba Bisericilor, a religiilor, dar nu limba lui Dumnezeu. Nu există bilingvi Dumnezeu–om.

— Nici profeţii?

— Ei beneficiază de câteva noţiuni. Care nu depăşesc niciodată cursul pregătitor.

— Nici misticii?

Chipul i se întunecă. Călugărul de deasupra lui, cel cu trăsături austere şi ochi pătrunzători, se apleacă şi îşi apropie urechea.

— Misticii se întâlnesc cu Dumnezeu, dar experienţele de genul ăsta se situează într-o lume aparte, unde cuvintele nu sunt călăuzitoare. Şi, de fapt, mai e vorba de lume? Mai degrabă reversul lumii. Sau adevărul lumii.

Clipeşte urmându-şi şirul ideilor.

— Când am trăit noaptea mea mistică, sub stele, în inima Saharei, nu mai ştiam în ce spaţiu şi în ce epocă mă conducea forţa divină. Îmi pierdeam toate limitările, ale corpului, ale conştiinţei, deveneam imponderabil, nu mai percepeam timpul, locul şi durata trăirii. Evadam. Dar, cu cât mă îndepărtam de mine însumi, de punctele mele de reper, cu atât mai mult căpătam în schimb. Până la totala dezintegrare.

Călugărul se afla deasupra frunţii lui, acum mai aproape, binedispus, cu privirea plină de afecţiune.

— Când mi-am revenit, eram plin. Plin pentru tot restul vieţii. Pătruns de sens. Dobândisem credinţa, adică încrederea în mister. Cum să poţi descrie un asemenea moment nemaiauzit, neaşteptat, excepţional? Nici o limbă n-a prevăzut astfel de culmi, această nebunie, această nebuloasă, aceste taine, această temelie. Frazele se zbat la suprafaţa percepţiilor. Vorbele comunică vizibilul, nu invizibilul; ele descriu experienţa obişnuită, nu

extraordinarul. Misterul nu este exprimabil decât cu aproximaţie, metaforic: misterul e condamnat la poezie.

Călugărul, vesel, îl aprobă pe Schmitt. Mă întreb dacă nu-i suflă el continuarea:

— Mi-e greu să pronunţ cuvântul „Dumnezeu”. Termenul ăsta a fost folosit cu multiple înţelesuri. Care este legătura între zeii-spirite din animism, zeii păgânismului, zeul arhitect al filozofilor, zeul principial al raţionaliştilor, Dumnezeul personal al religiilor, Dumnezeul unic al Cărţii, Cel pe care îl pictăm, Cel căruia nu i se face chip cioplit? Şi Dumnezeul meu care e? Cel în faţa căruia mă plec. Cel care dăruieşte energia de a trăi şi de a acţiona. Cel căruia îi mulţumesc din zori şi până-n noapte, cu fiecare răsuflare, în fiecare rugăciune.

Călugărul bate uşor cu palma creştetul lui Schmitt, care se destinde.

— Nu mi-e ruşine să cred. Harul ce mi s-a oferit în Sahara reprezintă, după darul vieţii, cel mai magnific cadou pe care l-am primit. Am avut două rânduri de părinţi: cei care m-au născut şi Charles de Foucauld[9].

În clipa aceea, călugărul dispare reluându-şi locul în tavan, jenat parcă de această declaraţie. Înţeleg acum că e vorba de Charles de Foucauld, figura spirituală din deşert, părintele alb pe urmele căruia a mers Schmitt în munţii Ahaggar[10].

— Îl vedeţi uneori?

Am pus întrebarea fără să mă gândesc. Schmitt tresare.

— Poftim?

---

[9] Charles de Foucauld (1858–1916) – ofiţer în armata franceză, devine explorator şi geograf, apoi preot catolic, eremit în Sahara algeriană. Sanctificat în 2005.

[10] Cel mai înalt lanţ muntos din Sahara algeriană.

Cântăresc cât de nepoliticoasă a fost remarca şi răspund şovăind:

— Pe Charles de Foucauld?

Mă uit în tavan şi-l văd tot acolo pe călugăr. Schmitt se încruntă şi vocea îi îngheaţă:

— Charles de Foucauld a murit în 1916, dragă tinere.

— Ştiu, domnule Schmitt. A murit pe 16 decembrie 1916. Mă întrebam dacă vorbiţi cumva cu el.

Surâde, satisfăcut.

— Mă emoţionaţi, domnule Trolliet. Îl simt, într-adevăr, în preajma mea. Nu-l „văd", aşa cum spuneţi dumneavoastră, dar îi percep prezenţa binefăcătoare. Uneori, chiar am impresia că-l... aud. Şi mă inspiră ce spune.

Deduc că Schmitt aude, dar că nu vede. Să fie asta o caracteristică a scriitorilor?

Se îmbujorează regretându-şi deja mărturisirea.

— Vă rog să scoateţi asta din articol. Eu am făcut această confidenţă omului, nu jurnalistului. M-a tulburat sensibilitatea dumneavoastră şi mi-a scăpat. Acum, să revenim la interviu.

— După dumneavoastră, violenţa teroriştilor nu ţine niciodată de violenţa lui Dumnezeu?

— Dumnezeul pe care-l venerez eu nu declanşează nici gânduri şi nici acţiuni negative. E un Dumnezeu care luminează, linişteşte, insuflă iubire. În loc să adâncească fisurile, sau să amplifice vrajba, el ne face să pătrundem în unitatea şi armonia Totului. Ne umple de recunoştinţă, nu de invidie. Ne înăbuşă frustrările sau ne arată cât de ridicole sunt. Ne înalţă, nu ne degradează, astfel încât tot ce zace în noi ne aşază pe calea unei modeste smerenii. Dumnezeul acesta nu ne cere să ucidem, ne cere să iubim şi să perpetuăm viaţa.

— Dacă nu Dumnezeu, cine împinge la crimă? Religiile?

— Dumnezeu este focul. Religiile derivă din el ca un fel de răciri. Sunt diferite, dar conţin aceeaşi inimă, la originea lor arde aceeaşi flacără unică, universală. De ce se multiplică? Pentru ce sunt divergente? Din pricina unor factori secundari. Dincolo de vorbe şi concepte, focul persistă. Pentru a exprima inexprimabilul, profetul şi misticul transpun, traduc. Atunci intervine o scădere a temperaturii focului, o primă răcire. Pe urmă, textele circulă – modificate, rescrise.

E a doua răcire. Pentru a doua oară scade temperatura. Apoi, se stabilesc şi se definesc confesiuni, rituri, se construiesc Biserici. E a treia răcire. În cele din urmă, pentru a uni masele în mod clar, simplu, focul e înlocuit cu dogme. Ei bine, atunci se poate ajunge la frigul polar!

La replica asta, două fantome se pun pe râs: de Foucauld din tavan şi buddha de pe canapea.

— Cu toate astea, religiile urmează o axă. Ele combat instinctele egoiste ale oamenilor, îi smulg din junglă şi-i aşază în societate, îi înalţă deasupra brutalităţii pentru a le inculca spiritul legii, al celei care e valabilă pentru noi toţi. Religiile înlocuiesc haosul pulsiunilor individuale cu o rânduială spirituală, educă, socializează, pacifică. Ne-au împins dintotdeauna la un grad superior de autocontrol, ne-au făcut să transcendem animalitatea. Religiile impun idealul de umanitate. Unii atei militanţi – şi nu printre cei minori, de la Epicur la Freud – afirmă că religiile l-au creat pe Dumnezeu; părerea mea este că religiile l-au creat pe om.

— Ce înţelegeţi dumneavoastră prin om?

— Un biped fără pene mai nefericit decât animalul, fiindcă e plin de întrebări la care nu va primi nicicând răspunsuri. Le caută necontenit.

Arunc o privire celor trei câini.

— Vi se pare că ei sunt mai fericiţi decât dumneavoastră?

— Ei cultivă bucuria cu o energie care mă depăşeşte. Dar mai învăţ şi eu... sau mai degrabă ei mă învaţă pe mine.

Când aud ce spune, îmi vine în minte entuziasmul inexplicabil care m-a cuprins azi dimineaţă, forţa instinctivă legată de venirea primăverii. Probabil că animalele îşi trăiesc permanent viaţa în modul ăsta, sub influenţa impulsurilor de moment...

— Dacă vă înţeleg bine, domnule Schmitt, cu toate că religiile ne vorbesc despre Dumnezeu, în numele lui Dumnezeu, şi pretind că ne conduc spre Dumnezeu, ele se îndepărtează de Dumnezeu, de focul iniţial, de inima arzătoare captată de mistici şi profeţi. Consideraţi că se îndepărtează prea mult?

— Da.

— Uneori?

— Mereu. Iniţial, religiile sunt divine, în cele din urmă, umane. În general, instituţiile, ca şi civilizaţiile, se precipită spre propria dispariţie, căci timpul le goleşte. Îmbătrânind, forma capătă mai multă importanţă decât fondul, recipientul contează mai mult decât conţinutul. E ceea ce numim decadenţă.

— Să fie asta soarta oricărei religii? Decadenţa?

— Da. În cazul în care religia nu este periodic revitalizată de către indivizi excepţionali, sfinţi, teologi, artişti, mistici, care se pricep să înlăture praful, să reîmprospăteze sensul, să revină la sursă, să creeze o nouă aurora cu dimineţile de ieri. Aşa supravieţuiesc cele trei religii ale Cărţii – iudaismul, creştinismul şi islamul...

— Credeţi că toate religiile au aceeaşi valoare?

— Iată o întrebare pe care aş fi preferat să nu mi-o puneţi.

— Cum s-o putem evita, când azi oamenii se măcelăresc în numele islamului?

— Oamenii au asasinat în numele tuturor religiilor. Până şi înaltele spirite orientale au justificat războaie. În pofida pacifismului său, şi buddhismul a fost criticat nu demult cu ocazia băilor de sânge din Birmania sau Sri Lanka.

Blajinul budist de pe canapea se încruntă şi se uită insistent la Schmitt întrebându-se despre ce tot vorbeşte.

— Sărmanul Milarepa, şopteşte Schmitt.

Mâhnit, buddha închide ochii. Înţeleg atunci că el este Milarepa, înţeleptul tibetan despre care Schmitt a scris un text.

Continui:

— Există deci o legătură între religie şi violenţă.

— Nu. Există o legătură între ignoranţă şi violenţă. Violenţa mi se pare un act de disperare în încercarea de a fugi de incertitudini. Cei care lovesc vor să aibă dreptate şi să nu fie contrazişi. Vor să se eschiveze de la întrebări. Vor să fie ei atotştiutorii. Nefericiţii! Îşi doresc marmură acolo unde curge doar apă. Ei fug de condiţia umană, care e făcută din mai multe întrebări decât răspunsuri. În fond, ei vor să devină Dumnezeu însuşi, dar nu reuşesc decât să producă un mim derizoriu.

— Desigur, un filozof nu cârmeşte spre agresivitate, fiindcă un filozof are dubii. Dar un credincios n-are dubii.

— Ba da! Eu am dubii şi, în acelaşi timp, cred. Credinţa şi dubiile mele merg paralel de-a lungul unei frontiere comune, fiindcă nu aparţin aceluiaşi teritoriu. Intelectul meu îşi continuă căutările, pentru că Dumnezeu nu ţine de ştiinţă, existenţa sa nu se dovedeşte cu o formulă ca 2 + 2 = 4. Iar credinţa mea avansează viguroasă, statornică, neclintită, în forul ei propriu: inima, amintirea, receptivitatea, imaginaţia.

— Credinţa dumneavoastră nu răspunde dubiilor pe care le aveţi?

— Nu, fiindcă ea ocupă un alt teritoriu.

— Şi raţiunea nu vă zdruncină credinţa?

— Nu, fiindcă ea ocupă un alt teritoriu.

— Sunteţi dublu.

— Sunt unul, şi complex. Accept să percep lumea în două moduri, cu inteligenţa şi cu inima. Şi nu le confund.

— A crede îl exclude pe a şti.

— Exact! Raţiunea mea se îndoieşte, pentru că nu e credinţă. Şi credinţa afirmă, pentru că ea nu are raţiune şi nu e raţiune.

Îşi mângâie câinele negru, care dă impresia că e la fel de uşurat de această formulare ca şi stăpânul său.

— Concluzia mea, domnule Trolliet, e că violenţa este o patologie a cunoaşterii. În loc să-şi admită limitele spiritului, fanaticul refuză să excludă ceea ce nu cunoaşte şi consideră opţiunile sale subiective drept realităţi obiective. Violenţa apare când omul îşi neagă limitările.

— Violenţa e un simptom?

— Violenţa dezvăluie o boală a gândirii. Atenţie, o boală a gândirii, nu o boală religioasă. Se comit masacre şi pentru alte ideologii, nu numai în numele religiei; se comit masacre din cauza discordiilor dinastice, se comit masacre din naţionalism, se comit masacre din motive rasiale, se comit masacre antisemite, se comit masacre din complex de superioritate. Ce idioţenie să pretinzi că religiile generează ferocitatea! În toate epocile s-a ucis. Din diverse motive. Toate formele de intoleranţă exprimă aceeaşi frică, frica de perplexitate. Barbarul îl elimină pe cel care nu gândeşte ca el.

Suspină, epuizat. În timp ce Diderot îi şopteşte ceva la ureche.

— Ce perspectivă deprimantă! continuă el. Poţi extermina trei sferturi din umanitate, şi dubiul nu va pieri.

— Îmi place definiţia asta: violenţa ca o patologie a incertitudinii.

— Sau ca imperialism al prostiei.

— Şi soluţia?

Diderot trâmbiţează în urechea lui Schmitt.

— Soluţia? Toţi filozofi! Salvarea? Cunoaşterea! Atenţie, o cunoaştere la fel de smerită precum credinţa, o cunoaştere care ştie că-şi extrage validitatea din proceduri restrânse. Am convingerea că singura disciplină care ar trebui învăţată, după citit şi socotit, este filozofia.

— Mai avem mult până acolo.

— Motiv pentru care am ajuns aici!

Se ridică şi se apropie de o fereastră. Inspiră cu ochii pe jumătate închişi lumina aşa cum alţii beau sau fumează – cu voluptate. După câteva clipe, se întoarce spre mine, pare că mă redescoperă şi pe urmă face un semn către căţeaua caramel, care voia să se strecoare între canapea şi fotoliu. Are coapsele încordate, vânjoase, asemenea unui luptător japonez, şi geme bătând pasul pe loc.

— Aţi observat? Căţeaua mea, Daphnée, se fereşte mereu să treacă pe-acolo. Tergiversează, amână, aşteaptă, uneori se mai opreşte. Ai crede că evită pe cineva, că se milogeşte să i se facă loc, că aşteaptă până pleacă celălalt de acolo... Îmi vine chiar să mă întreb dacă nu vede nişte fantome. Şi Lulu, câinele negru, la fel. Se uită ore întregi la bibliotecă de parcă ar cerceta nişte elemente anume, pe care eu nu le pot repera. Animalele au unele simţuri mai dezvoltate decât ale noastre, ca mirosul şi auzul, dar poate mai au încă un simţ. Dumneavoastră ce credeţi?

Profit imediat de momentul ăsta fără să-mi pese de risc:

— Domnule Schmitt, şi eu posed acel simţ.

— Poftim?

— Văd şi eu ce vede Daphnée.

— Eei...

— Îl vede pe Pascal.

— Poftim?

— Pe filozoful Blaise Pascal. De câteva minute stă turceşte şi scrie ceva pe nişte hârtii. Când Daphnée a încercat să-şi facă drum pe-acolo, Pascal nu i-a dat atenţie.

Schmitt mă măsoară înmărmurit din cap până-n picioare, apoi o contemplă pe Daphnée, care încearcă să se fofileze între cele două mobile. Dă energic din coadă, corpul îi tremură, îşi ridică buzele, dar Pascal rămâne concentrat asupra gândurilor lui. Atunci, Daphnée, dezamăgită, îşi coboară urechile, renunţă şi se îndepărtează de canapea.

Schmitt îşi loveşte fruntea cu palma.

— Ce-s prostiile astea?

Emoţia îl sugrumă:

— Vă bateţi joc de mine?

Devine vehement, dar nu-mi dau seama dacă ardoarea asta înseamnă că se agaţă de lumea normală sau e pe cale să treacă în alt plan.

— Domnule Schmitt, din clipa în care v-aţi aşezat în fotoliu, văd o sumedenie de morţi în jurul dumneavoastră. Nişte morţi vii, de vreme ce vă spionează, vă ascultă, şi uneori vă vorbesc.

Se calmează.

— Acolo?

— Da, formează aproape un zid.

I-o arăt cu degetul pe Lulu, lungită cu botul pe labe, fără s-o slăbească din ochi pe felina Colette.

— Vedeţi pe cine supraveghează Lulu?

Schmitt îşi întoarce privirea, pe jumătate sceptic, pe jumătate speriat.

— Eu... în principiu n-am nici o obiecţie la ce-mi spuneţi... încerc să-mi păstrez mereu mintea deschisă... dar recunoaşteţi că... Cine să fie vizitatorii?

— Aici, Mozart. Acolo, Diderot. Charles de Foucauld tronează în tavan. Colette leneveşte pe marginea biroului. Milarepa nu s-a mişcat decât atunci când aţi pomenit de măcelurile budiste din Asia. Molière merge de colo-colo prin cameră, iar Bach, Schubert, Debussy zburdă şi ei pe-aici.

Pe Schmitt îl pufneşte râsul, un râs rece, crud, istovit, care nu-i seamănă deloc.

— Bravo, tinere! M-ai citit bine. Îţi aduci aminte de panteonul meu şi pornind de la el compui o poveste frumoasă. Din cauza lui Daphnée, te-am şi crezut un moment.

— Să ştiţi că nu glumesc, domnule Schmitt.

— Ba da.

— Nu.

Se crispează şi nu mai simulează buna dispoziţie.

— Nu mai insistaţi.

— Vă jur că...

— Întrevederea noastră s-a încheiat. Mulţumesc.

Fideli faţă de sentimentele stăpânului, cei trei câini îmi dau de înţeles că trebuie să plec, deoarece se ridică pregătindu-se să mă escorteze.

— Domnule Schmitt, vă jur că nu vă mint. N-am extras din cărţile dumneavoastră personajele care planează aici, pentru că nici nu le recunosc pe toate. Pe câteva nu le ştiu.

— Ca de exemplu? întreabă el mecanic.

— Băiatul acesta de zece ani fără păr pe cap.

— Oscar, băieţelul bolnav ale cărui ultime zile pe pământ le-am descris într-o povestire.

Mă priveşte insistent, fără amabilitate.

— Am precizat adesea că, deşi textul acela este un produs al imaginaţiei mele, copilul ăsta nu mă părăseşte niciodată.

— Şi bătrânul acesta zâmbăreţ cu prestanţă caracteristică Orientului Mijlociu?

— Domnul Ibrahim! Am repetat de mii de ori în interviuri că aceste două personaje, Oscar şi domnul Ibrahim, deşi inventate de mine, mă însoţesc pretutindeni şi-mi dăruiesc din înţelepciunea şi curajul lor. Înţeleg eu acum de unde vine tot ce-mi serviţi. Rămâneţi la impostura dumneavoastră copy-paste, domnule Trolliet.

Observ cum i se înăspreşte chipul. Mă trimite spre uşă cu un gest imperativ. Nu mă mai suportă.

— Şi acolo, domnule Schmitt...

Îi indic un personaj care de la bun început se ţine mai la o parte.

— Acolo, e o femeie de vreo treizeci de ani, scundă, plinuţă, cu ochi căprui, care priveşte nedumerită drept în faţă.

— Poftim?

— Când şi când fredonează, sau descifrează legăturile cărţilor şi le mângâie.

— Cântecul... cărţile... O, Doamne!

Buzele încep să-i tremure. Îşi pironeşte ochii în podea, uluit.

— Nedumerită, spuneţi?

— Da, nedumerită... Ca morţii care n-au înţeles că sunt morţi.

Schmitt se prăvăleşte într-un fotoliu.

— Cu ochi căprui? Foarte rotunzi?

— Da.

— Frumoasă?

— Aşa şi-aşa. Drăguţă.

Îşi muşcă tare de tot buzele.

— Deci e... aici!

Ochii i se umplu de lacrimi.

Se ridică, mă împinge la o parte, urcă în fugă scara, urmat de câinii care scheaună simţind că stăpânul lor suferă.

De la etaj se aude o uşă trântită. Se trage un zăvor.

Am rămas singur. Întorc capul spre salon. Zidul morţilor a dispărut.

— Zohra? Doamna Zohra?

Menajera a dispărut. Nu se mai aude nici un zgomot în imensa locuinţă. Ce-i de făcut?

Capitolul 12

Mor de plictiseală. A trecut o oră de când aştept în salon, în fotoliul pe care mi l-a indicat Schmitt, cu spatele drept, fără să scot un sunet, fără să îndrăznesc să deschid o carte, deşi lângă mine, pe masa scundă, sunt vreo treizeci, iar pe rafturi, cu sutele, legate în piele roşiatică, nisipie, de culoarea ciocolatei, a peruzelei, auriu-deschis. De teamă că aş putea fi luat drept hoţ, mă comport ca şi cum l-aş aştepta pe proprietar, plecat pentru numai câteva secunde.

Aud din când în când zgomot de persoane care trebăluiesc, împing uşi sau se interpelează în camerele

spaţioase de la capătul îndepărtat al coridoarelor. De fiecare dată mi se încordează umerii, mă chircesc şi mi se taie respiraţia: nu numai că nu mă hotărăsc să chem pe cineva, dar chiar mi-e frică să nu apară, pentru că ar trebui să explic tulburarea pe care am provocat-o.

Aud gheare zgâriind treptele ca o ploaie de plumb. Un pas greoi le urmează. Cineva coboară de la etaj.

Schmitt reapare, escortat de câini. Dând cu ochii de mine, pare mai degrabă uşurat decât dezamăgit. Câinii mârâie aproape imperceptibil.

— Scuzaţi-mă, spune el murmurând. Îmi pare rău că v-am lăsat baltă şi am dispărut... dar am rămas cu gura căscată când mi-aţi vorbit de ea.

— Ea?

— Tânăra cu privirea aceea nedumerită. Numai eu ştiu cine e. Despre ea n-aţi putea găsi nici o urmă nicăieri.

Se aşază în faţa mea. Ceafa îi e crispată. Privirea, rătăcitoare.

— E aici?

— Mă uit în jurul lui; peretele morţilor n-a revenit.

— Nu e nimeni.

Câinii se apropie şi se lungesc la picioarele lui. El le mângâie grumazul.

— Am iubit-o pe femeia asta cu toată fiinţa mea. Aveam 20 de ani când ne-am aruncat unul în braţele celuilalt şi aşa am descoperit amândoi misterul primului cuplu. Ani în şir, n-am ieşit mai deloc din apartamentul parizian unde am locuit împreună în timpul studenţiei. În afara studiilor, scriam, şi ea, şi eu. Pe ea, fiecare cuvânt o costa un efort considerabil – pentru o pagină îi trebuiau săptămâni întregi. În schimb, pana mea alerga pe hârtie, făcea salturi între proiecte, sărea de la dramă la roman, trecând prin câte un eseu, apoi fixându-se asupra unei nuvele, cu o uşurinţă, o fluiditate care-mi dădeau în vileag lipsa de

maturitate. Din pricină că nu ştiam ce să scriu, înnegream caiete peste caiete. Ea, în schimb, era perfect conştientă de vocaţia ei. Eu căutam, ea găsea. Eu o admiram, ea mă încuraja.

Schmitt contemplă grădina luminată de razele soarelui.

— Într-o bună zi, n-am mai fost iubiţi şi ne-am găsit fiecare câte o locuinţă. Dar am rămas prieteni şi ne prezentam reciproc noile cuceriri, ceea ce implica multă abnegaţie din partea candidaţilor! De asemenea, continuam să ne arătăm unul celuilalt noile texte, ceea ce dovedea că nu părăsiserăm definitiv mansarda literară unde ne împletiserăm visurile timp de şapte ani. Poemele ei, din ce în ce mai condensate, atingeau excelenţa; piesele mele începeau să aibă o coerenţă.

Îl ridică pe Lulu, câinele negru, şi îi freacă tandru spinarea suplă.

— Pe la treizeci de ani, a doborât-o o boală şi s-a stins după o interminabilă agonie. Am găsit o filă pe patul ei de spital. Dansa acolo o frază: „În jurul meu, totul e alb şi liniştit” – un singur rând în partea de sus a unei file goale, un fir de viaţă deasupra neantului. Ultimul ei text.

Surâde îndurerat.

— Moartea a avut ultimul cuvânt.

Îşi îndreaptă capul.

— De fapt, am refuzat întotdeauna să-i acord morţii ultimul cuvânt.

Îi dă drumul lui Lulu.

— De atunci, eu scriu pentru amândoi. Pentru ea, care n-a avut timp să se împlinească. Pentru mine, care mă bucur de acest privilegiu. Când lumea subliniază că sunt prolific şi se minunează că practic atât de multe genuri, îmi vine să răspund: „Normal că scriu aşa de mult, fiindcă am la activ două cariere de scriitor”.

Se destinde. Lulu caută cu botul lui abil mângâierile stăpânului său.

— O simt încă lângă mine. În timp ce scriu, sunt adesea intimidat, pentru că mi-o imaginez privindu-mi pagina cu rigoare, supraveghindu-mi precizia termenilor, căutând cu răbdare imaginea justă, hotărâtă să vâneze cuvântul inutil. Uneori, mi se întâmplă s-o aud râzând ca pe vremuri de uşurinţa mea la scris, dar sfătuindu-mă în acelaşi timp să accept acest incredibil dar.

Apucă un volum de pe masă.

— De 25 de ani încoace, ştiu care dintre cărţile mele îi plac cu adevărat şi care îi plac mai puţin. Cu o pagină scrisă în faţă, ştiu ce-i aparţine ei şi ce vine de la mine. Iar dacă simt mereu nevoia de a-mi continua viaţa creând, datorez asta gândului permanent că am tot timpul două capodopere de redactat: a mea şi a ei.

În spatele lui Schmitt reapare peretele morţilor. Diderot, Mozart, Molière, Pascal, Milarepa, Colette şi ceilalţi îşi reiau treburile obişnuite, în timp ce femeia cu privirea nedumerită îl priveşte tandru pe Schmitt.

El îşi îndreaptă uşor, nesigur, capul:

— Este...

De emoţie, nu poate termina fraza. Cred că înţeleg şi răspund:

— Da, e aici.

Respiră profund, fericit.

Adaug cu delicateţe:

— S-au întors cu toţii.

Lulu confirmă uitându-se fix la Molière, în timp ce Daphnée se dă puţin la o parte ca să treacă Milarepa.

Schmitt se întoarce către mine.

— Darul dumneavoastră pune în lumină o întrebare care mă urmăreşte.

— Anume?

— Cine scrie când scriu eu? Cine acţionează când acţionez eu?

Un şofer mă duce înapoi la Charleroi. Ce contrast între călătoria mea discretă la Guermanty, cu autobuzul, şi drumul triumfal de întoarcere în berlina tăcută, cu scaune de piele ecru, în care mă lăfăi.

Schmitt doreşte să mă revadă. Pentru că are ceva treburi în oraş, îmi dă întâlnire la bistroul Les Chevaliers.

— Diseară la ora opt. Se poate?

— Da, foarte bine.

— Pot să vă spun Augustin?

— Desigur, domnule Schmitt.

— Şi ne putem tutui, da?

— Dacă doriţi.

— Mulţumesc. Fă şi tu la fel, Augustin, adaugă Schmitt dispărând sus, în castel.

Îmi proptesc capul de geamul maşinii şi mă distrez imaginându-mi reacţia lui Pégard şi a colegilor dacă m-ar fi surprins în intimitatea asta cu o celebritate.

Maşina opreşte în faţa redacţiei ziarului *Demain.*

— Domnule, nu aveţi ceva mărunţiş?

Cerşetoarea cu copilaşul de plastic în braţe s-a repezit spre mine.

— Pentru mine şi copil, domnule. N-avem ce mânca.

Obosită, mai bătrână decât mi se păruse noaptea trecută, se înclină în faţa mea şi, concentrată, schiţează anevoios o reverenţă fără să mă privească. N-a interesat-o decât limuzina, apoi şoferul care mi-a deschis uşa să cobor.

Pipăi doar trei euro în fundul buzunarului.

— Vă rog!

Se uită în treacăt la mine fără să mă recunoască. De acum înainte, aparţin unei alte sfere. Nu-mi propune să mă culc cu ea.

Cum aş putea s-o conving că sunt mai prăpădit ca ea? Apuc un euro şi i-l strecor în mână.

— Vai, mulţumesc!

Priveşte încântată moneda, care desigur că în ochii ei poartă încă aura limuzinei şi ale şoferului; acest euro are mai multă valoare decât un euro căpătat de la un oarecare.

Sprijinit de burlanul unei case, un bărbat zvelt, cu ochi înguşti fumează şi mă priveşte intens, cu severitate.

Mă precipit în holul imobilului. Şi tocmai când mă credeam pe culmile fericirii, izbucnesc în hohote de plâns. Zdrobit.

O treaptă. Umbră. Tăcere.

În colţul palierului, mă ghemuiesc cu braţele în jurul genunchilor. Lacrimile îmi curg pe obraji. Trebuie să-mi revin. Cine sunt?

Vârtejul ăsta mă zăpăceşte. Nu mai ştiu în ce ipostază voi intra în redacţie: ca stagiar păduchios, sau ca noul prieten al lui Éric-Emmanuel Schmitt...? Îmi calmez respiraţia, îmi controlez diafragma, îmi potolesc bătăile prea repezi ale inimii.

Nu mi s-a întâmplat niciodată să mă creadă cineva cu atâta bunăvoinţă! Nimeni în afară de el, nici femeie, nici bărbat, n-a acceptat vreodată atât de repede că am darul pe care-l am! Sentimentul ăsta de fraternitate mă bulversează, dar nu-mi dau seama dacă emoţia atât de intensă, de sfâşietoare, de violentă e colorată de bucurie sau de tristeţe. Probabil că de amândouă... În acelaşi timp jubilez că m-a ascultat un om important, şi plâng de extenuare, fiindcă, după ce timp de 20 de ani am fost respins, abia acum, subit, simt pe umeri povara acestei excluderi.

— Domnule, nu trebuie să staţi aici, pe jos.

Ridic ochii şi o văd pe Oum Kalsoum. Surprinsă că a dat peste mine acolo, nu-şi aminteşte cum mă cheamă, ezită, se bâlbâie puţin şi bolboroseşte:

— Aha, este... este...

Nu-i vine nici un nume pe buzele ei moi, dar asta nu o intimidează...

Se aşază alături de mine, mai precis îşi lasă să cadă pe trepte cele 90 de kilograme sugrumate în fusta de jerseu. Scoate din poşetă o batistă cu miros de trandafir şi mi-o strecoară între degete.

— Nu plâns... Nu plâns.

Deşi exprimarea e proastă, sentimentul e înalt. Văd că şi ochii ei mari s-au umezit de emoţie. Ce multă iubire emană fiinţa asta, corpul ei cald, bondoc. Simt cum mâna ei îmi apasă delicat părul de la ceafă. Începe să fredoneze... *Salou Kououssa Atala... ya qalbi... ya habibi.* Cuvintele îi curg într-un fel de arabă colorată de accent flamand. Timp de doi ani, învăţasem limba asta la orfelinatul din Saint-Georges, aşa că am înţeles câte ceva. Promisiunile încălcate... nepăsarea... gestul care respinge... destinele care se despart... Vocea îi e cumplită, aspră, falsă, nici măcar nu se osteneşte să caute tonul corect. Oum Kalsoum schiţează pripit frazele, nu le dă contur. Cântă despre gustul amar al abandonului, descrie viaţa ca un câmp plin de ruine.

Dă-mi libertatea înapoi, descătuşează-mi mâinile,

Eu pe a ta ţi-am dat-o, n-am încercat să te leg de mine.

Ah, lanţurile tale mi-au însângerat încheieturile.

De ce le mai am, dacă acum nu te mai subjug?

De ce trebuie să ţin promisiuni, când tu nu le mai respecţi?

M-am săturat de închisoarea asta, de-acum lumea e a mea.

Sunt conştient că scena e aproape ridicolă. Ar trebui să mă descotorosesc râzând de creatura asta improbabilă, jumătate bărbat, jumătate femeie, care trăsneşte a paciuli şi a transpiraţie, şi ale cărei picioare aşezate pe treapta din faţa mea lărgesc mai să-i rupă nişte escarpeni portocalii ponosiţi.

Sigur, ar trebui să mă desprind de confuzia din mintea acestui mascul care se crede femelă, de această creatură vie care se dă drept moartă, de acest flamand care se consideră arab, de acest impostor care vorbeşte şi se imaginează cântând. Dar Oum Kalsoum trece la o altă melodie, care mă leagănă şi mă linişteşte. De fiecare dată, e vorba despre tânguiri languroase, despre femei abandonate şi iubiţi nestatornici. Se pare că la capitolul iubire nu cunoaşte decât despărţirea dureroasă. Chiar dacă istoriile evocate n-au nimic în comun cu situaţia mea, cedez cu mâhnire. Ne uneşte pe amândoi beţia amărăciunii.

Apare un curier. Motorul liftului ne întrerupe apatia.

Pătruns subit de jenă, mă încordez. Oum Kalsoum îşi revine, îşi recuperează batista, îşi şterge ochii şi o pune cu delicateţe în geantă, bolborosind:

— Aşa-i mereu în dragoste...

Nu răspund. Îşi ţine capul sus, dar privirea îi e pierdută în depărtare.

— Of... bărbaţii... bărbaţii.

— Dar nu plâng din cauza bărbaţilor! Sunt bărbat!

Am protestat fără să vreau. Îşi întoarce privirea către mine şi, surprinsă, mă cercetează. Pielea groasă i se înfioară. Într-adevăr, uitase. Uitase că eu nu eram ea, că eu nu-mi plângeam iubitul dispărut. Plescăie din limbă.

— Când un bărbat plânge, în el vorbeşte ce e mai preţios, fata pe care o poartă în suflet. Eu am plâns foarte mult înainte să devin femeie.

Îşi închide geanta, se agaţă cu mâna de balustradă şi se ridică anevoios. Conchide:

— Acum, mi-e mai bine.

— Nu mai plângi, Oum Kalsoum?

— Nu, cânt.

— Reciţi, nu cânţi!

— Ba cânt.

— Nu.

Se apleacă spre mine cu un surâs şi îşi duce un deget la tâmplă.

— Aici, cântecul e neîntrerupt. E permanent. Şi e frumos.

— Cu siguranţă că e frumos, dar numai tu auzi.

— Ei, da, însă e frumos.

Mulţumită, scotoceşte prin geantă.

— Poftim, un cadou pentru tine. Îmi întinde un portchei din pluş roz.

— N-am chei, Oum Kalsoum.

Dă cu încăpăţânare din cap. Vrea să-mi facă plăcere.

— Ia-l.

— Nici apartament n-am.

Oare pricepe ce-i spun? Suspină insistent.

— O să ai deja un portchei. Trebuie să începi de undeva.

Un refuz ar jigni-o, aşa că primesc cadoul ca pe ceva de preţ.

— Mulţumesc, Oum Kalsoum.

O scânteie de satisfacţie îi înseninează ochii. Îşi regăseşte calmul, face un gest de prinţesă care înseamnă „pentru puţin”, şi coboară restul de trepte cu o uşurinţă neaşteptată. În mijlocul holului, îşi ridică braţele la nivelul umerilor, îşi agită mâinile prin aer şi îşi unduieşte imperceptibil şoldurile: în forul ei interior, cântă şi dansează.

La redacţie afişez o modestie discretă. Nu povestesc nimănui nimic, stau aplecat asupra mesei mele de scris şi dedic ore întregi reformulării interviului cu Schmitt. Pe măsură ce şlefuiesc frazele, înţeleg mai clar ce mi-a spus scriitorul: el şi judecătoarea Poitrenot gândesc exact invers. Când identifică originea violenţei, au opinii diferite. Ea spune că violenţa vine de la Dumnezeu; el, că vine de la oameni. După ea, Dumnezeu se foloseşte de oameni; după el, oamenii se folosesc de Dumnezeu. În mod paradoxal, cea care răspunde de justiţia umană îl inculpă pe Dumnezeu, cel care este considerat umanist îi acuză pe oameni.

Şi eu? Mie ce teorie mi se pare că reflectă realitatea? Îmi dau foarte bine seama că de câteva zile încoace mă mulţumesc să ascult, fără să reflectez cu adevărat. Poate că e un reflex de jurnalist... Şi totuşi atât Schmitt, cât şi Poitrenot doresc să-l revadă pe individul ăsta găunos, fără idei, fără un anume punct de vedere. Insipiditatea mea nu-i bulversează. De ce oare?

Pe la ora opt, plec de la redacţie spre cafeneaua în care am stabilit să ne întâlnim, vizavi de Palais des Beaux-Arts. Dau iar peste bărbatul scofâlcit, cu ochi cenuşii, care mă urmărea puţin mai devreme, când mă întorceam la ziar. Ce figură antipatică! Mă deranjează doar că-l văd. Dispare pe o stradă învecinată.

La Chevaliers, mă aşez lângă fereastră. Dacă faci abstracţie de bar şi halbe, bistroul ăsta sugerează un fel de arhivă: drapele vechi, blazoane, resturi de ghirlande care atârnă ici şi colo pe pereţii gălbejiţi. Câteva afişe colorate lucind de grăsime arată brânzeturile regiunii sau laudă braseriile ancestrale. Clienţii sunt una cu mobilierul; aidoma meselor şi scaunelor rustice din lemn, nici ei nu se mişcă, nu vorbesc, lâncezesc acolo ore în şir. Felul în care arată locul face nesuferită aşteptarea. Totul pare cald,

aerul, geamurile, până şi lumina gălbuie şi spaţiile umbrite. O amorţeală dulceagă scaldă întreaga atmosferă.

Când se apropie chelnerul să-mi ia comanda, îmi vine să plec, fiindcă n-aş avea cum să-mi plătesc consumaţia dacă nu vine Schmitt, dar gândul că sunt un ratat mă sperie şi cer o bere. Zarurile sunt aruncate! Peste un minut, mi se aduce halba şi, alături, nişte bucăţele de cervelat[11] şi o farfuriuţă cu muştar.

Ce deliciu! Am din nou senzaţia trăită în berlină: rege al lumii, sunt servit, răsfăţat, universul mi se înclină.

Schmitt se strecoară la masă, în faţa mea.

— Scuză-mă, Augustin. Ah, detest să întârzii!

— Cinci minute, asta nu-i întârziere.

— Mda... Însă eu ador punctualitatea. Mai bine-mi rup un picior decât să nu fiu punctual la o întâlnire. Nu ora o respect eu când mă grăbesc, ci pe celălalt. Cum te simţi? Ce bei?

Aşteptând să-i răspund, duce la gură câteva bucăţele de cârnat. Omul ăsta degajă o vitalitate ieşită din comun. Localul fusese pătruns de o energie pozitivă chiar înainte să apară el. Acum, aşezat în faţa mea, Schmitt elimină decorul, clienţii, împinge în spatele lui pietrele desenate în *trompe l'Ĺ"il*, lustra imensă din fier forjat cu becuri în loc de lumânări. Nu-l mai văd decât pe el contemplându-mă, şi privirea lui mă devorează.

— O bere Orval? A, de ce nu! Foarte brună... mult malţ. E excelentă, o ador. Afurisiţii de călugări trapişti... Daţi-mi şi mie una, vă rog! Şi încă nişte cervelat. Şi puţină brânză cu sare de ţelină.

Îi lasă gura apă doar pronunţând cuvintele astea.

---

[11] Cârnat afumat produs în Elveţia, în Franţa şi în unele regiuni din Germania.

— Uneori viaţa ne alintă. Am impresia că speram să-ţi faci apariţia, Augustin. E straniu, dar mi se pare normal că eşti aici.

— Aţi şi fost foarte primitor.

— E o excepţie! În mod normal, nu primesc pe nimeni. Mai ales la Guermanty. Dar tu mi te-ai impus imediat.

Jenat, cobor privirea. El continuă cu însufleţire:

— De când ai plecat, m-am gândit neîncetat la ce mi-ai dezvăluit. Dacă un perete de artişti – scriitori, muzicieni, filozofi, ghizi spirituali – sălăşluiesc în mine înseamnă că nu eşti niciodată singur când scrii.

— Nu mi s-a mai întâmplat să abordez pe cineva care să fie frecventat de o asemenea companie.

— Glumeşti?

— Nu, de obicei oamenii nu sunt însoţiţi decât de un mort. Un mort anonim, adică un mort familiar, nu de o personalitate oficială. Dumneavoastră sunteţi primul pe care-l văd trăind alături de un panteon.

— Îmi place să admir. Mă trezesc nerăbdător să descopăr ce mă va umple de admiraţie în ziua aceea.

Îşi miroase berea şi adaugă:

— Sunt convins că toţi scriitori au câte un perete al personalităţilor.

— Nu ştiu, n-am mai avut întrevederi de genul ăsta cu alţi scriitori.

— Păcat!

Ia câteva guri de bere. Îi rămân urme de spumă în jurul buzelor, ceea ce-i dă aerul unui copil mirat.

— Care dintre morţii mei au intervenit în timpul convorbirii noastre?

— Diderot v-a şuşotit ceva la ureche.

— Când?

— Când vorbeaţi despre mântuirea prin cunoaştere.

— Ah, da, eliberarea graţie „luminilor”. Era calul de bătaie al domnului enciclopedist.

Mai soarbe o gură bună de bere.

— Diderot suflă, Mozart corectează, Colette râde cu sarcasm. Ei nu sunt doar un produs al memoriei mele, nu-i aşa? Nu se reduc la lecturile mele, la bagajul meu de cunoştinţe, la rezervele acumulate, ci sunt vii, descoperă, reacţionează.

— Da.

— Morţii ăştia n-au spus încă tot. Ei caută o ureche, o gură, o mână ca să ne instruiască, să ne hrănească. Ei încă mai vorbesc. Şi eu sunt cutia lor de rezonanţă. Ce onoare!

Râde. Expresia chipului său trădează voluptatea de a cugeta.

— Augustin, datorită viziunilor tale, putem redefini o serie întreagă de concepte. Astfel, discursul morţilor faţă de un om în viaţă ca mine constituie o influenţă.

— Exact!

— Şi faptul că ne înţelegem greşelile din dezaprobarea lor.

— Fără îndoială.

— Şi ne recăpătăm încrederea atunci când ei sunt de acord cu noi. Înseamnă că le-am căpătat aprobarea.

Îşi freacă fruntea.

— Nu m-am considerat niciodată un creator, ci mai degrabă scrib. Mă simt invadat de idei, de amănunte, de emoţii fără să-mi dau seama de unde vin. Morţii! Am descris cu exactitate locuri unde n-am pus niciodată piciorul. În timp ce scriam romanul *Evanghelia după Pilat*, am emis ipoteze confirmate de documente descoperite ulterior în Orientul Mijlociu. Morţii! Şi nu prezic numai trecutul, mă raportez şi la viitor. Eu credeam că ceea ce scriam izvora din imaginaţia mea, şi când colo am scris pagini întregi despre societate, bani, migraţii, texte pe

care realitatea le-a dovedit premonitorii. Morţii! Mereu morţii! Ştii cum îi spun biroului meu? Am compus un termen inspirat de Flaubert, care numea *gueuloir*[12] încăperea unde îşi repeta textele de sute de ori pe zi, cu voce tare. Eu mi le ascult, şi-i spun *écoutoir*[13].

Îşi pune mâinile pe masă cu palmele întinse şi mă priveşte fix:

— Cine scrie când mâna scrie? Cine acţionează când acţionăm noi?

Profit de întrebările astea ca să-i vorbesc despre reflecţiile mele din timpul după-amiezii:

— Domnule Schmitt, mi-am pus şi eu astfel de întrebări în timp ce transcriam convorbirea cu dumneavoastră. Cine e violent? Dumnezeu prin intermediul omului? Sau omul însuşi, servindu-se de Dumnezeu ca scuză sau pretext? Dumneavoastră înclinaţi spre a doua soluţie, dar cum putem fi siguri?

— Ai citit operele lui Dumnezeu?

— Poftim?

— Ai citit cele trei cărţi pe care le-a scris? Vechiul Testament, Noul Testament şi Coranul?

— Da şi nu. Pe ici, pe colo.

— Asta e problema când scrii prea mult...

— Ar trebui să le citesc? — Te sfătuiesc. Odată terminată lectura, îţi vei pune mai multe întrebări cu privire la autor.

— De pildă?

— Chiar vorbeşte serios când ameninţă? Trebuie luat ad litteram când îi îndeamnă pe oameni la crimă, sau la răzbunare? Şi mai ales, pentru ce...

---

[12] Loc unde se vorbeşte foarte tare, de la verbul „gueuler” – a ţipa, a vorbi foarte tare.

[13] Loc unde se ascultă, de la verbul „écouter” – a asculta.

Schmitt se opreşte, îşi freacă bărbia, fruntea încreţită, ochii mai negri ca niciodată.

— Pentru ce o ia de la capăt de trei ori?

— Poftim?

— Pentru ce scrie Dumnezeu trei cărţi? N-a scris deja totul în prima, în Vechiul Testament? Când se apucă de scris Noul Testament, adaugă ceva de care uitase prima oară? Pe urmă, nici de Noul Testament nu e pe deplin mulţumit, aşa că după câteva secole o ia de la capăt şi ne dă Coranul?

Schmitt se aşază mai bine în scaun.

— Proastă carieră de scriitor a mai avut şi Dumnezeu! S-o ia de la capăt de trei ori... Şi care să fie progresul de la prima la ultima carte?

Se uită demoralizat în tavan.

— Pe cât de mult îl găsesc pe Dumnezeu în fundul sufletului, în rugăciune şi în recunoştinţa pe care i-o port, pe atât de puţin îl percep pe Dumnezeu scriitorul.

Suspină.

— Cu toate astea, suntem colegi.

Îl pufneşte râsul. Izbucnesc şi eu în hohote de râs şi reiau ideea.

— Iată care ar fi interviul ideal, interviul important, interviul definitiv, cel care ar ilumina umanitatea: interviul cu Dumnezeu! „Bună ziua, domnule Dumnezeu, am venit să vă pun întrebări legate de opera dumneavoastră literară.”

Mă priveşte scrutător, cu un zâmbet mecanic, de parcă mi-ar dezbrăca sufletul.

— Tu, Augustin, tu ai fi capabil să realizezi un astfel de interviu cu Dumnezeu.

Dă din cap, aproape surprins de evidenţa acestei constatări.

— Da. Tu eşti omul potrivit pentru o asemenea situaţie.

Conversaţia asta absurdă mă amuză şi intru în joc:

— De ce eu?

— Fiindcă eşti de o sensibilitate extremă, deschis, prezent la tot ce spune fiecare dintre noi. Şi mai e şi darul pe care-l ai.

— Darul meu?

— Eşti înzestrat cu privilegiul de a vedea şi auzi lucruri pe care ceilalţi nu le aud şi nu le văd.

Solemnitatea discursului său mă impresionează. Ce actor! Mă duce cu gândul la druidul care-mi apare uneori în vis, cel care-mi încredinţează misiuni. Râd pe înfundate ca să destind atmosfera.

— Ah... ce păcat că n-am adresa lui Dumnezeu.

Schmitt îmi apucă cu asprime încheieturile mâinilor.

— O am eu.

Încerc să râd. Brusc, îmi apasă şi mai tare mâinile ca să mă calmez.

— Augustin, am posibilitatea să-ţi aranjez o întrevedere cu Dumnezeu.

— Vă... vă bateţi joc de mine!

Se apleacă către mine, încordat, concentrat, grav, şi îmi spune cu voce înfundată:

— N-am fost niciodată mai serios ca acum.

Capitolul 13

— Trebuie găsit cristalul!

Acestea au fost ultimele lui cuvinte.

— Trebuie găsit cristalul!

Şi obsesia mea de acum înainte.

În noaptea asta, nu pot să închid ochii. Degeaba mă aflu la adăpost, în uzina dezafectată. N-am nici cea mai mică speranţă să adorm. Prea tare mă chinuie gândurile.

Cerul sufocă câmpurile. Infinitul e acoperit de o catifea întunecată pe care o străpung stelele, filtrând lumina incandescentă a unui foc de dincolo de ele. Simt în aer ceva aspru, mineral, care stagnează. Luna parcă a lăcuit în gri zidurile din jurul meu, iar reliefurile, muchiile, unghiurile lor se profilează cu duritate. Domneşte un contrast violent între lumini şi umbre. Totul are o limpezime rece. Timpul, la fel ca şi somnul, a rămas în suspensie.

În forul meu interior, zonele de nelinişte şi obscuritate au dispărut. Misiunea ce mi s-a încredinţat îmi este clară. „Trebuie găsit cristalul!”

Lungit pe o saltea alcătuită din lăzi de carton, presate şi suprapuse, iau la rând cu frenezie ipotezele şi vreau să vină cât mai repede dimineaţa. Aşteptarea e un supliciu. Repede! „Trebuie găsit cristalul!”

Acum trei ore, când părăseam cu Schmitt Les Chevaliers, umflaţi de bere şi cârnăciori, atinsesem o asemenea fericire fizică şi intelectuală, încât nu mai eram în stare să opun rezistenţă la absolut nimic.

Schmitt mi-a propus să vin din nou la castelul din Guermanty ca să-mi mai dezvăluie câte ceva.

Maşina străbătu păduri şi câmpuri negricioase pe un drum care-i punea la încercare suspensiile, un drum desfundat, pe care autobuzele îl evitau. Scurtătura ne duse la Guermanty în zece minute în loc de treizeci. Ferma-castel ieşea în evidenţă printre străzile liniştite şi casele cu grădini, frumos aliniate. Întunericul îi schimba fizionomia, redându-i aspectul războinic. Zidurile de

apărare înalte, masive, îşi arătau falnice statura ostilă. Turnul rotund asigura paza, iar donjonul rectangular se fălea cu crenelurile înguste din vârf prin care se puteau ţinti duşmanii cu arcul sau cu muscheta.

Câinii ne întâmpinară cu urlete fioroase, preferând să-l ameninţe pe intrus şi nu să-şi salute stăpânul. Schmitt trebui să-i calmeze, să aprindă toate lămpile de la parter, să creeze o ambianţă strălucitoare şi confortabilă, ca să fiu tolerat.

— Să nu pierdem timpul; hai la subsol.

Scriitorul dădu la o parte o tapiserie grea şi coborârăm în pântecele pământului.

Deschise apoi o uşă acoperită cu plăci de oţel, care dădea în pivniţă, sau mai degrabă într-un şir de pivniţe boltite, un univers alveolar care ocupa toată baza clădirii. Iluminaţia oblică lingea zidurile de cărămidă, dar nu ajungea până la tavanele joase, astfel încât m-am lovit la cap de câteva ori.

Prima pivniţă era ticsită de lăzi pline cu ghirlande, globuri, figurine. Schmitt răspunse surprinderii mele:

— Podoabele pentru bradul de Crăciun.

— Adică cum? Împodobiţi o pădure întreagă, nu un singur brad?

— Ne place să variem, să schimbăm culorile în fiecare an. Roşu. Fucsia. Portocaliu. Verde. Auriu. Albastru. Alb. Argintiu, etc. Dar aveţi dreptate: cu atâta material, am putea deschide un magazin.

În a doua pivniţă, observai sticle de vin aliniate în rastele sau în lăzi din lemn de pin, cu numele domeniilor viticole.

În a treia zăcea un talmeş-balmeş de vechituri: mese, scaune, lămpi, urcioare, speteze de pat, resturile mutărilor succesive.

Obiectivul nostru era partea din fund, fiindcă Schmitt se puse în genunchi, palpă peretele, înjură, se dădu mai încolo, o luă de la început, alunecă din nou la stânga şi, în fine, strigă:

— În sfârşit!

Scoase uşurel o cărămidă din perete.

O cărămidă? O jumătate de cărămidă, adică o treime de cărămidă, doar cât să-ţi amăgească ochii. Îşi băgă mâna prin spaţiul eliberat şi scoase o cutie de tablă.

— Gata, iat-o!

Înainte de a privi mai îndeaproape obiectul, încă mai reflectam asupra acelui camuflaj extravagant.

— Mi se pare bizar să-ţi ascunzi comorile în spatele unei cărămizi.

— E tradiţia familiei.

— Nu aveţi o casă de bani?

— Ba da, sigur că am. Dar acolo pun foarte puţine lucruri. E tot o tradiţie de familie.

— Aha... Ascundeţi aşa de multe lucruri în familia dumneavoastră?

— Bunicul meu era bijutier şi lucra cu pietre preţioase. Primea un salariu modest, dar cât repara câte o bijuterie îi trecea prin mâini o avere însemnată. În apartamentul lui din Lyon îşi organizase un sistem de ascunzişuri. Fiindu-i teamă că ar exista un hoţ care să triumfe asupra zăvoarelor şi uşilor blindate şi să-şi facă drum până la seif, instalase o ladă de zestre, foarte vizibil, unde punea tot felul de obiecte fără valoare, apoi o trusă de scule camuflată în fundul unui şifonier, şi mai ales – sub pretext că nu trebuie să-ţi pui toate ouăle în acelaşi coş – o mulţime de ascunzători în pereţi, pe care nimeni nu le-ar fi putut bănui. Aşadar, mă pricep încă din copilărie să scot cărămizi şi să le pun la loc.

Îmi arătă cutia de tablă.

— Stai jos, Augustin.

Mă aşezai în faţa lui, ghemuit, pe pietriş.

Scoase o lanternă şi lumină obiectul.

— Un şaman mi-a dat substanţa asta în păstrare. Se numeşte yagé.

— Ya...

— Yagé, sau ayahuasca. După unii, ar însemna *liană amară*, după alţii, *liana morţilor.* I se spune *suc mistic.* Se extrage din lianele din jungla amazoniană. Din coaja lianelor.

— E un medicament?

— Dacă vrei.

— Adică?

— E un drog. Şi ca toate drogurile, în funcţie de doză, tratează, halucinează... sau omoară.

Fraza asta fu urmată de tăcere respectuoasă. Schmitt ridică uşurel capacul şi-mi arătă două săculeţe din bumbac legate fiecare cu un şnur, unul ecru, celălalt maro.

— În secolul XX, savanţii francezi au făcut analiza chimică a acestei substanţe şi au dat primului alcaloid izolat numele telepatină, deoarece acest psihotrop dă posibilitatea de a capta gândurile la distanţă.

Flutură săculeţul maro.

— Aici avem un preparat de excepţie, unic, fiindcă şamanul a adăugat coca în ayahuasca, precum şi alte plante: solanacee, care conţin şi nicotină, atropină şi scopolamină. Pe scurt, produsul conţine nu mai puţin de 57 de vegetale proaspete măcinate, amestecate şi conservate sub vid, având în vedere că prin uscare li se distrug proprietăţile. Acest stupefiant oferă o viziune superioară.

Îmi explică modul de întrebuinţare mângâind săculeţul.

— Produsul finit se obţine prin fierbere. Uite, e notat pe hârtia asta. Adaugă un volum dublu de apă şi lasă

amestecul la marinat peste noapte. Dimineaţa următoare pui amestecul la foc mic timp de trei ore amestecând din când în când. După aceea, filtrezi compoziţia, o laşi să se răcească şi repeţi de două ori procedura. La sfârşit, lichidul este aproape negru.

Îmi zâmbi şi chipul îi fu străbătut de un fior.

— Atunci, bei decoctul şi eşti astfel în stare să-l abordezi pe Dumnezeu.

— Şi dumneavoastră credeţi în asta?

— Nu am nici o prejudecată raţionalistă. Faptul că acced la cunoaştere prin mijloace iraţionale nu-mi pune probleme. Sunt convins că această floră ne anihilează reflexele obişnuite, ne deznoadă firele inteligenţei şi ne deschide calea de acces la diverse straturi ale realităţii.

— Şi mie ce mi se va întâmpla dacă beau asta?

— O transă, halucinaţii.

— Nimic negativ?

— Ba da! Rişti să-ţi goleşti intestinele după absorbţie. Sfatul meu e să urmezi înainte o dietă.

Să nu mănânc? Iar? Am râs de sfatul lui:

— Postul e specialitatea mea!

Nu sesiză aciditatea replicii. Agasat de lipsa lui de sensibilitate, i-am spus pe ton agresiv:

— Pentru ce nu încercaţi dumneavoastră?

Faţa lui Schmitt împietri. Îşi pierdu şi culoarea.

— Nu m-am drogat niciodată.

— Ei şi?

— Nu vreau.

— Totul trebuie experimentat.

— A, da?

— Mai ales de către un scriitor!

Râse batjocoritor.

— Ce clişeu! Şi fantezia, la ce serveşte? De treizeci de ani încoace, explorez lumea cu imaginaţia, care pentru

mine e un adevărat mod de cunoaştere. Ce plictiseală să trăieşti tot ce povesteşti! Ce pierdere de timp! Din partea mea, să facă asta cei care se încăpăţânează să treacă drept romancieri, deşi le lipseşte darul de bază: imaginaţia. Eu n-am ambiţia să ating recordul milionului la categoria romane despre divorţ, despre depresie, boală, dispariţia tatălui, paternitate...

Bănuindu-l că vrea să schimbe subiectul, am repetat:

— Pentru ce n-aţi încercat experienţa?

Puse capăt peroraţiei şi, coborând tonul, îmi răspunse sincer:

— Nu suport ideea de a pierde controlul. Sigur că greşesc, de vreme ce momentele cele mai frumoase ale vieţii mele le-am trăit ca rezultat al abandonului: întâlnirea mea cu Dumnezeu în deşert, marile mele iubiri. Numai că... De altfel, eu aproape că nici nu beau alcool.

— Cum? Nu v-aţi îmbătat niciodată?

— Nu. Ei, o dată, dar a fost un accident. Cum nu beau, mi-au fost suficiente două ginuri tonice spaniole ca să mă ameţesc! Ce seară oribilă! A fost dramatic.

— De ce?

— Nu rezist la băutură, mă deprimă.

— Dumneavoastră? Care sunteţi atât de energic? Şi mereu cu zâmbetul pe buze?

— Exact! Alcoolul ne dărâmă barierele pe care le ridicăm în timpul existenţei noastre conştiente. Aşadar, concluzia mea este că trebuie să combat nostalgia, melancolia, decepţia, deoarece ebrietatea le scoate pe toate la suprafaţă. Cei veseli la băutură luptă împotriva căldurii şi mărinimiei lor din timpul zilei, nu?

Nu mai suflă o vorbă. După un timp, spuse cu glas de băieţel:

— Ayahuasca presupune suspendarea oricărui tratament medical, ceea ce eu nu-mi permit. Ştiţi, n-am decât asta...

Îşi duse degetul la tâmplă.

— ...creierul. Ca să trăiesc şi să-mi câştig existenţa. Mi-e frică să-l ating.

— Dar curiozitatea?

— Curiozitatea se dovedeşte mai puţin imperioasă decât frica.

Mi-am ridicat privirea, dându-mi seama că la mine lucrurile stau exact invers: aş fi înghiţit praful ăsta pe loc.

Am apucat săculeţul. Schmitt îmi opri mâna.

— Stai puţin! Şi al doilea?

Îl flutură pe cel ecru.

— Substanţa asta se administrează cu un cristal.

— Cu un cristal?

Schmitt îşi frecă fruntea.

— În asta constă dificultatea experimentului. După ce înghiţi amestecul ăsta, vei fi în stare să-l vezi pe Dumnezeu. Ai însă nevoie de cineva care să te preceadă, să te conducă la el. Acest cineva premergător se numeşte cristal. Şamanul era categoric.

— De ce vorbiţi de cristal?

— Augustin, ţi s-a întâmplat până acum să faci să cânte pahare din cristal?

— Da.

— Atunci, ai remarcat cu siguranţă că nu trebuie să ţii strâns paharul cu mâna, fiindcă dacă strângi, pielea ta, grăsimea, tendoanele, oasele absorb sunetul şi împiedică rezonanţa. Ca să faci paharul să fluiere, trebuie să ţii uşor piciorul lui între două degete. Iată de ce se numeşte cristal acolitul care autorizează apariţia, care trebuie să facă posibilă vibraţia fără s-o deranjeze. În catolicism, în loc de cristal, acest mijlocitor ale cărui calităţi spirituale îţi permit

să urci până la Dumnezeu, care îţi ţine uşa şi te recomandă Atotputernicului s-ar numi mai degrabă *sfânt*.

Lui Schmitt i se încetini respiraţia. Mă apucă de braţ.

— Descoperă-ţi mediatorul, luând mai întâi cealaltă substanţă. Acesta e preţul reuşitei.

— Dumneavoastră nu vreţi să vă aventuraţi?

— Exclus!

— Tot frica?

— Nu, jur! Îmi lipsesc calităţile care mi-ar permite să fiu cristalul. Eu sunt absorbit.

— Pentru că?

— Pentru că sunt prea mult *eu.* Pentru că, deşi sunt mai tot timpul cu capul în nori, personalitatea mea e bine marcată şi picioarele bine înfipte în viaţa mea, în trecutul meu. Găseşte pe cineva dezrădăcinat... pe cineva care... – cum să spun? –, cineva care aderă mai puţin la propria persoană, care se ţine la distanţă de istoria sa, cu o identitate suficient de plastică, mobilă, evazivă ca să-l lase să vină pe... Dumnezeu.

— Înţelegi, Augustin?

— Cred că înţeleg...

Din nou se lăsă tăcerea.

— Ştii pe cineva care ar putea juca rolul cristalului?

— Nu.

Ţipătul unei bufniţe sfredeleşte liniştea beznei.

Încercarea de a medita îmi e întreruptă de păsările care dau din aripi pe furiş, temătoare, şi de strigătele lor ascuţite, care-mi amintesc că aici, în spaţiul ăsta industrial abandonat, nu sunt decât un animal printre alte animale.

Luna licăreşte obositor, parcă e supărată.

Mă întorc ba pe o parte, ba pe alta. Cine va fi cristalul? Coborâsem din maşină la rond, bineînţeles sub pretext că vreau să fac ultima bucată pe jos, şi de atunci îmi tot

frământ creierii fără să găsesc persoana care ar corespunde exigenţelor detaliate de Schmitt.

La un metru de mine, ierburile se impregnează cu apă, în două boluri. Unele plutesc la suprafaţă, altele zac la fund. Licărirea lunii mă împiedică să văd dacă culoarea preparatelor variază.

Cine?

Speram să mă ajute intuiţia, să am o sclipire. În lipsa unei revelaţii, încep să caut sistematic luându-i la rând pe toţi cei pe care i-am cunoscut an de an de-a lungul studiilor.

Nişte trosnituri mă fac să tresar. Parcă ar fi nişte pantofi strivind lemn putrezit.

A pătruns oare cineva în incintă? Nu mai sunt singur?

Inima declanşează alarma şi bătăile i se accelerează.

Mă ridic, îmi părăsesc culcuşul şi mă îndrept tiptil tiptil spre una din ferestrele fără geam care dau în curtea uzinei.

Nimic.

Aud din nou trosnete, mai surde, mai cadenţate.

Mă uit spre dreapta, unde zăresc licăriri roşiatice în spatele zidului incintei. Aproape imediat, ţâşneşte o fâşie de fum. Se face alburie, apoi neagră, pe urmă se îngroaşă. Arde bena!

În primul moment, noutatea asta mă linişteşte, nefiind vorba de un intrus primejdios. Dar flăcările erup, fac salturi, grimase, aidoma unor maimuţe furibunde. Focul devorează toate deşeurile şi mă apucă panica. Gunoaiele din lemn, carton, hârtii hrănesc focul şi incendiul se propagă.

Alertă! Există riscul ca scânteile să treacă de zid şi să ajungă în incintă?

Din prudenţă, îmi adun hainele. Dar ce fac cu bolurile?

Mă întorc la fereastră. Toată bena vomită flăcări, însă peretele de fier le pune stavilă. Nu, focul n-o să ajungă în terenul îngrădit, nu va pârjoli incinta.

În clipa aia, aud o sirenă. Sosesc ajutoare.

Uşurat, mă pitesc mai în spate ca să urmăresc intervenţia fără să fiu văzut. Sirena îşi continuă urletul strident, se apropie şi, fără să se oprească, se îndepărtează.

Cum adică? Pompierii renunţă?

Ciulesc urechile după urma sirenei, care, virulentă, îşi vede de drum. Calculez că pompierii au părăsit autostrada şi au luat-o pe drumul naţional care duce la satul următor. Stupefiat, mă apropii din nou de fereastră.

Încerc să descopăr din priviri în ce direcţie moare sunetul: lumina roşie care aureolează orizontul poartă o coroană de fum.

Un al doilea incendiu, şi mai grav, a izbucnit la un kilometru de aici.

Cerul e sfâşiat de un nor de raţe. Ţipetele stridente ale păsărilor dau alerta. Pe pământ, se aud paşi iuţi de rozătoare, iepuri, vulpi, pisici care caută să fugă de pericol. Din împrejurimi se înalţă o voce răguşită care urlă a morţiu, şi urletul ăsta e preluat, aidoma unui ecou, de câinii caselor vecine. Orizontul opac răsună de strigăte aspre, disperate.

Alerg pe terasa atelierelor, de unde am o privelişte panoramică.

Atmosfera s-a schimbat.

Luna păleşte, lumina stelelor e tot mai slabă, bolta cerului se face ca cenuşa. Pământul, viguros şi sălbatic, deţine puterea.

La est, vest, nord şi sud, fulgerele crapă norii. Au izbucnit peste tot incendii, care îşi scuipă spre cer torţele incandescenţei furibunde.

Orologiile anunţă miezul nopţii. Cerul prinde culoarea amurgului.

Sunt încercuit de foc.

Capitolul 14

— A venit Apocalipsa!

Judecătoarea Poitrenot se uită fix la mine prin penumbra holului.

— Zece bene au ars în noaptea asta. S-a emis o alertă de bombă care paralizează trei şcoli. Echipa de genişti a dezamorsat pachete suspecte, unul în centrul comercial, altul la gară. Poliţia e suprasolicitată. Prim-ministrul trimite întăriri militare şi echipe canine. Străzile sunt pline de maşini blindate.

Glasul îi e răsunător, metalic, pătrunde pe casa scării. Îi privesc atent chipul, faţa prelungă, îngrijită, fără trăsături sau vreun detaliu care să atragă atenţia, poate în afară de ochii rotunzi, întunecaţi. Ceasul bate miezul zilei: mă aştepta în clădirea ziarului *Demain.*

— Unde erai tu la 12 noaptea, Augustin?

— La un amic. Nu departe de una din benele incendiate.

— Ţi-a fost frică?

— Îmi este frică.

Mă apucă de mână şi mă trage spre poarta de bronz care dă în stradă.

— Hai să ieşim. Vreau să stăm de vorbă.

— Dar... sunt aşteptat la redacţie peste 20 de minute... trebuie...

Se opreşte măsurându-mă din cap până-n picioare.

— Eşti aşteptat? Asta-i ceva nou... Nu se mai descurcă fără tine nenorocitul de Pégard?

— Nu, dar... am de lucru.

— Exact. Ai de lucru pentru mine.

Mă trage afară. Ne oprim pe trotuar. Chiar dacă mi-am terminat deja treaba în cele patru ore lungi de birou, şi chiar dacă aş fi încântat să nu mai îndur bucuria obscenă a lui Pégard, care se felicită că Charleroi trece printr-o nouă calamitate, opun, din principiu, rezistenţă:

— De ce ar trebui să lucrez eu pentru dumneavoastră?

— Fiindcă eu nu te plătesc mai prost decât nenorocitul de Pégard.

Râde cu tupeu şi mă trage după ea.

Plouă mărunt, liniştit deasupra oraşului. Picăturile astea te udă mai mult decât o ploaie obişnuită. De la birourile noastre, ziua cenuşie cu nori joşi dădea impresia unei perdele care întuneca geamurile; acum, când înfrunt aerul posomorât, şiroirea asta lăptoasă e şi mai nesuferită, asfaltul e lunecos, streşinile plâng, străzile tremură de frig; până şi pietrele faţadelor par pătrunse de umezeală.

Lângă un copac, cu faţa spre noi, aşteaptă Méchin, răbdător, jalnic, sub o umbrelă care picură. Judecătoarea îi lansează comanda:

— După noi, Méchin.

După ce facem vreo sută de metri, Poitrenot schimbă direcţia, urcă trei trepte ude şi împinge o uşă de bronz.

— Sper că n-ai nimic contra bisericilor.

— Ăăă...

— Nu există un loc mai discret şi mai confidenţial decât o capelă. E mai sigur decât un bordel.

Consternat, Méchin înclină capul. Poitrenot râde pe înfundate şi, fără să-mi dea răgaz să-i răspund, mă conduce într-un spaţiu pătrat, întunecos, de partea cealaltă a agheasmatarului, în spatele unui confesional scos din uz. Acolo sunt abandonate două amărâte de scaune care ar trebui retapiţate. Poitrenot le trage alături.

— Aşa! Numai Dumnezeu ne poate auzi, şi lui nu-i pasă. Méchin, du-te la altar şi vezi dacă mă găseşti acolo.

— Bine, doamna judecător.

Méchin se grăbeşte spre locul cantorului.

Judecătoarea îşi pune picior peste picior şi se uită la mine.

— Deci? Cum merge ancheta?

Îi povestesc despre discuţia pe care am avut-o cu Schmitt. Mă ascultă cu atenţie, cască de două ori, interesul e la apogeu când ajung la ayahuasca, substanţa amazoniană care ar face posibilă întâlnirea cu Dumnezeu.

— Am auzit de drogul ăsta de la nişte toxicomani, dar şi de la persoane cu depresii grave, ceea ce nu m-a incitat să le dau credit. Tu ai fi dispus să încerci?

— Să zicem că aş fi, dar cu cine? Experimentul necesită două persoane.

Cade pe gânduri.

— Cineva care să fie pur, eterat, lipsit de narcisism? Să fim serioşi, aşa ceva se găseşte mai rar decât un trifoi cu patru foi. În cazul în care am descoperi pasărea asta rară, ţi-ai asuma tu riscul... acestei călătorii?

Tac. N-am de gând să-mi dezvălui secretele: n-o să afle că cele două preparate stau să se răcească în chicineta de la redacţie.

— Încearcă, te implor! Începe Apocalipsa, Augustin, nu glumesc.

— Apocalipsa?

— Cea pe care ne-o anunţă Cărţile Sfinte. Dumnezeu o să ne dea curând ultimele lovituri. Vine prăpădul. Momentul e aproape.

— Ce tot spuneţi?

— *Şi veţi auzi de războaie şi de zvonuri de războaie: luaţi seama să nu vă speriaţi, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfârşitul. Căci se va ridica neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie şi va fi foamete şi ciumă şi cutremure pe alocuri*. Ce crezi tu că citez? Ziarul de azi dimineaţă? Nu, pe Dumnezeu îl citez! Dumnezeu, acum 2000 de ani... *Atunci vă vor da pe voi spre asuprire şi vă vor ucide şi veţi fi urâţi de toate neamurile pentru numele Meu. Atunci mulţi se vor sminti şi se vor vinde unii pe alţii; şi se vor urî.* Crezi oare că scriu un editorial despre cum Occidentul nostru e supus ameninţării lansate de gruparea Stat Islamic? Nu, îţi citam chiar textul lui Matei. *Şi mulţi proroci mincinoşi se vor scula şi vor amăgi pe mulţi. Iar din pricina înmulţirii fărădelegii iubirea multora se va răci. Atunci va veni sfârşitul. Va fi atunci strâmtoare mare, cum n-a fost de la începutul lumii până acum şi nici nu va mai fi.*[14]

— Prezicerile se adeveresc mai uşor decât câştigurile la loto!

— *Şi va da frate pe frate la moarte şi tată pe copil şi copiii se vor răzvrăti împotriva părinţilor şi se vor ucide.*[15] Îţi imaginezi poate că e un studiu de sociologie referitor la distrugerea familiilor în urma radicalizării islamiste? Nu, îmi aduc doar aminte de Evanghelia după Marcu. Înţelegi? Dumnezeu a prevăzut răul şi îşi ţine promisiunea. Totul se prăbuşeşte pe planetă. Clima se dereglează, atmosfera arde, caniculele se succed, banchiza se topeşte, pădurile

---

[14] Matei 24, 6-7, 9-10, 11.

[15] Marcu 13, 12.

dispar, râurile se revarsă, oceanele devorează coastele, ciclonii se multiplică, uraganele se dezlănţuie, deşerturile se măresc, animalele mor, mii de specii dispar şi o multitudine de plante dispar cu secretele lor. Terra nu mai are mult, se clatină. Cel puţin Terra care permitea viaţa oamenilor... Roca va subzista, dar goală.

— Dramatizaţi!

— Ascultă-mă, nefericitule, şi priveşte lumea în faţă. *Soarele se va întuneca şi luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer şi puterile cerurilor se vor zgudui.*[16] Aşa a spus Matei înainte ca Dumnezeu, prin gura lui Ioan al Apocalipsei, să adauge: *Şi s-a făcut cutremur mare, soarele s-a făcut negru ca un sac de păr şi luna întreagă s-a făcut ca sângele. Şi stelele cerului au căzut pe pământ... cerul s-a dat în lături... şi toţi oamenii s-au ascuns în peşteri şi în stâncile munţilor*[17]*.* Catastrofa nucleară va avea loc, Augustin, ori intenţionat, ori dintr-un accident, şi ea va suprima viaţa pe această planetă, cu excepţia celor refugiaţi în adăposturile antiatomice. Această „zi a mâniei” va pecetlui noaptea noastră definitivă.

— Încă o dată, dumneavoastră atribuiţi toate răspunderile lui Dumnezeu.

— El a spus! El a scris! De mai multe ori... Poţi găsi aceste texte apocaliptice şi în tradiţia coranică. Augustin, tu şi cei ca tine practicaţi o surzenie deliberată. Îţi atrag atenţia că Hitler îşi anunţase şi el planul înainte să ajungă la putere, încă de prin anii 1920. Numai că la vremea aceea nici un „om serios” nu asculta ce zicea el.

— Ce comparaţie!

---

[16] Matei 24, 29.

[17] Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul 6, 12-15.

— Oamenii serioşi se descotorosesc de agitatorii care-i deranjează ridicând din umeri şi repetând „e nebun!” Aşa l-au minimalizat pe Hitler. Aşa îl neglijează pe Dumnezeu! Dumnezeu se dovedeşte un barbar echivoc, consemnează tot, şi răul, şi binele, dar îşi cenzurează declaraţiile ca să nu păstreze decât ceea ce este reconfortant. Lumea citeşte Biblia la fel de greşit cum a citit *Mein Kampf*.

— Oh!

— Nici Biserica nu se mai referă la textele apocaliptice. Oamenii caută mai degrabă fericirea decât adevărul.

— Dumneavoastră nu?

— Eu sunt judecător de instrucţie. Am renunţat la linişte ca să aflu sensul lucrurilor. Nu-ţi mai îmbrobodi spiritul, Augustin. *Eu sunt Alfa şi Omega, Cel dintâi şi Cel de pe urmă, Începutul şi Sfârşitul*[18] – asta spune Dumnezeu în Apocalipsă. Iată-ne ajunşi în era lui Omega, ultima literă... Din gura lui Dumnezeu nu mai iese decât spada. Violenţa se răspândeşte, a scăpat de sub control.

— Vă continuaţi ancheta probelor incriminatorii, doamnă Poitrenot. Acceptaţi, totuşi, ideea că vinovatul ar putea să fie omul... Omul modifică clima producând gaze. Din pricina activităţii omului se încălzeşte atmosfera şi stratul de ozon e periclitat. Lăcomia omului epuizează Terra pentru a o rentabiliza. Apetitul omului industrializează natura, inclusiv animalele transformate în lucrători gratuiţi, risipindu-se fără noimă lapte, ouă, carne. Setea omului de câştig distruge pădurile. Imperialismul lui reduce biodiversitatea. Ştiinţa omului a creat pericolul atomic. Poate că textele dumneavoastră apocaliptice ne pun în gardă? Ele atrag atenţia oamenilor că dacă uită esenţialul creează haos şi merg spre neant. Paginile astea înfricoşează cu scopul de a face posibilă conştientizarea pericolului, reflecţia, şi apoi o schimbare de atitudine.

---

[18] Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul 22, 13.

— Da, da... Pedagogia fricii. Cunosc...

— Cataclismele dau mereu naştere unor comportamente mai bune, solidare, iluminate, judicioase. Cu ce preţ! Or ameninţarea, fiind abstractă, imaginară, ne scuteşte de catastrofe. Nu reprezintă doar un câştig, ne şi obligă să progresăm.

— Tu vrei ca oamenii să fie responsabili. Să-şi asume răspunderea binelui, a răului, n-are a face, să fie responsabili... Ce orgoliu! Afurisit de egocentrism! Unele culpabilităţi n-au la origine decât vanitatea. Plesniţi de atâta aroganţă, voi, oamenii, convinşi că voi sunteţi la butoane, inclusiv când demolaţi planeta. Personal, susţin că, şi dacă faceţi multe, nu însemnaţi nimic! Sunteţi pur şi simplu instrumente în mâna lui Dumnezeu.

— Ce ştiţi dumneavoastră?

— Dar tu?

— Ar trebui să-l întrebăm pe Dumnezeu.

Nici n-am apucat bine să spun asta, că mă şi simt prins în plasă. Judecătoarea îşi mijeşte ochii, mă fixează palpându-şi genunchii cu degetele, ca o pisică atentă, cu ghearele în mişcare, gata să înhaţe prada.

Îmi plec fruntea, aproape învins.

Uşa bisericii scârţâie. Intră o bătrână rahitică, îşi face semnul crucii lângă agheasmatar şi se îndreaptă apoi cu pas grăbit spre băncile din faţă, de unde îl poate vedea bine pe Cristos.

— Vrei să faci încercarea? întreabă cu interes judecătoarea.

— În noaptea asta. Am pus deja plantele la muiat şi azi dimineaţă am făcut primul decoct.

— Bravo.

— Dar n-am găsit cristalul.

Poitrenot îşi freacă bărbia.

— Mie nu mi-e la îndemână să te ajut. Cei pe care-i frecventez eu nu corespund... lichele, ucenici de lichele, lichele pocăite, asasini, terorişti, pe scurt, criminali pe linie.

— Dar la poliţie?

Îşi muşcă buzele.

— Şi ei au de-a face cu acelaşi gen de oameni şi asta te uzează! În meseriile noastre, nu rămânem copii nevinovaţi. Ţi-l poţi imagina pe Terletti în rol de cristal?

Pufneşte în râs şi continuă:

— Să nu mai fie el Terletti ca să devină vectorul lui Dumnezeu? Imposibil! Terletti nu va putea niciodată să iasă din pielea lui, să se distanţeze; e prea autentic, prea înrădăcinat în rolul lui, prea viril, prea păros... O asemenea pilozitate e ceva mai mult decât persistenţă, este încăpăţânare.

Vocea lui Méchin răsună în depărtare, tremurătoare din pricina ecoului.

— Ah, pardon, doamna judecătoare, scuzaţi-mă.

Ne uităm lung la el. Fidel reputaţiei de stângăcie, Méchin îşi scăpase dosarele peste bătrâna care se ruga.

— Dar Méchin? întreb eu.

— Adică?

— Méchin n-ar fi bun de cristal?

— Vai, săracul...

Îşi frământă degetele.

— Sigur, are avantajul că e obtuz, ceea ce-l transformă într-o cutie de rezonanţă potrivită – e nevoie de vid ca să răsune –, dar îi lipsesc celelalte criterii de care vorbeai. Méchin rămâne foarte Méchin, un prostănac.

Ridică subit vocea şi îşi interpelează secretarul cu naturaleţe:

— Nu-i aşa, Méchin, că eşti foarte Méchin?

— Foarte... cum, doamna judecător?

— Méchin!

— Păi... cu siguranţă, doamna judecător.

— Şi fără îndoială Méchin de când ai făcut ochi, nu?

— Evident, doamna judecător.

Se înclină ca să răspundă, şi iar îi scapă dosarele pe lespezile pardoselii. Apoi se precipită în patru labe să adune foile răspândite pe jos în jurul lui.

Poitrenot conchide:

— Nu Méchin.

Apoi se ridică de pe scaun şi se scutură de praf.

— Bine, te predau nenorocitului de Pégard.

Mă ridic şi eu.

— De ce-i spuneţi mereu nenorocitul de Pégard?

— Curioasă remarcă... Îl cheamă Pégard, nu?

— Da.

— Deci e corect.

Îşi înclină puţin capul fără să mă piardă din ochi.

— Augustin, există un defect de care am oroare, şi anume neglijenţa. Nenorocitul de Pégard deţine în privinţa asta titlul de campion mondial.

— A, da?

— Hai, nu mai face pe miratul! Se poartă bine cu tine?

— Nu.

— Îţi arată consideraţie?

— Nu.

— Respect?

— Mă foloseşte când are nevoie de mine – la asta se limitează atenţia pe care mi-o acordă. Pe de altă parte, nu văd în asta nimic aparte, nimic de excepţie. Mulţi se comportă aşa.

— E o chestiune de dozaj, dragul meu. Caracterul, ca şi medicamentul, te poate vindeca sau te poate omorî, depinde de concentraţie. Şi, crede-mă, el extermină.

Îmi vine în minte fetiţa blondă, care se ţine peste tot după el.

— Fiica lui?

— Mai întâi, nevasta. S-a prăbuşit când a ieşit de la maternitate. Depresia ei avea fără discuţie şi o mare doză de bun-simţ: când înţelegi ce înseamnă să-i faci lui Pégard un copil, care va fi crescut în preajma lui, îţi piere entuziasmul. Numai că femeia asta, o De Woutters, primise educaţie catolică. Concluzia? Şi-a reproşat că a regretat căsătoria şi vinovăţia asta s-a adăugat tristeţii.

Se crispează înainte de a continua, o agasează să evoce amintirile astea:

— Divorţul i-ar fi salvat pe toţi. El ar fi trebuit să accepte când i l-a propus ea prima oară, dar răspunsul lui a fost: „În familia Pégard nu se divorţează! Şi nici în familia De Woutters, după câte ştiu eu.” Asta a consumat-o şi, după doi ani de la naşterea lui Ophélie, a răpus-o un cancer.

— Ophélie? Pe fetiţă o cheamă Ophélie?

— Oribilă idee.

— Fermecător prenume.

— Mai mult decât un prenume. E un destin.

— Poftim?

— Micuţa de ea s-a înecat în piscina vilei. A găsit-o un angajat pe fundul bazinului la câteva ore după accident. Tatăl ei nu lucra acasă în ziua aceea. Şi, oricum, nu se ocupa deloc de ea, era mereu singură – din zgârcenie, nu i-a angajat nici bonă, nici guvernantă. Când mâncau împreună acasă, Ophélie termina ce avea în farfurie şi urca în camera ei să se culce, de îndată ce-i ordona el să plece. Tandreţe, niciodată. Joacă, niciodată. Conversaţii, niciodată. Nimic. Trebuie că se însurase şi se culcase cu nevasta din neatenţie. Sau în virtutea convenienţei sociale.

— Şi moartea fetiţei l-a afectat?

— Pe el? După ce, la înmormântare, şi-a jucat rolul de tată inconsolabil, s-a dovedit încă şi mai energic decât înainte, parcă salvat, eliberat. Numai afacerile lui îl fascinează.

— Se vede că fiica îi lipseşte, de vreme ce nu face un pas fără ea. Îl însoţeşte peste tot. E moarta lui. O văd adesea.

— Da, mi-ai spus. M-am gândit la lucrul ăsta. Mă surprinde. Să fi devenit Pégard mai puţin primitiv, mai puţin ingrat, mai puţin inuman decât mi-l imaginam eu?

— Are şi el un suflet.

— Nu i-a folosit la nimic.

La redacţie, retuşez convorbirea cu Schmitt. Dacă incidentele zilei i-au întârziat apariţia, va fi lectura de bază a ziarului de mâine.

Oum Kalsoum îmi întinde o foaie de hârtie.

— Ai un mesaj.

Îmi ridic privirea şi remarc semnătura lui Schmitt.

— Mersi, Oum Kalsoum.

Îi zăresc în ochi o licărire de satisfacţie, a cărei importanţă şi-o neagă imediat cu un gest modest şi imperial din mâna dreaptă. Azi, e îmbrăcată cu o rochie cu imprimeu exotic: tigri, şerpi şi maimuţe se întrec printre liane, trunchiuri de copac şi ierburi gigantice. De unde se cumpără haine din astea?

Observă că-i privesc ţinuta, o ia drept compliment, îmi zâmbeşte şi pleacă încântată fredonând şi cu şoldurile legănate de amintirea unui dans. Pare şi mai îndrăgostită de ea însăşi în după-masa asta.

Schmitt îmi trimite un fax cu o listă de întrebări de pus lui Dumnezeu, cu titlul „În caz că”... Citesc. Unele mă amuză, altele sunt foarte interesante, şi pe urmă mă indispune faptul că încă n-am găsit cristalul.

Profit de vidul creat de o şedinţă a jurnaliştilor, la care Pégard nu m-a chemat, şi mă duc la bucătărie să văd cum se prezintă cele două preparate de ayahuasca. Din zori şi până acum, lichidul şi-a schimbat culoarea din roşu în maro-închis, s-a îngroşat, a devenit uleios. Le pun iar la încălzit în două crăticioare, le las să fiarbă câteva minute, pe urmă le vărs în cele două boluri pe care le ascund, ca şi înainte, deasupra dulapului.

Vizita asta la bucătărie mă chinuie. Stomacul mi se înnoadă, geme, cere hrana pe care i-o voi refuza: n-am nimic de ronţăit, dar mai şi postesc, ca să pot absorbi drogul.

Beau de la robinet.

Cu cine să iau legătura? Pe cine să contactez?

Pe infirmiera zeloasă care mă îngrijea la spital? Cum o chema? Myriam... Sau poate pe cealaltă, care, aducându-mi cutiile pentru urină şi fecale, voia „să mă gândesc la ea”? Nu mă imaginez invitându-le să bem un pahar împreună. Cu atât mai puţin să le iau prin surprindere şi să le droghez. Şi, oricum, aş avea nevoie de bani...

Epuizat de întrebarea asta sterilă care-mi chinuie creierul de azi dimineaţă, decid să-mi dezmorţesc puţin picioarele.

O iau în jos pe scară, şi când ajung la ultima treaptă mă opreşte o siluetă.

— Ai timp?

Mohammed Badawi e ascuns în penumbră.

— Momo!

Roşeşte la numele de Momo şi se uită pe furiş împrejur.

— Trebuie să vorbesc cu tine.

Se apropie. Îi tremură buzele şi ochii exprimă o nelinişte profundă. Din pricină că ecoul dialogului nostru umple casa scării, mă apucă de braţ.

— Hai să mergem la gunoaie.

Mă trage după el în curte, o traversăm repede şi împinge o uşă de lemn jegoasă care dă într-o şandrama unde se află trei lăzi de gunoi din plastic verde-gazon, care emană un iz acrişor de descompunere.

Mă fixează pe ascuns, cu capul plecat:

— Ai văzut ce se întâmplă? Focurile, alertele, panica?

— Evident.

— Ştii cine a făcut toate astea?

— Nu. Nimic n-a fost revendicat.

Îmi permit chiar să-i împărtăşesc ultimele informaţii primite la redacţie de la poliţie: camerele de supraveghere nu oferă nici o lămurire, fiindcă au fost neutralizate în prealabil. Forţele de ordine s-au împotmolit.

Momo se posomorăşte.

— De ce ai ascuns computerul?

Repetă cu energie ostilă:

— Când am fost reţinut, poliţiştii mi-au spus că ai găsit computerul în benă. De ce nu mi-ai dat computerul lui Hocine?

— Tu ce crezi?

I-am întors mecanic întrebarea, după un obicei preluat de la orfelinat; ori de câte ori nu ştiam de ce mă apostrofează colegii, le răspundeam „Tu ce crezi?”. Asta m-a ajutat să descopăr că ceilalţi nu aşteptau răspunsul meu, ci pe al lor. Momo nu face excepţie de la regulă şi continuă volubil:

— Voiai să ştergi nişte informaţii capitale?

Uf, prefer să creadă lucrul ăsta decât să ghicească că eu aparatul îl urmăream. Zâmbeşte uşurat. Dibăcia mi-a funcţionat şi de data asta.

— Spune, Momo, te-ai întors la liceu?

Momo se crispează.

— Răspunde!

— Nu mai merg.

— S-a întâmplat ceva rău?

— Am lepră. Se feresc de mine.

— Sunt imaturi.

— Sunt tâmpiţi. În orice caz, nu mai calc acolo. Am ales învăţământul prin corespondenţă.

— Bună idee. Are totuşi un risc, şi anume că te vei izola, n-o să te mai întâlneşti cu nimeni.

— Adică cu cine?

O sirenă a poliţiei urlă pe stradă. Momo se înfioară, apoi se întoarce către mine, implorând:

— Vrei să stăm de vorbă?

— Sigur.

Am răspuns din milă, fără să gândesc. Era prea târziu să revin la prudenţă... Pe Terletti şi pe ceilalţi poliţişti îi va indigna faptul că-l frecventez pe fratele teroristului, aşa că-mi regret deja solicitudinea.

Momo îşi ridică gluga şi bagă mâinile în hanorac.

— Mâine la prânz, aici?

— OK.

— Găseşte un loc mai discret.

— OK, mă ocup.

Momo se fofilează spre ieşire, controlează dacă drumul e liber şi dispare. Înaintează cu paşi săltăreţi, energici, privind ba la dreapta, ba la stânga, ca un bodyguard în alertă. Îmi face impresia că s-a mai înălţat de când nu l-am văzut...

Mai aştept un minut printre deşeuri şi mă întorc la redacţie. Urcând treptele, revin la frământările mele şi decid că nici Momo nu e bun de cristal. Cercetările stagnează, infuziile fermentează şi sunt aproape gata... E limpede, nu mi se poate încredinţa nimic important, pentru că de fiecare dată dau greş.

Intru în redacţie şi, trecând prin faţa biroului lui Pégard, dau de fetiţa cu fustă ecosez, care se distrează cu un yo-yo.

— Bună ziua, Ophélie.

Tresare, mai întâi surprinsă că-şi aude prenumele, după aceea pare încântată.

— Bună ziua.

— Te ţii tot timpul după tata.

— De ce l-aş lăsa singur? răspunde ea, înfăşurând sforicica jucăriei.

— Are grijă de tine?

Se încruntă: nu-şi pusese întrebarea asta. Insist:

— De vreme ce sunteţi mai tot timpul împreună, desigur că staţi mult de vorbă. Ce-ţi povesteşte tata?

Îi văd stupefacţia în ochi.

— Păi... nimic.

Îşi coboară colţurile buzelor într-un rictus de îndoială. I se pare cu siguranţă aberant ce-i spun.

— Sunt lângă el şi asta-i tot. E datoria mea. E tatăl meu.

— Tata nu e trist pentru ce ţi s-a întâmplat?

— Ce mi s-a întâmplat?

— Accidentul. În piscină.

Cască ochii.

— În piscină?

— Piscina casei. Acolo unde te-ai înecat.

— Eu?

— Nu-ţi aminteşti?

— Nu m-am înecat.

— Ba da. Acum treizeci de ani.

Mă priveşte fix, derutată.

— Am cinci ani! Eu nu intru niciodată în apă! Ce prostii spui...

Ridică din umeri, îmi întoarce spatele, intră în biroul directorului şi dă iar drumul jucăriei.

Eu continui spre masa mea de scris. Judecătoarea Poitrenot vede corect lucrurile: Pégard nu are nici regrete, nici remuşcări, nu-i este dor de fiica lui, pe el nu-l mai urmăreşte trecutul. Ophélie nu apare la cererea tatălui ei; ea rătăceşte prin lumea noastră fiindcă n-a înţeles că e moartă.

Stau cu capul în mâini şi reflectez asupra acestui fenomen. Se pare că sufletele ar rămâne printre noi când se cred încă în viaţă, nu pentru că le cheamă cei vii.

Trebuie oare s-o informez pe Ophélie că nu mai există? Ce drept aş avea să fac lucrul ăsta? Ar fi mai fericită dacă l-ar lăsa baltă pe Pégard, care tot nu-i acordă nici o atenţie? Mai fericită unde? În ce loc s-ar duce?

Colegii încep să plece acasă şi mă salută în trecere.

Dezordinea începe să-mi tulbure gândurile. Simt din când în când o zăpăceală, un fel de pană de electricitate în creier, fiindcă mă prăbuşesc cu capul pe masă. De fiecare dată mă îndrept şi încerc să-mi continui treaba. Îmi fixez cu disperare privirea pe ecran, pe hârtii, pe însemnări, dar nu sunt capabil să ţes vreo legătură între ele. Corpul, umed de febră şi epuizare nu-şi găseşte locul. Şi mi-e atât de foame în momentul ăsta, că intestinele mi se înnoadă în burta goală ca nişte şerpi. Şi capul mi se goleşte. O dispoziţie funestă mă pironeşte pe scaun.

— Domnule Pégard!

Cu haina strâns înfăşurată pe el, pălăria pe cap, trabucul stins între buze, Pégard se pregăteşte să părăsească redacţia.

Îi strig:

— Domnule Pégard, pot să mai rămân puţin? Interviul cu Schmitt trebuie retuşat şi mi s-au încredinţat nişte documente care zac neatinse de trei zile.

Pégard mârâie ceva. Se dă în el lupta între două forţe: cea care acceptă orice muncă neremunerată şi cea care-l îndeamnă să refuze orice favoare.

— Bine. Să cuplezi alarma când pleci.

Muşcă vârful rotund al trabucului, îl scuipă şi se îndepărtează, ca şi cum n-aş exista. Ophélie merge în urma lui şi se uită la mine arătându-şi deschis dispreţul, în urma conversaţiei noastre de mai devreme. Îi scânteiază ochii şi, în ultimul moment, îmi şopteşte:

— Eşti un prostănac!

După ce-mi aruncă vorbele astea, aleargă să-şi ajungă din urmă tatăl.

Se aude uşa trântită. În sfârşit, sunt singur.

Îmi scot pantofii.

În jurul meu domneşte întunericul. Şi o totală linişte.

N-o să iau yagé în noaptea asta. Mă sugrumă foamea.

Unde să găsesc curajul şi energia ca să merg o oră până la squatul meu? Dar oricum, aş ajunge ud leoarcă şi n-aş putea nici să mă usuc, nici să mă încălzesc. Mai bine dorm aici.

Aud un zgomot răsunător.

O pocnitură zguduie podeaua.

Speriat, reuşesc totuşi să identific că e vorba de un corp greu care a căzut pe jos.

Mă reped pe culoarul principal.

La capătul culoarului se vede o lumină.

Fug la chicinetă.

Oum Kalsoum zace acolo gemând. A vomitat.

Are ochii închişi.

Gâfâie.

Deasupra trupului ei suferind, pe măsuţa de lângă chiuvetă, sunt cele două boluri pe care le ascunsesem. Unul e gol.

Oum Kalsoum a dat pe gât ayahuasca.

Capitolul 15

Unele evidenţe sunt atât de strălucitoare, că te orbesc. O zi întreagă am căutat cu disperare cristalul, şi el îmi trecea tot timpul pe sub nas.

Oum Kalsoum – iată mediumul perfect! Ea este fiinţa care s-a distanţat de propriul corp, de istoria ei, de originile ei; e bărbatul devenit femeie, flamandul devenit arăboaică, catolicul devenit musulmană, o fiinţă ambiguă, enigmatică, vagă, incertă, fără delimitări, lutul tuturor metamorfozelor.

Lungită pe spate cu picioarele în aer, ca un elefant răsturnat, Oum Kalsoum freamătă în rochia ei cu imprimeu amazonian, horcăie, fluieră, scrâşneşte din dinţi. Mă aplec.

— Cum te simţi, Oum Kalsoum?

Întrebarea îi parvine abia după câteva secunde, ca unei albine al cărei sistem nervos, asaltat de zumzăiala stupului, are nevoie de timp ca să prelucreze multitudinea de informaţii. Când, în fine, creierul ei mă percepe, pupilele i se dilată, mă privesc o clipă, după care îşi reiau mişcările dezordonate, ca şi cum mii de lucruri circulă în jurul ei.

— Vai!

Îşi rotunjeşte buzele. Pare teribil de mirată de ce vede la stânga mea. Arunc şi eu o privire într-acolo şi nu disting decât un cuptor cu microunde, dar Oum Kalsoum dă impresia că percepe o persoană importantă, căreia îi surâde şi îi adresează nişte bolboroseli, care, în creierul ei, corespund fără îndoială unor nesfârşite tirade. A ajuns deja într-o altă lume, se mişcă pe un alt plan al realităţii; îmi evocă un moment câinii care vedeau morţii celebri în biblioteca de la Guermanty. Repede! Trebuie s-o ajung din

urmă. Conform indicaţiilor lui Schmitt, Oum Kalsoum mi-a luat-o înainte şi poate că în momentul ăsta urmează să mă recomande lui Dumnezeu. Nu trebuie să irosesc nici o secundă. Altfel risc să pierd legătura telepatică.

Mă reped la computer şi-i trimit lui Schmitt mesajul: *Călătoria începe în seara asta la redacţie.* Pe urmă, mă întorc în bucătărie. Pun mâna pe al doilea bol şi beau fără ezitare din yagé. Ce bine că am înghiţit-o dintr-odată! Lichidul întunecat e răşinos, cvasifosforescent, mi se lipeşte de dinţi şi-mi lasă în gură un gust infect de putrefacţie supersărată, ca o banană putrezită amestecată cu un peşte descompus o vreme în mâl.

Mă aşez pe taburet.

Aştept.

Amăreala din cerul gurii răspândeşte un gust incipient de indispoziţie.

Cu toate astea, nu se întâmplă nimic.

Aştept.

Poate n-am înghiţit destul?

Nici un rezultat.

Nu?

Nu.

Nici unul.

Oum Kalsoum, ţintuită pe podea, uguie, îi curg bale, ridică braţele şi dă din degete, ca şi cum şi-ar deschide aripile.

Schmitt m-a asigurat că efectele lichidului se produc aproape instantaneu.

Aşteptare.

Dar dacă n-am absorbit suficientă substanţă, degeaba aştept.

Să mai beau!

Iau în mână bolul şi, în timp ce-i ling marginile, fascicule de lumină albastră îmi traversează câmpul vizual.

Scap bolul. Spărgându-se, produce un zgomot amplu, puternic, continuu, asemănător unei avalanşe.

Încăperea e traversată în toate sensurile de lumini ca de fulger. Ah! Simt că se infiltrează ceva în mine. Încetul cu încetul mă fac albastru. Şi mă modific. Trupul îşi schimbă registrul, se umflă, se întinde, devine elastic.

Fulgerele continuă.

Ameţeala mă atacă în valuri, de parcă aş fi un far în mijlocul unui ocean dezlănţuit. Am frisoane.

Acum sunt albastru. Albastru şi suplu.

Îmi dau uşur drumul de pe taburet, mă întind pe jos.

În jurul meu, bucătăria se transformă. Vibrează, trepidează, pivotează, se joacă cu pereţii, coboară şi urcă despărţiturile, le găureşte, le strâmbă, le îndoaie. Ea este în pragul călătoriei, nu eu. Şi iată că se înalţă şi survolăm marea, jungla, o cascadă, un deşert, un munte, păduri, un canion. Se succed văi, caverne, lacuri, râuri, apoi traversăm Charleroi, unde coşurile uzinelor aurite scot un fum roz-pal. Din încăperea unde eram nu mai rămâne decât podeaua, care mă transportă prin univers. Un covor zburător. Nu, un linoleum zburător.

Dârdâieli, zguduieli. Început de greaţă. E şi normal. Întotdeauna mi-e rău în mijloacele de transport.

Mă sprijin.

Exaltat, contemplu mine de sare oranj în lumina asfinţitului. Deodată linoleumul îşi încetineşte zborul, se opreşte, îşi ridică zidurile cum îmi ridic eu pantalonii, bucătăria se reconstruieşte, tavanul îi pune capac.

Mă întorc la ziar.

Îmi vine să vărs.

Nu, nu vreau să vomit aici. Nu lângă Oum Kalsoum, care deja se răsuceşte în propria-i vomă.

Mă agăţ de marginea unei mobile ca să mă ridic în picioare şi, dând buzna la toaletă, îmi izbesc umărul, cotul

şi capul de uşă, de poliţe, de dulapuri, fără să simt urmă de durere.

Aplecat deasupra chiuvetei, dau afară tot ce înghiţisem. Mai exact îmi golesc fiinţa. Cu religiozitate. După fiecare spasm, mă şterg. Acced la puritate. Ador asta... Sigur că sunetul de caşalot la fiecare jerbă expulzată îmi dă impresia că provine de la altcineva, de lângă mine, dintr-o carcasă de uriaş, deşi sunt conştient că eu sunt cel care produc tot vacarmul.

Aleluia, nu mai am ce vărsa. Sunt eterat. Celest. Angelic...

Revin în bucătărie, fiindcă nu vreau să pierd legătura telepatică cu Oum Kalsoum.

Mă lungesc lângă ea şi constat că totodată paralizez... Am parcurs greu cei trei metri până să mă prăbuşesc aici: trăgeam după mine nişte picioare de plumb şi mi-era greu să-mi coordonez membrele ţepene.

Lungit pe spate, respir mai bine. Mă uit fix în tavanul alb, care-mi răspunde cu bumbac. Fulgi de vată. Din belşug. Ninge cu blândeţe. Şi iată-mă sub zeci de învelişuri de puf, care mă izolează, mă afundă şi mă anesteziază. Ce desfătare!

Iar vibrează încăperea, zidurile dispar: plecăm din nou.

Aud sporovăit de papagali. Universul defilează expunând peisaje viu, intens colorate. Sunt mulţi şerpi. Mult prea mulţi. Chiar şi în mine. Da, reptilele ţes o plasă în care mă strâng, şi plăcile lor solzoase proiectează o lumină argintie. Habar n-am dacă mă sperie sau dacă-mi place.

Ba da, ştiu: mă panichează. Şerpii boa, cobrele, pitonii, năpârcile, stâncile, norii, vârfurile copacilor, talazurile înverşunate, toate îmi cer moartea. E o conspiraţie, vor să mă pulverizeze. Asta îmi accelerează bătăile inimii.

Papagalii se transformă în vulturi. Ajutor, frânaţi! Vreau să scap, să mă ascund.

Dar cum? Am tot încercat să reintru în contact cu bucătăria, am dat cu palmele, cu omoplaţii, cu şoldurile, cu călcâiele, dar degeaba, e imposibil, corpul meu nu mai ţine cont de ce doresc eu. Am pierdut definitiv controlul.

M-am împotmolit în această halucinaţie ca viespea în dulceaţă. N-am cum să mă urnesc. Şi atunci, ce fac? Să consimt?

Având în vedere că pătimesc, n-ar trebui să mă supun?

Înfrângerea şi resemnarea, nu sunt ele cele mai frumoase lucruri pe care le pot oferi de acum înainte?

Mă predau.

Cedez misterului.

Răsplata vine, frica se retrage.

Miriade de stele mă ating uşor în treacăt. Plutesc către un zenit umbros. În centrul lui, o gaură mare. Oum Kalsoum păzeşte intrarea, aşezată picior peste picior, mai tânără, mai elegantă, coafată cu un coc nemaipomenit, machiată la perfecţie. Îmi surâde şi mă invită înăuntru cu o mână fină, prelungă.

Intru. O iau pe un culoar negru şi pustiu, apoi ajung în faţa unei lumini.

Este un ochi. Un ochi imens. Care ocupă tot spaţiul.

Ochiul mă priveşte. Ochiul mă aşteaptă.

Tremur.

În jurul meu: neantul.

În faţă, Dumnezeu.

Simt că dacă nu mă apropii voi cădea.

Ce să fac?

Să mă opresc? Să continui?

Să mor, sau să înţeleg?

Capitolul 16

Marele Ochi luminos mă examinează. Mă las încălzit de privirea lui.

— Dumneavoastră sunteţi?

— Care dumneavoastră?

— Dumnezeu.

Marele Ochi tace. Cu toate că e înconjurat de întuneric, încinge tenebrele cu o căldură liniştitoare.

— Îmi închipui că ai venit să-mi pui întrebări.

— De unde ştiţi?

— E o caracteristică a oamenilor.

— Aa... Animalele nu se comportă la fel?

— La mine ele caută protecţie, alinare, iubire, nu vin cu întrebări.

— Dar şi oamenii vă adresează rugăminţi, nu?

— Nu asta e menirea mea.

— Cum? Nu ascultaţi milioanele de rugăciuni care ajung la dumneavoastră clipă de clipă?

— O rugăciune adevărată nu e formularea unei cereri, ci o mulţumire.

— Ce veste oribilă! Aşadar, nu daţi ascultare rugilor, nici dacă vă ajung ude de lacrimi, pătate de sânge, tremurând de disperare?

Marele Ochi nu răspunde.

— Pentru ce staţi la distanţă?

— La distanţă de ce?

— De lume.

— Am fost altfel. Acum, aproape că nu pot să mă implic mai mult.

— Şi vă ţineţi la distanţă de noi, oamenii?

— Trebuie să fiţi liberi. Liberi să credeţi sau să nu credeţi.Liberi să acţionaţi bine sau rău. Liberi să mă consultaţi, sau să vă arătaţi nemulţumirea. Mi se pare că Dumnezeu trebuie să se ascundă. Nu vreau nici să vă impun evidenţa raţională, nici să împing la acţiune; vă ofer recomandări şi vă respect.

— Mare risc.

— Pentru cine? Nu pentru mine.

— Pentru noi. N-avem nici o certitudine cu privire la dumneavoastră.

— Cu atât mai bine. Vă rămâne credinţa.

— Nu toţi oamenii o au.

— Credinţa nu e obligatorie. Chiar numele îi defineşte caracterul precar.

— Eu, de pildă, n-am crezut niciodată în dumneavoastră.

— Păcat. Eu cred în tine.

Marele Ochi îşi coboară privirea, tace, apoi continuă:

— După tine, aş fi absent, dar nu sunt. Dacă Dumnezeu nu îşi dezvăluie prezenţa ţie, pentru el tu eşti mereu prezent. Nu confunda. Eu sălăşluiesc pretutindeni, permanent. Oamenii sunt îndeobşte orbi şi surzi în faţa lui Dumnezeu, fiindcă ei nu înţeleg decât lucrurile mărunte, sunt prea puţin deschişi la chestiunile majore. Şi tu a trebuit să iei un drog ca să-ţi ieşi din inteligenţa ta strâmtă, aşa-zis autonomă, ca să ajungi la mine.

— Dar poate că dumneavoastră vă reduceţi la o himeră! Vă reamintesc că am absorbit stupefiante şi că, în momentul de faţă, halucinez...

— Tu crezi că halucinaţia e o înşelăciune, când ea reprezintă, în fond, sfârşitul înşelăciunilor. Halucinaţia nici pe departe nu dă naştere unei iluzii, ea este revelaţia adevărului. Yagé nu ţi-a alterat conştiinţa, ţi-a extins-o.

— Sincer acum, n-aţi găsit o cale mai bună decât narcoticul ca să ne conduceţi până la dumneavoastră?

— Îmi pare rău, nu eu, voi n-aţi găsit ceva mai bun.

Ne destindem. Vidul de sub mine mă susţine cu o elasticitate agreabilă. Mă simt cuprins de seninătate. La ce bun vorbele? Am şansa să fiu în preajma lui Dumnezeu. Mai bine să profit.

Marele Ochi mă scrutează. Mă trec fiorii. Îmi vin în minte întrebările trimise de Schmitt şi rup tăcerea.

— Am venit să vă întreb despre cărţile dumneavoastră.

— Cu plăcere.

Corneea Marelui Ochi se lichefiază puţin şi luceşte. Oare încearcă şi el vanitatea de autor? E prima oară că mi-o ia înainte:

— Care dintre ele?

— Toate trei.

— Bine.

— De ce v-aţi hotărât să scrieţi?

— Adevărul e că nu le-am scris de unul singur. Am cerut ajutor.

— Da, ştiu, v-aţi folosit de negri.

— Prefer să-i numesc profeţi.

— Profeţi, negri, tot aia e: ei scriau în locul dumneavoastră.

— Cine scrie când scriu eu? Nu, nu scriau în locul meu, ci redactau conform sugestiilor mele. Puţină consideraţie, tinere! Nu mă acuza de impostură.

— De ce n-aţi pus mâna pe condei?

— Care mână?

Marele Ochi clipeşte. Apoi, continuă:

— Cu ce cuvinte? Fiinţele şi-au inventat vorbirea ca să comunice cu semenii lor. Eu sunt singurul exemplar al speciei mele. Fiind unic, eu nu vorbesc. Creatorul e scutit de nevoile creaturilor.

— Şi totuşi, în clipa asta, noi stăm de vorbă!

— E o impresie... De fapt, îţi influenţez gândirea dincolo de concepte; tu îmi oferi fraze.

— Dacă vă îmbrac în cuvinte, vă pot travesti.

— Nu te lăuda, autorul te orientează. Tu mă auzi şi transcrii mesajul meu în limba ta.

— Cum pot fi sigur că reuşesc?

— Mai degrabă, fii sigur că nu reuşeşti. Dar merită să încerci.

— Rămâneţi misterios.

— N-am de ales.

— Cum devii Dumnezeu?

Pupila se dilată în centrul Marelui Ochi, ca şi cum e tot mai surprins.

— Nu mi-am pus niciodată întrebarea asta.

— Atunci, v-o pun eu: cum devii Dumnezeu?

Marele Ochi clipeşte.

— Se petrece... fără voia mea... dar nu fără mine... în măsura în care eu sunt totul. O formă de constrângere.

— Nu v-aţi spus când eraţi mic: „Mai târziu, voi fi Dumnezeu”?

— N-am fost niciodată mic.

— Totuşi...

— Nu mi-am dorit niciodată să fiu Dumnezeu, de vreme ce sunt.

— Deci, nu sunteţi liber?

— Evident.

— Superioritatea oamenilor faţă de Dumnezeu este libertatea.

— Prea multă importanţă dai tu libertăţii. Eu cunosc doar necesitatea.

— Nu ştiţi ce-nseamnă datoria?

— Datoria? Ceea ce consimţi sau refuzi? Ceea ce alegi să îndeplineşti, să neglijezi, sau să conteşti? Aşa e, nu

cunosc eventualitatea asta. Alegerea nu e specialitatea mea.

— Dar Binele şi Răul?

— Eu mă situez dincolo de Bine şi Rău. Aceste indicatoare au fost concepute exclusiv în folosul vostru.

— De către dumneavoastră? Sau de noi, oamenii?

— Eu am dat o mână de ajutor.

— Cum?

— Scriind. Dar să revenim la subiectul discuţiei noastre, şi la motivul vizitei tale: cărţile mele.

— De ce aţi acordat atât de mult timp scrisului?

— Poftim?

— După informaţiile mele, aţi început cu Moise, căruia i-aţi dat cele Zece Porunci.

— Da.

— Or Moise – căpetenia – a trăit acum douăzeci şi şase de secole...

— Şi...

— Având în vedere că oamenii de ştiinţă sunt de părere că specia umană a apărut acum 200 000 de ani în Africa, dumneavoastră aţi aşteptat 197 400 de ani până să vă manifestaţi. Aş zice că sunteţi un scriitor tardiv, că n-aveţi nimic de copil-minune.

— Eu nu sunt supus timpului, exist în afara lui. Uneori intru în timp cum intraţi voi în apa râului să vă scăldaţi, şi pe urmă ies.

— Adresându-vă nouă, aţi coborât în fluviul timpului nostru?

— Exact.

— De ce aţi aşteptat 197 400 de ani? Generaţii întregi de oameni n-au fost niciodată iluminate de dumneavoastră.

— Ba da... sigur că le-am transmis mesaje, dar sufletele lor poetice le transformau de îndată în mituri, în legende,

în epopei, în naraţiuni fermecătoare, care mă trădau. Am încercat timp îndelungat un sentiment de neputinţă.

— Neputinţa dumneavoastră?

— A lor. Modificau tot de la bun început: înfrumuseţau, exagerau. De pildă, nu rămâneam niciodată *un* Dumnezeu, mă împărţeau în mai mulţi zei.

— De ce?

— De plictiseală. Eu le alimentam nevoile spirituale, însă le stimulam totodată pofta de spectacol. Gândeşte-te, n-aveau nici cărţi, nici teatre, nici operă, nici cinematografe, nici televizoare, nici calculatoare! Lacuna asta o umpleam eu. Era preferinţa lor să aibă mai multe personaje, nu unul singur. Pe deasupra, legendele lor se transmiteau din gură în gură, şi fiecare gură adăuga înfloriturі la ce răspândea mai departe. Recitatorul iniţial n-ar mai fi recunoscut nimic din propria naraţiune. Lucrurile s-au schimbat total când a fost inventată scrierea: oamenii gravau cuvintele în piatră, o memorie mai de nădejde decât memoria omului. Făceau în fine deosebirea între Etern, Istorie şi povestiri.

— Asirienii şi egiptenii au scris primii. Cu toate astea, lor nu le-aţi dictat nimic.

— Am pariat pe evrei.

— De ce?

— Evreii sunt muncitori, inteligenţi, pragmatici, riguroşi! Ştiau la fel de bine şi să socotească, şi să scrie. Dacă mai apăreau printre ei şi nişte visători – excepţii de la regulă –, erau în general bine echilibraţi: între picioare şi cap, între pământ şi cer. La vremea aceea le lipsea un teritoriu.

— Vremea Exodului...

— Exact. Am presupus că, neavând o ţară a lor, ar fi receptivi, şi am mizat pe ei.

— Deci aţi ales poporul ăsta.

— Aşa s-ar putea spune.

— Mai întâi pe Moise.

— Un băiat formidabil, educat de aristocraţi egipteni, cultivat, voluntar, activ, autoritar de la natură, tipul de conducător. Totodată tenace şi alert, înţelept şi ferm, vedeam la el calităţi contradictorii, care mi-au dat încredere. Mi-am asumat riscul!

— I-aţi dictat zece legi, care de atunci se numesc Decalogul, sau cele Zece Porunci. Felicitări! Concis, dar eficace.

— Mulţumesc.

— De ce porunci?

— Autoritatea are de câştigat când nu se justifică: trebuie să se mulţumească enunţând. „Să nu ucizi” se întipăreşte mai bine în minte decât „Nu trebuie să ucizi un individ, fiindcă e totuna cu a-ţi ucide aproapele, aşadar pe fratele tău, aşadar pe tine, aşadar întreaga omenire”. Eu sunt Dumnezeu: dau ordine. Explicaţiile le las în grija filozofilor.

— V-a satisfăcut munca lui Moise?

— Cu excepţia câtorva detalii, m-a ascultat perfect.

— Şi atunci, aţi fost contaminat de virusul scrisului. Câţi redactori v-au trebuit pentru Biblie?

— Patruzeci şi opt.

— Cum? Vă mai aduceţi aminte după mii de ani?

— Mi-aduc aminte de tot. Trei mii de ani din trecut, trei secunde acum, trei secole mâine, n-are importanţă pentru memoria mea dincolo de timpul vostru.

— Ce aţi întreprins dumneavoastră mă surprinde: începeţi cu zece legi, precise, fondatoare, succinte, şi pe urmă multiplicaţi cărţile cu zecile, umpleţi sute de pagini. V-aţi consacrat mereu esenţialului?

— Poftim?

— Eu, când vă citesc, deduc exact contrariul. De ce ne oferiţi atâtea povestiri diferite?

— Pentru ca fiecare dintre voi să-şi găsească într-o bună zi locul într-una din povestiri, să primească o vorbă aparte destinată lui... Unul se va recunoaşte în Cain, altul în Noe, un al treilea în Iudita, în Samson, în Iov, în Estera, în Dalila. Nu scrii pentru tine, Augustin, scrii pentru ceilalţi. Cărţile mele au un rol dublu: lumină şi oglindă. Lumină ca să vă urmaţi clar drumul şi oglindă ca să vă recunoaşteţi. Multiplicitatea, chiar enciclopedismul aparţin proiectului meu.

— Foarte bine, dar povestea Facerii?

— Cum?

— Geneza.

— Da? Ce vrei să spui?

— De ce aţi scris vrute şi nevrute?

— Eu?

— Aţi fi putut să bănuiţi că până la urmă oamenii vor dezvolta ştiinţele, că vor cerceta în mod raţional originea lumii, că vor lămuri legile naturii şi ale evoluţiei; aţi fi putut să bănuiţi că în cele din urmă nimeni nu va mai subscrie parabolei dumneavoastră. Şapte zile! În şapte zile să se treacă de la haos la univers! Câteva ore pentru crearea vieţuitoarelor! Şi culmea: Eva concepută dintr-o coastă a lui Adam! V-aţi tăiat singur craca de sub picioare.

— Bineînţeles că bănuiam!

— Păi atunci?

— Cum aţi fi vrut să răspândesc o concepţie ştiinţifică a Facerii atunci când ştiinţele nu existau? Nimeni n-ar fi înţeles.

— Eu nu accept argumentul ăsta. Ar fi trebuit să ne ghidaţi.

— Ceea ce am şi făcut. V-am călăuzit să descoperiţi voi înşivă.

— Şi de ce să nu dezvăluiţi adevărul?

— Se vorbeşte de adevăr atunci când el poate fi auzit. De altfel, deţineţi voi în ziua de azi adevărul despre univers?

— Da, mi se pare că ultimele teorii din domeniul fizicii...

— Ultima teorie rămâne ultima teorie. Înaintea ei au fost altele; şi încă altele vor mai urma. Peste două secole, oamenii vor râde de ceea ce contemporanii numesc acum adevărul.

— Sigur. Dar în timp ce noi, oamenii, suntem limitaţi, dumneavoastră nu sunteţi.

— Ba da.

— Poftim?

— Sunt limitat de limitele voastre.

Marele Ochi se învârte în orbită, agasat parcă să tot repete truisme. Se opreşte şi mă fixează. Aşteaptă. Am impresia că apare o linişte, o duioşie, că lucirea lui se domoleşte... Nerăbdător, reiau discuţia:

— Să ajungem la partea esenţială. Pentru ce atâta violenţă în Biblie?

— Bună întrebare. Vă mulţumesc că mi-aţi pus-o.

Marele Ochi străluceşte din nou.

— Atenţie, colega dumneavoastră, Oum Kalsoum, vă roade degetele de la picioare.

— Poftim?

— Nu ştiu cu ce le confundă – o bomboană, o nucă, un cartof prăjit –, dar acum vă suge al cincilea deget de la piciorul drept, acela mai moale.

Dintr-odată, fără măcar să schiţez cea mai vagă mişcare, mă regăsesc în bucătăria ziarului. Culcat pe linoleum, îmi ridic puţin capul şi constat că Oum Kalsoum toarce sugându-mi acel deget. Îmi văd încălţămintea lângă capul ei. Ce mă miră nu e că-mi suge degetul, ci că a reuşit să-mi scoată şi adidaşii, şi şosetele. Mă îndepărtez de trupul ei sprijinindu-mă în mâini. Bucătăria dispare

instantaneu şi mă aflu iar în faţa Marelui Ochi. Oare am învăţat drumul?

Marele Ochi mă analizează, şi nu ştiu ce amănunt – poate dimensiunea pupilei, luciul corneei – mă face să suspectez că-şi bate joc de mine. Percepând ce gândesc, tresare jenat şi reia conversaţia:

— Unde eram?

— La violenţă.

— A, da! Am fost înţeles greşit. Sau, mai curând, nu mai sunt înţeles. Vremurile s-au schimbat radical... Eu am conceput Biblia ca o carte împotriva violenţei, dar unii s-au servit de ea ca să-şi exprime propria ură în numele meu.

— Nu evitaţi faptele! Sunt multe pasaje unde vă ieşiţi din fire.

— Nu eu, personajele mele!

— Dumneavoastră! Dacă în anumite ocazii personajele vă ameninţă, în altele totul e foarte limpede: îi alungaţi pe Eva şi pe Adam din Paradisul terestru, dezlănţuiţi Potopul tot din mânie, îi măcelăriţi pe egipteni pentru ca Moise şi ai lui să plece.

— Asta-i pedagogie.

— Poftim?

— N-aţi observat că încep Biblia cu un tablou al păcii şi o termin la fel?

— Nu, n-am constatat aşa ceva.

— În Geneză, zugrăvesc o grădină a desfătărilor, un şes minunat, unde Adam şi Eva trăiesc fericiţi, apoi zugrăvesc din nou lumea asta a păcii în ultimele rânduri ale Apocalipsei. Tot ce v-a încântat la început veţi obţine mai târziu. Speranţa este reversul nostalgiei. Dar bărbatul şi femeia n-au vrut acest Eden. Eva a muşcat din fructul cunoaşterii, perechea a fost izgonită, el a fost condamnat la trudă, ea să nască în dureri. Care e concluzia? Trebuie să doreşti Edenul. Pentru a ajunge acolo, oamenii vor fi

puşi la încercare, să îndure răul, suferinţa, nedreptatea. Nu se învaţă decât cu preţul efortului, dar fericirea de la sfârşit o va depăşi pe cea de la început, deoarece o fericire dobândită e mai solidă decât o fericire căpătată. Eu am stabilit un traseu între aceste două fericiri, şi Biblia e o lucrare iniţiatică. Violenţa izbucneşte în viaţa omului – din vina lui – şi eu îl învăţ cum s-o înlături. De la uciderea lui Abel până la Cruce, am înlănţuit mai multe etape. Normal că fiecare etapă luată în parte şochează. Trebuie pusă în perspectiva planului global. Tot ce a fost deja pare, la scadenţă, depăşit.

— Siguranţa dumneavoastră de sine e dezarmantă!

— V-am pus la îndemână un manual ca să vă puteţi elibera de violenţă.

— N-o să scăpaţi prea ieftin. Când vă citesc, mă izbeşte un fapt: vă trădaţi violenţa! După Moise, apelaţi la Iosua, şef de oşti, crud, implacabil, care cucereşte Pământul Făgăduinţei, udându-l cu sânge. La Ierihon, extermină întreaga populaţie, bărbaţi, femei, copii, bătrâni – comite un genocid în numele dumneavoastră. La ce bun? Îi spânzură pe cei cinci regi amoriţi. La ce bun? Prosperă în felul ăsta până la 110 ani. La ce bun? Mai departe, Ilie, profetul dumneavoastră, ucide 400 de proroci ai lui Baal tăindu-le beregata, în complicitate cu dumneavoastră. Pe urmă...

— Încetează! Tu priveşti toate astea din punctul tău actual de vedere, al unui cetăţean modern, raţionalist, aparţinând unei civilizaţii care a proclamat drepturile omului şi care trâmbiţează că violenţa reprezintă un rău. Altădată, nu puteai supravieţui fără violenţă. Ea bântuia peste tot. Triburi şi nomazi luptau pentru posesia fiecărui lucru, fiecărui puţ, fiecărui câmp, pentru hrană, păduri, animale. Toţi venerau zei brutali ca să răspândească spaima şi să arate că sunt puternici. Dacă voiam să mă

asculte, trebuia să le vorbesc ca un tigru, nu ca un şoarece. Nu li s-ar fi părut că sunt puternic dacă aş fi renunţat la vehemenţă. Ca să îmbunez lumea de atunci, foloseam însemnele lumii de atunci.

— E limpede, dumneavoastră nu vă înşelaţi nicicând. Nu vi se întâmplă niciodată să folosiţi autocritica?

— Ba da. De aceea am redactat a doua carte.

— Noul Testament?

— Istorisirile despre Isus.

— Le aveaţi în cap încă de la început.

— Sigur că da.

— Mi-e greu să cred aşa ceva.

— Citeşte bine Vechiul Testament, citeşte bine Noul Testament, vei vedea în primul promisiunea celui de-al doilea.

— Fiindcă îl anunţaţi pe Mesia.

— Exact! Prevăzusem un al doilea volum.

— Hm...

— Începeam de asemenea să indic soluţia care vă va curăţa de sălbăticie. Uite o anecdotă convingătoare: un psalmist îl imploră pe Dumnezeu să-i zdrobească pe toţi bebeluşii duşmanilor de zidurile cetăţii. Tu vei spune că e violenţă? Nu, e depăşirea violenţei. Când îl rogi pe Dumnezeu să lovească înseamnă că tu însuţi ai renunţat la violenţă. Omul alungă violenţa din realitate şi din propria sa voinţă.

— Nu şi din gândirea lui!

— Exact. Era deci necesar să-mi duc la bun sfârşit munca şi să scriu a doua carte. Isus denunţă agresivitatea. Nu numai că se dovedeşte blând, iubitor, vindecător, înţelegător faţă de săraci, de femei, de copii, nu numai că nu pedepseşte adulterul cu lapidarea, dar îşi dă ultima suflare pe cruce. Agonia lui Isus este dovada supremă: Dumnezeu însuşi devine victimă, Dumnezeu moare din

pricina violenţei oamenilor. Cel care ar fi putut să se comporte ca un leu, având în vedere puterile sale, a ales să se poarte ca un miel. El suferă pentru voi, vă denunţă mânia voastră prostească şi vă îndeamnă s-o eliminaţi. Se sacrifică ca să vă instruiască, pentru ca apoi să vă reformeze. E greu să explic mai clar, nu-i aşa?

— Aşa e.

Se lasă din nou tăcerea. Marele Ochi devine auriu, mulţumit de el. Decid să nu-l las să se tămâieze.

— În fond, totul fusese dezvăluit în aceste două volume, realizând o progresie admirabilă. Ar fi trebuit să vă opriţi acolo.

— Exact.

— Atunci de ce aţi scris un al treilea volum? De ce Coranul?

Capitolul 17

Marele Ochi se întunecă. În jur, tenebrele se răcesc. El murmură:

— Islamul, desigur... De ce islamul?

Un curent de aer galactic emană o pulbere fină, luminoasă, care ne atinge mângâietor. Mă ia cu frig şi, dintr-odată, mă clatin simţind că vidul e mai puţin dispus să mă susţină. Dau din braţe şi încerc să restabilesc echilibrul.

În fine, Marele Ochi rupe tăcerea:

— Ratasem.

— Dumneavoastră? Să rataţi ceva?

Dumnezeu clipeşte.

— Recunosc că dacă oamenii nu m-au înţeles este din vina mea. Îmi revendic partea mea de vină.

— Vă referiţi la Noul Testament?

— Da.

— La creştinism?

— Exact. Numesc creştinism consecinţele celei de a doua cărţi. Ce fiasco!

— Glumiţi! Evangheliile conţin un poem magnific, înălţător, emoţionant.

— Prea...

— Până şi intelectualii care nu sunt adepţii dumneavoastră şi nici ai religiilor laudă sublimele calităţi spirituale ale lui Isus. Eminentul Spinoza îi decerna titlul de „filozof suprem”.

— Asta-i problema: a doua mea carte n-a avut decât succes literar, a recoltat stimă. Numai elita i-a adus omagii, numai un club al celor „*happy few*”, în timp ce eu aş fi dorit să devină populară pe scară largă.

Mă înăbuş. Mă tem că Marele Ochi divaghează. Sunt indignat.

— Desigur, primii creştini au fost persecutaţi, martirizaţi, executaţi, dar Evangheliile au fost studiate, aprofundate, comentate, traduse, sacralizate, s-au răspândit în bazinul mediteraneean, au pătruns în teritoriile nordice. În câteva secole, creştinismul a reuşit să alunge culturile păgâne anterioare şi s-a impus, a devenit confesiune dominantă. Ce triumf! Aşa ceva nu aţi obţinut cu prima carte.

— E drept... Vechiul Testament nu dobândise decât notorietate locală.

— Regională! Nu era citit decât în Iudeea.

— Pledez vinovat! Făcusem apel la Moise să redacteze, pe urmă la artizanii din preajmă. Iudaismul a înfruntat dispreţul: poporul ales. Eu concepusem un proces de extindere universală şi i-am sfătuit în sensul ăsta de nenumărate ori pe evrei cu ocazia intervenţiilor mele, dar ei au păstrat declaraţia asta pentru ei. Au capturat-o, au transformat-o în identitate, îmbogăţită de un trecut comun. Concluzia? A rezultat o spiritualitate care băltea în interiorul triburilor pe care le alesesem ca purtătoare de cuvânt. Având în vedere că intenţia mea era să-mi lărgesc auditoriul, am conceput creştinismul ca un iudaism accesibil celor care nu erau evrei.

— Şi aţi reuşit! Creştinismul a cucerit lumea.

— Era destinat să „cucerească”?

Marele Ochi ezită, gânditor.

— Mărturisesc că la început creştinismul mă delecta. Inventasem o formulă literară inedită: aceeaşi naraţiune istorisită din patru puncte de vedere: i-am lăsat pe Matei, Marcu, Luca, Ioan să povestească fiecare aventura lui Isus. Nimeni nu se încumetase vreodată să folosească acest procedeu.

— Într-adevăr, foarte original.

— Mai mult decât original, era util.

— Util?

— Voiam să-mi stimulez auditoriul, să-l constrâng să reflecteze, să-l oblig să pună întrebări. Cele patru Evanghelii descriu un erou în diferite feluri, trecute prin sensibilităţi diferite – spre exemplu, Ioan beneficiază de o educaţie filozofică, în timp ce pe Marcu îl călăuzesc faptele, iar Matei se adresează cu precădere evreilor. Unele episoade apar în toate versiunile, altele nu, şi asta îl împinge pe cititor la o subtilă „vânătoare de comori” pentru a reconstitui faptele. Nu-i mai suportam pe cititorii creduli!

— Dumneavoastră?

— Adineauri, îmi reproşai Facerea! De ce? Pentru că tu ai descifrat-o superficial. Ai citit-o ca pe un proces-verbal al începuturilor, pe când eu îţi prezentam o fabulă poetică. Oamenii au tendinţa supărătoare de a vedea în naraţiuni transpunerea realităţii. Evangheliile pe care le-am dictat au dinamitat acest reflex. Cititorul riguros al celor patru mărturii îşi elaborează propriul text, comparând şi verificând coincidenţele. Idealul este să apară cinci Evanghelii, cele ale apostolilor plus cea a fiecărui cititor.

— Să fie toţi scriitori, acesta era sloganul dumneavoastră la vremea aceea, nu?

— Nu: să fie toţi inteligenţi!

Un timp de tăcere.

— Ambiţia m-a făcut să păcătuiesc. În lumina cărţilor sfinte, obiceiurile cititorilor nu se pot schimba cu un singur volum.

— Staţi puţin, în explicaţiile dumneavoastră mă deranjează un amănunt. Vorbiţi de patru cărţi „dictate” apostolilor. Insinuaţi că ei nu l-au văzut pe Isus? Că Isus n-a existat?

Marele Ochi clipeşte rar.

— Există mai multe maniere de a dicta ceva: ori insufli idei, ori le compui pornind de la realitate.

— Şi în cazul Evangheliilor?

Tace şi îşi încruntă sprânceana.

— Noi vorbim de literatură, da sau nu?

— Da... însă mă tem că nu literatura mă interesează mai mult decât adevărul. Eu vreau să ştiu dacă viaţa lui Isus a fost confirmată.

— Constat că ai o concepţie îngustă asupra adevărului. Pentru tine, el e ceea ce precedă cartea şi ce se povesteşte în ea. Pentru mine, adevărul e ce urmează, ceea ce cartea generează. Redactarea Noului Testament

mă pasiona, fiindcă oamenii aveau să recolteze din el o doctrină. Eu însămânţam.

— Vă eschivaţi de la întrebare.

— Isus nu l-a cunoscut decât pe Isus, nu creştinismul. În opera mea, evreul se considera evreu şi îndeplinea poruncile iudaismului. Creştinismul s-a născut după moartea lui Isus, deosebit de iudaism – ceea ce eu prevăzusem –, deoarece unii evrei i-au negat lui Isus statutul de Mesia reducându-l la cel de profet. Mie puţin îmi pasă! Prin cărţile astea, eu aspiram să creez creştinismul.

— Vă rog, fiţi mai precis. A venit Isus pe pământ?

— Asta am scris.

— Răspundeţi.

— Pe mine mă interesează arborele, nu grăuntele.

— Răspundeţi.

— De la adevărul faptic la adevărul spiritual e aceeaşi distanţă ca de la grăunte la arbore.

— Răspundeţi.

— Am răspuns, doar că nu-ţi dai seama.

Marele Ochi pare foarte sigur de el, pe când eu sunt sfârşit, spasme repetate îmi sugrumă stomacul şi simt c-o să vomit. Înghit şi încerc să-mi controlez respiraţia. Degeaba! Persist. Ar fi trebuit oare să-mi consacru puţină energie ca să lupt contra efectelor decocţiei? Nu vreau să ratez punctul culminant al acestei întâlniri.

Culori temerare îmbogăţesc irisul Marelui Ochi. E încântat.

— La început, mă felicitam pentru creştinism. Mi se părea că în această a doua carte arătasem clar la ce grad înalt al samavolniciei, nedreptăţii, imoralităţii, imbecilităţii poate duce violenţa. Pe cruce, omoram ura. Îmi imaginam că, văzând cum moare un nevinovat, fiecare îşi va da seama de rezultatul odios al propriei violenţe. Agonizând,

Isus îl vindeca pe cel violent de violenţa sa, îi incita pe oameni să caute soluţii altundeva decât în forţă, să construiască o lume nouă, unde bunăvoinţa să înlocuiască frica. Ce ideal frumos! Să nu-ţi mai fie teamă de ceilalţi, ci să-i iubeşti.

— O utopie.

— Da, în fine! Desluşeam realitatea cu lumina idealului. Şi mă gândeam – în naivitatea mea de autor mulţumit de sine – că eliberasem spiritele, nu numai de brutalitate, dar şi de imbecilitate. Dacă decriptezi Evangheliile, Isus revizuieşte pseudoevidenţele care stăteau la baza epocii lui. Refuză să le considere pe femei inferioare, rezervându-le revelaţii capitale. Ridică familia deasupra sensului ei îngust, îşi acuză fraţii de comportamente nocive şi le indică o frăţie superioară, cea a umanităţii. Este chiar şi mai insolent şi atacă instituţiile religioase, îi izgoneşte pe negustori din Templu, stigmatizează practici lipsite de sens, repetă mereu că *nu omul e făcut pentru sabat, ci sabatul pentru om.* După el, individul nu se dovedeşte pios respectând formal nişte rituri şi nu ajunge la pietate decât dacă-şi purifică sufletul şi intenţiile. Creând Evangheliile, îi împingeam pe oameni să privilegieze spiritul înaintea literei.

Aşteaptă câteva clipe, după care adaugă îndurerat:

— Vai, vai...

— Cum? Nu sunteţi de părere că s-au schimbat în bine?

— Puţin. Prea puţin. Creştinismul nu a pătruns decât într-un cadru restrâns.

— De secole întregi există milioane şi milioane de creştini.

— Cantitatea nu ascunde lipsa calităţii. A fost un eşec din partea mea.

Marele Ochi suspină:

— A-l învăţa pe om că se rătăceşte pironindu-l pe Dumnezeu în cuie pe cruce a fost o idee genială, dar n-a mers.

— De ce?

— Pentru că îl avertizam că este răspunzător. Or omului nu-i place să trăiască într-o lume unde e vinovat. Vinovăţia îi tulbură liniştea.

— Şi atunci?

— Am făcut cale-ntoarsă. Creştinismul n-a prins, din pricină că n-a fost înţeles. Mult timp am negat această certitudine, instituţionalizarea Evangheliilor, imperialismul său, omorurile comise în numele său. Isus crease, totuşi, laicitatea declarând: *Daţi dar Cezarului ce este al Cezarului şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.*[19] Sau: ...*cine M-a pus pe Mine judecător sau împărţitor peste voi?*[20] or lucrurile au evoluat exact pe dos: pietatea, în loc să se elibereze de tot ce însemna activitate politică, militară, civilă, economică, le penetra, adică îşi dobândea prioritatea. Am aşteptat câteva secole ca să mă edific, mai exact opt. Atunci m-am hotărât să pun din nou mâna pe condei. Sau, mai bine zis, să-l solicit pe Mahomed.

— Şi i-aţi dictat Coranul. Ce progres realizaţi?

— Le vorbesc oamenilor luându-i aşa cum sunt, accept că se zbat între instinctele animalice şi chemările spirituale, între carne şi suflet, între interesul material şi generozitate. Aşadar, elaborez o carte unde li se recomandă echilibrul, linia de mijloc. Le mai precizez că individul nu întreţine nici o legătură privată cu mine, având în vedere că până atunci atât evreii, cât şi creştinii căutaseră permanent să ignore această distanţă şi s-o scurteze. Eu mă afirm distinct şi distant. Nu pătrund în

---

[19] Marcu 12, 17.

[20] Luca 12, 14.

Istoria voastră, nu mă compromit. Exceptând momentele când vă scriu.

— Din punct de vedere literar, e o revoluţie.

— Exact. Renunţ la naraţiunile uneori încâlcite ale Vechiului Testament, renunţ şi la parabolele din Noul Testament. Am fost dezamăgit de impactul pe care l-au avut: majoritatea oamenilor se mulţumeau cu o înţelegere neatentă care nu i-a schimbat aşa cum doream. În Coran, mă arăt pragmatic. Redactez dispoziţii. Încadrez viaţa unei persoane de la naştere şi până la moarte, structurez zile şi nopţi. Insist asupra unor acte foarte simple, dar obligatorii: o bună igienă corporală şi alimentară, cinci rugăciuni – care o fac smerită amintindu-i statutul ei de fiinţă limitată –, stăpânirea poftelor respectând postul Ramadanului. Pe scurt, îi trasez linia orizontului său spiritual, fără să-i separ corpul de suflet.

— Mi se pare excelent.

— Nu-i aşa? Şi am subliniat toleranţa ca fiind o datorie: *Nici o stricăciune în Credinţă*[21]*.* Exigenţa mea: respectul credinţelor.

— Menţionaţi lucrul ăsta pentru ca adepţii primelor dumneavoastră cărţi să se pună de acord cu cei ai cărţii a treia?

— Exact. Deşi toate cele trei cărţi ale mele indică un Dumnezeu unic, el nu este identic. Prin urmare, am vrut să stabilesc nişte legături. În Coran, evoc cartea minunată, pe care o păstrez în Cer pe o masă pusă bine, Mama Cărţii, şi de care numai eu ştiu, pe care am împrumutat-o deja lui Avraam, lui Moise, lui Isus, şi pe care i-o încredinţez lui Mahomed. I-am lăsat-o ceva mai mult lui decât precedenţilor, pentru ca de data asta să devină carte de referinţă. După mine, nu există decât o singură religie a

[21] Coran, 2, 256.

Cărţii: islamul. Iudaismul şi creştinismul sunt în continuare religii care au cărţi.

— Aceste trei monoteisme formează, aşadar, o familie de trei fraţi.

— Trei fraţi care adesea au raporturi mai mult fratricide decât frăţeşti, dar sunt, oricum, fraţi.

— Mă bucură ce aud.

— Mulţumesc. În plus, cu ocazia Coranului, am învelit preceptele într-o poezie inedită, care încă mi se pare încântătoare. Ascultă: *Suntem mai aproape de el decât vâna gâtului său*[22]*.* Sau: *Lumina Sa este asemenea unei firide unde se află o lampă. Lampa se află într-o sticlă, iar sticla este asemenea unei stele strălucitoare. Ea este aprinsă de la un copac binecuvântat: măslinul care nu este nici de la Răsărit nici de la Asfinţit şi al cărui ulei aproape că luminează fără ca focul să-l atingă. Lumină asupra luminii.*[23]

Un vacarm răsună în infinit. Mi se pare că recunosc o explozie. Sub efectul deflagraţiei, stelele se clatină şi pe urmă, în depărtări, creşte o rumoare surdă, un amestec de ţipete, plânsete, vaiete. Marele Ochi, captivat de formulările Coranului pe care continuă să le savureze, n-a remarcat nimic. Detunăturile îmi amintesc de întrebările trimise de Schmitt şi reiau convorbirea.

— Nu vă supăraţi, dar pe mine mă surprinde ceva. Citind Coranul, dau peste mesaje contradictorii. Dacă unele sure îndeamnă la iubire, compasiune, la respingerea forţei brute, altele justifică masacrele. Ba spuneţi că nu e nici o stricăciune în Credinţă, ba porunciţi să fie ucis orice evreu.

---

[22] Coran, 50, 16.

[23] Coran, 24, 35.

— Să dictezi nu înseamnă să etichetezi. Ţi-am atras atenţia când ţi-am vorbit de Cartea Mamă că eu n-am redactat Coranul, ci l-am încredinţat oamenilor. Coranul cuprinde un istoric, un context, aproximaţii. Nu ştii că versiunea pe care ai consultat-o tu a fost stabilită abia la 144 de ani după moartea lui Mahomed?

— Ce scuză şchioapă! Vina contradicţiilor am purta-o noi, nu dumneavoastră. Asta vreţi să spuneţi?

— Vezi? Iar o luăm de la început!

— Cu ce?

— Cu neînţelegerea.

— Nu, dumneavoastră o luaţi de la început! Deja Vechiul Testament colcăia de contradicţii.

— Mă oboseşti...

— Elogiaţi jihadul, războiul sfânt.

— Jihad nu înseamnă „război sfânt”. Înseamnă „efort împotriva înclinaţiilor nefaste”, adică o luptă interioară.

— Nici în *sîra*, adică în biografia Profetului, nici în *maghazi*, unde se relatează expediţiile lui militare.

— Acestea nu fac parte din Coran!

— N-aţi spus dumneavoastră în Coran: Nimiciţi-i pe extremişti până la cel din urmă? Sau: *Ucideţi-i pe închinătorii la idoli*[24] *oriunde-i veţi afla?*

— Una e ce am spus şi alta ce trebuie înţeles. Incredibil! Gândeşte-te la intelectualii care-l studiază pe Platon, dar nu-i deranjează că susţinea sclavia, sau pe Nietzsche, dar nu ţin cont de antisemitismul lui, în schimb se arată intransigenţi cu mine. Îşi pierd simţul nuanţei, cum nu mai interpretează, nu mai aleg grâul de neghină, şi renunţă la spiritul critic. Mă dau la o parte în bloc, fără menajamente, fără pic de politeţe, în loc să mă discute.

— E normal, sunteţi Dumnezeu.

— Şi?

---

[24] Coran, 9, 5.

— Lumea se aşteaptă să nu vă exprimaţi ambiguu.

— Să dau ordine?

— Mai ales să decretaţi acţiuni coerente. Nu putem accepta divergenţele dumneavoastră.

— Eu nu vă cer să le acceptaţi, ci să le analizaţi.

— Ce mai, sunteţi totuşi Dumnezeu!

— Da, dar voi sunteţi oameni! Adică liberi. N-am de gând să vă calc în picioare liberul-arbitru, capacitatea de a delibera, competenţa de a face alegeri.

— Fiţi Dumnezeu, pentru numele lui Dumnezeu!

— Ce confuzie! Dumnezeu nu vă cheamă la supunere oarbă, ci la deducţie. Discerneţi!

— Să alegem noi ce precepte vrem? Cu ce drept? Cine ne autorizează să facem aşa ceva? Să fie mofturile noastre superioare faţă de Dumnezeul atotputernic? E absurd! În funcţie de ce ciugulesc eu pe ici, pe colo din Coran, am în mână o carte a păcii uneori, sau o carte a războiului alteori. Personal, îl respect pe musulmanul care e adept al vorbelor blânde şi îl condamn pe cel care alege vorbe agresive, numai că-mi este imposibil să decid care din aceste două comportamente este al musulmanului adevărat. Care este islamul de esenţă pură? Coranul cuprinde cel puţin două cărţi cu acelaşi nume.

— Nu trebuie să vorbim de o Carte, există doar lecturi.

— E exclus! Când dumneavoastră vă adresaţi nouă, noi nu ierarhizăm poruncile dumneavoastră. Cine am fi noi ca să ne permitem aşa ceva? Creatura trebuie să-l corecteze pe Creator?

— Creatura trebuie să se corecteze ea singură. Acesta este drumul pe care îl sugerează o carte sfântă.

— Atunci, de ce nu sunteţi niciodată explicit?

— Pentru că eu rămân ascuns şi mă bizui pe libertatea voastră. Din când în când vă mai strecor unele lămuriri, dar am mare grijă să nu vă servesc totul clar.

— E greşit, după mine.

— Nu e greşit, dacă ţin la proiectul meu iniţial: să fac oameni liberi.

— Înseamnă că eroarea de atunci durează: aţi vrut să ne faceţi liberi...

— Nu m-ai contrazice dacă nu te-ai bucura de independenţă.

Hărmălaia unei mulţimi urcă în tenebrele din jur. Din clipă-n clipă se vede câte o faţă care roşeşte, un chip crispat, un cap pe care curg şiroaie de sânge. În depărtare, defilează cu miile spectre monstruoase care îşi agită săbiile, lăncile, puştile, cântând imnuri furibunde... Ţintuite în negură, unele stele arată ca nişte ochi înverşunaţi.

Marele Ochi a constatat că vidul se umplea de fiinţe care vociferează. Coboară tonul:

— Eu nu v-am propus decât trei cărţi. Dar trebuie să le citiţi, adică să le analizaţi, să le deconstruiţi, să le evaluaţi, să le daţi viaţă în funcţie de atenţia şi timpul pe care le consacraţi acestui studiu. Cartea propune, omul dispune. Calitatea cărţii depinde de lectura ei.

— Afirmaţi asta dumneavoastră?

— Se înţelege. Când unii îmi relatează cărţile, am impresia că am spus nişte neghiobii. De la alţii care practică acest exerciţiu primesc, în schimb, mângâiere, consolarea că am scris o minunăţie. Cretinul simplifică, pe când un om profund aprofundează cartea. O carte seamănă cu un han spaniol: clientul îşi aduce cu el prânzul.

— Ca de obicei, dacă neînţelegerile se înmulţesc, dumneavoasră vă declinaţi răspunderea!

— Neînţelegerea e comisă de cel care nu înţelege, nu?

— Pe scurt, argumentaţia dumneavoastră este următoarea: dumneavoastră scrieţi bine, dar noi înţelegem greşit.

— Dacă înţelegi greşit nu înseamnă că trebuie să arunci cartea. Dacă înţelegi greşit înseamnă că ai înghiţit textul brut, nepreparat, fără să-l digeri cu mintea ta. A citi cum trebuie implică distanţă şi spirit critic.

— Cum? Dumnezeu le recomandă oamenilor distanţa?

— Dacă nu vă cer eu asta, cine să vă ceară? Neştiutorii vor vira spre integrism. Aceştia se înmulţesc repede şi se atrag. Şi tu te-ai alăturat, de fapt, mulţimii lor.

— Eu? Eu integrist?

— Absolut. Vorbeşti ca un fanatic.

— Eu!

— Tratezi cu violenţă Cartea Sfântă şi nu-ţi dai voie să raţionezi. Islamistul care se agaţă de versetele războinice ale Coranului şi le pune în aplicare sub pretextul că ele au ieşit din gura divină face ca tine: nu-şi exersează liberul-arbitru.

— Pe mine mă şochează libertatea asta de-a putea alege dintre surele lui Dumnezeu.

— Îmi răspunzi ca un integrist ateu: nu crezi în Dumnezeu, dar ţi-l imaginezi puternic şi univoc. Câtă naivitate! Dar, mai ales, ce degradare! Nu numai că nu crezi în Dumnezeu, dar nu crezi în libertatea omului.

— Dumneavoastră aţi spus în Coran: „Aceasta este cartea cea mai presus de orice îndoială.”

— Mai presus de orice îndoială pentru mine. Dar sper că vouă vă va provoca îndoieli.

— Dacă nouă ni se cere să interpretăm cărţile dumneavoastră, pentru ce să mai recurgem la dumneavoastră? N-avem decât să le scriem pe ale noastre.

— Ceea ce şi faceţi. Nici o bibliotecă nu mai are loc pentru miliardele voastre de cărţi.

Depărtările se tulbură. Ne înconjoară milioane de feţe, feţe care au cunoscut vrăjmăşia, calamităţile, durerile,

ignoranţa, foamea, disperarea, ereziile, sclavia, gazarea, Inchiziţia, moartea brutală, moartea nedreaptă. Ne ajung la ureche strigătele lor, în toate limbile.

Încercăm să ne concentrăm ca să ne putem termina conversaţia. În Marele Ochi sclipesc reflexii ale Apocalipsei.

— E adevărat, cele trei opere ale mele au dat naştere unor echivocuri, unor confuzii, şi haosului. De fiecare dată, am vrut să fac apel la înţelepciunea oamenilor, şi de fiecare dată majoritatea m-au refuzat. Puţini sunt cei care cugetă. În fond, aveai dreptate adineaori: Poate am greşit?

— Când?

— Când l-am creat pe om liber. Ar fi trebuit să-l dotez cu un mecanism pe bază de instincte, ca al animalelor. Nu ne-am mai împotmoli în terenul ăsta noroios.

— Dacă n-aţi fi modelat un om autonom, n-aţi mai fi considerat necesar să scrieţi.

— Cu fiecare carte am căutat să-l călăuzesc şi să-l îmbunătăţesc. Dar, din nefericire, omul este incorigibil.

— Consideraţi că vreunul din texte le domină pe celelalte?

— A, nu, n-aş putea spune aşa ceva!

Vocea i-a vibrat în umbră, acoperind bubuiturile. Dintr-odată, sufletele din jurul nostru împietresc, surprinse. Marele Ochi mă priveşte insistent.

— Vrei să întrebi, de fapt, dacă unul dintre monoteisme e mai valoros decât celelalte?

— Da.

— Nici unul nu e la adăpost de prostie. Nici unul nu e la adăpost de inteligenţă. În fiecare religie, omul leneş va găsi ce caută, ce este mai rău. În fiecare religie, omul vigilent va găsi ce nu căuta, ce este mai bun.

Marele Ochi se estompează.

— Pregătiţi o a patra carte?

— N-o să mai scriu, Augustin. Am pus definitiv punct carierei mele literare. Cu prima carte am vrut să creez o legătură; când am compus trei, intenţia mea a fost să creez o reflecţie. N-am avut cititori la înălţimea proiectului meu.

— Ei, nu... exageraţi.

— Oamenii nu înţeleg nimic din cărţile mele. Mi le tipăresc, mi le vând, alţi oameni le cumpără, citează din ele, dar de citit, se citesc cum vrea fiecare. Mă doare omul.

Marele Ochi dispare brusc, la fel şi legiunile nefericiţilor. Infinitul se deschide sub mine, mă prăbuşesc, urlu... mă zbat, aterizez cu braţele încrucişate pe linoleumul din bucătărie.

De-a lungul pereţilor şi mobilelor răsună fragmentată, şoptită, ultima frază a Marelui Ochi:

— Mă doare omul.

Capitolul 18

Soarele îmi despică craniul ca un fierăstrău. Nu crezusem până acum că razele de lumină ar putea sfâşia carnea cu zgomot oribil, strident. Mi-au sfârtecat tâmpla stângă şi încă insistă, cu ură. Mă zvârcolesc lungit într-o rână ca să scap de ele. În fine, scap de lama acestui groaznic fierăstrău.

Privesc în sus.

Unde sunt?

În faţa mea, de sub o prelată în culori psihedelice, aud grohăituri, gâlgâieli, horcăieli. Nările îmi sunt asaltate de diverse duhori, unele acide, unele grele, altele grase, altele râncede, altele fetide, toate pestilenţiale.

Nu departe de faţa mea, un păianjen. Imens. Adipos. Corpul lui cărnos, acoperit cu peri rari, se ghemuieşte, gata să sară pe mine. Fiori de frică. Când încerc să-l gonesc, îmi dau seama că era mâna mea dreaptă.

Se aude o sonerie.

Zgomotul ăsta banal mă trezeşte din toropeală. Revin la realitate. Încerc să mă ridic. Mă sprijin cu o mână de podea ca să mă pun în şezut şi constat că picioarele îmi sunt anchilozate şi oribil de grele.

Unde sunt?

Mă uit atent în jur şi recunosc bucătăria ziarului *Demain.* E cu susul în jos. Printre mobilele răsturnate zac bălţi de vomă, de urină, de fecale, lângă cioburi de boluri, pahare, farfurii. Mă aplec spre grămada de lângă mine şi o recunosc pe Oum Kalsoum în rochia ei cu imprimeu. Sforăie ca un porc. Îi curg bale. Faţa cu tot machiajul distrus arată ca după o cotonogeală. Din burtă dă drumul unor zgomote de ţevi care se golesc.

Iar soneria.

Catastrofă! Încăperea seamănă cu o cocină. Sub efectul drogului ayahuasca, am făcut împreună cu Oum Kalsoum un adevărat dezastru.

Nu izbutesc să mă ridic în picioare, dar, hotărât să mă comport ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, mă târăsc până în hol.

Traversez culoarul, unde ocolesc câteva bălţi de vomă, şi continui să mă târăsc, deşi îmi simt trupul împietrit.

Soneria insistă.

Fiecare centimetru e greu de parcurs.

— Da, da, imediat...

Mă uluieşte ce voce am: moale, apatică, dar cu rezonanţă peste tot, fără să înţeleg de unde vine.

Încă un efort şi iată-mă lungit în faţa uşii de la intrare.

— Cine e?

— Eu, Augustin, Schmitt.

Suspin uşurat. Auzindu-l, îmi imaginez că ar fi putut să fie la uşă Pégard, un coleg sau un poliţist, şi nu Schmitt, care, pentru moment, rămâne vestea cea mai puţin proastă. Mă cuprinde frica.

— Te simţi bine?

— Da... Am reuşit să mă târăsc până aici.

— O să poţi să-mi deschizi?

— Uf, vai... Aici e un haos teribil. Nu mă mai ţin pe picioare. Oum Kalsoum şi cu mine am spart tot, am făcut o mizerie...

— Oum Kalsoum?

Perspectiva descrierii lui Oum Kalsoum mă epuizează şi îngreţoşează.

Tăcere. Ce-ar fi să aţipesc puţin...

— Deschide, Augustin! Te ajut eu să faci ordine.

— Bine.

Văd că mă supun la orice în dimineaţa asta, la comenzi, la sonerie...

Încerc să ajung la broască, mai întâi singur, pe urmă sprijinit de un suport de umbrele, apoi fac o pauză pe un taburet – un pic de odihnă şi multă inspiraţie – şi în fine, hop: descui.

— Gata!

— Pot să împing uşa?

— Aşteptaţi puţin.

Îmi dau încet drumul pe podea şi mă îndepărtez un metru de uşă, fascinat că la fiecare cascadorie sunt tot mai strălucit.

Apare Schmitt. Mă priveşte. Ochii i se rotunjesc de consternare, se strâmbă inspirând mirosul infect, îşi muşcă buzele şi se apleacă.

— Cum te simţi?

— Rău.

— Te doare ceva?

— Peste tot.

— Ţi-a reuşit călătoria?

— Da.

— V-aţi întâlnit?

— Da.

Schmitt îmi acoperă gura cu mâna.

— Să nu scoţi nici un cuvânt!

Îmi surâde extatic şi îmi explică cu voce fermă:

— Să nu spui nimic. Vreau să scrii. Ţine totul în tine.

Se uită prin jur, observă birouri, culoare.

— Şi unde aţi făcut mizeria?

— În bucătărie.

— Acolo?

— Cu Oum Kalsoum.

— Oum... Bine, rezolv eu. Pentru asta am şi venit. Aseară, după ce ţi-am citit mailul, mă îndoiam că-ţi vei reveni până în dimineaţa asta.

Schmitt mă apucă de subţiori, mă saltă în picioare, apoi îşi ia avânt şi mă ridică în braţe; mă las în voia lui ca un prunc. După ce mă aşază într-un fotoliu din preajma bucătăriei, pătrunde acolo.

— Doamne Dumnezeule!

Mă pufneşte râsul, pentru că derapează pe una din numeroasele scârboşenii. Acum îl văd că se apropie de grămada multicoloră şi sonoră.

— Cum?!

Se întoarce la mine şi murmură cu privirea rătăcită:

— Asta e... Oum Kalsoum?

Un chiorăit îmi chinuie maţele. Sughit.

Schmitt pune imediat mâna pe o cârpă de spălat pe jos.

— La treabă!

Încep să transpir intens, urechile îmi vâjâie, mă simt incapabil să-l ajut; pare că a înţeles, fiindcă îl văd cum se agită, aleargă de la bucătărie la toaletă cu găleţile, şterge, freacă, răzuie, aeriseşte, ventilează, parfumează.

Tot spaţiul îşi recapătă înfăţişarea obişnuită.

Schmitt îngenunchează lângă Oum Kalsoum şi îi bate uşor cu palma obrajii fleşcăiţi.

— Domnule... domnule... treziţi-vă, vă rog... domnule... mă auziţi... domnule?

Oum Kalsoum horcăie fioros de două ori, dar nu răspunde.

Schmitt se precipită spre mine.

— Bărbatul ăsta pare a fi în comă.

— Nu e bărbat, e femeie.

— Aha...

— Oum Kalsoum pare letargică chiar şi când e trează, aşa că în stare de somn e normal să dea impresia asta.

— Ajută-mă s-o trezim.

Mă sprijin pe umărul lui Schmitt şi ne oprim lângă ea.

— Oum Kalsoum!! Haide!

Nici o reacţie. Pe măsuţa de lângă chiuvetă, îi zăresc CD-playerul.

— Puneţi-i cântecele ei.

Schmitt manevrează dispozitivul şi dintr-odată se aude o melodie: *Ghanili chwaya chwaya.*

Încântată, Oum Kalsoum deschide ochii.

Mă aplec deasupra ei.

— Cum te simţi?

— Am o migrenă.

— Cred şi eu! Ţi-a căzut o piramidă în cap.

Timp de o clipă, i se dilată pupilele, după care decriptează gluma şi-i apare un zâmbet pe buze. O bat pe umăr.

— Mi-e teamă că ieri seară mi-ai băut ierburile.

— Uau! Grozav. Clasa întâi.

Pufneşte în râs.

— Hai, te scoli?

Oum Kalsoum transmite muşchilor ordinul; nici unul nu reacţionează, aşa că Oum Kalsoum mimează tristeţea unui copil prins vinovat, apoi râde cu şi mai multă poftă.

Schmitt intervine:

— Trebuie să-şi schimbe rochia asta împuţită.

Oum Kalsoum constată amploarea stricăciunilor şi arată cu degetul imaginea unui leu de pe materialul rochiei, căruia i-a nimerit în bot o bucată de clafoutis[25] regurgitat.

— Ce foame pe leul ăsta! strigă ea.

Râde pe înfundate. Eu, la fel: duet de ilaritate. Oum Kalsoum râde şi plânge în acelaşi timp. Stupefiat, Schmitt ne măsoară din cap până-n picioare.

Când ne potolim – mai mult de oboseală –, se arată îngrijorat:

— Nu trebuie să vă găsească cineva în halul ăsta. Hai să plecăm de-aici.

Exact în aceeaşi clipă, auzim cum cineva învârte o cheie în broască. Tremur.

— Pégard!

Îi recunosc clinchetul legăturii de chei, felul în care împinge uşa, cum apucă portmantoul. Întreb în şoaptă:

— Cât e ceasul?

— Şapte.

— Nu vine niciodată aşa devreme...

— Azi vine, răspunde Schmitt. Atentatele de azi-noapte...

---

[25] Clafoutis (fr.) – prăjitură cu fructe.

— Ce?

Rămân cu gura căscată. Schmitt nu-mi dă timp să mă tulbur:

— Unde ne putem ascunde?

— Poftim?

— Tu, Oum Kalsoum şi cu mine.

— Suntem pierduţi...

Pe Oum Kalsoum o străfulgeră o idee:

— Duceţi-vă în cămara cu provizii. Eu rămân aici.

— Nu se poate, o să te concedieze.

— Ascunde-te!

Îl apuc pe Schmitt de braţ şi-l împing în depozitul de sticle, unde stau lăzile de gunoi. Paşii lui Pégard se apropie periculos de repede, dar izbutesc să închid uşa la timp.

— O cafeluţă, spune Pégard intrând în bucătărie fredonând.

Se opreşte din fredonat când o reperează pe Oum Kalsoum întinsă pe jos.

— Ce faci acolo?

— Mă odihnesc.

— N-ai voie să dormi aici! Şi ce-i mirosul ăsta? Nu se poate... ai vărsat pe jos. Oh, ce scârboşenie! Eşti mahmură!

Oum Kalsoum nu răspunde. Pégard e gâtuit de furie:

— Afară de-aici! Te concediez!

— Pe naiba.

— Prea târziu, eşti concediată!

— Dacă mă dai afară, o să vorbesc.

Se lasă o tăcere mormântală. Apoi Oum Kalsoum sparge tăcerea vorbind răspicat, tranşant:

— O să le spun poliţiştilor tot ce am ascuns până acum. Plus ce m-ai rugat tu să le spun.

Din nou tăcere.

— Ei bine, acum să nu încurcăm borcanele, exclamă Pégard, regăsindu-şi calmul, nu te dau afară. Ştii, surpriza... furia. Mi-am ieşit din fire... Glumeam şi eu! Hai, trebuie să te aranjezi. E vorba de demnitatea ta. Nu vreau să te vadă şi ceilalţi în starea asta...

— Nu, e vorba de demnitatea ta! Uneori, angajaţii tăi se întreabă de ce mă ţii...

Pégard tuşeşte uşor şi pe urmă anunţă binedispus, aproape nepăsător:

— Te-ajut să te ridici?

— Lasă-mă-n pace.

Pégard bombăne glumeţ, porneşte aparatul de espresso şi se îndepărtează până în fundul redacţiei fluierând ca un fanfaron, dând ritmic din umeri. Îşi închide uşa biroului.

După câteva secunde, îi şoptesc lui Schmit:

— Avem cale liberă.

Împing uşa, mă întorc în bucătărie, înaintez, mă împiedic de un taburet. Când trec pe lângă Oum Kalsoum în vârful picioarelor, ea îşi duce un deget la gură ca să-mi amintească de discreţie. În cadrul uşii apăruse fetiţa cu codiţe.

— Bună ziua, Ophélie.

— Cu cine vorbeşti? spune Schmitt în şoaptă.

Îi fac un semn cu mâna că-i voi explica mai târziu. Impresionată, Ophélie o cercetează din ochi pe Oum Kalsoum zăcând pe linoleum ca o balenă care încearcă să-şi recapete respiraţia.

— O cunoşti, Ophélie?

Fetiţa se încruntă, îşi mişcă nările, strâmbă din nas, îşi muşcă uşor buza de jos.

— Nu...

Cu pleoapele nemişcate, se întoarce spre mine.

— Dar l-am cunoscut pe fratele ei.

Douăzeci de minute mai târziu, stau la masa unui bistrou faţă în faţă cu Schmitt şi savurăm un mic dejun copios. Cu toate că m-am aşezat într-un colţ la umbră, tot mă agresează lumina soarelui, şi conştiinţa mi-e discontinuă. Durerile de cap îmi agravează starea de ebrietate.

Localul vibrează de indignări şi suspine. Patronul, năucit, aleargă de la o masă la alta, vizibil mai interesat să discute evenimentele cu clienţii decât să-i servească. Fiecare se simte neglijat, abandonat.

Schmitt mi-aduce la cunoştinţă că, în timpul nopţii, Charleroi a fost pârjolit de incendii criminale. Cu toate că focurile au fost declanşate cu mijloace artizanale – sticle de bere umplute cu benzină –, doborârea obiectivelor arată o logică necruţătoare: o biserică, o sinagogă, o asociaţie laică, filiala locală a organizaţiei Amnesty International. Nu încape îndoială că a fost un atac islamist, aşa că autorităţile se aşteaptă la un comunicat prin care se revendică actele. Din fericire, s-au constatat numai distrugeri materiale, n-au fost răniţi, cu excepţia unui pompier în timpul intervenţiei. Dar pagubele simbolice cresc.

În jurul nostru, în bistrou, observ licăriri noi în ochii oamenilor, suspiciunea, îngrijorarea, înverşunarea. Localnicii au devenit bănuitori. Pe cât de puternice fuseseră valurile cordiale de solidaritate în urma exploziei din Piaţa Charles II, pe atât de vizibilă este acum teama care viciază spiritele. După primul atentat, locuitorii oraşului îşi manifestau fraternitatea, strigau în gura mare că n-o să fie ei contaminaţi de veninul teroriştilor, îşi reafirmau valorile umaniste sau creştine; acum, departe de a reclama pacea, se arată dispuşi să se războiască cu un duşman perfid, laş, care poate să dea lovitura în fiece clipă. Teroriştii îşi ating scopul: să bage teroarea în noi.

Cu un gest, Schmitt îşi împinge deoparte mâncarea. Are faţa întunecată.

— Cel mai mult ne ameninţă ceea ce ne scapă. Necunoscutul hrăneşte spaima. Poţi să pricepi că un băiat din Charleroi care n-a pus niciodată piciorul dincolo de graniţele ţării, unul ca Hocine Badawi, comite un carnagiu în numele luptelor ce se dau în Siria, în Egipt, în ţări pe care nu le cunoaşte? Cum să nu mă apuce panica în faţa celui care îşi alege obiectivele la întâmplare? Nu contează dacă eşti tânăr, bătrân, creştin, necredincios, musulman, cinstit, pervers, genial, e suficient să fii francez, belgian, şi devii prada lui. Mai rău, ajunge să te afli în locul respectiv. Din întâmplare. Poţi să-ţi explici cum de îşi distruge un individ viaţa ca s-o ia pe a altuia? Că alege să cultive moartea cu mai multă patimă decât existenţa? Fanaticii triumfă, Augustin. Teroarea înseamnă să nu înţelegi nimic.

Schmitt îşi continuă funebrul comentariu cu vocea vădit tulburată:

— Iată-ne ajunşi în era confuziei. Prin atacul lor din noaptea asta asupra creştinismului, iudaismului şi statului, islamiştii vor crea o stare de suspiciune sistematică cu privire la islam.

— Şi totuşi, nu există numai un islam.

— Încearcă să le explici oamenilor aşa ceva! Îl vor asculta doar pe cel care vorbeşte tare şi răspicat, deci pe islamist. Deşteaptă treabă! Societăţile noastre vor regresa spre obscurantism, dogmatism, rigiditate, în loc să se adapteze cu supleţe la prezent. Şocurile din ultimele zile, teama, suferinţele ne zdrobesc. A început coborârea în infern. Nu răspunzi cu toleranţă când te doboară durerea. Nu imediat. La noi sau la musulmani, oamenii vor suferi o degradare identică: vor regresa, se va fabrica un viitor cu elemente din trecut. Nostalgia va fi sângeroasă. Ar trebui să progresăm ca umanitate, să învăţăm să trăim

împreună; în schimb, vom regresa. Viaţa spirituală, singura care ne poate da imbold spre înţelepciune şi spre lărgirea orizontului, se va transforma într-un câmp de bătaie. Rivalitatea dintre religii se va aprinde.

— Rivalitatea dintre religii nu l-a distrus niciodată pe Dumnezeu.

— Dar îi poate distruge pe oameni. Epoca războaielor se încheie. De-a lungul mileniilor precedente, când se comiteau atrocităţi şi mai cumplite, subzistau totuşi urme de inteligenţă în mijlocul haosului: regulile. Regulile războiului erau cele care salvau umanitatea de oameni, chiar atunci când ei coborau până la ce era mai abject, mai josnic. Dar de acum înainte pericolul ne pândeşte pretutindeni, fără duşmani vizibili, fără legi. Ne apropiem de un punct unde extincţia devine posibilă.

— Cea anunţată în Biblie? Apocalipsa?

— Da. O să ne distrugem dacă nu renunţăm la violenţă. Nimic nu se reproduce la fel de rapid ca violenţa. Este ca un cancer care se multiplică în metastaze, ea dă naştere unor lanţuri de răzbunări, sancţiuni, represalii...

— Şi atunci, ce-i de făcut? Negocieri?

— Nu se negociază cu o ameninţare.

— Atunci?

— Destinul nostru este în mâna celor care, din păcate, nu par suspecţi: musulmanii. Să se arate fără complexe, să se opună islamiştilor, să-şi manifeste valorile pe care le împărtăşesc cu nemusulmanii. Iar artiştii, intelectualii, jurnaliştii de pretutindeni să participe la aceste lămuriri. Criza spirituală nu se va rezolva decât pe cale spirituală.

Mă aplec şi-l întreb discret:

— Vreţi să vă relatez convorbirea mea cu Dumnezeu?

— Nici vorbă. Trebuie scris. Numai aşa.

— De ce?

— Tot ce-i important trebuie să-şi găsească ca mijloc de exprimare o singură portiţă, îngustă. Alege scrierea. Dezvăluind povestea asta pe cale orală, rişti să simplifici, să banalizezi, s-o pierzi.

— Totuşi, mi se pare...

— Cărţile despre care ţi-am vorbit nu eu le-am scris. În timp ce-mi şlefuiam romanele faţă de apropiaţii mei, conversaţia pe care o aveam cu ei devenea cimitirul cărţilor şi nici nu-mi dădeam seama de asta.

— Chiar aşa?

— Cei care anunţă că vor scrie nu scriu niciodată.

Îşi începe a treia cafea.

— Când ţi se termină stagiatura la ziar?

— Mai am douăzeci de zile.

— Cât câştigi?

Îl informez pe scurt că stagiatura mea nu e remunerată, că probabil nu va avea nici un fel de consecinţe profesionale, că am mari necazuri materiale. Schmitt bate cu degetele în masă.

— Îţi plătesc 2 000 de euro ca să scrii despre convorbirea cu Dumnezeu.

— Vorbiţi serios?

— În primul rând ca subvenţie. Ai condiţii de lucru la tine acasă?

Să-i mai dezvălui încă un adevăr? Sinceritatea mi-a reuşit din prima zi cu el, aşa că:

— N-am locuinţă. Dorm în câte un squat.

Schmitt îşi îndepărtează puţin scaunul, mă cercetează din ochi, aruncă priviri în jur de parcă ar căuta aprobarea unor persoane care nu sunt acolo.

— Vino şi instalează-te o lună la Guermanty. Am construit în fundul curţii o casă de oaspeţi – o anexă. Acolo, eşti cu totul independent, poţi să şi găteşti. Eu voi sta la mine, dar sunt adesea plecat în diverse călătorii; te

voi lăsa, aşadar, în pace. Şi viceversa. Însă te previn: după o lună, îţi primeşti cecul şi la revedere. Ne-am înţeles?

Ridică tonul, afişează un fel de acreală agresivă, doar ca să-şi ascundă amabilitatea.

Batem palma.

— Mulţumesc.

— Mi-ai spus asta o dată, de acum înainte nu mai trebuie să repeţi. Adună-ţi lucrurile. Vin să te iau la ora 18.

Îmi dă o bancnotă de 50 de euro.

— Poftim, un avans din salariu.

Bag banii în buzunar, mă abţin să-i mulţumesc, pentru că am văzut că-l enervează, pe urmă îl întreb din curiozitate:

— Procedaţi mereu aşa?

— Cum aşa?

— Cu atâta intensitate! V-am văzut azi dimineaţă când făceaţi curat în birouri; eraţi atât de concentrat, s-ar fi zis că vă era viaţa în joc.

— Sunt permanent absorbit, vigilent, la pândă. Nu funcţionez decât în două moduri: ori asiduu, ori adormit. Memoria şi atenţia îmi sunt în stare de maximă alertă chiar şi atunci când sunt la un joc de cărţi, când discut despre nimicuri, când trebuie să asist la un spectacol de teatru insipid.

— Vă ocupaţi de mine de azi dimineaţă de parcă ar fi o chestiune de viaţă şi de moarte.

— Totul e o chestiune de viaţă şi de moarte!

Îmi apucă braţul cu palma lui mare, caldă.

— Viaţa se poate întrerupe dintr-o clipă într-alta, Augustin. Ni se pare că prezentul e puternic; dar se poate frânge mai uşor decât un fir de păr. O arteră se înfundă... Un vas cedează... Sângele inundă creierul... O prăbuşire... o bombă... Un beţiv la volan...

— Vă gândiţi la chestiile astea?

— Nu mă gândesc, dar gândurile mele se conturează pe fondul ăsta.

— E trist.

— E o bucurie, e întăritor, e dinamic.

— Moartea nu-i o urgenţă.

— Nici să trăieşti nu e o urgenţă. Am pierdut prea multe dintre persoanele pe care le iubeam ca să mai las o singură secundă de viaţă să se irosească. Acţionează bine, repede şi din plin – asta-i deviza mea.

Vitalitatea lui emană din convingerea asta; colosul îşi extrage energia din sentimentul fragilităţii lui extreme. Îmi vine în cap femeia aceea nedumerită, moarta care-l însoţeşte şi despre care mi-a povestit. Ghiceşte oare la ce mă gândesc? E nervos, i s-au umflat vinele gâtului, îi strălucesc ochii, îl simt gata să-mi tragă o mamă de bătaie.

— Îmi pare tare rău, domnule Schmitt, că v-am înfuriat.

— Mă mâhneşte întotdeauna profund să justific că sunt cel care sunt.

Plăteşte patronului pentru cafea.

Îmi pun impermeabilul, mă îndrept spre ieşire şi-i fac semn lui Schmitt către un individ înalt, slab, sprijinit de un pom la vreo zece metri distanţă şi cu ochii în direcţia noastră.

— Îl cunoaşteţi pe tipul de acolo?

Distrat, Schmitt se uită afară prin vitrină.

— Unde?

— Acolo.

Dar bărbatul cu ochi gri dispăruse, conştient că-l priveam.

— Straniu. Când am ieşit de la ziar azi dimineaţă, stătea acolo, în faţă. Acum îl văd aici! Pupilele lui gri îmi par cunoscute. Ieri? Şi alaltăieri?

Intrigat, Schmitt se apleacă vrând să evite reflexiile de lumină care ne orbesc pentru a-l putea repera pe necunoscutul dispărut. Degeaba... Îşi pleacă fruntea şi spune glumind:

— După tine, pe care din noi îl filează?

Răspund instantaneu:

— Pe mine!

Schmitt ridică din sprânceană, surprins de iuţeala răspunsului meu.

— Pe tine? De ce?

— Nu ştiu.

Râde pe înfundate.

— Mă jigneşti, Augustin: eu mă credeam celebru, dar ei preferă să te urmărească pe tine.

Zâmbesc dând din cap. Nu îndrăznesc să-i dezvălui cine mă tulbură. Simt din nou sudori reci.

Cine e necunoscutul ăsta cu ochi de lup care-mi iese în cale în ultimele două zile?

Mortul meu?

Capitolul 19

Momo doboară soldaţi chinezi pe un ecran uriaş. Mormanul de cadavre creşte, geamul e împroşcat de sânge, imediat curăţat de un nou batalion de combatanţi, nerăbdători să fie şi ei eliminaţi. Braţul lui Momo nu şovăie. Omoară cum respiră.

În spatele lui, Hocine e atent, agresiv, cu privire de granit, gura crispată într-un rictus de ură. A depăşit starea de şoc, s-a mărit, şi-a dublat volumul, şi-a sporit influenţa şi îşi arată umerii precum o pasăre răpitoare aripile, zdrobindu-l pe mezin cu umbra lui, ca un înger al morţii. Momo e cel care apasă pe trăgaci, dar Hocine îi dă impulsul, îl stimulează, vociferează, se bucură de măcelul pe care-l săvârşeşte cu mâna fratelui său.

Oare Momo îşi dă seama de forţa pe care o exercită cruzimea fratelui mai mare asupra lui? Nu ştiu... Calmul lui are ceva rigid, ca şi cum ar fi fermecat. Îi ating uşor cotul.

— Îţi plac jocurile astea?

Luat prin surprindere, Momo se smulge din apatia lui ucigaşă şi se uită fix în ochii mei.

— Înainte, aveam oroare de ele...

Chinezii, care acum nu mai înfruntă nici un obstacol, se tot înmulţesc pe monitor cu un surâs asasin pe buze. Au preluat din nou comanda. Hocine e nemulţumit, furios, în timp ce Momo contemplă un kalaşnikov din plastic pe care-l ţine în mână. În jurul nostru sunt zeci de adolescenţi, care stau cu picioarele desfăcute, cu mitralierele în mână, şi trag focuri de armă ucigaşe: acolo ruşi, dincolo dinozauri, dincolo piraţi sau vampiri – unul dintre ei trage dintr-un ascunziş chiar într-o trupă de „majorete”, strigând „Nenorocito!” de fiecare dată când trimite pe lumea cealaltă câte o victimă. Ferestrele din sala de jocuri video sunt acoperite cu perdele purpurii, pereţii sunt tapetaţi cu catifea lucioasă de culoarea abanosului, pe tavan sunt fixate oglinzi, totul seamănă cu fostul bordel, doar că acum gemetele sunt emise de maşini.

Momo se întoarce spre mine.

— Augustin, acceptă-mă în grup!

— Care grup?

— Grupul tău, al lui Hocine.

Fac un pas înapoi. Iar începe povestea! Astea-s roadele laşităţii mele... Când ne-am întâlnit prima oară în containerul unde Momo căuta computerul lui Hocine, am făcut pe nebunul şi i-am spus că eram prieten cu teroristul. După aceea, de câte ori îmi punea o întrebare la care nu ştiam să-i răspund, îmi luam mina celui care ştie mai multe decât poate spune. În cele din urmă, l-am convins că ştersesem mesajele compromiţătoare de pe hard disk. Fireşte că, în singurătatea suferinţei, Momo s-a agăţat de această ipoteză. E pornit, mă priveşte cu ciudă.

— Ţi se pare că sunt prea tânăr?

Vreau să câştig timp şi-i răspund dând din cap.

— Am paişpe ani. Alţii au început şi mai devreme.

— Au început şi au şi terminat! În Sudan sunt şi copii de unşpe ani care se aruncă în aer.

— N-am nimic împotrivă. Sunt gata.

Încerc să-mi păstrez calmul dându-i impresia că am purtat deja de o sută de ori conversaţia asta.

— Ce te împinge la acţiune?

— Fratele meu!

Îl privesc intens pe Hocine, deasupra lui Momo; stă cu braţele încrucişate şi ne măsoară de sus până jos cu superioritate.

— Îl vezi?

— Poftim?

— Îl auzi?

— Ce spui? Eu îţi vorbesc de Hocine, care a murit.

— Şi eu.

— Cum vrei să-l văd sau să-l aud?

Aşadar, Momo nu e conştient de prezenţa mortului care îl însoţeşte. Asta îl face fragil, uşor de manipulat. Ştiu din experienţă că e mai bine să ai alături un mort vizibil, să

poţi discuta, chit că te iei la ceartă, decât un mort invizibil, care-ţi suflă ce şi cum să faci.

Vreau să fiu prudent şi încerc să-mi camuflez comentariul anterior:

— Mă gândeam că poate îţi apare în vis.

— Ar fi grozav. De fapt, eu nu-l cunoşteam cu adevărat pe Hocine. Acum îmi dau seama. Ăsta-i motivul pentru care vreau să urmez aceeaşi cale.

Mă uit cu milă la adolescentul ăsta care, din iubire de frate, vrea s-o ia pe drumul duşmăniei: pentru că nu şi-a înţeles fratele, încearcă să se apropie de el comiţând aceleaşi erori.

— Pentru toată lumea nu sunt altceva decât un nimeni.

— Fals! Eşti cineva pentru mama ta.

— Ea doar plânge.

— Îl plânge pe Hocine?

— Da.

— Şi ai vrea să te plângă şi pe tine? Să plângă mai mult? De aceea vrei să faci ca Hocine?

Momo îşi pleacă capul, întristat. Hocine protestează, vociferează în ceafa fratelui. După treizeci de secunde, cu privirea tulbure, Momo se uită la mine şi-mi spune:

— M-am apucat să citesc Coranul.

— În franceză sau în arabă?

— În franceză. Pe Internet.

— Pe Internet? Înseamnă că nu citeşti decât fragmente.

— Ei şi? Am însemnat pasajele esenţiale. Cu cât le repet mai des, cu atât mai clare îmi sunt ideile. Am nevoie de rădăcini.

— Hai, mai joacă o partidă.

Dau drumul unei monede în aparat. Se aprinde ecranul, chinezii reapar. Momo apucă mitraliera şi înfruntă trupele. Muşchii lui tineri tresar, furia îl face să jubileze, tirul îi

consumă toată energia. Conform contorului, face trei sute de morţi în două minute.

E încântat. Se întoarce mândru către mine.

— Dă-mi o şansă, şi ai să vezi că pot face asta şi de-adevăratelea.

Uite drept cine mă ia el, drept intermediar... Cel care-l va ajuta să treacă prin oglindă. Cel care-l va face să ajungă în mijlocul jocului.

Mă uit în jur, la toţi adolescenţii care se distrează acolo, şi parcă văd o armată de somnambuli. Şi-au luat rămas bun de la realitate; se scaldă în hormoni, orbiţi de plăcere, rănesc, omoară, mitraliază, sfâşie, nimicesc siluete despre care nu ştiu nimic.

Mă trec fiorii. Inumanitatea începe aici, în paradisul divertismentului virtual. Acţionează cum acţionăm noi când visăm, fără rest, fără frică de consecinţe, nepedepsiţi. Le mulţumesc în gând părinţilor mei anonimi că m-au lăsat orfan şi nu mi-au dat niciodată jocuri electronice. Singurii mei tovarăşi de luptă contra plictiselii au fost cărţile.

Momo sare de pe estrada de unde trăgea.

— Nu te-aş dezamăgi. Îţi voi merita încrederea.

Mă tulbură devotamentul lui. Din afecţiune şi recunoştinţă, e dispus să comită orori. Ce să fac?

Îl zăresc în acel moment pe omul cu ochi de lup. Stă sprijinit de un flipper în fundul sălii.

Vede că l-am remarcat. Se întoarce prefăcându-se absorbit într-o convorbire telefonică.

Ce să fac?

Momo mă apucă de braţ.

— Mi-am găsit rostul în viaţă.

— Să-ţi răscumperi fratele?

— Şi să continui ce a început el.

— Momo, tu ştii unde te duce asta...

— Nu mi-e frică.

— Nu ţi-e frică de moarte?

— Viaţa mea are sens dacă serveşte unei cauze.

— Nu ţi-e teamă că vei omorî oameni nevinovaţi?

— Nu există nevinovaţi. Nu există decât trădători şi eroi. Am ales de partea cui sunt.

— Momo, tu crezi că ştii regulile, dar nu e vorba de un joc, Momo. E vorba de viaţa reală.

— Exact. Vreau s-o îndrept.

— Mai ales s-o suprimi. Pentru că nu seamănă cu ce speri tu să fie.

— E normal să mă testezi, dar ia-mă în serios.

— Tu te rogi?

— Mă rog să mă asculţi. Augustin, care-i numele tău adevărat? Numele tău de jihadist?

Ridic din umeri. Momentele mele de tăcere îl impresionează mereu pe Momo. Nu se aşteaptă să capete răspuns. Din colţ, omul cu ochi de lup ne urmăreşte.

Momo spune în şoaptă:

— Grupul tău a pornit incendiile din nopţile trecute?

— Fireşte că nu!

Momo zâmbeşte, pupilele îi strălucesc.

— Ştiam eu.

— Cum ştiai?

— Pot să te învăţ şi eu multe lucruri...

Dintr-odată, adolescentul ursuz redevine copilul de acum câteva luni; mi se adresează cu o privire fermecătoare, feminină. Caut o ieşire, îi bolborosesc:

— Plec, Momo.

— Unde?

— Nu pot să-ţi spun.

— Te duci... acolo?

Nici nu mai trebuie să-i confirm. E convins că plec în Siria. Faţa i se întristează.

— Te invidiez. Când te-ntorci?

— Peste o lună.

— Dă-mi o adresă, un mail, un număr de telefon.

Pentru că nu pot să-i dau nimic, îmi iau un aer grav şi-i şoptesc:

— Dă-mi tu mailul tău şi o să-ţi scriu.

Plin de recunoştinţă, se bâlbâie:

— Mulţumesc... mulţumesc... O să-mi scrii?

— Jur.

Bucuria îl copleşeşte. Parcă a pus pe el zece kilograme în plus. Ochii îi scânteiază.

— Şi tu, Momo, mă informezi cine a pus la cale incendiile din Charleroi, nu?

— Da! De fapt, tu ce crezi despre asta?

Îmi dreg glasul ca să par profesionist:

— Bună iniţiativă: locuitorii din Charleroi sunt panicaţi, toţi dau vina unii pe alţii. Dar e amatorism... La nivel de bandă de puştani. Dacă bomba fratelui tău n-ar fi explodat, prea puţin s-ar fi vorbit de incidentul de acum şi n-ar mai fi băgat groaza în nimeni.

— Te aştepţi la ceva mai ca lumea?

— Evident. Spune-mi cine.

Momo dă să răspundă, i se întredeschide gura, dar, deodată, îşi ridică fruntea şi mă sfredeleşte cu privirea.

— O să-ţi spun după ce-mi scrii.

Îşi pune gluga pe cap, bagă mâinile în buzunare şi dispare rapid cu capul vârât între umeri, fofilându-se printre jucători.

S-a eclipsat şi fantoma cu ochi cenuşii.

În jurul meu continuă agoniile virtuale, presărate de ţipete metalice.

Părăsesc sala de jocuri.

Ajuns pe stradă, îl văd pe Terletti sprijinit de faţadă. Fumează. Privirea îi e cenuşie, la fel ca părul.

Impermeabilul kaki îl identifică, pare un al doilea rând de piele – epuizat, şifonat de nopţi nedormite, murdar la poale, dar sus gulerul îi este ridicat elegant, aproape milităreşte.

— Ei, Augustin, n-ai nimic de spus?

— Ba da: bună ziua, domnule Terletti.

Terletti trage puternic din ţigara pe care o ţine în colţul gurii. Tutunul se face roşu-aprins, foiţa se scurtează înnegrindu-se. Poliţistul ăsta nu fumează, prăjeşte.

— Frecventezi pe cine nu trebuie, după câte am aflat.

— Pe Momo Badawi?

— Dacă nu cumva el se întâlneşte cu cine nu trebuie, de vreme ce vă vedeţi aici...

Suspiciunile lui încăpăţânate mă surprind, dar mă şi flatează în acelaşi timp; în ochii lui, nu sunt doar un inofensiv fără minte, ci reprezint un eventual pericol. Terletti a dispus să fiu urmărit? Tipul cu ochi gri o fi unul dintre informatorii lui? Orgoliul mă îmbată şi aştept mândru următoarea întrebare.

— Despre ce-aţi vorbit?

— Mi-a spus că şi-a întrerupt studiile, şi am încercat să-l conving să le continue.

— Şi pe urmă?

— Am vorbit de incendii.

— Aha!

— Sper că nu mă suspectaţi.

— Ai dormit la redacţia ziarului în noaptea aceea.

Acum sunt sigur că-l informează bărbatul cu ochi cenuşii.

Cerşetoarea cu bebeluşul trece pe trotuar. Îşi ţine păpuşa de plastic la piept ca şi cum ar alăpta, şi interpelează un trecător:

— Vă rog, domnule, pentru copilaşul meu şi pentru mine.

Pentru că n-o mai văzusem niciodată în plină lumină, descopăr că e trecută de şaizeci de ani. Femeia se ţine insistent de trecător. Sâcâit, bărbatul îi dă până la urmă o monedă ca s-o ajute, dar şi ca să scape de ea.

Terletti i se adresează cu severitate cerşetoarei:

— Ascultă, Joceline, poate ar trebui să mai schimbi placa! Nu crezi că ai depăşit vârsta să faci copii?

Surprinsă, femeia înţepeneşte, se uită fix la păpuşa din plastic rozaliu, stă o clipă pe gânduri, după care, arătând cei doi euro căpătaţi, îi lansează replica lui Terletti:

— O echipă care câştigă nu se schimbă!

Face stânga-mprejur rânjind. Terletti ridică din umeri. Apoi îşi întoarce iar privirea către mine.

— Şi tot n-ai nimic să-mi spui?

Din doi paşi e la câţiva centimetri de mine, mult prea aproape ca să mă retrag. Mă striveşte. Mă invadează. Sunt pătruns de mirosul lui de bărbat, amestecat cu parfumul aspru de tutun, şi-i simt căldura corpului de parc-ar fi a mea. Mă trec fiorii.

— Cine a comis atentatele astea?

— Nu ştiu, dar...

— Dar?

Şovăi. Îmi tremură picioarele. Terletti mă ameninţă de aproape, ca atunci când săruţi pe cineva – de la aceeaşi distanţă. Habar n-am dacă vreau să prelungesc momentul ăsta sau să-l întrerup.

Ochii lui mă scotocesc, mă palpează, stăruie. Cât timp o să mai rezist fără să mă prăbuşesc? Mormăi:

— Momo ştie, sau cel puţin aşa zice.

— Mmm, un minor... Ni se reproşează cu prea multă uşurinţă că-i tracasăm pe minori.

— Şi?

— Fă-l să deschidă gura, şi vino să-mi spui.

Se îndepărtează şi scoate o ţigară din pachet. După ce o aprinde, inhalează fumul cât se poate de încet, cu ochii pe jumătate închişi, şi-l plimbă prin tot corpul. Nu-şi ascunde plăcerea, savurează fiecare particulă cu o senzualitate aproape indecentă.

— Augustin, tu ştii că te iubesc.

Fraza asta deplasată mă loveşte ca un pumn, şi, ca niciodată, nu-mi lipseşte prezenţa de spirit:

— Adevărat? Şi cum v-aţi comporta dacă m-aţi urî? Explicaţi-mi diferenţa.

Decepţia îi întunecă faţa. Îşi aruncă chiştocul de parcă el ar fi motivul neplăcerii, ridică din umeri şi se îndepărtează. Înainte să se urce în maşină, cu spatele la mine, adaugă:

— Aştept să dai un semn de viaţă.

Pe celălalt trotuar, bărbatul cu ochi cenuşii şi-a făcut din nou apariţia şi citeşte cu fals interes un ziar.

Schmitt aşteaptă liniştit în faţa bistroului Les Templiers.

Mi-am strâns bagajul de la uzina de şuruburi. M-a cuprins o emoţie stranie. Am ajuns acolo triumfător, satisfăcut, copleşit că scăpam de o existenţă precară, mizerabilă. Dar, în timp ce-mi adunam hainele, simţeam o indispoziţie tot mai puternică. M-a luminat croncănitul sfâşietor al unui corb: mi se făcuse teamă. Urma să locuiesc o lună de zile în anexa unui castel şi să câştig bani. Aşa ceva mă îngrijora. Molozul, praful, umezeala, mirosul scândurilor putrezite, curentul, ţipetele păsărilor răpitoare noaptea, toate astea îmi erau familiare, mă calmau. O să-mi placă ceva nou? Voi supravieţui într-un mediu luxos? În timp ce făceam cale-ntoarsă ca să escaladez zidul, simţeam că uzina dezafectată mă conducea ca o veche prietenă, pentru ultima dată, fără să protesteze, doar şoptindu-mi demnă: „Normal că mă părăseşti, n-am destul de oferit.” Înainte să sar în benă, m-am oprit s-o contemplu: de fapt, eram bogat când locuiam

acolo, îmi punea la dispoziţie tot ce avea, cele trei clădiri imense, atelierele, micile anexe, curtea desfundată, puţurile cotropite de buruieni. Nimeni n-o revendica. De vreme ce nu-mi aparţinea, era în întregime a mea. O împărţeam numai cu nişte rozătoare discrete şi cu nişte păianjeni, iar ţipetele păsărilor mă deranjau prea puţin.

Necunoscutul cu ochi cenuşii mă escortase în autobuz de la distanţă, şi la dus, şi la întors. Acum, la Charleroi, pe bulevard, e la cincizeci de metri în spatele nostru. Îi atrag atenţia lui Schmitt:

— Îl vedeţi pe bărbatul de acolo?

— Nu.

— Nu?

Mă uit în urmă şi constat că probabil a dispărut pe o alee.

— Cred că e de la poliţie şi mă filează.

Schmitt păleşte şi se uită lung la mine.

— De ce să te pună pe tine poliţia sub urmărire?

— Mă bănuieşte că am organizat un grup terorist.

Uşurat, Schmitt ridică din umeri. Ideea i se pare absurdă. Nici urmă de îndoială pe chipul lui: exclude cu totul posibilitatea că aş fi integrist. De unde convingerea asta? În fond, pentru el rămân un necunoscut şi ar trebui să aibă rezerve. Până la urmă, încrederea asta ar putea să mă vexeze.

— Vi s-ar părea probabil să fiu un terorist?

— O, nu!

— De ce?

— Pentru că eşti tipul care-şi pune întrebări. Un integrist nu mai are întrebări, are doar răspunsuri.

— Există şi integrişti inteligenţi.

— Credinţa absolută nu e dovadă de inteligenţă, ci de voinţă. Nu reprezintă un mod de a cunoaşte lumea. Fanaticul dă mereu peste motive de îndoială, dar nu *vrea*

să se îndoiască. El preferă ficţiunea, nu realitatea, şi realitatea o mătură cu un kalaşnikov dacă îl contrazice. Tu cauţi, nu pretinzi că ai găsit...

— Vă mulţumesc pentru încrederea pe care mi-o arătaţi.

Izbucneşte în râs.

— E mai puţin vorba de încredere şi mai mult de vanitate: nu-mi imaginez că un tânăr care mi-a studiat textele cu atâta pasiune şi precizie ar putea fi un mărginit.

Contaminat de amuzamentul lui, adaug:

— Dacă aţi şti dumneavoastră ce mi-a spus Dumnezeu în legătură cu asta...

— Sssst! Nici un cuvânt. Aştept să te citesc, nu vreau să aud.

Mi-l arată pe bărbatul cu ochi cenuşii, care tocmai a reapărut.

— Şi ai vrea să ne descotorosim de el?

— Nu îndrăzneam să vă rog.

— Formidabil! N-am făcut niciodată lucrul ăsta altfel decât în cărţile mele.

Stă puţin pe gânduri, chipul i se luminează, şi-i spune câteva vorbe şoferului. Apoi îmi spune să merg după el. Bărbatul cu ochi cenuşii accelerează, e acum la douăzeci de metri în spatele nostru.

Ajungem în dreptul unui teatru.

— Hai, vino!

Intrăm repede în clădirea teatrului. Schmitt o sărută pe casieriţă, vorbesc despre piesele lui jucate acolo, apoi spune că ar dori să-l salute pe Gérard, regizorul.

— Îl chem imediat, dacă doriţi, spune casieriţa.

— Nu-i nevoie, ştiu drumul.

Mă conduce rapid în zonele cele mai întunecate ale teatrului, depăşim sasuri, mergem de-a lungul unor culoare, pe urmă împinge o uşă cu alarmă de incendiu.

Lumina zilei ne surprinde, orbitoare. Clipesc încontinuu.

— Stop! Am ajuns: ieşirea artiştilor!

Schmitt îmi arată că ne aşteaptă maşina. Sărim înăuntru şi şoferul porneşte motorul. După câteva minute, alunecăm liniştit pe drumul de ţară, şi în spatele nostru, nici un vehicul.

— Vezi? Asta a fost! exclamă Schmitt. Prea uşor, aproape că sunt dezamăgit.

— S-ar zice că totul vă distrează.

Se uită fix la mine, stupefiat.

— Evident, totul.

Oftează şi surâde în acelaşi timp.

— Viaţa e o tragedie: cu atât mai indicat e s-o trăim ca pe o comedie.

Capitolul 20

Afară, câinii bat în lung şi-n lat peluza disputându-şi o minge veche de fotbal. Sunt încrâncenaţi, rapizi, dau impresia că se duşmănesc, dar în spatele salturilor, alergăturilor, luptelor, vicleniilor, chelălăielilor, ameninţărilor, se vede clar veselia pură; jocul e mai important decât competiţia; plăcerea lor nu constă în victorie, ci în distracţie. În jur, rododendronii ce se ridică spre cerul palid proiectează flori roz, albe, violet, iar un cireş în floare împrăştie cu generozitate petale crem. În Valonia, primăvara îşi semnalează sosirea sub un soare încă zgribulit.

Schmitt e pe terasa de la marginea peluzei, unde stă pe vine şi îşi încurajează câinii râzând, fericit de fericirea lor. Pentru el, nimic nu e mai presus în momentele acelea.

În faţa acestui tablou pastoral, idilic, pe care eu îl privesc de la fereastra anexei, simt o durere. De două săptămâni încoace, mă roade tot mai mult. Fără să dezvălui o iotă nimănui, duc o viaţă dublă şi sunt mistuit de regrete. Pe de-o parte, mă ocup de misiunea pe care mi-a încredinţat-o Schmitt, să relatez întâlnirea cu Marele Ochi, şi profit de confortul pe care mi l-a pus la dispoziţie; pe de altă parte, întreţin cu Momo o legătură secretă, care ia o întorsătură dăunătoare. În fiecare din aceste două existenţe păstrez secretul faţă de cealaltă.

Nu mi se pare că sunt ipocrit, mai curând scindat în doi indivizi: un Augustin autor al textului filozofic pentru care este remunerat şi un Augustin care practică un discurs terorist cu scopul de a câştiga încrederea lui Momo şi de a-i urmări radicalizarea pas cu pas.

Mă scindez. Un pumnal îmi despică şi trupul, şi sufletul. Pe cât sunt de sincer, pe atât sunt de contradictoriu.

După cum m-a prevenit, Schmitt mă lasă în pace. E tot timpul pe picior de plecare, şi de îndată ce revine la castelul-fermă se izolează în turn ca să-şi termine romanul. Cu cât îl frecventez mai mult, cu atât îl cunosc mai puţin. E ca orizontul. Pe măsură ce mă apropii, el se îndepărtează.

Ieri, când îi făceam remarca asta precizând că nu e vorba nici de compliment, nici de critică, doar de un diagnostic, mi-a răspuns franc:

— Cum să poţi cunoaşte un om când el însuşi nu se cunoaşte, şi nici nu ţine neapărat să se cunoască?

— Totuşi, sfatul lui Socrate era: „Cunoaşte-te pe tine însuţi.”

— Socrate se voia filozof, nu romancier şi nici dramaturg. Eu nu-mi sunt suficient, am cultul celorlalţi, ei mă interesează mai mult decât persoana mea. Eu însemn ceva numai prin lacunele mele, prin privirile mele şi absenţele mele. Un perete cu mii de uşi deschise nu prea mai arată a perete.

Când nu îi ţine companie nurorii sale de 20 de ani, fermecătoarea Maïa, care se pregăteşte pentru examenele de ştiinţe politice, îmi dă sfaturi despre cum să scriu.

— Îl am ca model pe Platon, domnule Schmitt.

— De ce?

— E cel mai bun autor de dialoguri filozofice.

— Şi Diderot? Berkeley?

— Trebuie să scriu ca Platon.

— Caută-te mai întâi pe tine. Nu eşti scriitorul care vrei să fii, eşti scriitorul care eşti. Nu te amăgi. Şi grăbeşte-te încet. Dacă există, scriitorul din tine te va aştepta, răbdător, proaspăt, intact, în vârful condeiului, după miile de fraze care te conduc într-acolo, stângaci, dar sigur.

Când mă ocup de paginile pe care le reiau neîncetat, folosesc calculatorul pentru oaspeţi – instrument al duplicităţii mele. În prima seară, mi-am creat o adresă de email şi a doua zi nu m-am putut abţine, i-am scris lui Momo. Mi-a răspuns instantaneu. Ca de obicei, îmi mărturisea din gândurile, intenţiile, activităţile lui, îmi alimenta misterul. Credea că mă aflu deja în Siria, ocupat cu logistica unor noi atentate. Din lipsă de fermitate, de ocupaţie şi din curiozitate, i-am permis să se lase pradă fantasmelor. Mai rău: i-am trimis în chip de confirmare două fotografii şterpelite de pe Internet. Într-una se vedea o încăpere monahală, în cealaltă, un deşert. Mişcat de nu ştiu ce impuls, dau acum atenţie delirurilor lui. Am descoperit de asemenea că se îmbată cu videoclipuri sadice care ridică în slăvi actele ucigaşe comise în numele

lui Dumnezeu, că scrie pe forumuri pentru radicalizaţi, că-l pasionează să-şi împărtăşească noile convingeri cu internauţi din zori şi până-n noapte. A spart zidul cămăruţei unde stă ca să comunice cu singuraticii din lumea largă, aşa că de acum înainte gravitează într-o constelaţie internaţională. Iar eu deţin un rol special în inima noii lui geografii mintale: ocup locul fratelui celui mare, cel pe care vrea să-l epateze.

Cum de m-am lăsat momit în halul ăsta? E o minciună, sau unul dintre adevărurile mele? Mă împrăştii, mă atomizez, mă risipesc în toate direcţiile. Am tendinţa de a mă arăta empatic faţă de oricine îmi iese în cale, alimentez mereu conversaţia în sensul ales de el: vorbesc ca Schmitt cu Schmitt, ca Poitrenot cu Poitrenot, ca Terletti cu Terletti, ca Momo cu Momo. Pentru ce fac asta? Am chiar atâta nevoie să mă fac plăcut? Îmi lipseşte în asemenea măsură recunoştinţa celorlalţi? Mi se pare că sunt cam patetic...

Fac din când în când efortul de a-mi justifica actele şi aproape că reuşesc spunându-mi că fac o muncă cinstită pentru Poitrenot, Schmitt şi Terletti, animat de pasiunea anchetatorului. Cu toate astea, îmi dau seama de superficialitatea argumentelor mele, fiindcă ele se situează la nivelul raţiunii; or eu nu mă reduc la raţiune; mai e ceva, ceva profund, orb, puternic, irezistibil, care mă împinge să fraternizez cu Momo. Dacă la început, cu primele mele mesaje, încercam să-l temperez pe acest adolescent dezorientat, acum am renunţat la orice rezervă şi-l las să-şi sporească veninul.

Cine vorbeşte în mine? Cine acţionează în mine?

Sunt întrebări pe care şi le punea Schmitt cu ocazia primei noastre întâlniri, întrebări care acum mă chinuie pe mine. Cine scrie când cineva scrie? În cazul lui e clar: el trăieşte alături de zidul lui de morţi, morţi aleşi, care-l

inspiră, îl critică, îl trezesc, îl motivează, ca să intervină în lumea prezentă. Dar în cazul meu? Am sperat în două rânduri – sau m-am temut – să-l abordez pe mortul meu, bătrânul de la spital, bărbatul cu ochi de lup; din nefericire, aparţinea realităţii anoste. Nu ştiu ce mă împinge să intru în contact cu ce nu înţeleg – un scriitor, Dumnezeu, Marele Ochi, adolescentul fanatizat. Pentru ce atâta analiză, în loc să-mi trăiesc viaţa?

Schmitt urcă spre pavilionul meu însoţit de câini, care aleargă primprejur. Cobor să-l întâmpin.

Când mă vede, micuţa Daphnée vine cu mingea la mine, ca să mă atragă în joaca lor. Nu reacţionez. Nu sunt obişnuit cu astfel de interacţiuni.

Schmitt apucă el proiectilul, continuă competiţia şi mă întreabă cum îmi merge. Nu-i povestesc de sciziunea mea interioară, brodez în schimb pe marginea tribulaţiilor mele literare şi-i mărturisesc că de-abia aştept să termin conversaţia cu Marele Ochi.

— Augustin, tu nu vrei să scrii, tu vrei să fi scris.

Câinii fac salturi tot mai înalte ca să prindă mingea, pe care Schmitt o aruncă prea sus în aer. Îmi dau repede seama ce au în comun aceste trei patrupede şi bipedul: veselia. Când îl surprind pe scriitor la masa de lucru, observ, tot aşa, că zâmbeşte atent, fericit, concentrat, cu totul absorbit de fiecare clipă, aidoma câinelui care vânează mingea.

— Să nu faci nimic doar ca să termini, fă ca să faci. Oamenii se omoară ca să cucerească viitorul, niciodată prezentul. Se pregătesc pentru viaţă, nu se bucură că trăiesc. Tu acum îţi scrii textul, nu când îl vei fi terminat.

— Mi-e frică.

— Bravo.

— Dumneavoastră vă mai este frică?

— Da, când simt că lucrez bine. Când nu lucrez bine, n-am nici o teamă.

— Poftim?

— Nu poţi crea decât atunci când există un echilibru între teamă şi iscusinţă. Dacă îţi e prea frică, nu vei reuşi să inventezi. Dacă exagerezi controlând, vei ocoli orice pericol, nu-ţi va picura nimic important din condei.

— Totuşi, măiestria vine cu timpul. Îmi închipui că vă simţiţi mai sigur, mai confortabil, azi decât ieri.

— Ei, asta-i capcana... Aşa se explică de ce opera unora stagnează, sau mai bine zis regresează când şi-au perfecţionat tehnica. Nu fac decât să adauge câte o carte celorlalte de dinainte, fără să mai simtă nici un fior. În schimb, cel care se bazează pe dezvoltarea priceperii sale de a-şi lărgi şi paleta fricilor e dispus să rişte mai mult şi se poate aştepta la surprize frumoase. O să pun punct acestei meserii când voi constata că nu mai tremur. Unde ai ajuns?

— La a mia ciornă aruncată la gunoi. Nu-mi stăpânesc subiectul.

— Excelent. Nu trebuie să te încrezi în subiectele pe care le stăpâneşti. E mai bine să te laşi tu dominat de ele. Eu, pe măsură ce avansez, detectez tot mai puţin cine scrie în mine când scriu. Textul se scrie singur.

Mă trec fiorii. Aş dori să pun cărţile pe masă, să-i spun ce mă chinuie, să-i vorbesc despre gândurile mele contradictorii, despre dedublarea personalităţii, despre forţele paradoxale care mă atrag spre el, dar, în acelaşi timp, şi spre un tânăr fanatic, faţă de care simt dezvoltându-se o complicitate ucigătoare.

Mă priveşte intens. Un tremur nervos îi schimbă expresia chipului.

— Fii încrezător, Augustin, că eşti încărcat. Faţa ta, tăcerile tale, totul confirmă asta: mii de lucruri clocotesc în tine. O să iasă la suprafaţă.

Pleacă şi se apropie de Maïa, nora lui, care stă la soare şi studiază manualele de drept.

Eu mă întorc în camera mea şi deschid computerul.

Îmi apare mesajul lui Momo:

„Acum pot să-ţi spun: incendiile de la Charleroi eu le-am pornit.”

Bănuiam. Oftez şi mă mulţumesc să-i răspund laconic:

„Pe toate?”

Momo răspunde rapid:

„Pe toate. Mergeam cu scuterul şi nimeni n-a bănuit.”

„Cum ai neutralizat camerele de supraveghere?”

„Am lansat un concurs pe Facebook: *Operaţiunea Libertate.* Puştii de liceu au reacţionat masiv. Pe urmă, cei care au ocultat obiectivele au fost sâcâiţi de poliţie... Nu eu.”

„Răule.”

„Ştiu ce crezi tu: că sunt pueril, un amator. Dar asta mi-a dat curaj. Acum pregătesc ceva mult mai important. Spectaculos!”

Tac. Trebuie să-i las lui alegerea de a-şi continua dezvăluirile. Ca să-l ademenesc, scriu sec:

„Mă întorc, sunt între două avioane. Scriu îndată ce pot. Pe curând.”

Plec de la computer. Trebuie oare să-l informez pe Terletti? Răspunsul mi se pare evident, aşa că-l neglijez. Terletti să aştepte. Cât timp nu bagă nevinovaţi la închisoare.

Trec pe lângă combina muzicală şi dau drumul cântecelor lui Oum Kalsoum cea adevărată, pe care am început să le ascult după ce am plecat de la *Demain.* Vocea ei urcă pe un covor de viori şi de coarde ciupite,

suplă, dulceagă, un şuvoi de miere închisă la culoare, groasă, ornamentată cu mii de vibraţii. Oum Kalsoum nu cântă, glasul ei îmi unge sufletul, îmi mângâie pielea, aidoma unei mame, surori, iubite – toate la un loc. Necazurile mi se topesc în aceste melopee, şi trupul meu îmi devine cel mai bun prieten. Mă las purtat de muzică şi voluptatea mă face să uit curgerea timpului.

Îmi ajung la ureche nişte zgomote seci, scurte, precise.

De unde să vină? Să fie carii care rod bârnele tavanului? Dau muzica mai încet şi-mi ridic ochii în căutarea urmelor de rumeguş. Nu văd nimic. Zgomotele se înteţesc.

Merg spre locul de unde se aud şi ajung la fereastra dinspre stradă. În mijlocul şoselei, o văd pe judecătoarea Poitrenot însoţită de Méchin, aruncând cu pietricele spre fereastra mea. Înmărmurit, deschid o fereastră. Cum de m-a găsit?

Exclamă nerăbdătoare:

— Mi-a luat ceva timp. Hai, deschizi? Avem de discutat.

— N-am voie să primesc pe nimeni. Am promis gazdei.

Exact atunci, văd la cincizeci de metri depărtare maşina neagră a proprietăţii părăsind satul. În ea, Schmitt şi Maïa.

Judecătoarea Poitrenot ridică din umeri.

— Cine o să-i spună?

— Aveţi totuşi nişte metode aparte...

— Poţi să te plângi. Ai prefera să te convoc la mine la birou?

— Vin.

Cobor şi deschid uşa de serviciu. Judecătoarea Poitrenot se strecoară imediat înăuntru strigându-i lui Méchin:

— Méchin, caută-mă la cafenea.

— Bine, doamna judecător.

Îl priveşte îndepărtându-se stângaci, cu mers şchiopătat, grăbit, şi nu se poate stăpâni:

— Sărmanul...

— Nu vă purtaţi frumos cu el.

— Eu?

— Nu-i daţi nimic interesant de făcut.

— E un incompetent... I-ai cerut vreodată unei vaci să-ţi facă o fişă de sinteză?

— Îl comparaţi cu o vacă. Nu-i frumos.

— Ai dreptate: o vacă reuşeşte cel puţin să dea lapte.

— De ce-i pretindeţi să vă însoţească peste tot?

— Nu-i pretind nimic. El se lipeşte de mine, crede că asta e munca lui. OK, am pierdut destul timp, şi n-am venit aici pentru o disertaţie despre Méchin: unde ne aşezăm?

O conduc până la etajul apartamentului meu mansardat, compus dintr-un dormitor, un birou, o baie şi o chicinetă.

— E Versailles! exclamă admirativ judecătoarea Poitrenot.

Cercetează volumele puse de Schmitt pe etajere. E surprinsă:

— Ca să vezi. Un scriitor citeşte şi cărţile altora?

— Evident.

— Nu, nu-i evident. Boul mănâncă friptură?

Mă enervează, şi mă arăt vexat că a dat năvală peste mine:

— Cum aţi aflat că stau aici?

— După tine, care-i meseria mea? Vânzătoare de choux à la crème?

— V-a informat Terletti?

— Eu ştiu multe lucruri de care Terletti habar n-are. Nu numai părul şi testosteronul te ajută să avansezi în viaţă.

Începe să fredoneze şi mai fals decât Oum Kalsoum şi-mi arată cu degetul coperta discului.

— A, şi ţie îţi place? Când ai descoperit-o?

— La ziar. De fapt, avem un angajat, Robert Peeters, care se dă drept Oum Kalsoum.

— O nebună?

— Mai curând, un nebun. În fond, îmi plăcea de el.

— Robert Peeters... Robert Peeters... Stai puţin, îmi spune ceva numele ăsta...

Îşi muşcă uşor degetul, şi pe urmă exclamă:

— Robert Peeters, îngrijitorul piscinei lui Pégard! Se ocupa de bazinul de afară pe vremea când nenorocitul locuia cu fiica lui. El, Robert Peeters, a găsit-o înecată pe fetiţă.

Şocat, mă sprijin de un perete, fiindcă încep să pricep secretul care-o leagă pe Oum Kalsoum de Pégard. Întreb cu tonul cel mai neutru din lume:

— A spus Peeters că Pégard nu era acasă în ziua aia?

— Exact. A confirmat ce pretinsese nenorocitul.

Iată, aşadar, de ce Pégard îi iartă lui Oum Kalsoum toate greşelile: îi e teamă ca nu cumva, într-o bună zi, să dea în vileag adevărul, că Pégard nu era plecat de acasă, ceea ce dovedea o dată în plus indiferenţa lui totală faţă de fiica lui.

Judecătoarea Poitrenot opreşte muzica şi, fără să ceară voie, se aşază pe marginea patului.

— Ai avansat cu ancheta privitoare la violenţă? Vreau să zic ancheta mea, cea pe care o faci pentru mine... Ai testat drogul ăla? Te-ai întâlnit cu Dumnezeu? Hai, dă repede raportul!

— Schmitt mi-a interzis să vorbesc despre asta, îmi cere să scriu.

— Atunci dă-mi foile pe care le-ai scris până acum...

— Nu, vreau să le retuşez, să...

— Nu-mi pasă mie de asta! O să faci pe Voltaire şi pe Proust mai încolo. Eu vreau să ştiu precis cum se justifică Dumnezeu în legătură cu ororile pe care le comandă şi pe care oamenii le comit în numele lui.

Îi întind o versiune a interviului cu Marele Ochi.

Judecătoarea Poitrenot îşi deschide geanta, îşi caută ochelarii şi scoate şi o cutiuţă violet.

— O bomboană?

— Nu, mulţumesc.

— Ai dreptate! Sunt oribile! Parfum de violete, ca fixativul. Parcă sug un pieptene. Îmi vine să vomit...

Scoate două pastile, le pune în gură şi trece, atentă, la lectură. Pe măsură ce citeşte, face ochii mari, strâmbă din nas, strânge din buze; faţa ei plată, rotundă, face simplu şi clar, rând pe rând, câte un singur gest, precum chipul unei păpuşi.

Termină de citit ultima pagină după o jumătate de oră, o pune pe cuvertură, scoate un oftat şi mă fixează.

— Când aud ce spune Dumnezeu, devin atee. Adică nu, resping cu totul un astfel de Dumnezeu.

— Dumnezeu e cum e, nu cum îl visaţi dumneavoastră.

— La ce bun un Dumnezeu dacă omul e liber? Mai bine fără...

Scoate o perie din geantă şi îşi netezeşte părul gânditoare.

— Şi chiar aşa este Dumnezeu?

— Mie aşa mi s-a părut.

— Sunt decepţionată. L-aş fi dorit atotputernic. Dar el a renunţat la atotputernicia sa făcându-ne pe noi liberi.

— Cei decepţionaţi de Dumnezeu sunt decepţionaţi de om. Reclamând un Dumnezeu omnipotent, aleargă după un om privat de libertate.

— Ajungem la acelaşi lucru: suntem o eroare în proiectul lui.

— Dimpotrivă, suntem încarnarea unui risc suprem.

— Un risc inutil... Fără noi, lucrurile mergeau de la sine. Aşa, noi putem face să sară totul în aer. Pentru ce şi-a bătut capul să ne lase cu lacuna asta, o parte necreată în creaţie?

— Tocmai ca să nu-şi bată capul. Noi îi distragem atenţia.

Judecătoarea pufneşte în râs:

— Te înţeleg. Dacă ar fi fabricat o lume perfectă, Dumnezeu s-ar fi plictisit, cum ne plictisim noi când ne uităm la un ceas elveţian. Dar nu, eu insist şi semnez: nu-mi convine un astfel de Dumnezeu. Prefer ateismul.

Îmi întinde teancul de pagini.

— Îţi restitui ancheta ta despre violenţă.

— Dar...

— Mulţumesc, o să ţin cont... Dumnezeu a pierdut, dar tu ai câştigat: răspunderea o voi căuta numai la oameni.

— Da?

— Exact aşa. Şi încă o consecinţă: nu mai vreau să aud vorbindu-se de Dumnezeu, de mesaje divine, de religii. Dacă trebuie să decidă omul, atunci Dumnezeu să tacă din gură şi omul să-l dispreţuiască. Eu consider că trebuie să terminăm cu mofturile astea, să ne eliberăm de aceste pseudotranscendenţe. Dacă omul păcătuieşte şi tot el pedepseşte, atunci ateismul şi justiţia îmi sunt de-ajuns. Nu-i nevoie de Dumnezeu. Ar trebui chiar să-l interzicem.

— Cum? Adică ateismul să fie obligatoriu?

— Ateismul să fie obligatoriu, asta-i soluţia.

— Ateismul obligatoriu e o prostie la fel de mare ca şi creştinismul forţat sau islamul impus. Asta înseamnă fanatism, doamnă Poitrenot: opiniile dumneavoastră sună a prescripţii obligatorii.

— Ateismul nu impune o credinţă, ci o necredinţă. El nu dă lovituri nimicitoare cuvântului lui Dumnezeu, nici datoriilor care ne revin. Ateismul ne cere să ne descurcăm singuri.

— Şi Dumnezeu ne oferă această responsabilitate, numai că el, cel puţin, ne inspiră, ne surprinde, ne înalţă, ne uimeşte. Ne mai rămâne ceva sacru dacă nu mai

credem în Dumnezeu? Mie îmi place să nu fim atât de minunaţi, atât de puternici, atât de geniali. Îmi place să cred că viaţa ne depăşeşte. Îmi place smerenia.

În timp ce pun hârtiile lângă computer, aflu că am un nou mesaj de la Momo. Îmi stăpânesc curiozitatea.

Judecătoarea Poitrenot mă scrutează.

— Augustin, ce-mi ascunzi tu mie?

Mă uit în jos şi tac.

Ea insistă:

— Îmi ascunzi ceva important.

Îmi ridic ochii şi o implor:

— Mai aveţi puţină răbdare şi curând o să vă spun.

Consimte cu un gest leneş, convinsă că sunt sincer, şi se apropie de fereastră:

— Uite-l pe bietul Méchin cum patrulează pe stradă. I s-a urât de când tot aşteaptă. Patrulează cu aerul lui de victimă! Ai observat că e tot timpul asudat? Dacă mai rămân aici câteva minute, o să-i curgă şiroaie transpiraţia. Méchin e unicul om din lume capabil să pornească averse în inima Saharei.

Îmi atinge uşor obrazul.

— Pe foarte curând, Augustin. Îţi aştept secretul.

Nici nu pleacă bine, că mă şi reped la computer să văd ce-mi scrie Momo:

„Acum, totul funcţionează (perfect). Mâine seară, bum!”

Au trecut patru ore de la vizita judecătoarei şi m-am războit neîncetat cu frazele pe care le tot evitasem. Lui Momo i-am răspuns imediat: „Ce spui? Ce-o să se întâmple mâine seară? Ce anume funcţionează?” Nu-mi vine nici un răspuns. Iminenţa unei primejdii – sau seducţia ei – mă chinuie şi mi-e greu să mă concentrez.

Aş vrea tare mult să discut cu Schmitt, dar de când s-a întors s-a încuiat să scrie, şi n-o vede nici pe Maïa, care a abandonat momentan Dreptul în favoarea piscinei. Spre

ruşinea mea, am prea mult timp de consacrat reflecţiei. Până nu demult, urgenţa supravieţuirii îmi lăsa puţine ocazii să meditez asupra vieţii. De când stau aici, în anexa castelului, am timp liber să cuget. Rezultatul? Departe de a se clarifica, totul se întunecă.

La ora şapte seara, momentul când cerul aureşte meterezele şi zidurile castelului se eliberează de căldura zilei, Schmitt traversează grădina şi bate la uşa anexei.

E încruntat. I se citeşte supărarea pe frunte. Îmi ocoleşte privirea. Mersul îi e stângaci, îngreunat de un fel de disconfort. Mă invită cu un gest să iau loc. Se aşază şi el, exact în faţa mea.

— Am trecut prin momente foarte neplăcute, Augustin, în după-amiaza asta. M-a deranjat poliţia cu un telefon şi mi-a pus întrebări în legătură cu tine.

Îmi plec capul dându-mi seama că prevăzusem că sejurul ăsta se va termina prost.

Schmitt continuă cu acelaşi ton sever, în luptă cu emoţia şi cu ticul nervos care-i face să tremure buza inferioară:

— Poliţia ştie că ne-am întâlnit. Ştie din articolul tău din *Demain* şi de la bărbatul care te fila, cel pe care l-am depistat... Au întârziat un timp, fiindcă m-au căutat la Bruxelles, apoi la Paris.

— Mă aşteaptă la dumneavoastră?

— Le-am confirmat că ne-am văzut, că te respect, dar nu le-am dezvăluit că te găzduiesc.

— Mulţumesc.

— Au plecat.

— Uf...

— Adună-ţi lucrurile şi pleacă imediat din Guermanty.

— Dar...

— Până acum i-am minţit pe poliţişti. În câteva minute, le-aş fi spus adevărul. Augustin, fă asta pentru mine. Te rog.

Îmi pune un plic pe genunchi.

— Poftim, aici sunt banii promişi. Contez pe tine că-mi vei aduce textul.

— Jur!

— Şi, Augustin, să nu le spui niciodată că ai stat aici. Nu doresc să fiu acuzat de mărturie mincinoasă sau că împiedic cursul justiţiei.

— Vă jur şi asta. Pe capul meu. Aveţi încredere.

— Încredere...

Se ridică şi se duce spre uşă cu paşi greoi.

Ca să-l liniştesc, îi spun apăsat:

— O să mă duc la poliţie să vorbesc cu ei. Dacă vor să mă interogheze, n-am să mă ascund.

Schmitt îşi freacă fruntea.

— Nu veniseră să te interogheze, Augustin. Veniseră să te aresteze.

— Poftim?

Îmi tremură picioarele. Sudoarea îmi curge pe spate. Tot corpul mi se prăbuşeşte, ca şi cum cineva mi-a tăiat tendoanele, ligamentele:

Schmitt îmi explică cu voce tristă:

— M-au informat că s-au produs explozii, că ele au fost semnalate poliţiei de persoane care au auzit nişte bubuituri dubioase. Poliţia a descoperit un laborator clandestin, un loc unde se fabricaseră bombe. Centuri de explozive artizanale. Şi în locul acela au dat de urmele tale.

— Poftim?

— Da, amprentele tale digitale şi probe ADN.

— Imposibil!

— De ce ar minţi poliţia în legătură cu ceva atât de grav?

— În fine! Unde e laboratorul ăsta clandestin?

— Într-o uzină dezafectată. O fabrică de şuruburi.

Capitolul 21

E ora 20.30.

Totul se petrece ca într-un vis. Suntem ascunşi, Momo şi cu mine, în subsolul teatrului, pe practicabilul de lemn, şi aşteptăm să fim urcaţi pe scenă. Cele trei încărcături de dinamită care-mi stau lipite de burtă gata să explodeze îmi îngreunează respiraţia; n-o să dureze prea mult. Năduşit leoarcă, cu pantalonii îmbibaţi de urină, Momo îşi pipăie şi el centura explozivă. Schimbăm priviri neliniştite şi inimile ne bat gata să ne iasă din piept.

De sus, ajunge până la noi hărmălaia copiilor din sală, râsete, ţipete entuziaste, zbierete exaltate. Părinţii şi profesorii îşi temperează entuziasmul, dar asistă cu îngăduinţă la toată efervescenţa, fiindcă e zi de sărbătoare.

Ţin în mână un dispozitiv conectat la un fir electric: detonatorul.

Cât mai am de trăit?

N-am mai trăit niciodată o zi ca asta.

Ieri, când să plec de la Schmitt, am avut câteva secunde ca să-i trimit un mesaj lui Momo: „Întors din Siria. Ne vedem mâine la 9 în faţa sălii de jocuri.”

M-am întâlnit cu Momo după o noapte petrecută dârdâind pe o bancă din spatele gării. Mă aştepta la cazinoul adolescenţilor. Ce s-a întâmplat? Când i-am văzut mutra lividă şi pleoapele roşii, m-a cuprins o bucurie sinceră, un amestec de afecţiune, milă şi disperare. Eram amândoi fericiţi de această revedere şi am fi vrut să ne îmbrăţişăm, dar cumpătarea şi discreţia ne-au reţinut. Tot ce simţeam ni se vedea în priviri.

— O să-mi povesteşti despre Siria?

— Fireşte că nu.

Zâmbete.

— Şi tu, Momo, ce-ai pregătit?

Mi-a spus în câteva fraze că făcuse explozive artizanale. Cu ajutorul Internetului pentru detaliile tehnice şi al vagabonzilor de pe strada lui pentru material, a învins toate dificultăţile.

— Şi unde te ascunzi când experimentezi?

— Nu departe de bena unde ne-am cunoscut. La uzină, în spatele zidului. Nu vine nimeni acolo.

Mi-a spus pe urmă la ce vor servi bombele: să distrugă o sală de spectacol.

— În seara asta o să fie opt sute de persoane la teatrul Grammont – copii, adolescenţi, familiile lor, profesori. Ideal!

— Vor fi şi musulmani?

— Evrei, creştini, atei.

— Şi musulmani?

— Puţin îmi pasă. Musulmani răi. Care nu merită să trăiască. N-are importanţă, îi urăsc pe toţi!

Atunci, exact în clipa aceea, m-am auzit spunând:

— Vin cu tine.

M-am instalat în fundul cafenelei cu geanta între picioare şi scriu urmărindu-i în acelaşi timp pe clienţi, pe trecători, de teamă să nu apară cumva Terletti sau poliţia.

N-am uitat că sunt cu ochii pe mine şi că mă paşte închisoarea dacă mă descoperă... De acum înainte, timpul nu mai curge în acelaşi sens: nu se cumulează, ci scade. Îl măsor pornind de la o catastrofă iminentă: ori arestarea mea, ori operaţiunea din seara asta. Fiind prizonier al numărătorii inverse, sunt conştient că mă bucur de ultimele momente de libertate şi, de îndată ce stiloul îmi oboseşte, savurez banalele chifteluţe cu sos de roşii, mâncarea de bază a belgienilor, ideală pentru un condamnat.

Uneori, îmi tremură mâna când duc furculiţa la gură.

Ce-i de făcut?

Mi s-a întipărit o imagine în minte: mă văd ascuns împreună cu Momo în tortul din placaj, înfăşuraţi în explozive şi cu detonatorul în mână. Acolo-i viitorul meu!

Când i-am promis că merg cu el dacă-mi face rost de o centură cu dinamită, s-a repezit la mine să mă îmbrăţişeze. Mă sufocau braţele lui şi simţeam după freamătul pieptului că-şi punea stavilă hohotelor de plâns. Apoi, subit, s-a desprins din îmbrăţişare şi m-a tras de mână după el. După câteva străzi, am ajuns la un Internet café. Am ales un computer, Momo a scos un stick USB din buzunar şi l-a băgat în calculator.

Au apărut nişte imagini; se vedea cum copiii intrau unii după alţii într-o sală de teatru. Sub degetul lui Momo, secvenţele defilau rapid. Începea un spectacol de amatori, o serie de scheciuri. Deodată, copiii actori s-au adunat cu toţii în mijlocul scenei, a răsunat un imn de sărbătoare, după care a apărut urcând din podea un imens tort roz cu mai multe etaje, de trei metri înălţime. Copiii au aplaudat entuziaşti şi au început să cânte *Happy Birthday.*

Momo a oprit înregistrarea.

— Ei, asta e: noi vom fi în tortul de placaj. Săptămâna asta, am adăugat şi câţiva saci de cuie şi bile de oţel, ca

să fiu sigur că explozia va provoca un număr maxim de victime. Întregul public va fi atins. Un măcel! Ei, cum ţi se pare? Filmul e de la serbarea de anul trecut de la şcoala mea. O să fiu prezent şi anul ăsta, chiar dacă nu vrea nimeni să mă vadă pe-acolo. Ce zici? Eşti gata?

— Gata!

Ca semn al consensului, am bătut palma ca şi cum căzusem de acord asupra unei plimbări banale cu bicicleta. Pe urmă, Momo s-a lipit iar de mine. Era la limita nervilor, tremura de exaltare, de impetuozitate, de frică.

Mă opresc din nou din scris ca să mai înghit o chifteluţă. Da, o să mă aflu alături de Momo în tortul de placaj, o să am la brâu centura cu explozive, dar nu ca să omor copiii: ca să-i salvez!

Inima îşi accelerează bătăile şi, cu fiecare secundă, devin tot mai lucid. Dacă de săptămâni întregi am rămas în contact cu Momo, motivul a fost să previn ororile pe care le-ar comite. Asta mi-a fost misiunea! Logica căreia i-am dat ascultare... De câte ori nu mi-am pus întrebarea: cine vorbeşte în mine când vorbesc? Cine acţionează în mine când pornesc la acţiune? Eu sunt sursa gândurilor pe care le gândesc? Nu cunosc încă răspunsul, dar am ajuns la certitudinea că e vorba de un elan spre bine, nu spre rău. Mă străfulgeră un detaliu al planului şi mă reped la bar să cer un telefon.

— Nimeni nu ne mai cere să folosească telefonul, bombăne patroana.

— Nu ştiu unde mi-am pus mobilul.

— Doi euro.

Îmi întinde aparatul şi se îndepărtează să-şi usuce halbele. Pun mâna în faţa receptorului ca să-mi modific timbrul.

— Alo, poliţia, vorbiţi, vă rog, spune o voce obosită de femeie.

— Conversaţia asta se înregistrează?

— Da.

— Au fost puse bombe la teatrul Grammont. Vor exploda în seara asta în timpul unei serbări. Suspendaţi spectacolul şi închideţi sala.

— Alo? Cum? Vă rog să vă prezentaţi. Cine...

— În seara asta la teatrul Grammont. Bombe. Interziceţi absolut tot. E o chestiune de viaţă şi de moarte.

Închid. Mă trec fiorii faţă de lucrul abject pe care l-am anunţat şi la gândul că poate cineva din cafenea m-a auzit. Dar clienţii continuă să mestece, să bea, să discute fără să mă bage în seamă. Inconştienţii! Mă ignoră, în timp ce eu tocmai le-am salvat copiii, nepoţii, prietenii! Ingratitudinea lor îmi conferă un plus de eroism...

Îmi pică ochii pe un ziar abandonat la bar. O manşetă neagră funerară încadrează prima pagină a cotidianului *Demain*, anunţând parcă un deces. Titlul e tipărit cu litere mari, aldine: „Libertatea presei asasinată”, şi sub el o fotografie mare a lui Philibert Pégard cu mâinile încătuşate, privire de victimă şi un plasture pe gură.

Patroana mi-a surprins mirarea şi exclamă:

— Ce bandit, Pégard ăsta! Tocmai s-a aflat că era implicat până-n gât într-un scandal de facturi false, care finanţau partidele politice. Nu numai că profita şi el din plin de pe urma tranzacţiilor, dar e îndatorat milioane la fisc.

— L-au arestat?

— A, nu! A fost doar interogat. Fotografia asta e o înscenare, ca să facă fiţuica vânzare... Are tupeul să facă pe martirul! Ce lepră... Se pare că a întins-o deja în insulele Cayman. Călătorie sprâncenată!

Ridic din umeri, mă întorc la masa mea, continui cu scrisul, termin ce aveam de povestit şi pun paginile într-un plic enorm cu antetul ziarului.

La ora 18, Momo şi cu mine pătrundem în culisele teatrului printr-o ferestruică ce dă spre zona pietonală.

Durează mult, fiindcă manipulăm şi explozive. Orice stângăcie ar putea să fie fatală, aşa că înaintăm încetişor, în tăcere, coordonaţi, de parcă am fi nişte răufăcători profesionişti. Ajunşi înăuntru, coborâm sub scenă ca să ajungem la acel gigantic tort cu zmeură.

În cala scenei, care miroase a ulei şi praf stătut, mulţimea funiilor şi bârnelor mă impresionează. Descopăr sub picioarele noastre alte adâncituri, un al doilea nivel, şi un al treilea, unde sunt coborâte decorurile. Un aranjament util mai ales pentru spectacolele de revistă cu numeroase schimbări de decor, atât de în vogă pe vremuri.

Momo împinge trapa tortului roz şi iată-ne înăuntru. Pereţii despărţitori sunt căptuşiţi cu sacii care vor ucide publicul.

— Îi îndes de cinci zile, îmi mărturiseşte Momo cu ochi strălucitori.

— Să ne punem centurile.

— Deja!

— E o procedură de rutină.

M-am impus ca şef cu o naturaleţe care mă uimeşte. Scoatem cu multă precauţie încărcăturile de dinamită. Deodată mă opresc.

— Trebuie să merg la toaletă cât se mai poate.

— Ce?

— Păi, Momo, avem două ore de aşteptat.

— Vrei s-o ştergi? Te-ai dezumflat, da?

— Îţi jur că nu.

Îmi iau un aer de indignare. Pe jumătate convins, Momo bolboroseşte câteva secunde şi pe urmă îmi dă voie să ies.

Ies din tort şi merg spre culise. De îndată ce ajung departe de ochii şi urechile lui, grăbesc pasul şi alerg la etajele superioare.

Tăcerea şi întunericul domnesc în sala unde nişte veioze bleu răspândesc o lumină slabă de acvariu.

Cu ajutorul lanternei mele de buzunar, descopăr regia, profilată pe zidul din fund, la primul balcon. Mă cocoţ până acolo, aprind lumina şi scot din buzunarul pantalonului stick-ul USB furat de la Momo, cu înregistrarea spectacolului de anul trecut. Norocul meu e că regia îmi e familiară, fiindcă la şcolile unde am învăţat făceam treaba de inginer de sunet la serbări ca să scap de urcatul pe scenă. Introduc stick-ul în aparat şi programez difuzarea filmului pentru ora 20.15.

Cobor înapoi la subsol.

Ajung cu respiraţia tăiată şi-l găsesc pe Momo, care, rămas singur, intrase în panică. În loc să-mi reproşeze că zăbovisem prea mult, suspină uşurat:

— Mi-a fost frică.

— De ce? C-o să dispar?

— Frică...

— E tracul.

— Crezi?

— Se spune că tracul înseamnă nerăbdare. Nerăbdarea de a-i arunca în aer, Momo. Nu-i aşa?

— Sigur!

Vrea să mă strângă în braţe, tot mai afectuos şi mai naiv, dar e deja înhămat cu explozive şi se stăpâneşte.

E deja ora 20.30.

Totul se petrece ca într-un vis.

Suntem amândoi ascunşi acolo, în subsolul teatrului, unde aşteptăm, pe practicabilul de lemn care ne va urca pe scenă. Cele trei încărcături de dinamită care-mi stau lipite de burtă şi gata să explodeze îmi îngreunează

respiraţia; n-o să dureze prea mult. Năduşit leoarcă, cu pantalonii îmbibaţi de urină, Momo îşi pipăie şi el centura de explozive. Schimbăm priviri neliniştite şi inimile ne bat gata să ne iasă din piept.

De sus, ajunge până la noi hărmălaia copiilor din sală, râsete, ţipete entuziaste, zbierete exaltate. Părinţii şi profesorii îşi temperează entuziasmul, dar asistă cu îngăduinţă la toată efervescenţa, fiindcă e zi de sărbătoare.

Ţin în mână un dispozitiv conectat la un fir electric: detonatorul.

Cele trei sonerii răsună, spectacolul începe.

Mai am câteva secunde până începe muzica festivă. Am executat o parte a planului: teatrul e gol, nu auzim decât banda sonoră de anul trecut, care, din iniţiativa mea, e amplificată de difuzoare. Momo nu s-a prins de înşelătoria asta, deoarece de aici, din pricina podelelor, nu percepem decât voci domolite, nu cuvintele. Dacă îşi va detona bomba, nu vor fi victime. Sigur, în afară de noi doi.

Nu-mi mai rămâne decât să-l conving să renunţe.

În ultimele două ore, de câte ori am încercat, apărea deasupra lui Hocine, fratele, şi mă acoperea cu pledoaria lui. Faptul că Momo se află aici e justificat exclusiv de ură, şi Hocine i-o reactivează neîncetat.

Nici nu mai apuc să abordez subiectul.

Mi-e frică, dar nu de ce credeam eu. Nu mă gândesc la moartea mea, mi-e teamă de ceea ce ar putea pune capăt realizării planului meu. În teatrul ăsta, ca şi la castelul lui Schmitt, nu am acces la idei măreţe, mă blochează incidentele, mă împotmolesc în amănunte. Ce idiot sunt! Sincer, dacă s-ar produce vreo nenorocire, nu mi-ar duce mie lipsa omenirea.

Prin crăpătura dintre cele două etaje ale tortului, pot să disting în penumbră bârne şi cabluri din culisele subsolului,

şi mă uit la ele pe-ndelete, pentru că tot n-am altceva de privit. Momo nu are în faţa ochilor decât un perete despărţitor.

Aplauzele se propagă până la noi.

Ne uităm unul la altul, întrebându-ne dacă ni se apropie rândul... dar nu, începe o muzică veselă ca preludiu al unei noi scenete. Răsuflăm. De uşurare? De nervi? De ciudă? De furie? Habar n-am.

— Momo, printre cei de sus nu sunt şi prieteni de-ai tăi?

Eu ştiu foarte bine că nu-i nimeni sus, dar Momo nu se îndoieşte nici o clipă.

— Eu nu mai am prieteni.

— Ba ai, dar nu *vrei* să ai.

— Te am pe tine.

— Oare nu ţi-i poţi imagina, în carne şi oase, aşezaţi pe locurile lor şi machiaţi pentru rolurile lor?

— Taci din gură!

Momo vorbeşte tot mai mult cu vocea lui Hocine, cu intonaţia lui, cu asprimea lui, cruzimea lui. Îmi face impresia că mortul a pus stăpânire totală pe cel în viaţă. Cum o să...

În fundul culiselor apare o siluetă. Tresar. Cum adică? Umblă cineva prin teatru? Vreun tehnician? Un paznic?

Umbra se apropie încet de tort, şi atunci o recunosc pe... judecătoarea Poitrenot. Se pare că m-a reperat prin crăpătură, fiindcă îmi cere discret să ies la vedere.

Cum e posibil una ca asta?

Cum de-a riscat să vină?

Ea rămâne, firește, singura persoană capabilă să facă faţă poliţiei, să treacă de un cordon de poliţie, dar pentru ce?

— Momo, trebuie să merg iar la toaletă.

— Nu! Mai e doar puţin.

— Hai, termină. Vin imediat.

— O s-o întinzi.

— Iar începi! Cine comandă aici? Ţi-am spus că mă-ntorc.

Ies din tort cu multă precauţie, am grijă să nu bruschez detonatorul, să nu lovesc explozivele.

Mă apropii de judecătoarea Poitrenot, care îmi face semn să avansăm în interiorul culiselor.

— E nenorocire, Augustin. Sunt opt sute de persoane sus în sală, dintre care cinci sute sunt copii!

— Cum? Credeam că teatrul a fost închis.

— Poliţia n-a ţinut seamă de mesajul tău! Gândeşte-te şi tu, în momentul ăsta se primesc zilnic câte zece alerte anonime cu bombă. Terletti a trimis doi agenţi să pieptene sala pe la începutul după-amiezii şi, cum nu s-a găsit nici un pachet suspect, s-a mulţumit să dea ordin ca spectatorii să fie identificaţi la intrare şi să li se controleze genţile.

— Evacuaţi-i imediat!

— Terletti nu mă ascultă.

— Imposibil!

— Dar sunteţi judecător de instrucţie.

— Dar nu şefa poliţiei. Vino după mine, Augustin, să plecăm cât mai e timp.

— V-aţi pierdut minţile? În două minute, Momo îşi va detona centura şi teatrul va sări în aer. Apocalipsa – asta se va întâmpla.

— Atunci nu mai urcaţi pe scenă! Detonaţi acum!

O privesc în ochi. Am impresia că mă golesc de sânge.

— Nu. Mă duc să-l conving pe Momo să se oprească.

— De-o oră tot încerci!

— De unde ştiţi?

— Retrag ce-am zis, Augustin. Nu vă aruncaţi în aer acum, imediat. O podea e puţin... Explozia va produce mai puţini morţi în sală, dar la fel de mulţi pe scenă. Cel puţin

cei cincizeci de copii care sunt acolo. Nu există o altă ieşire!

În clipa aceea, zăresc tenebrele sub picioarele mele, între podelele pe care ne aflăm.

— Ba da, ar fi o soluţie. Să mergem mai jos.

Mă priveşte stupefiată. Mă uit la cablurile care atârnă în jurul nostru. Puntea de lemn pe care vom urca poate să şi coboare. Dedesubt mai e un nivel, sau două. Dacă explodăm jos de tot, consecinţele vor fi minore la nivelele superioare.

Aprobă, palidă la faţă. Şi tocmai când credeam că am găsit soluţia, mă descurajez.

— Nu se poate...

— Cum?

— Cine o să execute manevra? La nivelul ăla nu e nici un maşinist.

— Dar eu nu sunt bună de nimic, prostănacule?

E fulminantă. Mai spune o dată, ofensată:

— Pentru ce crezi tu că sunt aici?

— Dacă nu plecaţi, veţi sări în aer odată cu noi.

— Întoarce-te în tortul tău.

Muzica festivă vibrează deasupra noastră.

De departe, îl auzim pe Momo strigând:

— Augustin!

— Vin imediat!

Mă grăbesc cât îmi permite centura explozivă şi intru în tort. Momo îmi zâmbeşte şi are lacrimi în ochi. Deasupra lui, Hocine ocupă acum tot spaţiul rămas liber în ascunzişul nostru; este enorm, negru, macabru, şi gura îi e deformată de ură.

— Momo, trebuie să-ţi vorbesc: acolo, sus, sunt oameni adevăraţi!

— Ştiu...

Happy birthday to you...

Puntea se prăbuşeşte. Timp de două secunde, mă tem că-şi va reveni, dar simt că de fapt coboară, în timp ce Momo nici nu-şi dă seama, fiindcă toate forţele lui şi toată atenţia şi le concentrează asupra degetului care va apăsa detonatorul. Hocine nu mă lasă să mă apropii. N-o să reuşesc să-l opresc.

Happy birthday to you...

Platforma pe care ne aflăm e în tangaj, cade, scrâşneşte, scârţâie, frânează şi deodată rămâne imobilă.

Momo urlă: *Allahu Akbar!*

Urmează o tăcere şi apoi zgomotul se dezlănţuie.

Explozie.

Totul devine alb.

Éric-Emmanuel Schmitt

Guermanty, 30 iunie 2016

Doamnă judecătoare de instrucţie,

Vă transmit straniul document închis într-un enorm plic verde cu antetul ziarului *Demain*, pe care l-am primit prin poştă la câteva zile după sinistrul atentat care a devastat teatrul Grammont din Charleroi în luna aprilie. Este vorba de o lungă confesiune, împărţită în 21 de capitole. Începe cu o bombă, se termină cu o altă bombă, e bogată în detalii neştiute, persoane necunoscute şi semnată de un tânăr devenit azi, în mod nefericit, celebru, Augustin Trolliet.

Poliţia, justiţia, mass-media au decis: Augustin Trolliet a fost unul dintre cei mai cruzi terorişti ai timpurilor noastre, pentru că el a pus la cale măcelul din Piaţa Charles II, incendiile ce-au urmat şi, în fine, oribila explozie care a devastat sărbătoarea unor copii de şcoală. Cel pe care jurnalştii din întreaga lume îl numesc „creierul” a provocat

milioane de comentarii, nu numai din pricina amplorii dezastrelor pe care le-a produs, dar şi pentru că, spre deosebire de teroriştii de origine magrebiană, părinţii lui erau belgieni – ce-i drept, necunoscuţi – şi a crescut într-un anturaj nereligios. Radicalizarea lui ne derutează analizele.

Recunosc că aveam contact cu Augustin Trollier – dumneavoastră sunteţi la curent, fiindcă poliţia mi-a cerut să depun mărturie – şi aveam o părere foarte bună despre el. N-are a face că aprecierile mele sunt şocante, nimeni şi nimic nu mă va determina să-mi schimb impresia pe care mi-a făcut-o. M-a amăgit? Reuşea oare, aşa cum presupune comisarul de poliţie Terletti, să-şi disimuleze întru totul radicalizarea? Chit că par naiv, repet că am cunoscut un om delicat, sensibil, îndrăgostit de literatură, dornic de cunoştinţe, preocupat de pace şi onestitate, aşa cum se şi dezvăluie în aceste pagini.

Citiţi, vă rog, textul acesta. Vă va tulbura. Nu ştiu ce statut să-i acord. Este o cronică a săptămânilor fatale din urmă? Sau o ficţiune? Cine a redactat textul, romancierul sau memorialistul? Coincidea Augustin Trolliet cu el însuşi atunci când scria? Descifrăm cuvintele inocentului, sau ale inocentului care îşi dorea el să fie?

Faptele au ochii orbi, vocea moartă, şi nu relatează nimic. Rămăşiţele corpului său găsite printre dărâmături au indicat anchetatorilor că Augustin Trolliet a comis atentatul împreună cu Mohammed Badawi. Or, dacă dăm crezare acestor pagini, prezenţa lui Augustin ar reprezenta mai degrabă sacrificiul, care în ultimă instanţă a permis salvarea vieţii copiilor.

Azi, toată lumea se bucură de manevra greşită, care a coborât platoul încărcat cu dinamită la al treilea subsol, şi nu l-a urcat spre scenă, astfel încât în urma atacului au rezultat numai serioase pagube materiale, nu şi victime omeneşti. Totuşi, ceea ce fiecare numeşte o stângăcie n-a

fost oare un act premeditat, asumat, de mare curaj? Pentru că asta ne propune textul pe care Augustin, obsedat de premoniţia propriului deces, l-a terminat chiar în ziua în care a murit.

Desigur, să nu privim acest text drept un proces-verbal. Conţine prea multe greşeli şi neclarităţi. De pildă, neg faptul că i-aş fi procurat droguri sau că l-am găzduit la mine. De asemenea, prezenţa în culise a judecătoarei de instrucţie Poitrenot în seara fatală este o invenţie: nu numai că ancheta nu a cunoscut niciodată o „judecătoare Poitrenot” – nu vă spun eu o noutate de vreme ce postul îl ocupaţi dumneavoastră –, dar nici nu s-a descoperit un al treilea cadavru în ruine.

Faptul că ne lipseşte o definiţie proprie acestui text nu ne interzice să-l luăm în serios. Aş dori să-l cântăriţi rând cu rând, cuvânt cu cuvânt. E vorba de integritatea unui om, de onoarea lui, adică de reabilitarea lui. Tânărul căruia i se spune acum „monstrul secolului” probabil că a fost un erou.

Trăim într-o lume unde prevalează laşitatea, comoditatea, individualismul şi dispreţul faţă de cel care îşi dă viaţa pentru o idee. Altădată, gândeam exact invers, preţuiam ideea încărcată cu forţa de a împinge la sacrificiu. Întotdeauna aceste lucruri au depins de prejudecată. Nu moartea dă valoare unei cauze, ci cauza dă valoare morţii. Faptul că unii se omoară pentru afirmarea unei doctrine nu fortifică acea doctrină, nu e decât mărturia unui grad superior de orbire; în schimb, atunci când un individ îşi dă viaţa ca să salveze viaţa altora, fapta sa este dovadă de umanism şi de curaj magnific. În tortul acela fatal, căptuşit cu explozive, se aflau doi adversari, un războinic al morţii – Mohammed Badawi – şi un războinic al vieţii – Augustin. Unul urmărea dispariţia lumii, celălalt se sacrifica pentru ea. Teroristul

acorda mai multă importanţă unei himere decât concretului, eroul, mai multă importanţă concretului decât himerei. Primul suprima realitatea care-i contrazicea iluzia, al doilea salva realitatea unde ar putea prospera toate iluziile.

Eu afirm că Augustin, în pofida sărăciei sale, în pofida singurătăţii, în pofida lipsei unui model familial, nu se radicalizase. Evident, trăia la marginea societăţii şi nu căpăta nici o recunoştinţă, dar nu încerca să-şi dea o identitate – deşi pe a lui nu şi-o cunoştea. Nu aparţinea nici unei comunităţi, doar comunităţii umane, cea pentru care s-a jertfit.

Nu-mi pasă că sunt atacat, nu-mi pasă că poliţia şi justiţia persistă şi trag concluziile opuse. Era de datoria mea, pentru memoria lui Augustin, să depun această declaraţie la dosar.

Vă rog, doamnă judecător, să primiţi expresia sentimentelor mele alese.

É-E. S.

Éliane Bitbol
Grefieră

Charleroi, 5 iulie 2016

Stimate domn,

Am transmis neîntârziat scrisoarea dumneavoastră, precum şi documentul alăturat doamnei judecător Isabelle Weyts, care vă va comunica în cel mai scurt timp ce curs va da materialului expediat de dumneavoastră.

Scrisoarea pe care v-o adresez are caracter confidenţial şi privat, deşi profesia mea de grefieră a făcut-o posibilă. Zilele trecute, parcurgând misiva dumneavoastră înainte

de a o clasa, am dat peste un nume care mi-a trezit unele amintiri: judecătoarea Poitrenot. Mi-am permis, de aceea, să citesc cele 21 de capitole redactate de Augustin Trolliet, în care aceasta apare regulat în compania domnului Méchin.

Dumneavoastră aţi exprimat ipoteza că era vorba de un personaj inventat de Augustin Trolliet, fiindcă toată lumea ştie că cea care s-a ocupat de la bun început de acest caz a fost judecătoarea Isabelle Weyts, nicidecum o judecătoare Poitrenot.

Cu toate acestea, există, sau mai bine zis, a existat o judecătoare Poitrenot. Pentru că a murit acum 20 de ani. Cum de o regăsim într-o relatare care se desfăşoară azi? M-au trecut sudori reci.

Trebuie să vă mărturisesc că mă frământ zi şi noapte căutând cum să vă împărtăşesc gândurile pe care le aştern acum pe hârtie. Chiar dacă voi fi luată drept nebună, ţin ca unele elemente să ajungă la cunoştinţa dumneavoastră.

Am cunoscut-o pe doamna judecătoare Poitrenot acum 26 de ani, când am primit postul de grefieră. Tenace, originală, foarte puţin convenţională, era o persoană care suscita în instituţia noastră comentarii variate, de la cele mai dispreţuitoare la cele mai elogioase. Eu aparţineam clanului de admiratori. Nu încape îndoială că mă făcea mândră că sunt femeie, deoarece avea o poziţie rezervată odinioară bărbaţilor. Ochii mei de tânără stagiară o vedeau achitându-se de funcţiile sale cu mână de fier, cu energie, fără prejudecăţi.

La vremea aceea îl vedeam şi pe domnul Méchin, predecesorul meu, un individ mult mai puţin marcant, mai evaziv, destul de bine portretizat în expunerea lui Augustin Trolliet.

Am început să-mi pun întrebări: cum se poate ca Augustin Trolliet, acest tânăr de 20 de ani, să descrie la perfecţie nişte persoane pe care este imposibil să le fi cunoscut? Nu-mi pot explica o asemenea performanţă. Într-adevăr, după calculele mele, judecătoarea Poitrenot şi domnul Méchin au decedat la puţin timp după naşterea lui Augustin Trolliet. De la cine a căpătat el informaţii? Replicile judecătoarei Poitrenot sună consternant de exact, reproducând obiceiul ei de a sări de la una la alta, de a amesteca trivialul cu sublimul, grotescul cu metafizicul. Am avut ocazia s-o urmăresc la şedinţe luând cuvântul, şi vă pot certifica că am regăsit şi în timpul lecturii aceeaşi autenticitate.

A fi în slujba adevărului poate duce la extreme. Când intrăm la Ministerul Justiţiei, nu numai că debutăm într-o profesie, dar îmbrăţişăm o vocaţie. În anul morţii sale, judecătoarea Poitrenot, propusă pentru supravegherea acţiunilor teroriste, suspecta doi fraţi italieni de pregătirea unui atentat. După cum citim în relatarea lui Augustin Trolliet, judecătoarea Poitrenot îşi conducea de obicei singură anchetele, după cum o tăia capul, departe de poliţie şi, la nevoie, se deplasa personal la locul faptei. În acea zi, au fost întâmpinaţi şi ea, şi fidelul Méchin în atelierul celor doi fraţi de o rafală de pistol-mitralieră. Au căzut amândoi morţi instantaneu.

Ceremonia funerară a fost pe cât de grandioasă, pe atât de emoţionantă. Fotografiile celor doi angajaţi aşezate pe sicrie – învelite cu drapelul belgian – ne priveau luând parte la slujba religioasă, rugându-ne, cântând, plângând. Cât despre mine, pot spune că tristeţea a atins culmea când ministrul de Justiţie a amintit că domnul Méchin lăsa în urma lui trei copii.

Ajung acum la ceea ce dumneavoastră veţi lua drept un delir... În relatarea sa, Augustin Trolliet ne vorbeşte de

morţii pe care-i vedea dincolo de chipurile celor vii şi se întreabă dacă nu cumva şi el este unul dintre morţi. Crede în mai multe rânduri că „îşi zăreşte mortul”; o dată, în domnul Versini, văduvul care mergea alături de sicriul soţiei în Piaţa Charles II; o altă dată în bărbatul cu ochi de lup, care-l spiona.

Tânărul constată de fiecare dată cu tristeţe că era vorba de persoane reale, şi nu de vreo fantomă a lui, care să-i facă mai puţin tristă singurătatea de orfan. Să fi fost judecătoarea Poitrenot „mortul lui”? Pentru că apare mereu în momentele cruciale, nu i se adresează decât lui, nu participă la nici o întrunire colectivă şi reuşeşte să-l găsească în toate vizuinile, chiar atunci când poliţia nu ştie unde se ascunde.

Reflectând mai îndeaproape asupra textului la a doua lectură, am reţinut două idei care mi-au întărit această ipoteză. Augustin Trolliet ne semnalează că, şi dacă cineva nu e conştient de mortul care-l însoţeşte, el îi suportă, oricum, manipularea, ceea ce înseamnă că defunctul îl privează de libertatea sa şi devine destinul lui. Astfel, Momo apare ghidat în mod tragic de fratele Hocine. Nu are judecătoarea Poitrenot acest rol în viaţa lui Augustin? Ea e cea care îl cicăleşte să ajungă la Dumnezeu şi să afle ce raport există între terorişti şi Dumnezeu. Fără ea, Augustin nu s-ar fi apropiat niciodată de personajul care poartă numele dumneavoastră, nu ar fi luat drogul, nu ar fi discutat cu „Marele Ochi”, pesemne că n-ar fi pierit în subsolul teatrului...

Pe urmă, aflăm prin Ophélie, fiica domnului Pégard, că unii morţi nu ştiu că sunt morţi. Dacă ne gândim la brutalitatea neaşteptată a asasinării ei, n-am putea presupune că judecătoarea Poitrenot nu s-a văzut murind? În cazul acesta, ea continuă să cutreiere prin lumea noastră, insistentă, hotărâtă, îndârjită, mereu la datorie.

Cu toate astea, poate aţi obiecta: ce legătură există între judecătoarea Poitrenot şi Augustin Trolliet? Pentru ca un mort să se poată impune unui om în viaţă, trebuie să existe o legătură specială între ei.

Iată pasajul unde mi se trezesc amintiri care-mi fac pielea de găină...

În anul decesului, începuseră să circule nişte zvonuri despre judecătoare. La momentul respectiv, n-am vrut să le ascult, dar azi am să vă relatez cum stăteau exact lucrurile. Unii pretindeau că judecătoarea Poitrenot avusese o aventură cu tânărul comisar Terletti – bărbat frumos la vremea aceea – şi că din relaţia lor clandestină – el era căsătorit – s-ar fi născut un copil. Informaţiile legate de acest accident se băteau cap în cap: după unii, judecătoarea ar fi avortat în luna a treia; după alţii, ar fi născut sub anonimat, şi bebeluşul ar fi fost încredinţat statului. Calomniatorii explicau că soluţia se datora fie ambiţiei judecătoarei de a nu-şi frâna ascensiunea profesională, fie lipsei instinctului matern, fie scandalului iminent care ar fi izbucnit în familia Terletti. Şi, cum fusese într-o misiune în Brazilia câteva luni bune, nimeni nu o văzuse însărcinată, nici lăuză; în consecinţă, oricine era liber să inventeze orice, vorbele se răspândeau vertiginos şi ranchiuna necontrolabilă a judecătoarei faţă de Terletti lua proporţii. Azi, părerea mea este că singura persoană care ştie cum s-au petrecut lucrurile în realitate este comisarul însuşi. Dar, fiind un taciturn – în acelaşi timp, un redutabil seducător –, se pricepe mai bine să scoată adevărul de la alţii decât să şi-l dezvăluie pe al lui.

Mi-a trecut prin minte şi o altă idee citindu-l pe Augustin Trolliet: ar putea fi el băiatul pe care judecătoarea îl abandonase la naştere, acel fiu fără familie, pe care l-a conceput într-o clipă de rătăcire cu Terletti? Repet: numai el ştie.

Dar cine-i va pune întrebarea? Noi tocmai am aflat că după 40 de ani de fumat bietul comisar se luptă cu o formă gravă de cancer la plămâni; există riscul ca boala să-l trimită curând pe lumea cealaltă cu secrete cu tot, şi mă tem că acest eventual copil – mort sau abandonat – va rămâne un mister.

Un ultim punct: domnul Méchin. Nu putem şti dacă judecătoarea Poitrenot şi-a dat seama că murea alături de Méchin sub gloanţele sceleraţilor italieni, dar în orele ei de luciditate trebuie să se fi simţit vinovată de felul în care se purta cu el. Îl lua în râs, îl dispreţuia, îl umilea, râzbunându-se, probabil, pe bărbatul ăsta slab pentru ce-i făceau bărbaţii puternici. Să îndrăznesc? Acum, îl văd pe domnul Méchin ca fiind „mortul" judecătoarei Poitrenot, regretul ei, remuşcarea ei, cel al cărui destin distrus o obsedează, şi pe care-l va duce după ea ca o povară, pentru totdeauna.

Încep să divaghez, desigur... Iertaţi-mi aceste ipoteze, stimate domnule Schmitt. Nu încape îndoială că, expunându-le, cam bat câmpii. Dar cine, în afară de dumneavoastră, mă va înţelege? Nu trăim într-o epocă în care sunt mulţi cei care se îndepărtează de îngusta raţionalitate? Uneori spre mai bine... Alteori spre mai rău ... Eu, care am crezut întotdeauna că-mi exersez liberul-arbitru, încep să tremur la ideea că morţii noştri sunt destinul nostru dacă nu ne eliberăm de ei.

Stimate domnule Schmitt, aşteptând să vă salut când veţi fi invitat de doamna judecător, vă asigur de sentimentele mele respectuoase şi de admiraţia pe care o am de ani de zile pentru opera dumneavoastră.

Éliane Bitbol

Maïa Schmitt-Le Cam

Paris, 28 martie 2060

Socrul meu, Éric-Emmanuel Schmitt, ar fi împlinit azi o sută de ani. Nu pot să nu mă gândesc la lucrul acesta fără nostalgie, având în vedere că am pornit şi eu acum pe calea bătrâneţii, şi aş fi dorit să mai fie printre noi, cu toate că ştiu că ar fi evadat, fiindcă detesta zilele de naştere. Venerabila editură Albin Michel, care a scos o nouă ediţie a operelor lui, are ambiţia unei ediţii complete, şi m-a rugat să fac o anchetă asupra cazului *Omului care vedea dincolo de chipuri*, apărut în 2026, sub numele Augustin Trolliet, la zece ani după valul de atentate care a lovit Charleroi, Belgia şi Franţa.

La vremea aceea, unii susţineau că textul nu fusese scris de Augustin Trolliet, ci de Schmitt însuşi. El a transmis de îndată o rectificare, precizând că a primit textul prin poştă, l-a transmis organelor de justiţie – avem dovada – şi că nu este în nici un caz autorul. Reacţia lui nu i-a convins pe cei care îl bănuiau că ar fi scris lucrarea, deoarece şi un mincinos ar fi declarat acelaşi lucru. O echipă de anchetatori a investigat drepturile de autor, în speranţa că se va ajunge până la el, dar în cele din urmă toţi banii au fost expediaţi orfelinatului din Charleroi, unde Trolliet îşi petrecuse primii ani de viaţă. Nu s-a mai vorbit apoi de această chestiune decât cu ocazia unor colocvii universitare.

Când discutam cu socrul meu despre această poveste, îmi repeta acelaşi lucru, dar cu un surâs pe buze, care îmi dădea de bănuit. În timpul vieţii lui, n-am reuşit niciodată să-l eliberez de această ambiguitate.

Astăzi perplexitatea mea persistă. Unele fraze – formulările lapidare, clare şi obscure în acelaşi timp – înclin să i le atribui socrului meu. Or, dacă reperez caracteristici care amintesc de scrisul lui, ar putea fi ale

altcuiva? În acelaşi timp, Augustin Trolliet declara că citise toată opera lui Schmitt; se inspira, sau imita.

Cât despre temele abordate, le adoptă atât pe ale lui, Dumnezeu, religiile, raportul între violenţă şi sacru, identitatea greu de înţeles, misterul comportamentului. Filozofia care emană din întâlnirea cu Marele Ochi corespunde convingerilor lui: un umanism furibund. Dumnezeu nu-i dirijează pe oameni, indiferent dacă sunt sau nu credincioşi, de vreme ce le-a dăruit libertatea. Este la latitudinea lor să şi-o fructifice, ceea ce nu se întâmplă decât dacă se folosesc de ea. Şi, o dată pentru totdeauna: fie că Cerul e plin sau gol, oamenii au răspunderea oamenilor. Mai mult: oamenii au răspunderea lui Dumnezeu. Ei îl pot denatura sau înţelege, ei pot să-l audă sau să rămână surzi, să-l citească bine sau să-l citească greşit, ei pot să-şi exercite spiritul critic, să preţuiască inteligenţa Cărţilor sfinte, planul, intenţiile acestora, sau să reţină numai balastul. Dacă vrem să reuşim, aşa diferiţi cum suntem, să trăim laolaltă în armonie. Schmitt le spunea prietenilor atei sau de diverse alte culte: „Dumnezeu trebuie să fie ce-i mai bun în om. Credem sau nu credem, să facem noi să fie aşa.” Reţin fraza Marelui Ochi „Mă doare omul”, şi îmi vine în minte o alta pe care mi-o tot repeta: „Mă doare omul, deoarece cred în el”. Într-unul din carnetele lui, e notată această reflecţie: „Mult timp am crezut că Dumnezeu îl înalţă pe om, până când am început să-mi dau seama că, mai înainte, trebuie ca omul să-l înalţe pe Dumnezeu.” Pe integrişti îi numea *răpitori de ostatici*, înţelegând prin asta nu capturările practicate de terorişti, ci confiscarea lui Dumnezeu în scopuri maligne. După cum reiese din întrevederea cu Marele Ochi, religiile, a căror menire este să răcească focul, deviază aproape natural spre integrism dacă inteligenţa, analiza, discuţia şi comparaţia nu le

revitalizează. Pentru el, raţiunea nu era inamicul religiei, ci aliatul ei cel mai ferm.

Atunci când a căpătat credinţa, în deşertul Saharei, aceasta nu i-a sabotat umanismul, ci i-a „dărâmat zidurile”, lărgindu-i orizontul, făcându-l mai tolerant, mai puţin antroponarcisist. Aşa îmi spunea socrul meu.

Aceste coincidenţe fundamentale între socrul meu şi Augustin Trolliet nu contribuie la elucidarea paternităţii lucrării, deoarece, conform declaraţiilor amândurora, ceea ce i-a apropiat a fost pur şi simplu fraternitatea lor spirituală.

Lipsa unor elemente edificatoare m-a făcut să cercetez arhivele familiei, să scot la suprafaţă scrisori, e-mailuri, jurnale intime. Pe socrul meu l-a preocupat mult timp ideea de a compune o conversaţie între el şi Dumnezeu, autorul celor trei cărţi marcante; îl atrăgea ideea asta, îl pasiona, îi tot dădea târcoale. Totuşi, în 2005, dezvăluia în însemnările sale că renunţase la ea şi dorea să se consacre romanelor, nu eseurilor.

Există un detaliu care mă incită azi să cred că nu el are răspunderea acestor pagini. Permiteţi-mi să vă împărtăşesc un secret de factură „schmittiană”: dacă privim cu atenţie marile lui romane din această perioadă, remarcăm că toate se încheie cu o întrebare. Îmi spunea şi mie adesea: „Semnătura mea este întrebarea.”

Mai întâi, nu ne este limpede unde se termină romanul. La finele capitolului 21? După scrisoarea grefierei adăugată ca anexă? Dar în nici unul din cazuri textul nu se termină cu o întrebare. Din acest motiv, declar că nu sunt de acord ca textul să fie atribuit socrului meu.

Asta nu mă împiedică să-mi recunosc emoţia de a-l regăsi în aceste pagini pe el, de a mă regăsi şi pe mine, chiar fugitiv, ca o siluetă. În ceea ce mă priveşte, am foarte puţine amintiri din perioada respectivă, şi nici nu

mi-aduc aminte de vreun oarecare Augustin Trolliet. Venea foarte multă lume în trecere la Guermanty, actori, muzicieni, scenografi, decoratori, cercetători, jurnalişti, aşa că figura lui ar fi trecut uşor neobservată.

Sunt bulversată şi de faptul că în acest roman unic scris de un necunoscut găsim întrebarea asupra identităţii morţilor care-i însoţesc pe cei rămaşi în viaţă influenţându-i, consolându-i şi criticându-i. Pentru Schmitt era o întrebare importantă. Cine vorbeşte în noi când vorbim? Poate noi... Poate părinţii noştri... Poate societatea... Poate Dumnezeu... Suntem noi autorii actelor noastre? Ai vieţii noastre? Vom ajunge oare vreodată să fim cu adevărat liberi? Întrebarea pe care posteritatea şi-o pune referitor la *Omul care vedea dincolo de chipuri* este ecoul obsesiei socrului meu: cine scrie când scriu eu?

(*9 iulie 2017*)